

ŠKOLSKÉ KNIŽNICE AKO INFORMAČNÉ A KULTÚRNE CENTRÁ ŠKÔL

Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave
2021

Zostavila Rozália Cenigová

ŠKOLSKÉ KNIŽNICE AKO INFORMAČNÉ A KULTÚRNE CENTRÁ ŠKÔL

15. medzinárodná konferencia

organizovaná pod záštitou

Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave
2021

<http://www.spgk.sk>

© Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave, 2021

ISBN 978 – 80 – 972668 – 9 – 9

EAN 9788097266899

**Ďakujeme Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
za prevzatie osobnej záštity nad 15. medzinárodnou konferenciou *Školské knižnice ako
informačné a kultúrne centrá škôl*.**

OBSAH

PROGRAM 15. MEDZINÁRODNEJ KONFERENCIE	6
ÚVOD	7
I. ANALÝZA STAVU ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC NA SLOVENSKU	8
<i>Rozália Cenigová</i> Analýza stavu školských knižníc za rok 2020 a projekty na podporu čítania	9
II. PROJEKTY NA ROZVÍJANIE ČITATELSKEJ GRAMOTNOSTI	60
<i>Vít Richter</i> České děti jako čtenáři v době pandemie COVID-19	61
<i>Jiří Trávniček</i> „Seděli jsme a poslouchali jako pěny“ (učitel coby čtenářský socializátor)	67
<i>Silvia Havačková</i> Motivácia žiakov k čítaniu	71
<i>Lenka Vernerová</i> Náměty na čtenářské aktivity v rámci česko-slovenského projektu <i>Záložka do knihy</i> spojuje školy	77
<i>Ivana Pionteková</i> Inšpiratívne čitateľské aktivity školskej knižnice v spolupráci so záujmovým útvarom Školská knižnica	83
<i>Katarína Hrošovská</i> Otvor knihu a vstúp do iného sveta	89
<i>Eva Kováčiková</i> Rozvíjanie čitateľskej gramotnosti u žiakov so zdravotným znevýhodnením v špeciálnej škole	96
Príloha č. 1 Vyhodnotenie 11. ročníka česko-slovenského projektu pre základné školy a osemročné gymnáziá <i>Záložka do knihy spája školy</i>	104
Príloha č. 2 Hodnotenie 11. ročníka česko-slovenského projektu <i>Záložka do knihy spája</i> <i>školy</i> základnými školami a osemročnými gymnáziami	111
Príloha č. 3 Vyhodnotenie 9. ročníka celoslovenského projektu pre stredné školy <i>Záložka do knihy spája slovenské školy</i>	185
Príloha č. 4 Hodnotenie 9. ročníka celoslovenského projektu <i>Záložka do knihy</i> <i>spája slovenské školy</i> strednými školami	190
Príloha č. 5 Vyhodnotenie 16. ročníka celoslovenského projektu <i>Najzaujímavejšie</i> <i>podujatie školskej knižnice</i> k Medzinárodnému dňu školských knižníc 26. októbra 2020	209
Príloha č. 6 Fotogaléria z 15. medzinárodnej konferencie	219

15. medzinárodná konferencia

ŠKOLSKÉ KNIŽNICE AKO INFORMAČNÉ A KULTÚRNE CENTRÁ ŠKÔL

organizovaná pod záštitou
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

9. septembra 2021 Univerzitná knižnica v Bratislave

09.30 – 10.00	Prezentácia
10.00 – 10.20	Otvorenie medzinárodnej konferencie
10.20 – 11.00	Analýza stavu školských knižníc za rok 2020 a projekty na podporu čítania
<i>Rozália Cenigová, Slovenská pedagogická knižnica, Bratislava</i>
11.00 – 11.20	České děti jako čtenáři v době pandemie COVID-19
<i>Vít Richter, Národní knihovna České republiky, Praha, Česká republika</i>
11.20 – 11.40	„Seděli jsme a poslouchali jako pěny“ (učitel coby čtenářský socializátor)
<i>Jiří Trávniček, Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i., Brno, Česká republika</i>
11.40 – 12.00	Motivácia žiakov k čítaniu
<i>Silvia Hlavačková, Základná škola, Nesvady</i>
12.00 – 12.30	Slávnostné ocenenie víťazov celoslovenského projektu
„Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“
k Medzinárodnému dňu školských knižníc 26. októbra 2020
12.30 – 13.20	Obedňajšia prestávka
13.20 – 13.40	Náměty na čtenářské aktivity v rámci česko-slovenského projektu Záložka do knihy spojuje školy
<i>Lenka Vernerová, Základní škola a mateřská škola, Krušovice, Česká republika</i>
13.40 – 14.00	Inšpiratívne čitateľské aktivity školskej knižnice v spolupráci so záujmovým útvarom Školská knižnica
<i>Ivana Pionteková, Základná škola s materskou školou, Olešná</i>
14.00 – 14.20	Otvor knihu a vstúp do iného sveta
<i>Katarína Hrošovská, Základná škola, Lok</i>
14.20 – 14.40	Rozvíjanie čitateľskej gramotnosti u žiakov so zdravotným znevýhodnením v špeciálnej škole
<i>Eva Kováčiková</i>
14.40 – 15.00	Diskusia a ukončenie medzinárodnej konferencie

ÚVOD

Pätnásty jubilejný ročník medzinárodnej konferencie *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl* zorganizovala Slovenská pedagogická knižnica pod záštitou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky 9. septembra 2021 v prednáškovvej sále Univerzitnej knižnice v Bratislave. Medzinárodnú konferenciu slávnostne otvorila štátna tajomníčka Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky pre národnostné školstvo, inkluzívne a celoživotné vzdelávanie Svetlana Síthová, ktorá zároveň ocenila víťazov 16. ročníka celoslovenského projektu *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice*.

Podujatie sa uskutočnilo pri zachovaní platných hygienických opatrení proti šíreniu vírusu COVID-19.

Na medzinárodnej konferencii sa zúčastnili zástupcovia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a zástupcovia pedagogickej a knihovníckej verejnosti zo Slovenskej republiky a z Českej republiky.

Texty uverejnené v tomto zborníku sú rozdelené do dvoch častí.

Časť *Analýza stavu školských knižníc na Slovensku* prináša podrobnú analýzu stavu školských knižníc v Slovenskej republike za rok 2020, podrobné informácie o realizovaných troch projektoch na podporu kreatívneho čítania metodickým centrom Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice a stručnú správu o činnosti uvedeného metodického centra. Súčasťou analýzy sú informácie o počte škôl a školských knižníc, knižničnom fonde, používateľoch, výpožičkách, podujatiach pre používateľov, informačných technológiách, personálnom zabezpečení a financovaní školských knižníc s doplňujúcim komentárom.

V časti *Projekty na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti* sú uvedené originálne a inšpirujúce národné a medzinárodné projekty zamerané na podporu kreatívneho čítania žiakov v slovenských a českých základných školách, poznatky o celoštátnom reprezentatívnom prieskume detí zameranom na čítanie kníh počas pandémie COVID-19 v Českej republike, informácie o úlohe učiteľa ako aktívneho podporovateľa čítania a vplyve rodinného prostredia na vzťah detí ku knihám a k čítaniu všeobecne. Prvé tri školské knižnice, ktoré boli ocenené v rámci 16. ročníka celoslovenského projektu *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice*, detailne popisujú svoje stratégie rozvoja čitateľských zručností nielen počas osláv Medzinárodného dňa školských knižníc, ale aj počas celého školského roka.

Obsah zborníka uzatvárajú prílohy, ako sú: vyhodnotenia troch projektov na podporu kreatívneho čítania metodickým centrom Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice (11. ročník česko-slovenského projektu pre základné školy a osemročné gymnáziá *Záložka do knihy spája školy*, 9. ročník celoslovenského projektu pre stredné školy *Záložka do knihy spája slovenské školy*, 16. ročník celoslovenského projektu *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice*) a fotogaléria z 15. medzinárodnej konferencie *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl*. Prvé dva uvedené projekty ešte dopĺňajú hodnotenia školských koordinátorov zo základných škôl, osemročných gymnázií a stredných škôl.

Rozália Cenigová

I. Analýza stavu školských knižníc na Slovensku

ANALÝZA STAVU ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC ZA ROK 2020 A PROJEKTY NA PODPORU ČÍTANIA

Rozália Cenigová

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo školstva“) v zmysle zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov vykonáva každoročne štátne štatistické zisťovanie v oblasti školských knižníc. Štatistické zisťovanie sa riadi Programom štátnych štatistických zisťovaní, ktorý zostavuje Štatistický úrad Slovenskej republiky v súčinnosti s ministerstvom školstva. Štátne štatistické zisťovanie za oblasť školských knižníc je realizované prostredníctvom ročného štatistického *Výkazu o školskej a akademickej knižnici Škol (MŠVVŠ SR) 10 – 01* (ďalej len „štatistický výkaz“). Spravodajskou jednotkou štatistického zisťovania je **základná škola, gymnázium, stredná odborná škola, konzervatórium alebo škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami**, ktorej organizačným útvarom je školská knižnica. Škola vyplňa štatistické údaje prostredníctvom elektronického štatistického zisťovania ministerstva školstva. Koordináciou a zabezpečením všetkých úloh a povinností súvisiacich s výkonom štatistického zisťovania je poverené Centrum vedecko-technických informácií Slovenskej republiky (ďalej len „CVTI SR“). Zber štatistických údajov a ich schválenie vykonávajú odbory školstva okresných úradov v sídle kraja.

Východiskovými materiálmi pre vypracovanie uvedenej analýzy boli štatistické údaje, ktoré vykazali školské knižnice v štatistickom výkaze za rok 2020. Školské knižnice pri vyplňovaní štatistických výkazov prevzali súhrnné údaje zo základnej odbornej evidencie (z prírastkového zoznamu a zo zoznamu úbytkov), z pomocnej odbornej evidencie (z evidencie absenčných výpožičiek a prezenčných výpožičiek, evidencie došlých čísiel periodík) a z ďalšej doplňujúcej evidencie, ktoré priebežne viedli počas roka 2020.

Doplňujúcimi materiálmi pri vypracúvaní analýzy boli napríklad platné právne predpisy, metodické odporúčania, interné správy a poznatky metodického centra pre školské knižnice, ktoré je súčasťou úseku metodiky a rozvoja knižničného systému Slovenskej pedagogickej knižnice (ďalej len „metodické centrum pre školské knižnice“). Súčasťou analýzy sú takisto zapracované poznatky, ktoré boli získané metodickým centrom pre školské knižnice z poskytnutých 487 odborných konzultácií počas zberu štatistických údajov od 11. januára 2021 do 10. marca 2021, a rovnako aj informácie z printových a elektronických médií, riadené telefonické rozhovory s vybranými zriaďovateľmi školských knižníc a školskými knihovníkmi.

Základom analýzy sú cenné informácie o aktuálnom stave knižničného fondu, používateľov, výpožičiek a služieb, vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí, informačných technológií, zamestnancoch školských knižníc – školských knihovníkov a hospodárení školských knižníc. Jej súčasťou sú aj inšpirujúce príklady dobrej praxe zo školských knižníc a podnetné informácie o projektoch metodického centra pre školské knižnice, ktoré boli zamerané na rozvoj jazykovej kultúry a čitateľskej gramotnosti nielen žiakov v Slovenskej republike, ale aj v Českej republike. Doplnkom analýzy je stručný prierez vybraných činností metodického centra pre školské knižnice za kalendárny rok 2020 a návrh opatrení na skvalitnenie úrovne zabezpečenia činnosti školských knižníc.

Hneď na úvod je ešte potrebné poukázať na dôležitú skutočnosť, že **vzhľadom na rozdielne platné podmienky súvisiace s činnosťou školských knižníc v rokoch 2019 a 2020 nebolo možné dostupné štatistické údaje rovnocenne porovnávať, a to ani štatistické údaje školských knižníc základných škôl, školských knižníc stredných škôl, školských knižníc špeciálnych škôl a školských knižníc spojených škôl.** Napríklad z dôvodu pandémie vírusu COVID-19 boli počas kalendárneho roka 2020 školské knižnice, respektíve školy **viackrát zatvorené** na základe rozhodnutia ministra školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (napr. od 16. marca 2020 do 31. mája 2020 boli zatvorené všetky základné školy a stredné školy, od 26. októbra 2020 do 31. decembra 2020 bolo prerušené vyučovanie v základných školách pre žiakov v piatom až deviatom ročníku, v základných školách pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v piatom až desiatom ročníku, v stredných školách a stredných školách pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami). Takisto v školách, ktoré mohli na základe rozhodnutia ministra školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky školské vyučovanie realizovať v prezenčnej forme (napr. od 1. júna 2020 mohli zriaďovatelia otvoriť prvých päť ročníkov základných škôl, od 22. júna do 30. júna 2020 sa mohli vrátiť do škôl aj šiestaci až deviataci základných škôl a žiaci stredných škôl), smeli školské knižnice **poskytovať knižnično-informačné služby v obmedzenom režime, a to z dôvodu dodržiavania dôležitých bezpečnostných opatrení** vydaných vo forme uznesení vládou Slovenskej republiky a vyhláškami Úradu verejného zdravotníctva SR proti rozšíreniu ochorenia COVID-19.

POČET ŠKÔL A ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC

Podľa celkového sumáru štatistického zisťovania bolo k 31. decembru 2020 evidovaných **1 536 školských knižníc**, ktoré boli zriadené v súlade so **zákonom č. 126/2015 Z. z. o knižniciach a o zmene a doplnení zákona č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 38/2014** (ďalej len „zákon o knižniciach“). Tieto školské knižnice boli ako **organizačné útvary** súčasťou 1 536 škôl a zároveň slúžili na informačné a dokumentačné zabezpečenie výchovy a vzdelávania a výchovno-vzdelávacích potrieb uvedených škôl (tabuľka 1).

Po desiatykrát sa **uskutočnil adresný zber štatistických údajov o školských knižniciach**, a to na základe **webového registra**, ktorý bol vytvorený z identifikačných údajov o školských knižniciach, ktoré systematicky vedie metodické centrum pre školské knižnice v **Adresári školských knižníc v Slovenskej republike**. Do webového registra mali prístup len tie základné školy, stredné školy, špeciálne školy a spojené školy, ktoré mali od roku 2000 do roku 2020 zriadené školské knižnice v súlade s platnou legislatívou a zároveň boli aj zaevidované v **Zozname knižníc Slovenskej republiky**, ktorý vedie Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo kultúry“). V súčasnosti existuje zhoda medzi evidovanými knižnicami v uvedenom zozname a v Adresári školských knižníc v Slovenskej republike.

Je dôležité poznamenať, že uvedeného adresného zberu štatistických údajov sa v skutočnosti zúčastnilo len 1 534 školských knižníc, pretože 2 školské knižnice, respektíve školy neboli v prevádzke k uvedenému termínu zisťovania.¹

¹ Jedna škola mala dočasne pozastavenú činnosť a druhá škola bola síce v priebehu roka 2020 vyradená zo siete škôl a školských zariadení, ktoré vedie ministerstvo školstva, ale jej zriaďovateľ neposlal oznam o zrušení školskej knižnice ministerstvu kultúry do 31. decembra 2020.

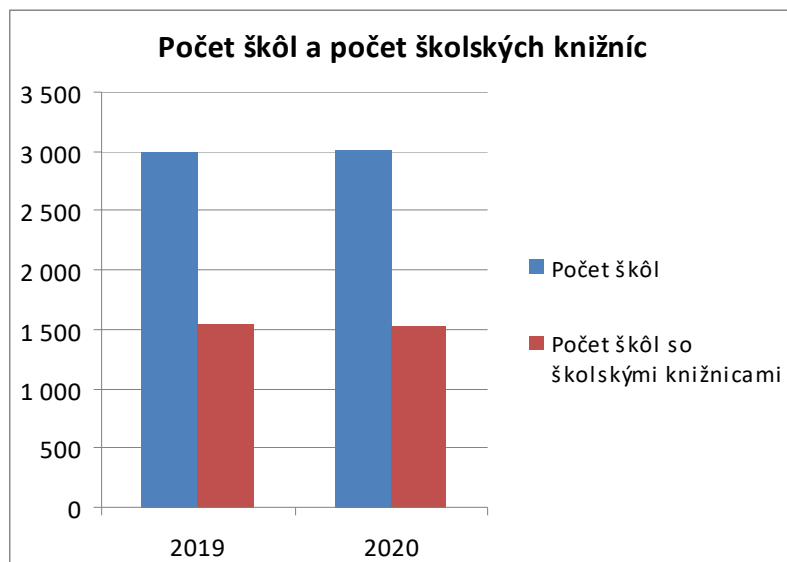
V priebehu roka 2020 bolo zrušených **11 školských knižníc**, a to v dôsledku **vyradenia 10 škôl** zo siete škôl a školských zariadení ministerstvom školstva a **zlúčenia jednej školskej knižnice s obecnou knižnicou**.

V sledovanom období bolo zriadených **7 nových školských knižníc**, ktoré boli spolu s ďalšími 158 školskými knižnicami finančne podporené z eurofondovej výzvy zameranej *na budovanie a zlepšenie technického vybavenia jazykových učební, školských knižníc, odborných učební rôzneho druhu v základných školách* v rámci Integrovaného regionálneho operačného programu (IROP-PO2-SC222-2016-13). Riadiacim orgánom uvedeného Integrovaného regionálneho operačného programu je Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo pôdohospodárstva“).² Prioritnou osou uvedenej eurofondovej výzvy je *Pahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám*. Jej špecifickým cieľom je *zlepšenie kľúčových kompetencií žiakov základných škôl*. Celková alokácia na výzvu je **54 634 430 €**.³ Pri školskej knižnici boli stanovené celkové oprávnené výdavky v sume **52 450 €**. Na technické a technologické vybavenie školskej knižnice bol stanovený limit 6 900 €, na knižničný fond bol stanovený limit 37 500 € a na nábytok 8 050 €.

Tabuľka 1 Počet škôl a školských knižníc v rokoch 2019 a 2020

Ukazovateľ	2019	2020	Nárast/pokles (%)
Počet škôl	2 989	3 014	+0,84
Počet škôl so školskými knižnicami	1 540	1 534	-0,39
z toho integrované s verejnou knižnicou	25	24	-4,00

Graf 1 Počet škôl a počet školských knižníc v školskom roku 2019/2020

Z celkového počtu **3 014 základných škôl, stredných škôl, špeciálnych škôl a spojených škôl** evidovaných v sieti škôl a školských zariadení ministerstva školstva v školskom roku

² www.mpsr.sk

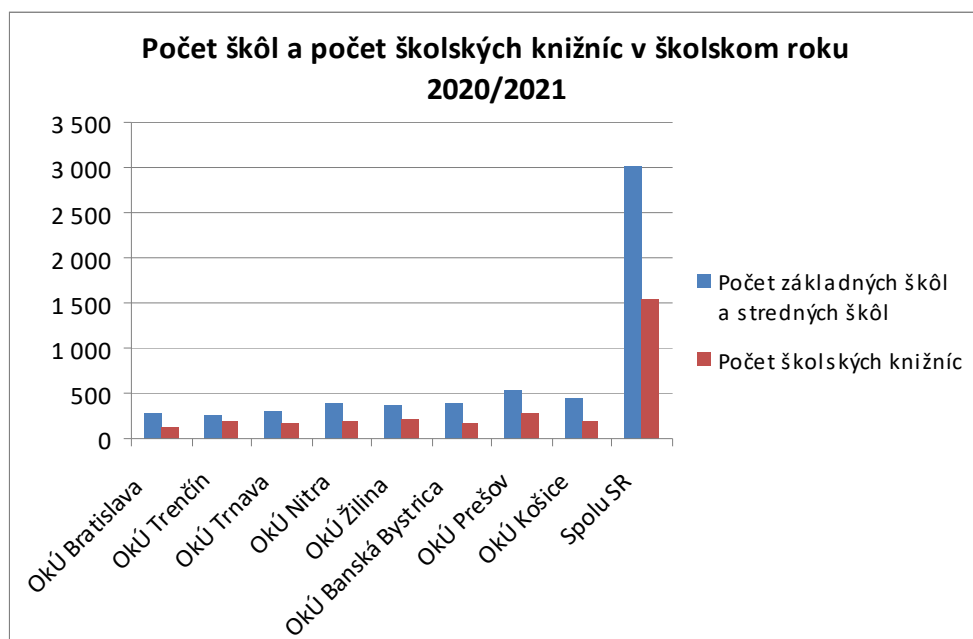
³ Oprávnenými prijímateľmi financií sú organizácie štátnej správy, obce, samosprávne kraje, mimovládne organizácie a subjekty súkromného sektora.

2020/2021 nemalo zriadenú školskú knižnicu v súlade s platnou legislatívou **približne 51 % škôl**. Tieto školy využívali na informačné a dokumentačné zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu kabinetné zbierky kníh, prípadne si zapožičali informačné zdroje z verejných knižníc. V tabuľke 2 je uvedený počet škôl a počet školských knižníc v školskom roku 2020/2021 podľa údajov z okresných úradov v sídle kraja.

Tabuľka 2 Počet škôl a počet školských knižníc v školskom roku 2020/2021

Ukazovateľ	Počet základných škôl, stredných škôl, špeciálnych škôl a spojených škôl	Počet školských knižníc	%
Okresný úrad Bratislava	290	132	46
Okresný úrad Trenčín	261	185	71
Okresný úrad Trnava	307	168	55
Okresný úrad Nitra	396	186	47
Okresný úrad Žilina	368	210	57
Okresný úrad Banská Bystrica	391	175	45
Okresný úrad Prešov	550	280	51
Okresný úrad Košice	451	198	44
Spolu Slovenská republika	3 014	1 534	51

Graf 2 Počet škôl a počet školských knižníc v školskom roku 2020/2021

KNIŽNIČNÝ FOND

Školské knižnice k 31. decembru 2020 evidovali vo svojich prírastkových zoznamoch **5 825 273 knižničných jednotiek** (tabuľka 3). Po prepočítaní uvedeného počtu knižničných jednotiek s počtom školských knižníc pripadlo na jednu školskú knižnicu približne **3 797 knižničných jednotiek**, čo je až o 35 knižničných jednotiek viac ako v roku 2019.

Pre zaujímavosť uvádzame, že z celkového počtu 1 535 školských knižníc **evidovalo vo svojom knižničnom fonde:**

- **11 školských knižníc** menej ako 200 knižničných jednotiek,
- **56 školských knižníc** menej ako 50 knižničných jednotiek z odbornej literatúry,
- **16 školských knižníc** menej ako 50 knižničných jednotiek z krásnej literatúry.

Počet knižničných jednotiek po prepočítaní s celkovým počtom registrovaných používateľov sa po prvýkrát oproti viacerým predchádzajúcim štatistickým rokom mierne zvýšil. Napríklad na **jedného registrovaného používateľa** pripadlo približne **22 zväzkov** (predtým to bolo 20 zväzkov) a na **jedného registrovaného používateľa z radov žiakov** pripadlo približne **25 zväzkov** (predtým to bolo 23 zväzkov).

Naopak, počet knižničných jednotiek po prepočítaní s celkovým počtom potenciálnych používateľov zostal rovnaký ako za predchádzajúce štatistické obdobia. Napríklad na **jedného potenciálneho používateľa** pripadlo **12 zväzkov** a na **jedného potenciálneho používateľa z radov žiakov** pripadlo **14 zväzkov**.

Počet **titulov dochádzajúcich periodík** po prepočítaní na jednu školskú knižnicu predstavoval približne **0,71 titulu**. Oproti roku 2019 je to nepatrný pokles o 0,7 titulu. Zaujímavosťou je, že len 244 školských knižníc odoberalo do svojej školskej knižnice periodiká.

Školské knižnice aj počas roka 2020 dopĺňali svoje knižničné fondy formou nákupu, darom, výmenou, bezodplatným prevodom a náhradou za stratený knižničný dokument.

Ročný prírastok po prepočítaní na jedného registrovaného používateľa bol **0,34 titulu**, čo je oproti roku 2019 mierny nárast, a to o 0,05 titulu. Je potrebné uviesť **dôležité informácie, ktoré sa viažu k uvedenému ročnému prírastku knižničného fondu**, a to:

- Počas roka 2020 si niektoré školské knižnice zo spomínaných 158 podporených školských knižníc doplnilo knižničný fond v rámci uvedenej eurofondovej výzvy **na budovanie a zlepšenie technického vybavenia jazykových učební, školských knižníc, odborných učební rôzneho druhu v základných školách**. Na nákup knižničného fondu mali stanovený limit 37 500 € pre jednu školskú knižnicu.
- V rámci výzvy **Čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť v základnej škole** (výška jej alokácie je 18 miliónov €)⁴, ktorú ešte v roku 2018 vyhlásilo ministerstvo školstva ako sprostredkovateľský orgán pre prioritnú os **Vzdelávanie**

⁴ www.minedu.sk

operačného programu *Ludské zdroje*, sa mohli základné školy uchádzať aj o príspevok na pomôcky (napr. nákup kníh) previazané s predmetom výzvy. Zakúpené knihy boli následne zaevidované do prírastkových zoznamov školských knižníc základných škôl.

- V rámci ďalšej dopytovo-orientovanej výzvy (plánovaná výška alokácie bola 20 miliónov €), ktorú vyhlásilo ministerstvo školstva v novembri v roku 2018 s cieľom **zvýšiť kvalitu vzdelávania na gymnáziách v oblastiach čitateľskej, matematickej, finančnej a prírodovednej gramotnosti**, sa mohli aj gymnáziá uchádzať o príspevok na pomôcky (napr. nákup kníh), ktoré boli previazané s predmetom výzvy. Zakúpené knihy boli takisto zaevidované do knižničného fondu školských knižníc gymnázií.

Rozvojový projekt na podporu čitateľskej gramotnosti *Čítame radi*

V rámci **akvizície knižničného fondu** je potrebné osobitne upozorniť na obdivuhodné rozhodnutie ministerstva školstva, ktoré v spolupráci so Združením vydavateľov a kníhkupcov Slovenskej republiky vyhlásilo 8. decembra 2021 **výzvu na podávanie žiadostí o rozvojový projekt *Čítame radi***.⁵ Výzva bola určená všetkým verejným, cirkevným a súkromným základným školám na nákup detských a mládežníckych kníh, respektíve aj odbornej literatúry pre zamestnancov uvedených škôl. Cieľom rozvojového projektu bolo, aby deti (žiaci) čítali rady a mali atraktívnu a veku primeranú literatúru. Ministerstvo školstva vyčlenilo na rozvojový projekt **128 200 €**, pričom jedna škola mohla **získať maximálne 800 € a minimálne 200 € na nákup krásnej literatúry a odbornej literatúry**. Školy podávali elektronické žiadosti do 14. decembra 2020. **Do uvedeného rozvojového projektu sa zapojilo 1 397 oprávnených žiadateľov, z ktorých výberová komisia vymenovaná ministrom školstva vybrala 471 škôl**. Vybrané školy dostali finančné prostriedky ešte v decembri 2020, pričom nákup kníh bolo potrebné realizovať až od 2. januára 2021 do 15. marca 2021. Ďalej je potrebné uviesť, že ministerstvo školstva vzhľadom na vysoký počet kvalitne vypracovaných žiadostí navýšilo z vlastných zdrojov pôvodnú sumu 128 200 € na **348 228 €** na nákup krásnej literatúry a odbornej literatúry (odhadovaný počet bol 42 000 až 45 000 kusov uvedenej literatúry). Zároveň ministerstvo školstva poskytlo Zväzu vydavateľov a kníhkupcov SR, s ktorým na projekte spolupracovalo, zoznamy kníhkupectiev preferovaných školami. Zapojené školy u svojho miestneho kníhkupca, ktorého uviedli v žiadosti, mohli získať zľavu najmenej 20 % na nákup kníh.⁶

Školské knižnice vyradili zo svojich knižničných fondov **79 031 knižničných jednotiek**. V zmysle § 14 odsek 5 písm. a) zákona o knižniciach bol predmetom vyradenia knižničný dokument, ktorý najmä nezodpovedal odbornej špecializácii školskej knižnice, bol

⁵ <https://www.minedu.sk/podpora-citateľskej-gramotnosti-rozvojovy-projekt-citame-radi/>

⁶ Začiatkom februára 2021 ministerstvo školstva vzhľadom k navýšeniu finančných prostriedkov na rozvojový projekt *Čítame radi* pokračovalo vo výbere z tých žiadateľov, ktorých žiadosť v rámci uvedeného rozvojového projektu nebola podporená v dôsledku obmedzených finančných prostriedkov ešte v decembri 2020. Ministerstvo školstva vyčlenilo na pokračovanie rozvojového projektu pod názvom *Čítame radi 2* sumu 400 000 €. Na základe bodového ohodnotenia členov výberovej komisie bolo rozdelených **400 000 € medzi 551 podporených žiadostí (škôl)**. Zoznamy kníhkupectiev, ktoré školy uviedli vo svojej žiadosti ako preferované, boli poskytnuté Zväzu vydavateľov a kníhkupcov SR na dojednanie špeciálnych zliav pre jednotlivé kníhkupectvá. Školy však mali možnosť nakupovať v akomkoľvek kníhkupectve alebo kníhkupectvách, kde by si zabezpečili zvýhodnené podmienky. Finančné prostriedky je potrebné vyčerpať do konca septembra 2021 a záverečnú správu zaslať do konca októbra 2021. Ministerstvo školstva po dohode s okresným úradom v sídle kraja zverejní spôsob zasielania záverečnej správy, vrátane formulára, na svojich webových stránkach.

multiplikátom alebo duplikátom knižničného dokumentu, bol z obsahovej stránky zastaraný, bol poškodený alebo stratený.

Počet knižničných jednotiek **spracovaných automatizovane v knižnično-informačných systémoch** tvoril **35 %** z celkového počtu evidovaných knižničných jednotiek. Podobný údaj bol dosiahnutý aj v roku 2019. Je potrebné uviesť, že niektoré školské knižnice do tohto ukazovateľa zarátavali aj knižničné jednotky, ktoré boli spracované v **elektronických programoch** (napr. aScAgenda, eŠkola). Otázkou však zostáva, či sú v elektronických prírastkových zoznamoch evidované aj všetky povinné údaje, ktoré predpisuje vyhláška ministerstva kultúry č. 201/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe vedenia odbornej evidencie knižničných dokumentov a o revízii a vyradovaní knižničného fondu v knižniciach. Na základe riadených telefonických rozhovorov s vybranými zriaďovateľmi školských knižníc – riaditeľmi škôl a školskými knihovníkmi zistilo metodické centrum pre školské knižnice, že niektoré verzie elektronického programu aScAgenda to neumožňujú.

K 31. decembru 2020 malo celý knižničný fond **automatizovaným spôsobom spracovaný 560 školských knižníc**, čo predstavuje **36 % školských knižníc** z celkového počtu 1 534 školských knižníc.

Na základe riadeného rozhovoru s riaditeľmi škôl a so školskými knihovníkmi bolo zistené, že každoročne pribúda väčší počet školských knižníc, ktoré prestávajú spracovávať knižničné jednotky automatizovaným spôsobom v zakúpených automatizovaných knižnično-informačných systémoch,⁷ a to z nasledujúcich dôvodov:

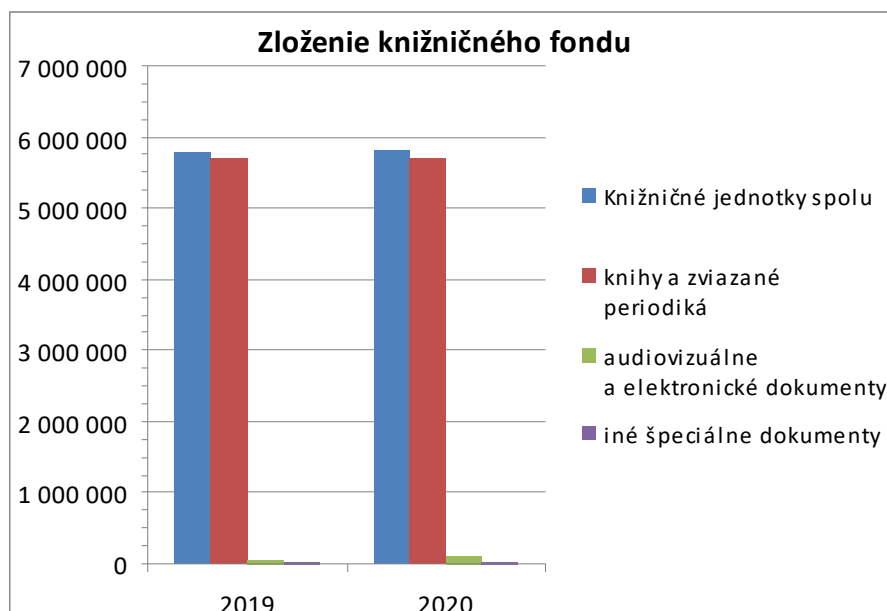
- nedostatok finančných prostriedkov na pokrytie nákladov na servis počítačov a tlačiarní, na ročnú aktualizáciu automatizovaných knižnično-informačných systémov alebo ich servis,
- morálna opotrebovanosť počítačov – nedostatok finančných prostriedkov na kúpu nových počítačov,
- zmena školského knihovníka, ktorý nevie pracovať s daným automatizovaným knižnično-informačným systémom alebo dokonca nemá ani záujem pracovať s ním,
- problémy v komunikácii zamestnancov školy (napr. nezáujem riaditeľa školy o podporu prevádzky automatizovaného knižnično-informačného systému alebo dokonca o prevádzku a činnosť školskej knižnice).

⁷ Táto skutočnosť sa týka 393 školských knižníc, ktoré si zakúpili automatizovaný knižnično-informačný systém v rámci rozvojového projektu ministerstva školstva *Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc* v rokoch 2006 – 2009, 2011 a 2013.

Tabuľka 3 Knižničný fond v školských knižniciach v rokoch 2019 a 2020

Ukazovateľ	2019	2020	Nárast/pokles (%)
Knižničné jednotky spolu	5 793 044	5 825 273	+0,56
v tom			
knihy a zviazané periodiká	5 709 669	5 693 490	-0,28
audiovizuálne a elektronické dokumenty	53 645	101 401	+89,02
iné špeciálne dokumenty	29 730	30 382	+2,20
Počet titulov dochádzajúcich periodík	1 206	1 096	-9,12
Ročný prírastok knižničných jednotiek	83 249	92 960	+11,67
Úbytky knižničných jednotiek	65 748	79 031	+20,20
Knižničné jednotky spracované automatizovane celkom	2 031 251	2 028 109	-0,15

Graf 3 Zloženie knižničného fondu v školských knižniciach v rokoch 2019 a 2020

POČET POUŽÍVATEĽOV

Na základe prepočítania štatistických údajov (tabuľka 4) bolo zistené, že počet **registrovaných používateľov z celkového počtu potenciálnych používateľov** sa oproti roku 2019 znížil len o dva percentuálne body, a to z predchádzajúcich 59 % na **57 %**. Počet registrovaných používateľov z radov potenciálnych pedagogických a odborných zamestnancov sa takisto znížil o dva percentuálne body, a to z predchádzajúcich 69 % na **67 %**. Počet registrovaných používateľov z radov potenciálnych žiakov sa znížil o tri percentuálne body, a to z predchádzajúcich 58 % na **55 %**.

Pre zaujímavosť uvádzame, že:

- v **448 školských knižniciach** využívali knižnično-informačné služby všetci členovia školskej komunity. Tieto školské knižnice vykázali rovnaký počet registrovaných

i potenciálnych používateľov. Dokonca oproti roku 2019 je to nárast o jednu školskú knižnicu,

- až **170 školských knižníc** vykázalo menej ako 5 registrovaných používateľov z radov pedagogických a odborných zamestnancov,
- až **36 školských knižníc** vykázalo menej ako 10 registrovaných používateľov z radov žiakov,
- obecnej alebo mestskej komunite poskytovalo knižnično-informačné služby **24 integrovaných školských knižníc s verejnými knižnicami**.

Za kalendárny rok 2020 školské knižnice vykázali **1 222 003 fyzických návštev**. Do tohto ukazovateľa sú započítané všetky:

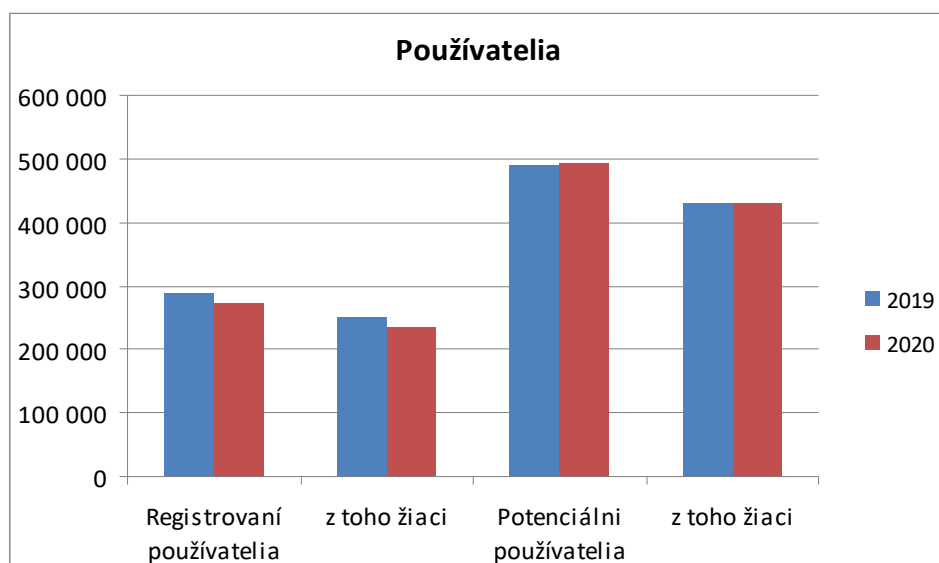
- **návštevy registrovaných používateľov**, ktorí využívali absenčné výpožičky a prezenčné výpožičky knižničných dokumentov, prístup na internet, kopírovacie a iné služby svojich školských knižníc alebo sa zúčastnili vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí, ktoré školské knižnice realizovali vo svojich priestoroch alebo mimo svojich priestorov (napr. v triede, aule školy, telocvični, kultúrnom dome alebo prírode),
- **návštevy neregistrovaných používateľov**, to znamená len účastníkov vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí.

Oproti roku 2019 je to úbytok o 809 248 návštevníkov (60 %). Na základe uvedených skutočností hneď v úvode analýzy ide o pochopiteľný pokles.

Tabuľka 4 Používatelia v školských knižniciach v rokoch 2019 a 2020

Ukazovateľ		2019	2020	Nárast/pokles (%)
Registrovaní používatelia		287 987	273 785	-4,93
z toho	pedagogickí/odborní zamestnanci	33 760	33 057	-2,08
	žiaci	250 432	236 774	-5,45
Potenciálni používatelia		489 327	492 175	+0,58
z toho	pedagogickí/odborní zamestnanci	48 605	49 122	+1,06
	žiaci	429 997	431 578	-0,37

Graf 4 Používatelia v školských knižniciach v rokoch 2019 a 2020

VÝPOŽIČKY

Na základe prepočítaných štatistických údajov o výpožičkách (tabuľka 5) za roky 2019 a 2020 bolo zistené, že:

- **celkový počet výpožičiek** sa oproti predchádzajúcemu roku **znížil** približne o **51 %**,
- celkový počet výpožičiek na **jedného registrovaného používateľa** sa **znížil o 3 výpožičky** (v roku 2019 to bolo približne 5 výpožičiek na jedného používateľa),
- **176 školských knižníc** vôbec nevykázalo (buď neevidovalo, alebo neposkytovalo) prezenčné výpožičky,
- **355 školských knižníc** vôbec nevykázalo (buď neevidovalo, alebo neposkytovalo) absenčné výpožičky,
- **405 školských knižníc** poskytlo menej ako 10 výpožičiek odbornej literatúry,
- **116 školských knižníc** poskytlo menej ako 10 výpožičiek krásnej literatúry.

Kvôli objektívnosti musíme opätovne pripomenúť **rozdielne platné podmienky súvisiace s činnosťou školských knižníc v rokoch 2019 a 2020 a zatvorenie škôl z dôvodu pandémie COVID-19**. Rovnako je však potrebné zdôrazniť, že v niektorých školských knižniciach naďalej pretrvávajú nedostatujúca evidencia výpožičiek alebo v ojedinelých prípadoch aj chýbajúca ich priebežná evidencia.⁸ Metodické centrum pre školské knižnice sa sporadicky stretáva aj so zriaďovateľmi školských knižníc, ktorí svoju školskú knižnicu považujú za „vecné bremeno“ a usilujú sa ju zrušiť. V jej zrušení im buď zabráni samotný

⁸ Vykazovanie výpožičiek je veľmi dôležité aj z toho dôvodu, že je na ne naviazané finančné odmeňovanie LITA (občianske združenie autorov), ktoré uhrádza Slovenská národná knižnica vo forme licenčnej odmeny za príslušný kalendárny rok. Napríklad v roku 2019 uhradila sumu 360 000 € s DPH za výpožičky z roku 2019.

zriaďovateľ školy, alebo zákonná povinnosť ponúknuť knižničný fond zrušenej školskej knižnice iným knižniciam knižničného systému Slovenskej republiky.⁹

V rámci medziknižničnej výpožičnej služby školské knižnice neposkytli po tretíkrát iným knižniciam v rámci Slovenskej republiky **žiaden knižničný dokument**, pričom z iných knižníc v rámci Slovenskej republiky si vypožičali **42 knižničných dokumentov**.

Po prepočítaní študijných a čitateľských miest s celkovým počtom školských knižníc pripadlo na jednu školskú knižnicu podobne ako za predchádzajúce štatistické obdobia približne **12 študijných a čitateľských miest**.

Po prepočítaní celkovej plochy školských knižníc v m² s 1 534 školskými knižnicami vyšla celková plocha **jednej školskej knižnice 44,31 m²** (v roku 2019 bola 44,18 m²).

Po prepočítaní vykázaného počtu prevádzkových hodín – výpožičných hodín s celkovým počtom školských knižníc bolo zistené, že jedna školská knižnica poskytovala knižnično-informačné služby svojim používateľom v priemere **5 hodín a 5 minút** (v roku 2019 to bolo 5 hodín a 18 minút).

V súvislosti s **prevádzkovými hodinami** stoja za povšimnutie nasledujúce informácie, a to:

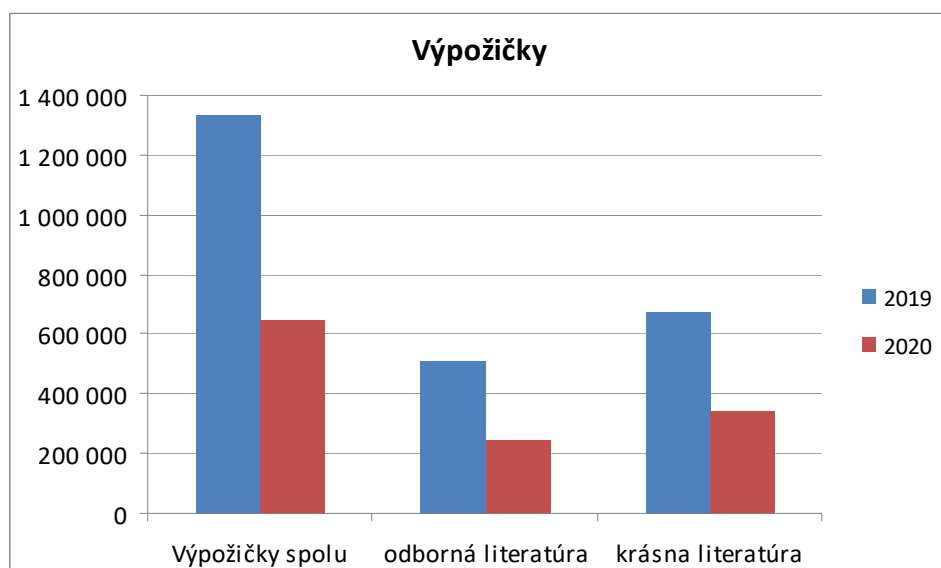
- **43 školských knižníc** malo otvorenú školskú knižnicu viac ako **25 hodín týždenne**, čo možno pokladať za príklad dobrej knižničnej praxe,
- **480 školských knižníc** malo otvorenú školskú knižnicu len **2 hodiny týždenne**,
- **293 školských knižníc** malo otvorenú školskú knižnicu **1 hodinu týždenne**.

Tabuľka 5 Výpožičky v školských knižniciach v rokoch 2019 a 2020

Ukazovateľ		2019	2020	Nárast/Pokles (%)
Výpožičky spolu		1 330 539	650 627	-51,10
z toho literatúra	odborná	507 516	246 856	-51,36
	krásna	677 365	338 714	-49,99
Medziknižničná výpožičná služba iným knižniciam		0	0	0,00
Medziknižničná výpožičná služba z iných knižníc		59	42	-28,81
Počet študijných a čitateľských miest		17 851	17 573	-1,56
Celková plocha knižnice v m ²		68 042	67 978	-0,09
Počet prevádzkových hodín pre používateľov za týždeň		8 176	7 757	-5,12

⁹ § 4 ods. 2 písm. j) zákona o knižniciach

Graf 5 Výpožičky v školských knižniciach v rokoch 2019 a 2020

PODUJATIA PRE POUŽÍVATEĽOV

Školské knižnice zorganizovali v priebehu roka **8 728 vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí**, ktoré boli zamerané na jazykovú kultúru a čitateľskú gramotnosť používateľov (tabuľka 6). Podujatia organizovali najmä v mesiacoch január až február 2020, kedy všetky školské knižnice boli otvorené, pretože na školách prebiehala **prezenčná forma vyučovania**, potom v mesiacoch september až október 2020, kedy mohli poskytovať knižnično-informačné služby, **medzi ktoré patrí aj organizovanie kultúrnych podujatí a výchovno-vzdelávacích podujatí**,¹⁰ v obmedzenom režime z dôvodu dodržiavania dôležitých bezpečnostných opatrení vydaných vo forme uznesení vládou Slovenskej republiky a vyhláškami Úradu verejného zdravotníctva SR proti rozšíreniu ochorenia COVID-19.

Školské knižnice organizovali napríklad hodiny hlasného čítania, rozprávkové dopoludnia alebo rozprávkové popoludnia, čitateľské maratóny, literárno-hudobné programy, rozmanité kvízy a súťaže, recitačné preteky, čitateľské dielne, tvorivé dielne, pasovanie žiakov za čitateľov, prednášky, besedy, semináre, výstavy výtvarných prác, výrobu záložiek, kultúrne programy k oslave Medzinárodného dňa školských knižníc, exkurzie v školskej knižnici alebo vyučovacie hodiny, ktoré boli zamerané na aktívnu prácu žiakov s informáciami. Je potrebné povedať, že niektoré vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia zrealizovali v rámci celoslovenských či medzinárodných projektov zameraných na podporu čitateľskej gramotnosti. Na ilustráciu môžeme uviesť napríklad **projekty metodického centra pre školské knižnice**, ako boli 9. ročník celoslovenského projektu *Záložka do knihy spája slovenské školy*, 11. ročník česko-slovenského projektu *Záložka do knihy spája školy*, 16. ročník celoslovenského projektu *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice*, a najznámejšie **projekty iných subjektov**, ako boli 21. ročník Týždňa slovenských knižníc, celoslovenská kampaň *Les ukrytý v knihe*, celoslovenská súťaž *Čítajme s Osmijankom – pridaj sa aj ty!* a literárne súťaže *Hviezdoslavov Kubín* a *Šalianský Matko*. Po prepočítaní počtu vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí s počtom školských knižníc vychádza

¹⁰ § 16 ods. 5 písm. h) zákona o knižniciach

približne **7 zorganizovaných podujatí** na jednu školskú knižnicu. V roku 2019 pri plnej prevádzke školských knižníc to bolo priemerne 15 podujatí.

Školské knižnice v uvedenom období zorganizovali **3 541 akcií informačnej výchovy**, to znamená napríklad exkurzie v školskej knižnici alebo vyučovacie hodiny, ktoré boli zamerané na aktívnu prácu žiakov s informáciami (napr. s knihami, encyklopédiami, výkladovými a jazykovými slovníkmi), buď v triede, alebo v školskej knižnici. Tieto akcie informačnej výchovy zrealizoval školský knihovník alebo na príprave ktorých spolupracoval s pedagogickým zamestnancom na základe vopred vypracovaného uceleného scenára alebo náčrtu scenára. Po ich prepočítaní s počtom školských knižníc pripadli na jednu školskú knižnicu približne **2 akcie informačnej výchovy**. V roku 2019 to bolo v priemere 7 akcií informačnej výchovy. Pre informovanosť uvádzame, že uvedené akcie informačnej výchovy zorganizovalo **42 % školských knižníc**.

Je potrebné spomenúť, že knižničné fondy školských knižníc a ich informačné a komunikačné technológie využívali aj niektorí pedagogickí zamestnanci počas dištančnej formy vyučovania, ktorí vo svojej práci aplikovali inovatívne vzdelávacie prístupy so snahou motivovať žiakov k aktívnej práci doma a k dosiahnutiu kvalitnejšieho vzdelania.

V rámci tejto časti analýzy považujeme za vhodné odkázať na dve **elektronické metodické bázy**, ktoré umožňujú školským knihovníkom a učiteľom **prevziať praktické inšpirujúce námety** na zorganizovanie podobných alebo kreovaných jednotlivých akcií alebo celých podujatí, a to:

- **Elektronická metodická база podujatí *Príklady dobrej praxe zo školských knižníc***
Register slúži ako úložisko metodickej bázy podujatí zameraných na **podporu zvyšovania úrovne čitateľskej gramotnosti a kultúry čítania žiakov základných škôl a stredných škôl**, ktoré zorganizovali školské knižnice v rámci celoslovenského projektu *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice* od roku 2017. Metodické listy podujatí na princípe dobrovoľnosti poväčšine vypracúvajú školskí knihovníci.
- **Elektronická metodická база podujatí *Príklady akcií informačnej výchovy***
Uvedený register slúži ako úložisko metodických listov pre organizáciu vzdelávacích akcií zameraných na podporu zvyšovania úrovne informačnej výchovy. Metodická база akcií v súčasnosti obsahuje práce študentiek 1. ročníka magisterského štúdia v študijnom programe *Učiteľstvo pre primárne vzdelávanie* Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave.

Obe elektronické metodické bázy sú zverejnené na webovom sídle Slovenskej pedagogickej knižnice v časti Školské knižnice. Prvá je zverejnená pod názvom **Príklady dobrej praxe zo školských knižníc** (<http://www.spgk.sk/?priklady-dobrej-praxe-zo-skolskych-kniznic>). Druhá je zverejnená pod záložkou Informačná výchova a volá sa **Príklady akcií informačnej výchovy** (<http://www.spgk.sk/?priklady-akcii-informacnej-vychovy>).

PRÍKLADY DOBREJ PRAXE ZO ŠKOLSKEJ KNIŽNICE ZÁKLADNEJ ŠKOLY V KORNI

Každá školská knižnica má poskytovať najmä žiakom bezpečný priestor na relaxáciu, na upevňovanie sociálnych kontaktov s ich kamarátmi a inými spolužiakmi. Rovnako jej

knížničný fond, informačné a komunikačné technológie umožňujú všetkým žiakom získavať nové vedomosti, rozvíjať ich zručnosti a schopnosti, upevňovať dobré návyky pri čítaní kníh, podnecovať v nich túžbu po dobrodružstve či objavovaní neznámeho. Takisto aj menej nadaní žiaci sa v nej môžu cítiť bezpečne, pretože nie sú vystavení žiadnemu hodnoteniu. Naopak, **v podobe pochvál, odmien a ocenení od školského knihovníka sa v nich buduje dôvera vo vlastné schopnosti, zručnosti, čo neodškriepiteľne napomáha k ich úspešnému napredovaniu** v škole. A práve rôzne akcie, podujatia a projekty organizované na podporu čítania buď samotným školským knihovníkom, alebo v spolupráci s triednymi učiteľmi, či inými pedagogickými zamestnancami a odbornými zamestnancami školy **poskytujú práve príležitosť, aby si na jednej strane všimli, čo ktorý žiak dokáže a vie, a na druhej strane ho potom vedeli usmerňovať pri učení a rozvíjaní jeho talentu.**

Napĺňanie poslania školskej knižnice, živá podpora činnosti školskej knižnice vedením školy, osobný prístup školskej knihovníčky, priateľská komunikácia a spolupráca pri podpore vzdelávania, samovzdelávania a aktívne zapájanie sa do organizovania akcií, podujatí a projektov považujeme za dôležité ilustrovať na činnosti **Školskej knižnice Základnej školy v Korni**. Uvedená školská knižnica zrealizovala množstvo zaujímavých, originálnych a inšpirujúcich akcií, podujatí a projektov zameraných na podporu čítania, o ktorých vždy informovala buď prostredníctvom krátkych správ, ktoré spolu s bohatou kolekciou fotografií uverejňovala na webovom sídle svojej školy (<https://zskorna.edupage.org/>), alebo pútavých článkov, ktoré boli publikované v regionálnej tlači.

Môžeme napríklad spomenúť:

- **súťaže** (*Šaliansky Mat'ko* – súťaž v prednese slovenských povestí, *Hviezdoslavov Kubín* – celoštátna súťažná prehliadka v umeleckom prednese poézie a prózy, v tvorbe detských recitačných kolektívov a divadiel poézie, *Engish Star* – súťaž v anglickom jazyku pre žiakov základných škôl zo Slovenska, Čiech a Maďarska, *Slávici Horných Kysúc* – prehliadka detského hudobného folklóru, *Poznáš Kysuce?* – prírodovedná súťaž),
- **projekt *Dajme knihám druhú šancu*** (darované knihy ukladali do čitateľského kútika, ktorý umiestnili na hlavnej chodbe školy),
- **oslavy medzinárodných dní a dôležitých pamätných dní** (Medzinárodný deň rodiny, Medzinárodný deň šetrenia energiou, Medzinárodný deň stromov, Marec – mesiac knihy, Medzinárodný deň školských knižníc, Medzinárodný deň materinského jazyka, Deň zeme, Apríl – mesiac lesov, Deň narcisov, Deň matiek, Deň učiteľov, Svetový deň vody, Svetový deň Downovho syndrómu, Európsky deň jazykov, kedy počas celého vyučovania realizovali rôzne aktivity, ktoré sa viazali k danej oslave. Aktivity poväčšine zakončili spoločným projektom, napríklad výrobou plagátov, na ktoré žiaci kreslili všetko, čo sa o danej „problematike“ naučili,
- **podujatie *Čítanie so starými rodičmi*** (pri príležitosti *Marca – mesiaca knihy* boli do školy pozvaní starí rodičia žiakov, ktorí v jednotlivých triedach rozprávali svojim vnukom a ich rovesníkom o svojom detstve a obľúbených knihách a dokonca im čítali z vybraných rozprávkových kníh),
- **oslava Európskeho dňa jazykov** (počas celého vyučovania realizovali mnoho rôznych aktivít, ktoré boli zamerané na oslavu jazykového bohatstva Európy.

Napríklad pripravili nástenku z obrázkov zástav európskych krajín, ktoré namalovali samotní žiaci, a z pozdravov, ktoré boli napísané v mnohých európskych jazykoch. Priestory školy vyzdobili kartičkami s názvami predmetov či miestností v slovenskom, anglickom a nemeckom jazyku, ktoré žiaci vyrobili na vyučovacích hodinách. Okrem toho žiaci spoločne vyrobili plagát s najpoužívanejšími slovesami v anglickom a nemeckom jazyku. Navyše ich na hodinách anglického jazyka navštívili dobrovoľníci z Talianska, Španielska, Kostariky, Mexika, Rakúska, Ugandy a Francúzska, ktorí im prostredníctvom premietania powerpointových prezentácií, rozprávania a spievania národných piesní priblížili život a kultúru vo svojich krajinách. Činnosť spomínaných dobrovoľníkov zastrešuje nezisková organizácia Kerica),

- **oslava Medzinárodného dňa materinského jazyka** (uvedený sviatok si žiaci pripomenuli prostredníctvom plnenia rôznych aktivít, ktoré si zvlášť pre každú triedu dopredu pripravili vyučujúci. Napríklad prváci pracovali s nárečovými slovami, recitovali riekanky a básničky a spievali piesne. Pozreli si aj video o Cyrilovi a Metodovi. Druháci a tretiaci sa takisto rozprávali o Cyrilovi a Metodovi a o vzniku hlaholiky. Kým druháci vyrobené svoje menovky v hlaholike lepili na spoločný plagát, tak tretiaci vytvorené odkazy v hlaholike umiestňovali na tabuľu. Štvrtáci sa najskôr podrobnejšie oboznamovali s históriou slovenčiny od najstarších čias až po súčasnosť a nato s pomocou obrázkov a vytlačených textov vytvorili leporelo, ktoré dokumentovalo vývin slovenčiny),
- **vyučovacia hodina matematiky v starom Ríme** (žiaci si najskôr vyrobili takzvané rímske odevy z obrusov, plachiet, obliečok a šatiek a následne sa rozdelili do jednotlivých pracovných skupín. S pomocou dôležitej vety: „*Ivan Viedol Xavera Lesnou Cestou Do Mesta.*“, riešili napríklad rébusy, prekážkové dráhy, vymýšľali oslavnú báseň o rímskom bojovníkovi a prepisovali arabské čísla na rímske),
- **čitateľská aktivita *Trieda, v ktorej sa číta pre radosť*** (každé ráno na začiatku vyučovania čítali učiteľky žiakom na 1. stupni príbehy a rozprávky, aby u nich podporili záujem o knihy a zároveň vyvolali zážitok z prečítanej knihy. Pre podporu čítania sa im podarilo získať aj rodičov a starých rodičov žiakov, ktorí zase svojim deťom a vnukom čítali doma. Žiaci si názvy príbehov zapisovali do takzvaných rozprávkových žiackych knižiek. Svojich rodičov odmeňovali za čítanie nálepkou alebo pečiatkou).

PROJEKTY METODICKÉHO CENTRA PRE ŠKOLSKÉ KNIŽNICE ZAMERANÉ NA JAZYKOVÚ KULTÚRU A ROZVOJ ČITATEĽSKEJ GRAMOTNOSTI ŽIAKOV

Metodické centrum pre školské knižnice v mesiaci október 2020 zorganizovalo **tri projekty** zamerané na jazykovú kultúru a rozvoj čitateľskej gramotnosti. Projektov sa zúčastnilo **1 158 slovenských a českých základných škôl a stredných škôl spolu s 122 312 žiakmi, učiteľmi, školskými knihovníkmi a ostatnými členmi školských komunit.**

Česko-slovenský projekt *Záložka do knihy spája školy*

Slovenská pedagogická knižnica v spolupráci s Knižnicou Jiřího Mahena v Brne z České republiky pri príležitosti októbra ako **Medzinárodného mesiaca školských knižníc 2020** zorganizovala **11. ročník česko-slovenského projektu *Záložka do knihy spája školy*** na tému ***Radosť z čítania ukrytá vo veršoch básní alebo v próze***. Cieľom česko-slovenského projektu bolo zábavnou a hrovou formou pomôcť slovenským a českým učiteľom, školským knihovníkom, vychovávateľom a odborným zamestnancom (napr. špeciálnym pedagógom a školským psychológom) získať slovenských a českých žiakov zo základných škôl a osemročných gymnázií pre čítanie, podporiť ich dobrý vzťah ku knihám a motivovať ich, aby si knihy vybrali podľa svojich čitateľských záujmov. Jeho zámerom bolo, aby sa aj v triedach vytvárali „živé“ spoločenstvá, v ktorých by žiaci priateľsky spolupracovali, diskutovali o prečítanom a navzájom by si odporúčali knihy. Rovnako jeho snahou bolo, aby výmenu záložiek využili prihlásené školy aj k nadviazaniu vzájomnej spolupráce, poznávaniu jazyka, literatúry, histórie, kultúry, regionálnych zvykov či života žiakov v Českej republike alebo v Slovenskej republike a zároveň aj ako prierezovú tému do Školského vzdelávacieho programu alebo ako súčasť školského projektu.

Do projektu sa prihlásilo **940 škôl s celkovým počtom 106 879 žiakov**, z toho bolo **246 českých škôl** s celkovým počtom 23 810 žiakov a **694 slovenských škôl** s celkovým počtom 83 069 žiakov.

Žiaci sa pri hľadaní motívov na priateľské záložky inšpirovali častými návštevami školskej knižnice, rozmanitými čitateľskými aktivitami či svojimi obľúbenými knihami, ktoré si prinášali z domu. V zobrazených motívoch na záložkách nechýbali u najmladších žiakov známe očarujúce literárne postavičky z rozprávkových príbehov a detskej poézie od známych slovenských a českých autorov (napr. Mária Ďuríčková, Jozef Pavlovič, Krista Bendová, Jozef Cíger-Hronský, Mária Haštová, Elena Čepčková, Ľubomír Feldek, Ondřej Sekora, Jozef Čapek, Miloš Macourek). Na záložkách od starších žiakov sa najčastejšie objavovala napríklad tvorba P. O. Hviezdoslava, Andreja Sládkoviča, Milana Rúfusa, Miroslava Válka, Antoiného de Saint-Exupéryho či Joanny K. Rowlingovej. Mladší gymnazisti sa snažili na záložkách zachytiť nielen motívy z rozprávok zo svojho detstva, z dobrodružných príbehov, z fantasy literatúry či z dievčenských románov, ale aj z ľudových balád, porekadiel a prísloví. Na zadnú stranu záložiek poväčšine napísali názov knihy a meno autora, prípadne svoje poštové alebo mailové adresy, či kontakty na sociálne siete (napr. Facebook, Instagram, Tik Tok), aby mohli medzi sebou navzájom komunikovať aj po ukončení realizácie česko-slovenského projektu. Našli sa aj žiaci, ktorí na zadnú stranu písali želania pre svojich rovesníkov. Záložky mali rozmanité tvary a rôzne rozmery. Všetky boli vyrobené s pomocou rozličných techník a v súlade s vyhlásenou témou. Počas prezenčného vyučovania ich žiaci vyrábali buď priamo na vyučovacích hodinách (napr. slovenského jazyka a literatúry, výtvarnej výchovy, informatickej výchovy), alebo v školskom klube detí, v rámci krúžkovej činnosti a v školskej knižnici. Pri nariadenej dištančnej forme vyučovania ich zhotovovali doma. Záložky vyrábali podľa svojich schopností, zručností, možností a primerane k svojmu veku.

Doplňujúcim programom výroby záložiek boli najčastejšie tieto tvorivé a inšpirujúce čitateľské aktivity: žiacke besedy o prečítaných knihách a o obľúbených literárnych hrdinoch, čitateľské maratóny, hodiny hlasného čítania, klasické čítanie alebo online čítanie dobrodružných príbehov a rozprávok staršími žiakmi mladším žiakom alebo dokonca aj deťom z materských škôl, dramatizácie rozprávok, tvorba leporel podľa námety z prečítaných

príbehov, písanie vlastných príbehov podľa fantázie, literárne kvízy, recitačné súťaže, písanie čitateľských denníkov, literárne prezentácie či powerpointové prezentácie, ktoré zachytávali priebeh prípravy záložiek a prečítané knihy, ktoré žiakov inšpirovali pri ich tvorbe. Niektoré školy znova realizovali vyučovacie hodiny, ktoré boli zamerané na predstavenie českého jazyka a kníh od najznámejších českých spisovateľov alebo na preklad českých básní do slovenčiny. Mnohí žiaci s pomocou školských koordinátorov pripravili aj rozhlasové relácie s cieľom predstaviť ceľ školskej komunite pridelenú partnerskú školu spolu s jej regiónom. Množstvo škôl obohatilo výrobu záložiek aj častými návštevami školskej knižnice, kde sa aktívne zúčastňovali rôznych akcií zameraných na podporu kreatívneho čítania (napr. *Čítajme spolu, Starší čítajú mladším, Velký čítajú malým, Moja najobľúbenejšia kniha a môj najobľúbenejší knižný hrdina, Čítame našich autorov*).

Na ilustráciu najskôr uvádzame niektoré originálne, kreatívne a inšpirujúce aktivity, ktoré českí koordinátori zorganizovali na podporu čítania žiakov a prehĺbenie priateľstva medzi českými a slovenskými školami v rámci realizácie česko-slovenského projektu:

- Školská koordinátorka Iva Vacková zo **Základnej školy na ulici Arabesová v Jablonci nad Nisou** najskôr motivovala žiakov spoločným čítaním knihy *Pippi Dlhá pančucha*. Po prečítaní uvedenej knihy sa žiaci pri tvorbe záložiek inšpirovali jej hlavnou knižnou hrdinkou a svojim rovesníkom zo Základnej školy s materskou školou v Liptovskej Lúžnej poslali záložky s jej obrázkom. Okrem záložiek každý žiak napísal krátky list o sebe. Slovenskí kamaráti im do balíka so záložkami vložili aj fotografie, na ktorých boli zobrazení počas výroby záložiek, a súkromné listy adresované jednotlivým žiakom.
- Školská koordinátorka Jana Čalkovská zo **Základnej školy pri Fakultnej nemocnici Brno** bola nadšená, že ich partnerskou školou sa stala Spojená škola internátna pri zdravotníckom zariadení v Leviciach. Počas komunikácie so svojou slovenskou kolegyňou totiž zistila, že obe školy sú si v mnohom podobné a že sa môžu navzájom inšpirovať. Levickí kamaráti im ku záložkám pribalili dve knihy v slovenskom jazyku a propagačné materiály o Leviciach. Českí rovesníci im takisto darovali dve knihy v českom jazyku, aby sa mohli navzájom zoznamovať so svojimi jazykmi. Ich záložky boli obojstranné. Na jednej strane boli namaľované ilustrácie, na druhej strane bol napísaný krátky verš z básne alebo krátky úryvok z prózy.
- Školskej koordinátorky zo **Základnej školy Bouzov** sa podarilo do výroby záložiek zapojiť všetkých žiakov školy, ktorých motivovala nakreslením nejakého obrázku z ich najobľúbenejšej knihy. Žiaci ich robili s veľkým nadšením a pri ich tvorbe im učitelia čítali rozprávku v slovenskom jazyku. Zo záložiek a z propagačných materiálov, ktoré im poslali kamaráti zo Základnej školy Pavla Križku v Kremnici, si urobili nástenku, z ktorej mali všetci veľkú radosť.
- Školská koordinátorka Lenka Husarová zo **Základnej školy a materskej školy Lánov** sa rozhodla spolu so žiakmi ilustrovať najkrajšie básne obľúbeného českého spisovateľa Františka Hrubína a takýmto spôsobom priblížiť jeho literárnu tvorbu kamarátom zo Slovenska.
- Školská koordinátorka Petra Chvátalová z **Tyršovej základnej školy v Brne** sa spoločne so žiakmi dohodla, že vytvoria magnetické záložky. Úlohou každého žiaka

bolo, aby sa najskôr zamyslel nad tým, ktorá kniha, ktorý príbeh či literárny hrdina mu urobil v minulosti radosť. Nato mal vybraný námet výtvarne stvárniť na svojej záložke. Na druhú stranu záložky všetci písali názov knihy a jej autora či autorku. Záložky boli následne zalaminované, aby čo najdlhšie vydržali. Na hodine slohu žiaci písali aj krátke listy, v ktorých sa stručne predstavili svojmu slovenskému kamarátovi a zároveň mu napísali, z akého dôvodu si vybrali danú knihu ako námet pre svoju záložku.

- Školská koordinátorka Jana Máchová zo **Základnej školy pre telesne postihnutých v Opave** sa usilovala spolu s ostatnými učiteľmi prispôsobiť aktivity zamerané na podporu kreatívneho čítania zloženiu a mentálnym schopnostiam žiakov v jednotlivých triedach. Poväčšine sa prvé zoznámenie so slovenskou školou vo viacerých triedach uskutočnilo prostredníctvom spoločného pozerania jej webových stránok. Nato si mohol každý žiak rozmyslieť, akú knihu alebo akého literárneho hrdinu si vyberie pre svoju záložku. Svoj návrh ešte prebral so svojou učiteľkou. Všetky vyrobené záložky boli zhromaždené v zborovni, aby si ich mohli pozrieť nielen žiaci, ale aj všetci vyučujúci. Do balíka so záložkami vložili aj sprievodný list a upomienkové predmety z ich keramickej dielne. Krásne záložky od slovenských kamarátov si najskôr vyfotili a potom ich rozдали jednotlivým žiakom.
- Školskej koordinátorky Ivane Bilej z **Fakultnej základnej školy na ulici Medzi školami v Prahe** sa podarilo do česko-slovenského projektu zapojiť žiakov z oboch stupňov. Žiaci vyrábali záložky v tvorivej čitateľskej atmosfére na hodinách výtvarnej výchovy, českého jazyka a dokonca aj anglického jazyka. Napríklad druháci sa najskôr naučili básničku a potom na jej motívy vytvorili záložku. Tretiaci písali rýmované priania na záložku s tým, že slovenských kamarátov potešia a podporia ich radosť z čítania. Do balíčka so záložkami žiaci priložili ešte súkromné listy a školská koordinátorka fotografie z výroby záložiek a vecný darček s logom Prahy.
- Školská koordinátorka Jana Chocholáčová z **Gymnázia Jana Blahoslava v Ivančiciach** sa už po siedmykrát so svojimi žiakmi zapojila do česko-slovenského projektu. Žiaci sú nadšení z toho, že v ňom môžu rozvíjať nielen svoje čitateľské a literárne znalosti, ale takisto aj výtvarné zručnosti a kreativitu. Na základe vyrobených záložiek, tak ako každý rok, si pripravili besedu o najzaujímavejších knihách. Žiaci sa navzájom informovali o tom, ktoré knihy prečítali. Knihy, ktoré sa im zvlášť páčili, priniesli ukázať svojim spolužiakom. Dokonca im z nich čítali krátke úryvky alebo vybrané citáty. Často si ukazovali aj zaujímavé ilustrácie. Žiaci sekundy pripravili pre ostatné triedy plagát, na ktorom odporúčali knihy, ktoré prečítali a ktoré „stoja za to prečítať“. Spracovali takisto aj citáty slávnych ľudí o čítaní a knihách, ktoré uverejňovali na triednych nástenkách. Pri práci na záložkách počúvali audionahrávky obľúbených kníh (napr. *Staré grécke báje a povesti* od Eduarda Petišku). Vyhotovené záložky vyfotografovali a uverejnili ich na webovom sídle svojej školy (www.gjbi.cz).
- Školská koordinátorka Mária Váňová z **Gymnázia v Humpolci** spolu so svojimi kolegami vytvorila pre žiakov priestor na výrobu záložiek počas vyučovacích hodín českého jazyka. Žiaci vyrábali záložky s veľkým nadšením a usilovali sa na nich zobrazit najzaujímavejšie motívy z básní alebo prózy. Rovesníkom z nitrianskeho gymnázia poslali aj almanach a propagačné materiály o svojej škole a svojom meste.

Na ilustráciu takisto uvádzame niektoré originálne, kreatívne a inšpirujúce aktivity, ktoré zorganizovali slovenské školské koordinátorky a slovenskí školskí koordinátori na podporu čítania žiakov a prehĺbenia priateľstva medzi slovenskými a českými školami v rámci spomínanej realizácie česko-slovenského projektu:

- Školskej koordinátorky Katarína Gajdošovej zo **Spojenej školy vo Vrbovom** sa do výroby záložiek podarilo zapojiť nielen žiakov zo Špeciálnej základnej školy Mórica Beňovského a Praktickej školy, ale aj detí zo Špeciálnej materskej školy. V rámci čitateľských aktivít spoločne čítali, dramatizovali rôzne príbehy, rozprávky a básne, ktoré navyše dopĺňali hudobno-pohybovými hrami. Výrobe záložiek sa venovali na vyučovacích hodinách i v školskom klube detí. A keďže si nemohli užiť záverečnú prehliadku vyrobených záložiek a pokochať sa nimi navzájom ako po minulé roky, urobili si z nich online prehliadku. Samostatne nafotili záložky z každej triedy a fotografie vložili do spoločnej prezentácie. Podobným spôsobom si nafotili aj krásne záložky od ich kamarátov z pridelenej partnerskej školy.
- Školská knihovníčka Veronika Striežovská zo **Základnej školy J. F. Rimavského v Hnúšti** spolu so svojimi kolegyňami na hodinách tvorivého čítania, tvorivého písania, v školskom klube detí i počas krúžkovej činnosti realizovali čitateľské aktivity, ktoré boli spojené s tvorbou záložiek. Napríklad sa pripravovali na regionálnu a celoslovenskú súťaž v prednese rozprávky *Zlatá podkova, zlaté pero, zlatý vlas*, realizovali hodiny hlasného čítania v školskom klube detí pod názvom *Veľkí čítajú malým*, zorganizovali projektové krúžky *Úlet s knihou, Hravé čítanie, Kniha, ktorá mi pohľadila srdiečko*. Počas vyučovacích hodín literatúry navštevovali školskú knižnicu.
- Školská koordinátorka Marcela Labudíková zo **Základnej školy s materskou školou v Divinke** sa spolu so všetkými členmi školskej komisie pri realizácii česko-slovenského projektu riadila spoločne vymysleným pracovným heslom „*Máme radosť, že môžeme iným rozdávať radosť!*“. Výrobe záložiek najskôr predchádzali čitateľské aktivity, ktoré sa uskutočnili v jednotlivých ročníkoch. Napríklad prváci sa učili a zároveň zdramatizovali básničku *Rozprávka o repe*, ktorú napísal Milan Ferko. Pri oboznamovaní s novými písmenkami sa naučili recitovať tieto básničky o zvieratkách: *Macko, Báseň o žirafe, Neposlušné čižmičky* či *Šibal krtko*. Druháci čítali báseň *Knižka* a knihu *Bola raz jedna trieda* od Kristy Bendovej. Tretiaci objavovali krásu poézie v knihách *Zlatá muzika* a *Slniečko na motúze*. Štvrtáci pracovali s básňou *Balón* od Františka Rojčeka. Vybraní žiaci svojim vrstovníkom z Českej republiky pre potechu a na znak spolupatričnosti vyrobili na hodine informatiky v modernom webovom programe Canva prezentáciu vyrobených záložiek a prečítaných kníh poézie, ktorá ich inšpirovala pri ich tvorbe.
- Školská koordinátorka **Andrea Bajtošová zo Základnej školy s materskou školou v Hrabušiciach** najskôr pripravila pre žiakov čitateľský maratón. Následne si žiaci vybrali knihu na čítanie podľa vlastného čitateľského vkusu. Po jej prečítaní si zaznamenali do svojho čitateľského denníka stručné informácie. Žiaci si svoje čitateľské denníky aj navzájom predstavovali. K vyrobeným záložkám napísali list svojim českým kamarátom zo Základnej školy Nový svet v Opave, kde v krátkosti popísali svoje čitateľské postrehy. Do balíka vložili aj propagačné materiály o Slovenskom raji.

- Školská koordinátorka a zároveň riaditeľka **Základnej školy v Košických Olšanoch** spolu s celým pedagogickým zborom sa rozhodla podporiť kreatívne čítanie i tvorivosť žiakov prostredníctvom zapojenia sa do tohto priateľského projektu a organizovaním rozmanitých čitateľských aktivít. Napríklad žiaci 1. ročníka najskôr pracovali s detskými ľudovými piesňami, ktoré potom znázorňovali na svojich záložkách. Žiaci 2. ročníka si najskôr prečítali rozprávky *O medovníkovej chalúpke* a *Malý princ* a potom sa snažili rozprávkové motívy znázorniť na svojich záložkách. Žiaci 3. až 4. ročníka okrem čítania rôznych príbehov a básní tvorili aj vlastné verše, ktoré napísali na svoje záložky.
- Školská koordinátorka Eva Košťalová zo **Špeciálnej základnej školy pre žiakov s telesným postihnutím v Dolnom Kubíne** pripravila niekoľko čitateľských aktivít v rámci podujatia *Čítajme spolu*, ktorých cieľom bolo predovšetkým spoločným hlasným čítaním pritiahnúť žiakov k osobnej skúsenosti práce s knihami, odovzdať si spolu nadobudnuté vedomosti, a tak upevniť kolegiálnu a súdržnú mediu žiakmi. Aktivít sa zúčastnili žiaci v školskom klube detí, a to žiaci s ľahkým a stredným stupňom mentálneho postihnutia. Na začiatku prvej aktivity školská koordinátorka v krátkosti žiakom predstavila tematické zameranie jednotlivých kníh a ich hlavné postavy. Nato jednotliví žiaci postupne nahlas čítali z vybraných kníh (napr. *Jožko Mrkvička Spáč*, *Už ho vezú!*, *Opice z našej police*, *Zlaté Zvonky*, *Ferdo v mravenisku*). Pri druhej aktivite bolo úlohou žiakov nakresliť niečo, čo ich v knihe zaujalo a vyrobiť k danej téme zaujímavú záložku do knihy. V závere tejto aktivity si žiaci navzájom ukazovali svoje záložky a rozprávali o tom, čo nakreslili a ako pochopili prečítanú časť príbehu. Treťou aktivitou bola žiacka beseda o prečítaných knihách nazvaná *Chcem vedieť, čo čítam*. Žiaci v krátkosti predstavili obsah prečítaného príbehu a zároveň naň vyjadrili svoj názor.
- Školská koordinátorka Jana Zajacová z **Cirkevnej základnej školy sv. Juraja vo Svidníku** pred samotnou výrobou záložiek zorganizovala v spolupráci s pedagogickým zborom rôzne aktivity na podporu čitateľskej gramotnosti podľa stupňa vzdelania. Napríklad žiaci na 1. stupni si zahrli bábkové predstavenie pod názvom *Princezná a traja trpaslíci*. Takisto každý žiak si z domu priniesol svoju obľúbenú knihu, z ktorej na hodine literatúry prečítal úryvok svojim spolužiakom. Na záver vyučovacej hodiny sa žiaci spoločne rozprávali o knihách. Žiaci z 2. stupňa sa venovali práci s rôznymi detskými časopismi. Postupne sa zoznamovali s ich zameraním a obsahom. Úlohou žiaka bolo aj prečítať si článok v časopise a stručne zreprodukovať jeho obsah spolužiakom. Cieľom tejto aktivity bolo zlepšiť techniku čítania, rozvíjať čítanie s porozumením a formovať prosociálne správanie. Taktiež si 22. septembra 2020 pripomenuli slovenského národného buditeľa, básnika a jazykovedca Michala Miloslava Hodžu. Žiaci okrem toho, že sa oboznámili s jeho životom, spisovateľskou i kodifikačnou činnosťou, tak aj vyrábali záložky vo forme medailónov pri príležitosti výročia jeho narodenia.
- Školské koordinátorky Viera Čitbajová a Ružena Tkáčová zo **Špeciálnej základnej školy v Vtáčkovciach** s cieľom podporiť kreatívne čítanie pripravili pre žiakov rôzne súťaže, hádanky, besedy o knihách a dokonca aj bábkové divadlo. V rámci čitateľských aktivít sa mladší žiaci zoznamovali s hrdinami z klasických rozprávkových knižiek. Napríklad prežívali dobrodružstvá s *Mackom Pú* či *Mackom Uškom*, riešili starosti *Janky a Danky*, vybrali sa na vandrovkú s *Vajcom*, piekli tortu spolu so psíčkom a mačičkou a prežívali lásku so *Šípkovou Ruženkou*, *Popoluškou* či

Snehulienkou. Starší žiaci zase kreslili a písali komiksy, čarovali spolu s Harrym Potterom a bojovali ako udatní rytieri v povestiach.

- Školská koordinátorka Renáta Kadlecová zo **Základnej školy v Nacinej Vsi** motivovala žiakov, aby sa na jednej strane prostredníctvom záložiek vyjadrili, aké príbehy ich oslovili a čo radi čítajú. Na druhej strane, aby sa aj prostredníctvom záložiek podelili o svoje čitateľské zážitky so svojimi spolužiakmi a zároveň svojim rovesníkom z partnerskej školy odporučili svoje obľúbené knihy na čítanie. Pre všetkých žiakov bola zorganizovaná aktivita *Čítame našich autorov*, v rámci ktorej sa každý ročník bližšie zoznamoval s literárnou tvorbou vybraného slovenského autora. Spoznali napríklad Kristu Bendovú, Antona Mareca, Kláru Jarunkovú, Gabrielu Futovú a Martu Hlušíkovú. Získané informácie o spisovateľoch a ich dielach spracovali a odprezentovali vo forme projektu. Pre väčšiu podporu čítania boli dokonca vytvorené takzvané triedne knižnice, aby mohli žiaci listovať a čítať si z nich aj počas prestávok.
- Školskej koordinátorke Anne Čižnárovej zo **Základnej školy s materskou školou v Lazanoch** sa podarilo do česko-slovenského projektu zapojiť všetkých žiakov školy. Okrem výroby záložiek na vyučovacích hodinách robili rôzne aktivity na podporu čítania. Napríklad písali čitateľské záznamy o prečítaných knihách, tvorili a prezentovali literárne projekty, obsahom ktorých boli informácie o obľúbených spisovateľoch, hrali rôzne zábavno-literárne kvízy. Vedenie školy so snahou podporiť kreatívne čítanie zriadilo dokonca na chodbe čitateľský kútik pre takzvané prestávkové čítanie.
- Školská koordinátorka Mária Jašová zo **Základnej školy s materskou školou v Kľačanoch** spolu s ostatnými učiteľmi školy zorganizovala čitateľskú aktivitu pod názvom *Ticho, čítame!*, ktorá trvala celý mesiac október. Učitelia spolu so žiakmi si do školy priniesli svoju obľúbenú knihu a raz denne počas vybranej vyučovacej hodiny sa desať minút venovali čítaniu. Takisto môžeme spomenúť aj iné čitateľské aktivity. Napríklad v prvom ročníku sa okrem hlasného čítania z knihy *Pehavý noštek* od Hany Zelinovej v podaní učiteľiek zamerali aj na čítanie z časopisu *Vrabček*, ktoré využívali žiaci na čítanie písmen a slabík, ktoré už poznali. Žiaci z 2. stupňa, keď prešli na dištančné vzdelávanie, využili aplikáciu Raedmio, prostredníctvom ktorej si mladší žiaci mohli vypočuť čítanie rozprávky v podaní starších spolužiakov.
- Školskej koordinátorke Janke Zbojovej zo **Základnej školy s materskou školou Jozefa Miloslava Hurbana v Beckove** sa podarilo spolu s ostatnými pedagogickými zamestnancami v rámci realizácie česko-slovenského projektu prepojiť medzipredmetové vzťahy a podporiť u žiakov záujem o čítanie, rozvíjanie fantázie, obohatenie slovnej zásoby i osvojovanie si pravidiel slovenského pravopisu. Napríklad vyučujúca 1. ročníka čítala žiakom na hodinách čítania a slovenského jazyka a literatúry rôzne rozprávky. Následne po živých rozhovoroch o jednotlivých rozprávkových hrdinách prváci vyrábali záložky na vyučovacom predmete výtvarná výchova. V ostatných ročníkoch si už žiaci čítali rozprávky či dobrodružné príbehy sami. Spoločne sa rozprávali o prečítaných knihách a významných postavách a dokonca v každom ročníku na jednej vyučovacej hodine odprezentovali zobrazený literárny motív na svojej záložke.

- Školská koordinátorka Gabriela Jačianska z **Gymnázia Karola Štúra v Modre** v hodnotení realizácie česko-slovenského projektu uviedla, že sa žiaci pri tvorbe záložiek inšpirovali nielen svojimi obľúbenými knihami a ich hrdinami, ale aj literárnymi dielami, ktoré spoločne preberali na hodinách literatúry (napr. *Malý princ*, *Persy Jackson*, *Harry Potter*, *Synovia Veľkej Medvedice*, *Mauglí*, *Mach a Šebestová*, *O psíčkovi a mačičke*, *Išli hudci horou* či *Slncový kôň*). Záverečnú časť uvedeného projektu spojili so školským kolom výtvarnej súťaže *O najkrajšiu záložku do knihy*, ktorá bola pre žiakov i vyučujúcich zaujímavým spestrením vyučovania výtvarnej výchovy, umenia a kultúry a slovenského jazyka a literatúry. V rámci projektu žiaci navštevovali školskú knižnicu a o knihách, ktoré si z nej požičali a následne prečítali, zorganizovali v jednotlivých triedach besedu. Svojim rovesníkom z Gymnázia, Strednej odbornej školy a Vyššej odbornej školy v Ledči nad Sázavou v balíku okrem záložiek poslali aj list s priateľskými pozdravmi, výber zo svojich najkrajších výtvarných prác, propagačné materiály o svojej škole, jedenásť rozličných publikácií o meste Modra a jeho okolí a o významných osobnostiach, ktoré v ňom žili. Publikácie vo forme sponzorského daru im poskytlo Múzeum Ľudovíta Štúra v Modre.
- Školská koordinátorka Denisa Matiová zo **Základnej školy v Kojaticiach** už niekoľko rokov prihlasuje žiakov do česko-slovenského projektu s cieľom podporiť kreatívne čítanie na škole, darovať záložky – šikovných pomocníkov do čítaniek – pre ich nových kamarátov a zároveň prežívať veľkú radosť z darovaných záložiek. V rámci podpory kreatívneho čítania napríklad navštevovali počas hodín čítania školskú knižnicu, v ktorej si žiaci listovali v rôznych encyklopédiách a odborných knihách o zvieratách, vesmíre, ľadovcoch a čítali z rozprávkových kníh. Na hodinách vlastivedy spoznávali malebné severomoravské mesto Kopřivnice a zvlášť obec Mniší, v ktorej bývajú ich kamaráti z pridelenej partnerskej školy. Na hodinách výtvarnej výchovy sa žiaci snažili znázorniť na záložkách vybrané motívy z ľudových rozprávok i autorských diel.
- Školská koordinátorka Kristína Pavolková zo **Spojenej školy v Senci** po prvýkrát prihlásila žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, s mentálnym alebo s iným pridruženým postihnutím. Pri podpore čítania využívali rôzne motivačné aktivity, napríklad veľkí žiaci čítali malým, malým žiakom čítali učiteľky alebo žiaci si čítali navzájom. Najzaujímavejšie bolo pre nich čítanie o zvieratkách (napr. *O psíčkovi a mačičke*, *Ťahal dedko repku*) a vyhľadávanie zaujímavostí v encyklopédii zvierat. Nakoniec pre svojich českých kamarátov z Materskej školy, základnej školy a strednej školy Sliezskej diakonie v Krnove vyrobili krásne, jedinečné a originálne záložky.
- Školská koordinátorka Veronika Inglová zo **Základnej školy Jozefa Horáka v Banskej Štiavnici** v spolupráci s pedagogickým kolektívom systematicky usmerňovala žiakov pri tvorbe záložiek, na ktorých sa poväčšine objavili motívy či postavy z prozaických textov predovšetkým od súčasných autorov. K záložkám pribalila aj knihu *Ako umelci vidia svet*, aby českých žiakov motivovala k experimentovaniu s rôznymi výtvarnými technikami. Je potrebné ešte dodať, že na základe dohody so školskou koordinátorkou Jiřinou Faktorovou zo Základnej školy na ulici Palackého v Moravskej Třebovej si už po tretí rok po sebe vymieňajú knihy. Spoločne sa totiž dohodli na budovaní takzvanej špeciálnej triednej knižnice. Od roku 2021 sa do česko-slovenského projektu ochotne zapoja aj všetci pedagógovia, pretože

obe školy spolupracujú aj v rámci projektu Erasmus+, programu Európskej únie pre vzdelávanie, odbornú prípravu, mládež a šport.

- Školská koordinátorka Anna Mináriková zo **Základnej školy s materskou školou z Vavrečky** pri tvorbe záložiek inšpirovala žiakov čitateľskými skúsenosťami z takzvanej školskej čajovne. Školskú čajovňu realizujú mesačne v rámci výchovno-vzdelávacieho programu Zelená škola, ktorého cieľom je podpora pro-environmentálneho správania školských komúní. Pri spoločnom čítaní sa stretávajú v triede, v školskej knižnici alebo za pekného počasia vonku, a to v ich školskom rozprávkovom domčeku. Okrem vyhotovenia záložiek žiaci napísali svojim českým kamarátom zo Základnej školy s materskou školou v obci Tichá aj priateľské listy, v ktorých predstavili svoju školu a najzaujímavejšie školské aktivity. Dokonca učiteľkám poslali perá a odznaky s logom školy.
- Školská koordinátorka Helena Eliášová zo **Základnej školy J. A. Komenského v Sereďi** pre žiakov, ktorí boli zapojení do česko-slovenského projektu, pripravila aj dve súťaže. Prvou súťažou bola *Moja najobľúbenejšia kniha, môj najobľúbenejší knižný hrdina*. V prvom kole súťaže žiaci vytvárali projektové práce na uvedenú tému, v druhom kole odpovedali na rôzne literárne otázky. Druhou súťažou boli *Knižné kamarátstva 2020*. Žiaci takisto v októbri navštívili školskú knižnicu, v ktorej sa konala aj burza kníh, ktoré si mohli kúpiť za symbolickú cenu.
- Školskej koordinátorky Erike Trnovcovej zo **Základnej školy Slovenského národného povstania v Strečne** sa podarilo zapojiť do realizácie česko-slovenského projektu skoro všetkých žiakov. Výnimku tvorili len prváci. Žiaci pristupovali k tvorbe záložiek mimoriadne aktívne. Napríklad žiaci z 2. A sa inšpirovali titulom od Márie Ďuríčkovej *O dvanástich mesiačikoch*. Najskôr si príbeh čítali na hodinách čítania a nato tvorili záložky. Ich rovesníci z 2. B čítali viac úryvkov od spisovateľov pre detí a mládež. Na hodinu čítania si priniesli aj svoje vlastné obľúbené knihy, z ktorých čítali svojim spolužiakom. Potom sa zahrli na ilustrátorov prečítaných literárnych príbehov a vytvorili záložky. Tretiaci sa inšpirovali knihou od Márie Ďuríčkovej *Nie je škola ako škola*. Štvrtáci sa nechali zase inšpirovať *Osmijankovými rozprávkami* (napr. *O načisto obrátenej krajine*, *O načisto čokoládovej krajine*, *O načisto hlúpej krajine*) a ľudovými rozprávkami. Piataci pracovali s textami ľudových piesní, učili sa rýmovať a tvoriť vlastné básne.

Školy do balíka so záložkami často vkladali rôzne informačné brožúrky a propagačné materiály o svojej škole alebo o obci, či o meste, obrazové publikácie z jednotlivých regiónov, rozprávkové knihy, odborné publikácie, edukačné pexesá, cédečká s ľudovými rozprávkami, školské časopisy a rozmanité darčkové predmety. Viacero škôl k záložkám priložilo sprievodné priateľské listy alebo aj samostatné listy od jednotlivých žiakov, poprípade fotografie z priebehu výroby záložiek. Mnoho škôl si z priateľských záložiek urobilo výstavky alebo nástenky na chodbách školy, v triedach a v školskej knižnici. Rovnako na webových sídlach svojich škôl uverejňovali fotografie z priebehu tvorby záložiek alebo najkrajších záložiek s pripojením krátkej správy o česko-slovenskom projekte. Dokonca školy informovali o priebehu realizácie česko-slovenského projektu širokú verejnosť prostredníctvom článkov, ktoré boli publikované v školských časopisoch alebo regionálnych novinách. Našli sa aj školy, ktoré medzi sebou komunikovali prostredníctvom Skype. Iné sa zase dohodli na spoločnej návšteve v podobe školského výletu alebo vzájomného výmenného

pobytu slovenských žiakov do Česka, alebo naopak, českých žiakov na Slovensko hneď, ako to umožní celková situácia týkajúca sa pandémie koronavírusu.

Vyhodnotenie česko-slovenského projektu za Českú republiku je zverejnené na webovom sídle Knižnice Jiřího Mahena v Brne (www.kjm.cz). Vyhodnotenie česko-slovenského projektu za Slovenskú republiku a výber z dobrovoľného hodnotenia 374 českými a slovenskými školami **spolu s fotografiami z priebehu výroby záložiek alebo s fotografiami so samotnými najkrajšími záložkami je dostupný na webovom sídle Slovenskej pedagogickej knižnice (www.spgk.sk) v časti Školské knižnice, link Česko-slovenský projekt Záložka do knihy spája školy.**

Celoslovenský projekt *Záložka do knihy spája slovenské školy*

Slovenská pedagogická knižnica pri príležitosti októbra ako **Medzinárodného mesiaca školských knižníc 2020** zorganizovala aj **9. ročník celoslovenského projektu *Záložka do knihy spája slovenské školy*** na tému ***Osobnosti a diela slovenskej dramatickej tvorby (100. výročie založenia Slovenského národného divadla a 190. výročie prvého ochotníckeho predstavenia na Slovensku)***. Cieľom celoslovenského projektu bolo nadviazanie kontaktov medzi slovenskými strednými školami a podpora čítania prostredníctvom výmeny záložiek do kníh, ktoré žiaci vyrobili ľubovoľnou technikou na určenú tému. Pridanou hodnotou celoslovenského projektu bola podpora štúdia osobností a diel slovenskej dramatickej tvorby či pripomenutie si 100. výročia založenia Slovenského národného divadla a 190. výročia prvého ochotníckeho predstavenia na Slovensku. Výmenu záložiek využili stredné školy aj k nadviazaniu vzájomnej spolupráce, kontaktov a poznávaniu života žiakov v rôznych kútoch Slovenska.

Do celoslovenského projektu sa prihlásilo **162 stredných škôl s celkovým počtom 8 431 žiakov**.

Výrobe záložiek počas prezenčnej formy vyučovania predchádzali diskusie o prečítaných dielach od slovenských dramatikov, pričom sa často spomínali aj zaujímavé fakty z ich súkromného života. Stredoškooláci vyrábali záložky rôznych veľkostí, rozmanitých tvarov a s využitím rozličných techník najčastejšie v rámci vyučovania (napr. na hodinách slovenského jazyka a literatúry, dejepisu, občianskej náuky, umenia a kultúry), na záujmových krúžkoch a praktických cvičeniach. Po nástupe na dištančnú formu vzdelávania ich vyrábali doma. Väčšina žiakov si ako motív na svoje záložky zvolila známych autorov divadelných hier (napr. Pavla Országha Hviezdoslava, Jozefa Gregora Tajovského, Petra Zvona, Petra Karvaša, Ivanu Stodolu, Jána Chalupku, Jonáša Záborského či Jána Palárika) alebo historickú budovu Slovenského národného divadla či súčasných slovenských divadelných hercov. Mnoho žiakov opäť na zadnú stranu záložiek napísalo svoje poštové a mailové adresy alebo kontakty na sociálne siete (napr. Facebook, Instagram, Tik Tok), aby mohli medzi sebou navzájom komunikovať aj po oficiálnom ukončení celoslovenského projektu.

Doplňujúcim programom výroby záložiek boli tieto inšpirujúce čitateľské aktivity: žiacke diskusie o prečítaných knihách, ktoré boli tematicky zamerané na slovenskú divadelnú tvorbu, alebo rozprávanie o konkrétnych divadelných predstaveniach, ktorých sa ako diváci zúčastnili. Ďalej to boli vypracované powerpointové prezentácie napríklad na tému *Významná osobnosť SND* alebo *Najznámejší divadelní režiséri a ich filmové diela od najstarších čias až*

po súčasnosť. Takisto žiaci čítali podnetné klasické dramatické diela a na online vyučovacích hodinách ich aj spoločne analyzovali. V niektorých školách spoločne počúvali audio nahrávky zo slovenskej drámy (napr. *Dobrodružstvo pri obžinkoch*, *Čaj u pána senátora*, *Bačova žena*, *Matka*) a následne žiaci vypracovali pracovné listy, ktoré súviseli s daným dramatickým dielom. Mnoho škôl pre členov svojej školskej komunity pripravilo aj nástenky na tému *Rok slovenského divadla*.

Na ilustráciu uvádzame najzaujímavejší, najoriginálnejší a najkreatívnejší prístup školských koordinátoriek k naplneniu poslania celoslovenského projektu:

- Školská koordinátorka Lucia Szentesi zo **Súkromnej obchodnej akadémie v Prešove** ešte počas riadneho vyučovania začiatkom októbra zrealizovala na podporu kreatívneho čítania čitateľský piknik pod názvom „*Kniha a dobré jedlo, no čo viac človek potrebuje*“. Na piknik si každý žiak priniesol knihu, ktorú aktuálne čítal alebo ju má rád. A všetci hodinu spoločne čítali. Záložky žiaci už ale tvorili počas dištančnej formy vyučovania. Od školskej koordinátorky dostali za úlohu vytvoriť záložku na vyhlásenú tému pomocou bezplatnej webovej platformy Canva, ktorá je určená na tvorbu grafického materiálu. Zároveň im odporučila, aby pri svojej práci využívali elektronickú literatúru sprístupňovanú Literárnym informačným centrom. Nato jej žiaci poslali svoje elektronické záložky, ktoré vytlačila a poslala rovesníkom do Obchodnej akadémie v Trebišove.
- Žiaci z 1. ročníka zo **Strednej odbornej školy pedagogickej v Lučenci** si spoločne so svojou školskou koordinátorkou Katarínou Goodspeed v rámci témy *Osobnosti a diela slovenskej dramatickej tvorby* vybrali osobnosť dramatického umenia z ich Novohradskej župy – Júliusa Pántika. Poznávanie jeho osobnosti začali pozretím niekoľkých častí česko-slovenského rodinného televízneho seriálu *Bambul'kine dobrodružstvá* z roku 1982. Nato sa zoznámili s krásnou knižnou publikáciou od Petra Guldana *Bambul'kine dobrodružstvá*. Prostredníctvom dramatického čítania si „vyrozprávali“ vybranú najzaujímavejšiu Bambul'kinu príhodu a vytvorili záložky, ktoré poslali svojim kamarátom zo Strednej odbornej školy strojníckej v Skalici.
- Počas riadneho vyučovania sa žiaci zo **Súkromnej strednej odbornej školy pedagogickej v Topoľčanoch** spolu so svojou školskou koordinátorkou celoslovenského projektu Luciou Dankovou inšpirovali najmä miestnym ochotníckym naivným divadlom, a to konkrétne tvorbou Radošinského naivného divadla a jeho zakladateľom Stanislavom Štepkom. Na svojich záložkách pracovali počas dištančného vzdelávania a znázorňovali na nich názvy jeho najznámejších hier, ako boli napríklad *Jááánošítk*, *Človečina*, *Slovenské tango*, *Ženské oddelenie*.
- Pre školskú koordinátorku Henrietu Mandákovú z **Gymnázia arm. gen. L. Svobodu v Humennom** sa stal uvedený celoslovenský projekt už tradíciou, pretože sa do neho každoročne zapája celá škola. Pri výrobe záložiek sa žiaci inšpirovali mnohými známymi osobnosťami z ich domáceho prostredia, ako aj z činnosti slovenského divadelníctva. Na hodinách dejepisu, slovenského jazyka a literatúry či umenia a kultúry si spoločne pripomenuli významné osobnosti, ktoré prispeli k rozvoju slovenského divadelníctva, a to nielen doma na Slovensku, ale aj v zahraničí. Nečudo, že následne na záložkách žiaci zobrazovali tvár napríklad Jozefa Gregora Tajovského, Ivana Stodolu, Jána Palárika a Júliusa Barča-Ivana. Samotný projekt bol podporený aj ich školskou knižnicou, v ktorej mohli žiaci získavať informácie o mnohých

významných osobnostiach. Svoje záložky si vymenili s rovesníkmi z Gymnázia Karola Štúra v Modre.

- Školská koordinátorka Margita Košútová zo **Strednej odbornej školy v Pruskom** a zároveň aj školská knihovnička inšpirovala žiakov pri výrobe záložiek tvorbou najvýznamnejších slovenských dramatikov. Žiaci na záložky kreslili buď známych slovenských autorov, ktorí sa venovali písaniu divadelných hier, alebo sa snažili zachytiť obľúbené postavy z jednotlivých divadelných hier, prípadne zobrazovali rekvizity, bez ktorých by neboli divadelné hry úplné a dokonalé. Svojim rovesníkom zo Strednej odbornej školy agrotechnických a gastronomických služieb z Pribeníka okrem záložiek poslali aj propagačné materiály o študijných odboroch svojej školy, brožúru, ktorá približovala 70 rokov jej existencie, a drobné upomienkové predmety.
- Žiaci zo **Strednej odbornej školy obchodu a služieb v Martine** v spolupráci so svojou školskou koordinátorkou Jankou Petříkovou a majsterkami odborného výcviku pracovali na návrhoch a výrobe záložiek venovaných 100. výročiu založenia divadiel na Slovensku. Mnohí z nich sa zamerali na Komorné divadlo v Martine a na jeho históriu. V rámci vyučovania slovenského jazyka a literatúry dokonca v septembri navštívili Komorné divadlo v Martine a pozreli si divadelné predstavenie *Spal'ovač mŕtvol*. Takisto v septembri urobili veľkú nástenku k 100. výročiu založenia Slovenského národného divadla. Inštalovali ju v priestoroch hlavnej chodby školy, aby si ju mohli pozrieť všetci členovia školskej komunity. Na vyučovacích hodinách sa žiaci oboznámili s dramatickou tvorbou slovenských autorov. Čítali najznámejšie divadelné hry od Jozefa Gregora Tajovského, Jána Chalupku, Jána Palárika, Ivana Bukovčana a Ivana Stodolu. Vybrané divadelné hry si ešte podrobnejšie priblížili formou powerpointových prezentácií, ktoré pripravili samotní žiaci. Do balíka so záložkami vložili aj školské reklamné predmety, výrobky žiakov z jednotlivých študijných odborov (napr. operátor tlače, polygraf – knihár, grafik tlačových médií), zápisníky, perá, vianočné pohľadnice, šperkovnicu a dokonca aj malú zbierku žiackych básní pod názvom *Tvorba grafikov*. Balík pre rovesníkov zo Súkromnej spojenej školy EDURAM v Krompachoch zabalili žiaci zo študijného odboru obchodný pracovník.
- Školská koordinátorka Mária Lenartová z **Obchodnej akadémie v Humennom** spolu so svojimi kolegami motivovala žiakov k poznávaniu a čítaniu diel slovenskej dramatickej tvorby nielen na hodinách slovenského jazyka, ale aj na hodinách iných humanitných predmetov (napr. spoločenská komunikácia, dejepis, cudzie jazyky). Zvlášť ich upozornili na významné výročia v slovenskom divadelníctve v roku 2020, a to konkrétne na 170. výročie vzniku 1. ochotníckeho divadla v Liptovskom Mikuláši, 100. výročie založenia Slovenského národného divadla a 75. výročie vzniku Štátneho divadla v Košiciach. K propagácii celoslovenského projektu využili aj školské nástenné noviny a všetkých členov žiackej školskej rady. Žiaci si vypožičali knihy slovenských dramatikov (napr. od Jozefa Gregora Tajovského, Ivana Bukovčana, Jána Palárika) zo svojej školskej knižnici. Následne na vyučovacích hodinách každý žiak odprezentoval vybranú významnú osobnosť slovenského divadelníctva. Objavili sa napríklad prezentácie o Andrejovi Bagarovi, Jankovi Borodáčovi, Hane Meličkovej, Jozefovi Krónerovi, Karlovi Machatovi, Martinovi Hubovi, Jankovi Koleníkovi a Robertovi Rothovi. Záložky si vymenili s rovesníkmi z Obchodnej akadémie Dušana Metoda Janotu v Čadci. Do balíka im ešte pribalili

propagačné materiály o svojej škole, o svojom meste a prírodných krásach svojho regiónu Horný Zemplín a taktiež drobné upomienkové predmety, perá a tašky.

- Školská koordinátorka Zuzana Majchráková zo **Strednej odbornej školy dopravnej v Žiline** spolu s inými vyučujúcimi pripomenula žiakom na hodinách slovenského jazyka a literatúry vznik divadiel, význam ochotníckych divadiel a diela významných dramatikov. Žiaci vyhľadávali informácie o dráme ako literárnom druhu a navzájom si vymieňali v živej diskusii zistené informácie. Dokonca sa pokúsili aj o dramatizáciu spoločne vybranej poviedky. Počas dištančného vzdelávania žiaci sledovali vybrané online divadelné predstavenia, ktoré následne rozoberali na online vyučovacích hodinách. Záložky spolu s propagačným materiálom poslali kamarátom zo Strednej odbornej školy obchodnej v Trnave.
- Školská koordinátorka Diana Vidinská zo **Strednej zdravotníckej školy v Rožňave** do celoslovenského projektu zapojila všetkých žiakov z krúžku *Čítame vo všetkých jazykoch*, ktorý osobne vedie. Niektorí žiaci stihli vyrobiť záložky na vyhlásenú tému ešte počas prezenčného vyučovania, iní ich tvorili až doma počas dištančného vyučovania.

Do balíka okrem záložiek väčšina stredných škôl pribalila propagačné materiály o škole, jej študijných odboroch, dĺžke štúdia a o svojom regióne, informačné brožúrky, školské časopisy, školské ročenky, fotografie žiakov, ktorí sa aktívne zúčastnili výroby záložiek na danej škole, rôzne darčkové a upomienkové predmety. Skoro všetky zúčastnené školy si zo svojich alebo aj z priateľských záložiek urobili nástenky alebo výstavy vo vestibule škôl alebo v triedach. Takisto často na svojich webových sídlach uverejňovali fotografie s najkrajšími záložkami alebo stručné informácie o uvedenom projekte. Viaceré školy sa dohodli so svojou partnerskou školou, že zostanú v priateľskom kontakte a budú hľadať ďalšie spôsoby spolupráce.

Vyhodnotenie i výber z dobrovoľného hodnotenia celoslovenského projektu 83 strednými školami spolu s **fotografiami z priebehu výroby záložiek alebo s fotografiami so samotnými najkrajšími záložkami** je dostupný na webovom sídle Slovenskej pedagogickej knižnice v Bratislave (www.spgk.sk) v časti Školské knižnice, link Celoslovenský projekt Záložka do knihy spája slovenské školy.

Na margo česko-slovenského projektu *Záložka do knihy spája školy* a celoslovenského projektu *Záložka do knihy spája slovenské školy* je ešte **potrebné zdôrazniť**, že práca na záložke prináša žiakom potešenie z tejto činnosti, obohacuje ich o skúsenosť zo sústredenej práce a o pocit hrdosti nad ňou samou. Žiak sa učí nielen preberať spolurozhodovanie o tom, čo sa ho týka, ale učí sa aj rešpektu k potrebám druhých a čestné plnenie si svojho záväzku voči poväčšine neznámemu kamarátovi z pridelenej partnerskej školy.

Celoslovenský projekt *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice*

Slovenská pedagogická knižnica pri príležitosti **Medzinárodného dňa školských knižníc**, ktorý pripadol na **26. október 2020**, zorganizovala **16. ročník celoslovenského projektu *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice*** na tému ***Radosť ukrytá v podpore čítania a vzdelávania školskou knižnicou.*** Záštitu nad celoslovenským projektom prevzalo ministerstvo školstva. Cieľom celoslovenského projektu bolo zábavnými formami práce

s knihou podporiť u žiakov dobrý a trvalý vzťah ku knihe, školskej knižnici a k čítaniu, poznávaniu nového. Rovnako jeho zámerom bolo, aby každý žiak mohol prispieť svojou inšpiráciou a svojím talentom k slávnostnému priebehu osláv Medzinárodného dňa školských knižníc.

Do celoslovenského projektu sa do 21. októbra 2020 prihlásilo **129 školských knižníc** v základných školách a stredných školách. Na základe skutočnosti, že z dôvodu zhoršenej epidemiologickej situácie v súvislosti s ochorením COVID-19 museli stredné školy a 2. stupeň základných škôl počas októbra 2020 prejsť na dištančnú výučbu, mnoho školských knižníc v základných školách a stredných školách, ktoré mali pripravené podujatie pre starších žiakov ho z uvedeného dôvodu nemohli zorganizovať. Oslavu Medzinárodného dňa školských knižníc reálne zorganizovalo **56 školských knižníc v základných školách a stredných školách s celkovým počtom 7 002 účastníkov podujatí.**

Odborná komisia hodnotila podujatia v troch kategóriách. V kategórii A hodnotila, či bolo **podujatie v súlade s vyhlásenou témou *Radosť ukrytá v podpore čítania a vzdelávania školskou knižnicou***, a to hodnotiacimi známkami v škále od 0 bodov do 20 bodov. V kategórii B hodnotila **originalitu a vtipnosť realizovaného podujatia**, a to hodnotiacimi známkami v škále od 0 bodov do 20 bodov. V kategórii C hodnotila **úroveň popisu podujatia po formálnej stránke – úplnosť povinných údajov**, a to hodnotiacimi známkami v škále od 0 bodov do 10 bodov.

Po sčítaní bodov udelených jednotlivými členmi odbornej komisie, ktorá bola zložená zo zástupcu vyhlasovateľa celoslovenského projektu a dvoch zástupcov školských knižníc, bolo určené výsledné poradie zúčastnených školských knižníc.

Školské knižnice získali **knižné dary podľa ich vlastného výberu od Slovenskej pedagogickej knižnice a piatich partnerov celoslovenského projektu, a to v celkovej sume 2 610 €**. Slovenská pedagogická knižnica venovala prvým siedmim oceneným školským knižniciam, a to **školským knižniciam zo Základnej školy v Nesvadoch, Základnej školy v Loku, Spojenej školy internátnej v Bytči, Špeciálnej základnej školy v Trstíne, Základnej školy na Májovom námestí v Prešove, Základnej školy s materskou školou v Krasňanoch a Základnej školy na Lipovej ulici v Spišskej Novej Vsi, knižné publikácie na základe ich vlastného výberu v celkovej sume 2 000 €**. Partneri celoslovenského projektu venovali ďalším piatim oceneným, a to **školským knižniciam zo Základnej školy na Tribečskej ulici v Topoľčanoch, Základnej školy s materskou školou Jána Bakossa v Banskej Bystrici, Spojenej školy v Lendaku, Súkromnej spojenej školy na Starozagorskej ulici v Košiciach a Spojenej školy internátnej na Námestí Štefana Kluberta 2 v Levoči, knižné publikácie v celkovej sume 610 €**.

Absolútnym víťazom 16. ročníka celoslovenského projektu sa stala **Školská knižnica Základnej školy v Nesvadoch**, ktorá zorganizovala podujatie pod názvom ***Kufrík plný radosti***. Samotné podujatie tvorilo množstvo rôznych vtipných a originálnych aktivít, ktoré boli zamerané na podporu kreatívneho čítania a na interaktívnu prácu s rozprávkovými knihami. Zároveň všetky aktivity boli rozdelené do piatich blokov, v ktorých žiaci pod vedením rozprávkových bytostí, ako boli ježibaba, trpaslík a Červená čiapočka, zábavnou a hravou formou riešili jednotlivé úlohy. Napríklad vyhľadávali názvy kníh, mená spisovateľov, prekladateľov a ilustrátorov, prekladali české slová do slovenčiny, čítali úryvky z rozprávkových kníh a odpovedali na otázky súvisiace s prečítaným textom z rozprávok, písali list pre dobrú princeznú Arabelu, riešili rozmanité slovné hlavolamy a vedomostné

literárne kvízy. Takisto si urobili slávnostnú módnú prehliadku rozprávkových bytostí. Žiaci ukončili podujatie maľovaním obrázkov a písaním odkazov a prianí pre svoju školskú knižnicu, ktoré vkladali do svojho kufríka radosti.

Na druhom mieste sa umiestnila **Školská knižnica Základnej školy v Loku**, ktorá zorganizovala podujatie pod názvom *Čítame, tvoríme, hráme sa a učíme*. V prvej časti podujatia žiaci tvorili papierovú knihu z listov, ktoré vypracovali buď samostatne, alebo v skupine v rámci svojej triedy. Zábavné úlohy boli diferencované podľa ročníkov, čitateľských zručností žiakov a zároveň súviseli s príbehmi z knihy *Mimi a Líza*. Napríklad prváci vyfarbovali rozprávkové postavy, ktoré vystupovali v uvedenom príbehu. Druháci dopĺňovali vynechané slová z úryvku uvedenej knihy a navrhovali nový obal tejto rozprávkovej knihy. Tretiaci a štvrtáci písali blahoželanie k narodeninám pre jednu z hlavných postáv príbehu a odpovedali na kvízové otázky zo spomínanej knihy. Z najlepšie vypracovaných úloh a kresieb napokon vytvorili papierovú knižku. V druhej časti podujatia vybraní žiaci z 2. a 4. ročníka nahlas čítali úryvok z knihy *Mimi a Líza* a s pomocou učiteľov nahrávali svoje čítanie. Ostatní žiaci pracovali na obrázkoch súvisiacich so spomínaným rozprávkovým príbehom. Odfotené obrázky v logickom slede stiahli do počítača a doplnili zvukovou nahrávkou. Záver celodennej aktivity zavŕšili spoločným pozieraním vytvorenej papierovej knižky a vypočutím ich žiackej audioknižky.

Tretie miesto potešilo **Školskú knižnicu Spojenej školy internátnej v Bytči**, ktorá zorganizovala podujatie pod názvom *V krajine rozprávok*, v rámci ktorého realizovala rôzne originálne, vtipné a inšpirujúce aktivity zamerané na podporu kreatívneho čítania a na prácu s knihou. Na začiatku podujatia si žiaci spoločne prečítali rozprávku *O drevenom zámočku* a následne si v kostýmoch zvieratiek zahrali rozprávkový príbeh. Nato triedu prípravného a prvého ročníka navštívil rozprávkový trpaslík Hugo, ktorý si spolu so žiakmi s využitím papierových bábok zahral rozprávku *O kohútikovi a sliepočke* a rozprával sa s nimi o význame čítania, o ich obľúbených rozprávkach a o školskej knižnici. Žiaci 2. a 3. ročníka si prečítali *Rozprávku o veľkej repe*. Potom si vypočuli audio nahrávku spomínanej rozprávky a pokúsili sa o jej dramatizáciu. Nakoniec na motívy rozprávkového príbehu kreslili ilustrácie. Žiaci zo 4. ročníka si prečítali rozprávku *Červený hrebienok*, ktorú následne zdramatizovali. Takisto nakreslili farebné obrázky s kohútikom a myškami a vytvorili leporelo o chránených zvieratkách.

Štvrté miesto bolo udelené **Školskej knižnici Špeciálnej základnej školy v Trstíne**, ktorá zorganizovala podujatie pod názvom *S knihou je deň krajší*. V úvode podujatia oboznámila školská knihovníčka prítomných so vznikom a históriou osláv Medzinárodného dňa školských knižníc. Následne predstavila život a tvorbu slovenského básnika romantizmu Andreja Sládkoviča a pomocou powerpointovej prezentácie a s využitím bohatej kolekcie fotografií priblížila aj najdôležitejšie udalosti z jeho života a najznámejšie diela, ako sú *Detvan*, *Marína* a báseň *Nehaňte ľud môj*. V ďalšej časti podujatia vystúpil riaditeľ školy s prednesom veršov z básnickej skladby *Marína*. Po prednese nasledovala žiacka diskusia o Sládkovičovej tvorbe, výroba knižky o živote, láskach a literárnych dielach spisovateľa a spoločné pozretie videa so zrapovanými básnickými veršami z *Maríny*. Podujatie pokračovalo súťažou v recitácii poézie a prózy, do ktorej sa zapojilo dvanásť žiačok. Po vyhodnotení súťaže ešte vystúpili žiačky 2. a 3. ročníka s divadelným predstavením *Snehulienka a sedem trpaslíkov*.

Na piatom mieste sa umiestnila **Školská knižnica Základnej školy na Májovom námestí v Prešove**, ktorá zorganizovala podujatie pod názvom *Hovoriť striebro, čítať zlato*, v rámci ktorého sa každá trieda venovala čítaniu kníh rôznych žánrov, dramatizácii príbehov

a rozmanitým zábavným úlohám podľa vopred pripraveného scenára. Napríklad prváci a druháci si zahrali hru na slovnú reťaz, prečítali si rozprávku *Rukavička*, ktorú aj ilustrovali a zdramatizovali a navyše pred spolužiakmi aj odprezentovali svoju obľúbenú knihu. Tretiaci pracovali so slovenskými prísloviami a porekadlami. Zisťovali ich pôvod a hľadali ich uplatnenie v súčasnosti. Štvrtáci na základe prečítaných textov o Veľkomoravskej ríši zostavili vedomostný kvíz k danej problematike a kreslili šperky a obydlia z čias Veľkej Moravy. Takisto sa zoznamovali s pranostikami a objavovali ich múdrosť. Navyše niektorí vo vopred pripravenom kostýme hlavnej postavy čítali svojim rovesníkom zo svojej najobľúbenejšej knihy. Podujatie bolo ešte doplnené takzvanou zlatou reťazou s prísloviami, porekadlami, pranostikami, veršovankami a hádankami. Reťaz visela na hlavnej chodbe školy a jej cieľom bolo umocniť u žiakov radosť z čítania a vzdelávania školskou knižnicou.

Šieste miesto patrilo **Školskej knižnici Základnej školy s materskou školou v Krasňanoch**, ktorá zorganizovala podujatie pod názvom *Pod lupou starých detských kníh – návrat do minulosti*. Samotné podujatie realizovala vo forme projektového dňa, ktorý bol celý vyplnený množstvom vtipných a originálnych aktivít zameraných na podporu kreatívneho čítania a vzdelávania v jednotlivých triedach. Napríklad prváci sa vydali na fiktívnu prechádzku po literárnej mape Európy. Najskôr sa zastavili v Prahe, v hlavnom meste Českej republiky, kde sa zoznámili s českým spisovateľom Karlom Čapkou a jeho rozprávkami. Následne sa zastavili vo Varšave, v hlavnom meste Poľskej republiky, kde objavili poľských spisovateľov Alexandra a Danielu Mizielińskich a ich diela. Potom sa zastavili v Budapešti, v hlavnom meste Maďarskej republiky, kde sa oboznámili s tvorbou spisovateľky Evy Janikovszkej. Poslednou ich zastávkou bolo Rakúsko, kde v jeho hlavnom meste vo Viedni našli spisovateľku detských kníh Christine Nöstinger. Svoje literárne putovanie ukončili poznávaním rozprávkových bytostí z jednotlivých štátov Európy a vyrábaním štátnych vlajok navštívených krajín. Druháci si zahrali dramatizáciu vopred naštudovaného diela *Jano* od Fraňa Kráľa. Tretiaci i štvrtáci takisto tvorivo pracovali s rôznymi literárnymi textami a plnili rozličné zábavné úlohy.

Siedme miesto obsadila **Školská knižnica Základnej školy na Lipovej ulici v Spišskej Novej Vsi**, ktorá zorganizovala podujatie pod názvom *Zrodila sa kniha*. V úvode podujatia si všetci žiaci pozreli prezentáciu *Ako vzniká kniha*, ktorá pútavou formou priblížila žiakom prácu spisovateľa, ilustrátora, prekladateľa, vydavateľa, kníhkupca a školského knihovníka. Nato nasledovala živá žiacka diskusia k danej téme. Potom jednotlivé ročníky začali realizovať vopred pripravené zábavné aktivity. Napríklad 1. ročník tvoril takzvanú knihu v kočke. Žiaci nakreslili na výkres ilustrácie rozprávky, ktoré potom prilepili po stranách kociek rôznej veľkosti. 2. ročník s využitím logickej hry domino si zahral hru domino kniha. 3. ročník maľoval na papierové tašky, do ktorých sa balia knihy v kníhkupectvách, rozprávkové postavičky. 4. ročník tvoril vlastný rozprávkový kalendár na školský rok 2020/2021. Žiaci na výkresy nakreslili buď rozprávkové motívy z jednej rozprávky, alebo každú stranu kalendára venovali inej rozprávke.

V rámci udeľovania zvláštnych cien celoslovenského projektu ďalším školským knižniciam:

- **Klub mladých čitateľov Albatros (www.kmc.sk)** venoval **Školskej knižnici Základnej školy na Tribečskej v Topoľčanoch**, ktorá sa umiestnila ako prvá základná škola mimo poradia víťazov, **knihy v hodnote 150 €**. Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom *Objavujme poklady v našej školskej knižnici*, v rámci ktorého žiaci plnili rôzne zaujímavé aktivity, ktoré boli najskôr spojené so

zábavnou a hravou prácou s knihami v jednotlivých triedach a potom v školskej knižnici. Napríklad prváci objavovali krásu rozprávky *Dedko repku zasadil* prostredníctvom jej dramatizácie. Druháci na motívy knihy *Marína a povalači* tvorili krátke básne a maľovali hlavné postavy z príbehu. Tretiaci pracovali s knihou *Matilda* a vyhľadávali na internete informácie o jej autorovi. Štvrtáci čítali knihu *Slávnosť u Pipi Dlhej pančuchy*, súťažili v literárnom kvíze a písali päťveršové básne. V školskej knižnici sa realizovalo zážitkové čítanie z knihy *Dobry deň, opica Škorica* v podaní žiakov 2. ročníka a dramatizácia príbehu Betky Bábikovej z knihy *Analfabeta Negramotná* v podaní žiakov 4. ročníka.

- **Vydavateľstvo Tatran** (www.slovtatran.sk) venovalo **Školskej knižnici Základnej školy s materskou školou Jána Bakossa v Banskej Bystrici**, ktorá sa umiestnila ako druhá základná škola mimo poradia víťazov, **knihy v hodnote 150 €** do jej školskej knižnice. Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom **Potteriáda** s cieľom nielen žiakov zabaviť, ale ich aj vtiahnuť do sveta kníh a ich hrdinov prostredníctvom interaktívnych úloh. Každá vyučovacia hodina bola venovaná jednej z fakúlt čarodejníckej školy v Rokforte z knihy *Harry Potter*. Napríklad v rámci fakulty Bifflomor žiaci vyhľadávali vybrané slová v knihe. V rámci fakulty Bystrohlav žiaci hádali šifry, lúštili hlavolamy a literárne tajničky. V rámci fakulty Chrabromil chlapci pracovali s knihou *Peter Sagan – Môj svet* a na internete vyhľadávali o ňom ďalšie informácie. Naopak, dievčatá sa inšpirovali Dominikou Cibulkovou v knihe *Tenis je môj život*.
- **ŠEVT, a. s.**, (www.sevt.sk/firstnews) venoval **Školskej knižnici Súkromnej spojenej školy na Starozagorskej v Košiciach**, ktorá sa umiestnila ako prvá stredná škola mimo poradia víťazov, **50 výtlačkov anglických novín First News z Veľkej Británie z ročníka 2019/2020 v hodnote 150 €** do jej školskej knižnice. Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom *Knižní bádatelia*, v rámci ktorého žiaci realizovali tvorivé aktivity s knihami. Napríklad prváci najskôr na výkres nakreslili výjav zo svojej obľúbenej rozprávky a potom jednotlivé výkresy spojili do jedného leporela s cieľom oboznámiť ostatných čitateľov školskej knižnice s ich obľúbenými rozprávkovými hrdinami. Druháci pre svojich spolužiakov pripravili literárny vedomostný kvíz o ich obľúbených knižných príbehoch. Tretiaci a štvrtáci si do školy priniesli knihy s ich obľúbenými knižnými hrdinami a svojim spolužiakom ich v krátkosti predstavili. Každý žiak aj následne nakreslil svojho knižného hrdinu, aby svojich rovesníkov inšpiroval k návšteve školskej knižnice a k čítaniu umeleckých diel.
- **Knižná edícia pre malých čitateľov Stonožka** (www.stonozka.sk) venovala **Školskej knižnici Spojenej školy v Lendaku**, ktorá sa umiestnila ako tretia základná škola mimo poradia víťazov, **knihy v hodnote 80 €** do jej školskej knižnice. Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom *Maľovanou cestou k spisovateľom*, a to vo forme projektového dňa určeného pre dištančné vzdelávanie žiakov 2. stupňa. Vyučujúci počas dňa vytvorili videá, ktoré postupne umiestňovali na webovom sídle školy. Žiaci po vzhliadnutí každého videa vypracovali určené čitateľské aktivity, následne sa online pripájali a svojim triednym učiteľom referovali získané poznatky. Napríklad v rámci prvého videa posielali žiakom oslovení súčasní detskí spisovatelia a rôzne mediálne osobnosti krátke pozdravy, aby zvýraznili dôležitosť čítania. V rámci druhého videa sa žiakom prihovárali bývalí žiaci školy, aby sa podelili o radosť z čítania a vzdelávania. Súčasťou tretieho videa boli tvorivé úlohy zamerané na

maľované čítanie. Sprestrením projektového dňa bolo štvrté video. Išlo o interaktívny kvíz, ktorý bol zameraný na zistenie vzťahu žiakov, pedagógov i nepedagogických zamestnancov k čítaniu a ku knihám.

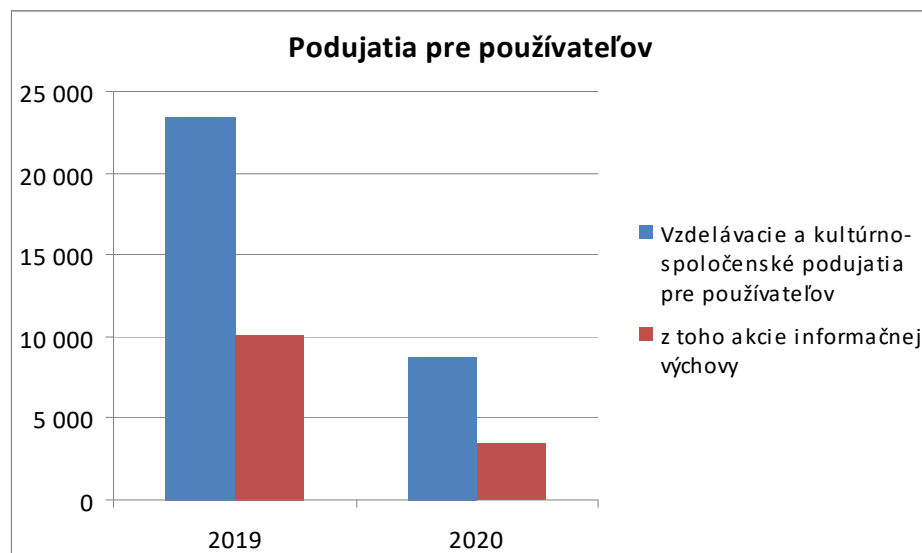
- **Knižná edícia pre mladých čitateľov YOLI** (www.yoli.sk) venovala **Školskej knižnici Spojenej školy internátnej na Námestí Štefana Kluberta 2 v Levoči**, ktorá sa umiestnila ako druhá stredná škola mimo poradia víťazov, **knihy v hodnote 80 €** do jej školskej knižnice. Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom **Čítareň** s cieľom upevniť u žiakov poznanie, že knihy sú veľkým zdrojom informácií, a naučiť ich získané informácie triediť a zaznamenávať. Na jednotlivých vyučovacích hodinách vyučujúci spolu so žiakmi živo diskutovali o poslaní školskej knižnice a vždy si prečítali aj úryvok z požičanej knihy zo školskej knižnice. Nakoniec spoločne vypísali záznamový hárok o prečítanej knihe a uviedli, čo zaujímavé sa v knihe dozvedeli.

Vyhodnotenie celoslovenského projektu je dostupné na webovom sídle Slovenskej pedagogickej knižnice (www.spgk.sk) v časti Školské knižnice, link Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice.

Tabuľka 6 Podujatia pre používateľov v školských knižniciach v rokoch 2019 a 2020

Ukazovateľ	2019	2020	Nárast/pokles (%)
Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia pre používateľov	23 444	8 728	-62,77
z toho akcie informačnej výchovy	10 092	3 541	-64,91

Graf 6 Podujatia pre používateľov v školských knižniciach v rokoch 2019 a 2020

INFORMAČNÉ TECHNOLOGIE

Už od roku 2019 sa proces elektronizácie a internetizácie v školských knižniciach mierne zlepšuje, čo naznačujú získané štatistické údaje v sledovaných ukazovateľoch (tabuľka 7). Zároveň je potrebné zdôrazniť, že jeho skutočný stav stále nezodpovedá odporúčaniam, ktoré

sú uvedené v *Modeli školskej knižnice*. Počet **počítačov** v školských knižniciach sa napríklad zvýšil o **2,12 %**, ale na jednu školskú knižnicu pripadá len **1,51 % počítača**. Na vysvetlenie uvádzame, že každá školská knižnica by mala mať 1 počítač pre školského knihovníka a 5 počítačov pre používateľov školskej knižnice v škole s počtom žiakov do 500 žiakov a až 15 počítačov pre používateľov školskej knižnice nad 500 žiakov. Počet počítačov prístupných používateľom s pripojením na internet sa zvýšil o **2,76 %**.

Za sledované obdobie **512 školských knižníc** vykázalo, že **vlastnia automatizovaný knižnično-informačný systém**, čo je oproti roku 2019 pokles o **1,16 %**. Pripomíname, že pri zbere tohto štatistického ukazovateľa sa po tretíkrát aplikovala metodika CVTI SR, podľa ktorej sa mohli vykazovať okrem automatizovaných knižnično-informačných systémov aj elektronické programy (napr. aScAgenda, eŠkola), ktorých súčasťou bol modul Knižnica, ktorý umožňoval školským knižniciam evidovať všetky povinné údaje v súlade s platným právnym stavom.¹¹ Školské knižnice najčastejšie využívali tieto automatizované knižnično-informačné systémy: Clavius, Knižničný systém pre malé a stredné knižnice, Proflib.¹²

Z 1 534 školských knižníc vykázalo **76 školských knižníc**, že má umiestnený **online katalóg na internete**. Oproti roku 2019 je to pokles o **1,30 %**.¹³

Za dôležité považujeme poukázať na eurofondovú výzvu **na budovanie a zlepšenie technického vybavenia jazykových učební, školských knižníc, odborných učební rôzneho druhu v základných školách**. V rámci uvedenej výzvy mala školská knižnica stanovený limit 6 900 € na technické a technologické vybavenie. Oprávnenými položkami boli: 1 počítač pre školského knihovníka, 5 počítačov/notebookov pre používateľov školskej knižnice, 5 tabletov pre používateľov školskej knižnice, knižnično-informačný systém, čítačka čiarových kódov, tlačiareň, kopírovací stroj, skener, televízor, DVD prehrávač, dataprojektor a premietacie plátno. Môžeme teda opätovne optimisticky predpokladať, že v súhrnnom štatistickom výkaze za rok 2021 už budeme vidieť kvalitatívne zlepšenie vybavenia **158 školských knižníc**.

Webovú stránku školskej knižnice s označením **Knižnica** alebo **Školská knižnica** vykázalo **131 školských knižníc**. Oproti roku 2019 je to úbytok o **5,07 %**. Webová stránka školskej knižnice bola buď súčasťou webového sídla materských inštitúcií školských knižníc, ako sú základné školy, gymnáziá, stredné odborné školy, konzervatória, školy pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, alebo bola v prípade málotriedok súčasťou webového sídla obecných úradov. Školské knižnice ako organizačné útvary uvedených škôl bezplatne využívali informačné a komunikačné technológie na zverejňovanie **digitálnych informácií a dokumentov** napríklad v uvedených blokoch:

¹¹ Ostatné elektronické programy, ktoré nespĺňali všetky zákonom stanovené podmienky napríklad pri vedení odbornej evidencii knižničných dokumentov, evidencii registrovaných používateľov, evidencii absenčných výpožičiek, vyradovaní knižničných dokumentov, nemali školské knižnice v tomto štatistickom ukazovateli vykazovať.

¹² Z finančných prostriedkov ministerstva školstva v rámci rozvojového projektu *Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc*, ktorý sa realizoval v rokoch 2006 – 2009, 2011 a 2013, ich malo zakúpených 393 školských knižníc z celkového počtu 602 podporených školských knižníc v základných školách a v stredných školách celkovou finančnou sumou 1 899 277,35 €.

¹³ Tento údaj je potrebné naďalej brať len ako orientačný, nakoľko už v apríli 2018 po dôkladnej kontrole metodického centra pre školské knižnice (adresné zisťovanie webovej stránky online katalógu v rámci webového sídla materskej inštitúcie uvedenej školskej knižnice) bolo zistené, že len 20 školských knižníc malo verejne prístupný online katalóg. Spravodajské jednotky ako dôvod vykázania chybného údajá uvádzali nesprávny výklad samotného termínu *online katalóg* alebo ako štatistický omyl.

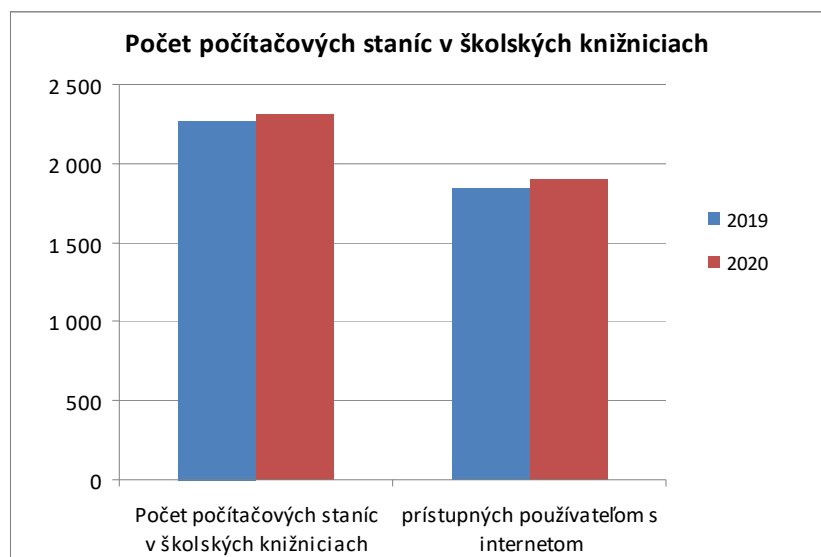
- **Základné informácie o činnosti školskej knižnice a jej prístupnosti** (napr. poslanie a úlohy školskej knižnice, oznam o výpožičných hodinách, prípadne rozvrh s vyučovacími hodinami v školskej knižnici).
- **Základné dokumenty školskej knižnice** (napr. knižničný a výpožičný poriadok školskej knižnice, štatút školskej knižnice).
- **Informácie o poskytovaných knižnično-informačných službách školskej knižnice** (napr. prehľad základných a špeciálnych služieb, sprístupnenie online knižničného katalógu, prípadne elektronických zbierok – zoznamov kníh v elektronickom programe aScAgenda alebo vo forme „pomocných“ zoznamov kníh, vypracovaných v exelovskom súbore alebo vo wordovskom súbore, stručné správy o realizovaných kultúrnych a výchovno-vzdelávacích podujatiach spolu s bohatou kolekciou fotografií, informácie o knižných novinkách).
- **Informácie o podpore a rozvíjaní čitateľskej gramotnosti** (napr. články o význame čítania, dokumenty, obsahom ktorých bola podrobne rozpracovaná problematika čitateľskej gramotnosti, rôzne ankety o čítaní).
- **Fotografie interiéru školskej knižnice** (prostredníctvom názornej propagácie sa usilovali zviditeľniť atraktivnosť svojho prostredia, ktoré bolo zároveň aj pozvaním pre vzdelávanie, kreativitu, relax a osobný rozvoj každého registrovaného i potenciálneho používateľa).

Metodickým centrom pre školské knižnice bolo pri podrobnom prezeraní webových sídiel škôl a príslušných obecných úradov zistené, že z 24 integrovaných školských knižníc s verejnými knižnicami malo len **8 integrovaných školských knižníc s verejnými knižnicami zriadenú webovú stránku**, a to s označením *Školská knižnica* (7) alebo *Knižnica* (1).

Tabuľka 7 Informačné technológie v školských knižniciach v rokoch 2019 a 2020

Ukazovateľ	2019	2020	Nárast/pokles (%)
Počet počítačových staníc v školských knižniciach	2 268	2 316	+2,12
Počet počítačových staníc prístupných používateľom s pripojením na internet	1 849	1 900	+2,76
Automatizovaný knižnično-informačný systém	518	512	-1,16
Online katalóg školskej knižnice na internete	77	76	-1,30
Webová stránka školskej knižnice	138	131	-5,07

Graf 7 Počet počítačových staníc v školských knižniciach v rokoch 2019 a 2020

PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE

V roku 2020 vykonávalo knihovnícke činnosti v školských knižniciach 1 803 fyzických osôb, čo je pokles o **0,88 %** oproti roku 2019 (tabuľka 8). Z uvedeného počtu školských knihovníkov – školských špecialistov vo výchove a vzdelávaní¹⁴ malo len **2,88 %** vysokoškolské knihovnícke vzdelanie alebo stredoškolské knihovnícke vzdelanie.

Funkciu školského knihovníka naďalej vykonávali predovšetkým **učitelia slovenského jazyka a literatúry**, a to popri vyučovaní ako činnosť súvisiacu s výchovno-vzdelávacou činnosťou učiteľa, alebo **vychovávateľa**.

Je potrebné zvlášť zdôrazniť, že mnohí školskí knihovníci vykonávali svoju prácu s veľkým nadšením a inšpirujúcim spôsobom a poskytovali svojim používateľom informačnú podporu, organizovaním vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí (prostredníctvom voľnočasových aktivít) prepájali členov školskej komunity medzi sebou a snažili sa podporiť záujmy svojich používateľov a vytvoriť im priestor pre uskutočnenie vlastných aktivít s cieľom upevniť ich sebavedomie a rozvíjať ich osobné a sociálne kompetencie.

Zriaďovatelia školských knižníc (riaditelia škôl a starostovia obcí), školskí knihovníci a pedagogickí zamestnanci využívali **odborné poradenstvo metodického centra pre školské knižnice pri výkone odborných knižničných činností a pri organizovaní vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí**, ktoré boli zamerané na jazykovú kultúru a čitateľskú gramotnosť používateľov.

¹⁴ I napriek tomu, že v § 36 ods. 1 písm. l) zákona č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov je uvedený termín **školský špecialista vo výchove a vzdelávaní**, ktorý v súlade s § 38 ods. 4 písm. b) uvedeného zákona vykonáva činnosti v oblasti "využívania knižničných služieb a informačných služieb pre potreby výchovy a vzdelávania, aktualizácie vzdelávania, sebarozvoja žiakov, pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov", pre potreby aplikačnej praxe naďalej používame termín školský knihovník.

V rámci výkonu odborných knižničných činností, ako sú **doplňovanie knižničného fondu, odborná evidencia a spracovanie knižničných dokumentov, revízia knižničného fondu, vyradovanie knižničného fondu, organizácia, uchovávanie a ochrana knižničného fondu a poskytovanie knižnično-informačných služieb**, boli predmetom odborných konzultácií predovšetkým otázky zamerané na:

- vedenie základnej odbornej evidencie knižničného fondu (napr. vedenie prírastkového zoznamu a zoznamu úbytkov),
- vedenie pomocnej odbornej evidencie (napr. vedenie evidencie absenčných výpožičiek a prezenčných výpožičiek, evidencie došlých čísiel periodík),
- vedenie ďalšej pomocnej evidencie (napr. evidencia registrovaných používateľov, evidencie vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí, denný zápis o činnosti školskej knižnice),
- vykonávanie revízie knižničného fondu (napr. vydanie príkazu na vykonanie revízie knižničného fondu, vydanie menovacieho dekrétu členom revíznej komisie, vypracovanie zápisnice o výsledku revízie knižničného fondu, vypracovanie zoznamu knižničných dokumentov navrhnutých na vyradenie),
- vyradovanie knižničných dokumentov (vydanie menovacieho dekrétu členom vyradovacej komisie, vypracovanie zoznamu vyradených knižničných dokumentov, povinnosť ponúknuť vyradené knižničné dokumenty iným knižniciam knižničného systému Slovenskej republiky),
- prípravu rozmanitých podujatí a akcií zameraných na rozvoj informačnej výchovy a čitateľskej gramotnosti,
- vyplňanie štatistických údajov o činnosti školskej knižnice za dané štatistické obdobie,
- postup pri zriadení školskej knižnice alebo pri jej zrušení, prípadne pri zlúčení školskej knižnice s verejnou knižnicou alebo zlúčení školských knižníc z dôvodu zlúčenia dvoch škôl do jednej spojenej školy.

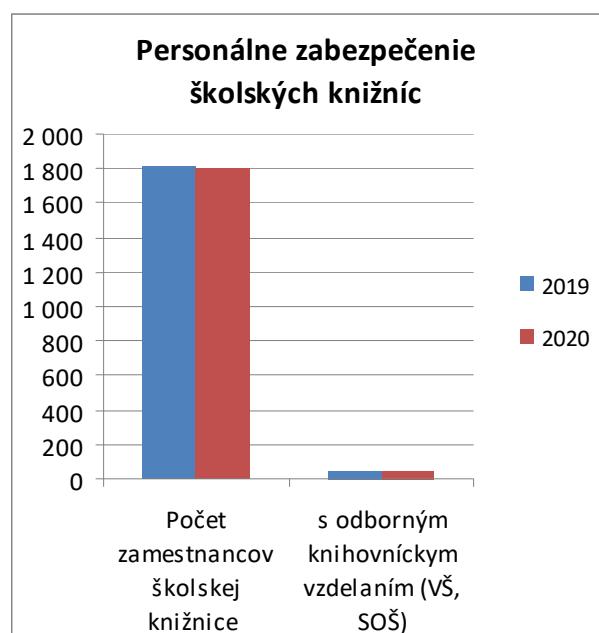
Za uvedené štatistické obdobie bolo v rámci odbornej poradenskej a konzultačnej služby poskytnutých **3 394 odborných konzultácií**, a to vo forme elektronickej pošty (2 728 písomne evidovaných konzultácií), telefonicky (665 písomne evidovaných konzultácií) a jednej osobnej návštevy školskej knihovníčky zo školskej knižnice v Slovenskej pedagogickej knižnici.

Počet zamestnancov školských knižníc prepočítaný na **plnú zamestnanosť** sa oproti predchádzajúcemu štatistickému obdobiu zvýšil približne o **1,17 %**.

Tabuľka 8 Personálne zabezpečenie v školských knižniciach v rokoch 2019 a 2020

Ukazovateľ		2019	2020	Nárast/pokles (%)
Počet zamestnancov školskej knižnice (fyzické osoby)		1 819	1 803	-0,88
z toho	zamestnanci s VŠ a so SŠ knihovníckym vzdelaním	53	52	-1,89
Počet zamestnancov (prepočítaný stav na plnú zamestnanosť)		255,7	258,7	+1,17

Graf 8 Personálne zabezpečenie v školských knižniciach v rokoch 2019 a 2020

HOSPODÁRENIE ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC

Oproti roku 2019 sa **celkový objem finančných prostriedkov** použitých na činnosť školských knižníc **znižil** len o **2,89 %** (tabuľka 9). Do uvedeného objemu boli započítané finančné prostriedky zo všetkých dostupných finančných zdrojov (napr. z rozpočtu školy, rozvojového projektu, grantového programu, občianskych združení a rodičovských združení), ktoré školské knižnice vynaložili na svoju činnosť (napr. finančné náklady na prevádzku školskej knižnice, na nákup kancelárskych potrieb, na organizovanie vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí, mzdové náklady na školského knihovníka a takisto finančné náklady na nákup knižničného fondu vrátane finančných nákladov na periodiká).¹⁵

¹⁵ Ani v súhrnnom štatistickom výkaze za rok 2020 sa konkrétne zlepšenie hospodárenia školských knižníc v rámci realizácie eurofondovej výzvy *na budovanie a zlepšenie technického vybavenia jazykových učební, školských knižníc, odborných učební rôzneho druhu v základných školách* nemohlo prejavíť, nakoľko oprávnenými prijímateľmi financií sú organizácie štátnej správy, obce, samosprávne kraje, mimovládne organizácie a subjekty súkromného sektora. Dôležité je uviesť, že pri školskej knižnici boli stanovené celkové oprávnené výdavky v sume 52 450 €.

Pre zaujímavosť uvádzame, že finančné náklady na svoju činnosť vykázalo približne **51 % školských knižníc**. V roku 2019 to bolo približne 58 % školských knižníc. Otázkou zostáva, či zostávajúcich 49 % školských knižníc buď skutočne nevynaložilo žiadne finančné náklady na činnosť svojej školskej knižnice z objektívnych alebo subjektívnych dôvodov, alebo štatistickým ukazovateľom v oddiele Hospodárenie v rámci uvedeného štatistického výkazu nevenovali dostatočnú pozornosť. Kvôli objektívnosti je potrebné ešte uviesť nasledujúce skutočnosti:

- **prechodné zatvorenie školských knižníc**, respektíve škôl počas kalendárneho roka 2020 z dôvodu pandémie vírusu COVID-19,
- **poskytovanie knižnično-informačných služieb v školských knižniciach v obmedzenom režime** z dôvodu dodržiavania dôležitých bezpečnostných opatrení vydaných vo forme uznesení vládou Slovenskej republiky a vyhláškami Úradom verejného zdravotníctva SR proti rozšíreniu ochorenia COVID-19.

I napriek nepriaznivej situácii v roku 2020 sa **mzdové náklady na školských knihovníkov znížili len o 1,17 %**, pričom z celkového počtu 1 534 školských knižníc vykázalo mzdové náklady na školských knihovníkov len **21 %**.

Pri tomto štatistickom ukazovateli je potrebné poznamenať, že zriaďovatelia školských knižníc mohli na **finančné odmeňovanie práce školského knihovníka** využívať dva **základné nástroje**, a to **osobný príplatok a/alebo odmenu v súlade so zákonom č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov**. Podobne ako pri predchádzajúcom štatistickom ukazovateli bolo metodickým centrom pre školské knižnice pri riadenom telefonickom rozhovore so zriaďovateľmi školských knižníc zistené, že ak aj využili tieto základné nástroje, tak **v osobnom príplatku a/alebo odmene bližšie nešpecifikovali, akú časť z osobného príplatku a/alebo odmeny vyčlenili školskému knihovníkovi za prácu v školskej knižnici**. Z tohto dôvodu následne nevykazovali finančné prostriedky vynaložené na mzdu na školského knihovníka v štatistickom výkaze. Rovnako je dôležité uviesť, že niektorí z nich namiesto priamej finančnej odmeny za prácu v školskej knižnici poskytli školským knihovníkom náhradné voľno.

Na základe uvedených skutočností teda nemôžeme objektívne posúdiť:

- aký počet riaditeľov škôl využil **finančné stimuly** na ocenenie práce školských knihovníkov,
- aký počet riaditeľov škôl namiesto využitia priamych finančných stimulov udelil školským knihovníkom **náhradné voľno** v rozsahu odpracovaných hodín v školskej knižnici,
- aký počet riaditeľov škôl bral iniciatívnu prácu školských knihovníkov ako **samozrejmosť**, nakoľko prácu v školskej knižnici zahrnuli ako výchovno-vzdelávaciu činnosť do náplne práce pedagogického zamestnanca.

Oproti roku 2019 sa **zvýšil nákup knižničného fondu až o 16,65 %**, pritom kladný údaj v tomto štatistickom ukazovateli **vykázalo 39 % školských knižníc**.

Po prepočítaní vykázaných celkových finančných nákladov vynaložených na činnosť školských knižníc s počtom školských knižníc, mzdových nákladov s celkovým počtom školských knihovníkov, finančných nákladov na nákup knižničného fondu s počtom školských knižníc a s počtom registrovaných používateľov boli zistené tieto údaje:

- Celkové finančné náklady na činnosť jednej školskej knižnice predstavovali **651,21 €**. Oproti roku 2019 je to pokles o **10,09 €**.
- Finančné náklady na jedného školského knihovníka predstavovali **280,99 €**. Oproti roku 2019 je to pokles o **51,89 €**.
- Finančné náklady na nákup knižničného fondu do jednej školskej knižnice predstavovali **255,91 €**. Oproti roku 2019 je to nárast o **37,38 €**.
- Finančné náklady na nákup knižničného fondu na jedného registrovaného používateľa predstavovali **1,43 €**. Oproti roku 2019 je to nárast o **0,26 €**.

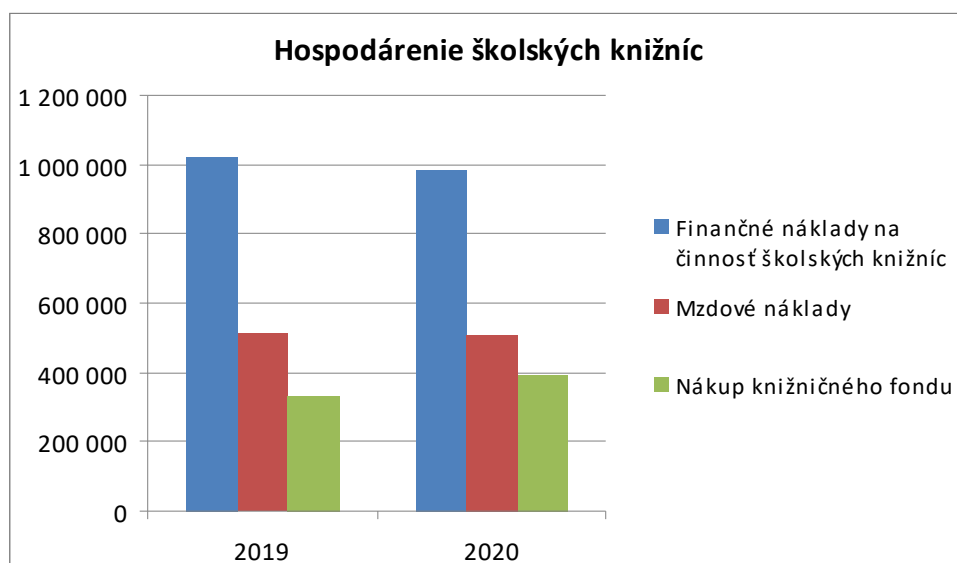
Na základe uvedených skutočností je možné konštatovať, že približne **51 % zriaďovateľov školských knižníc** (v roku 2019 to bolo 58 %) si splnilo svoju povinnosť v súlade s § 4 ods. 2 písm. e) zákona o knižniciach „zabezpečiť činnosť knižnice finančne“.

V prípade **24 integrovaných školských knižníc s verejnými knižnicami** si svoju uvedenú zákonnú povinnosť splnilo **70 % zriaďovateľov** (v roku 2019 to bolo 84 % zriaďovateľov), pričom celkové **finančné náklady na činnosť** jednej integrovanej školskej knižnice s verejnou knižnicou predstavovali **651,21 €**. Z uvedeného počtu **54 % zriaďovateľov** (v roku 2019 to bolo 48 % zriaďovateľov) vyčlenilo **mzdové náklady na školského knihovníka** (po prepočítaní na jedného školského knihovníka pripadlo 1 236,16 €) a **50 % zriaďovateľov** (v roku 2019 to bolo 72 % zriaďovateľov) vyčlenilo finančné prostriedky na **nákup knižničného fondu** (po prepočítaní na jednu integrovanú školskú knižnicu s verejnou knižnicou pripadlo 318,62 €).

Tabuľka 9 Hospodárenie v školských knižniciach v rokoch 2019 a 2020

Ukazovateľ		2019	2020	Nárast/pokles (%)
Finančné náklady na činnosť školských knižníc		1 018 403	988 958	-2,89
z toho	mzdové náklady	512 631	506 629	-1,17
	nákup knižničného fondu	336 536	392 568	+16,65

Graf 9 Hospodárenie v školských knižniciach v rokoch 2019 a 2020

ČINNOSŤ METODICKÉHO CENTRA PRE ŠKOLSKÉ KNIŽNICE

Slovenská pedagogická knižnica je poverená metodickým riadením školských knižníc v oblasti tvorby metodických materiálov a poskytovaním odborného poradenstva.

Činnosť **metodického centra pre školské knižnice zabezpečuje len jedna zamestnankyňa**, ústredná metodička pre školské knižnice.

Svoje **strategické poslanie plnilo** metodické centrum pre školské knižnice v roku 2020 viacerými **spôsobmi a formami**.

Odborné konzultácie pre školských knihovníkov

Odborná poradenská a konzultačná služba pre školských knihovníkov vo forme elektronickej pošty (2 728 konzultácií), telefonicky (665 konzultácií) a osobne (1 konzultácia, návšteva školskej knihovníčky v Slovenskej pedagogickej knižnici).

Priebežná aktualizácia informácií a metodických dokumentov v časti Školské knižnice v rámci webového sídla Slovenskej pedagogickej knižnice

Webové rozhranie časti *Školské knižnice* obsahuje aktuálne informácie a metodické dokumenty, ktoré sú adekvátne pre činnosť školských knižníc a ktoré uľahčujú prácu školským knihovníkom (<http://www.spgk.sk/?aktuality>). Uvedené **webové rozhranie je rozdelené na kategórie**: *Aktuality, Štatistika školských knižníc, Zriadenie školskej knižnice, Pomôcky pre dopĺňovanie knižničného fondu, Príručka pre školského knihovníka, Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc, Medzinárodná konferencia Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl, Informačná výchova, Podujatia na podporu a rozvoj čitateľskej gramotnosti, Príklady dobrej praxe zo školských knižníc, Celoslovenský projekt pre stredné školy Záložka do knihy spája slovenské školy, Česko-slovenský projekt pre základné školy a osemročné gymnáziá Záložka do knihy spája školy, Celoslovenský projekt Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice, Adresár školských knižníc v Slovenskej republike, Kontakty*. Jednotlivé **kategórie sa ďalej členia na podkategórie**. Napríklad kategória *Zriadenie školskej knižnice* sa člení na podkategórie: *Legislatíva, Koncepcia*

vybavenia školských knižníc, Metodické materiály, Medzinárodné odporúčania, Automatizované knižnično-informačné systémy.

Vypracovanie a aktualizácia metodických materiálov:

- **Metodické usmernenie č. 1/2020 k povinným evidenciám školskej knižnice**
Doplňa a upravuje postup pri povinných evidenciách školskej knižnice v súlade s vyhláškou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 201/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe vedenia odbornej evidencie knižničných dokumentov a o revízii a vyradovaní knižničného fondu v knižniciach, ktorá bola zriadená v súlade so zákonom o knižniciach a upravuje rozsah požadovaných údajov pre štátne štatistické zisťovanie za rok 2020, ktoré je povinná škola ako spravodajská jednotka v zmysle zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov poskytnúť ministerstvu školstva. Jeho súčasťou sú vzorové materiály na vedenie evidencie používateľov, absenčných výpožičiek, prezenčných výpožičiek, vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí a denného zápisu o činnosti školskej knižnice.
- **Metodické usmernenie č. 2/2020 pre školské knižnice k povinnosti ponúknuť vyradený knižničný dokument iným knižniciam**
Doplňa postup pri povinnosti ponúknuť vyradený knižničný dokument školskou knižnicou iným knižniciam knižničného systému Slovenskej republiky podľa § 14 ods. 6 zákona č. 126/2015 Z. z. o knižniciach a o zmene a doplnení zákona č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 38/2014 Z. z. Jeho súčasťou je vzor darovacej zmluvy pre školské knižnice, ktoré chcú darovať vyradený knižničný dokument alebo vyradené knižničné dokumenty iným knižniciam knižničného systému Slovenskej republiky.
- **Metodický pokyn Oznam o štátnom štatistickom zisťovaní v oblasti školstva za rok 2019 – Výkaz o školskej a akademickej knižnici Škol (MSVVS SR) 10 – 01 a ďalšie doplňujúce informácie**
Obsahuje podrobnosti o zbere štatistických údajov o školskej knižnici a doplňujúce informácie k vykazovaniu štatistických údajov za oblasť knižničného fondu, používateľov, výpožičiek a služieb, doplňajúcich ukazovateľov, informačných technológií, zamestnancov knižnice, hospodárenia a siete knižníc za kalendárny rok 2019.
- **Metodický pokyn k povinnému uzatvoreniu odbornej evidencie v školskej knižnici za rok 2020 s prílohami**
Obsahuje podrobnosti pri uzatvorení povinných evidencií školskej knižnice v súlade s platnými právnymi predpismi za kalendárny rok 2020 a pri štátnom štatistickom zbere informácií ministerstvom školstva o školskej knižnici za rok 2020. Jeho súčasťou je *Vzor záznamu o uzatvorení a autorizácií čiastkového prírastkového zoznamu v elektronickej podobe, ktorý viedla Školská knižnica Základnej školy v Ábelovej*; *Vzor záznamu o uzatvorení a autorizácií čiastkového zoznamu úbytkov v elektronickej podobe, ktorý viedla Školská knižnica Základnej školy v Ábelovej*.

- **Metodický materiál *Webový register pre zber štatistických údajov o školskej knižnici za rok 2020***
Bol vypracovaný pre potreby CVTI SR, ktoré vykonávalo adresný zber štatistických údajov o 1 534 školských knižniciach za rok 2020.
- **Metodický materiál *Kalendár vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí metodického centra Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice***
Obsahuje prehľad o organizovaní národných a medzinárodných vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí určených na skvalitnenie činnosti školských knižníc a podporu čítania v základných školách, v stredných školách a v školských knižniciach v roku 2020.
- **Elektronická metodická báza *Automatizované knižnično-informačné systémy* – aktualizovaná**
Obsahuje históriu, zloženie modulov, základné technické a komunikačné zabezpečenie, cenník pre školské knižnice a referencie o vhodných automatizovaných knižnično-informačných systémoch pre školské knižnice.
- **Metodický materiál *Podujatia na podporu a rozvoj čitateľskej gramotnosti* – aktualizovaný**
Obsahuje prehľad príkladov na realizáciu rôznych foriem a metód individuálnej alebo kolektívnej práce s používateľmi školskej knižnice. Osobitne sú v ňom uvedené projekty metodického centra pre školské knižnice zamerané na podporu čitateľskej gramotnosti a zvlášť projekty iných subjektov. Uvedený materiál je vhodný aj pre základné školy a stredné školy, ktoré majú len kabinetné zbierky, pretože účasť v niektorých projektoch nie je podmienená zriadením a činnosťou školskej knižnice.
- **Elektronická metodická báza podujatí *Príklady dobrej praxe zo školských knižníc***
Register slúži ako úložisko metodickej bázy podujatí zameraných na **podporu zvyšovania úrovne čitateľskej gramotnosti a kultúry čítania žiakov základných škôl a stredných škôl**, ktoré zorganizovali školské knižnice. Jeho cieľom je ponúknuť školským knihovníkom praktické námety a zdroj inšpirácie na zorganizovanie podobných alebo kreovaných podujatí. Metodická báza podujatí je priebežne doplňovaná **metodickými listami** podujatí, ktoré na princípe dobrovoľnosti vypracúvajú školské knižnice. V rámci nej sa zvlášť nachádzajú námety pre základné školy, námety pre stredné školy a súťaže. K 31. 12. 2020 bolo zverejnených 60 metodických listov.
- **Elektronická metodická báza podujatí *Príklady akcií informačnej výchovy***
Register slúži ako úložisko metodických listov pre organizáciu vzdelávacích akcií zameraných na podporu zvyšovania úrovne informačnej výchovy. Jeho cieľom je ponúknuť školským knihovníkom a učiteľom praktické námety a zdroj inšpirácie na zorganizovanie podobných alebo kreovaných akcií. Metodická báza akcií bude priebežne doplňovaná metodickými listami akcií, ktoré budú vypracované na princípe dobrovoľnosti. V súčasnosti obsahuje práce študentiek 1. ročníka magisterského štúdia v študijnom programe *Učiteľstvo pre primárne vzdelávanie* Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave realizované v školskom roku 2017/2018 pod vedením prof. PhDr. Oľgy Zápotočnej, CSc.

- **Propagačný leták *Štruktúra webu časti Školské knižnice v rámci Slovenskej pedagogickej knižnice*** – aktualizovaný
Obsahuje mapu webového sídla Slovenskej pedagogickej knižnice – časti *Školské knižnice*, a to rozdelenie od kategórií na najvyššej úrovni cez kategórie na nižších úrovniach až po konkrétne dokumenty.
- **Návrh na zrušenie konkrétnych štatistických ukazovateľov vo výkaze o školskej a akademickej knižnici Škol (MŠVVŠ SR) 10 – 01 od roku 2022**
Materiál bol vypracovaný pre potreby ministerstva školstva v súlade s STN 2789 (01 0150) Informácie a dokumentácia. Medzinárodná knižničná štatistika (2009). Obsahoval návrh na zrušenie konkrétnych štatistických ukazovateľov vo výkaze o školskej a akademickej knižnici Škol (MŠVVŠ SR) 10 – 01 od roku 2022 (napr. vykazovanie počtu evidovaných knižničných jednotiek z odbornej literatúry a z krásnej literatúry, vykazovanie počtu používateľov podľa kategórií pedagogickí a odborní zamestnanci a žiaci, vykazovanie počtu návštev fyzických osôb v školskej knižnici, vykazovanie počtu výpožičiek podľa členenia literatúry – zvlášť odbornej literatúry a zvlášť krásnej literatúry, počtu výpožičiek periodík, počtu výpožičiek audiovizuálnych a elektronických dokumentov, počtu výpožičiek špeciálnych dokumentov, vykazovanie finančných nákladov na činnosť školskej knižnice a mzdových nákladov) s cieľom zjednodušiť priebežnú evidenciu štatistických údajov v školských knižniciach a zvýšiť relevantnosť zisťovaných štatistických údajov za kalendárny rok.¹⁶
- **Adresár regionálnych knižníc poskytujúcich metodickú pomoc pre školské knižnice** – aktualizovaný
Obsahuje údaje o regionálnych knižniciach v rámci Slovenskej republiky, ktoré majú právo poskytnúť metodickú pomoc a poradenské služby školským knižniciam a upozorňovať ich na nedostatky v poskytovaní knižnično-informačných služieb. Samotné údaje sú rozdelené do nasledujúcich častí: názov samosprávneho kraja, názov a adresa knižnice, webové sídlo knižnice, meno kontaktnej osoby, telefónne číslo a elektronická adresa.
- **Adresár školských knižníc v Slovenskej republike** – aktualizovaný
Obsahuje 19 identifikačných údajov o zriadených školských knižniciach v súlade s platnou legislatívou, a to: *kód školy, evidenčné číslo v Zozname knižníc Slovenskej republiky, názov školskej knižnice, názov školy, mesto/obec, ulica, PSČ, predvoľba, telefón, štatutárny orgán školy/ riaditeľ školy, email školy, vedúci školský knihovník, email vedúceho školského knihovníka, webové sídlo školy, názov knižnično-informačného systému, rozvojový projekt ministerstva školstva „Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc“, kód okresu, druh školy, forma zriaďovateľa.* V sledovanom období sa aktualizoval v mesačných intervaloch, a to na základe zaslaných formulárov (kópií) o zriadení školských knižníc a oznamov (kópií) o zrušení

¹⁶ Za aktívnu pomoc a profesionálny prístup pri uskutočnení zmien v uvedenom výkaze vyjadrujeme veľkú vďaku zástupcom ministerstva školstva: ministrom školstva Branislavovi Gröhlingovi, generálnej riaditeľke sekcie predprimárneho a základného vzdelávania Kataríne Kalašovej, riaditeľke odboru predprimárneho vzdelávania a základných škôl Anne Chlupíkovej, zamestnancovi uvedeného odboru Mikulášovi Prokopovi, generálnemu riaditeľovi sekcie informačných technológií Petrovi Kadlecovi, zamestnancovi uvedenej sekcie Jurajovi Ždiňákovovi; vedúcej oddelenia štatistiky a služieb CVTI SR Jane Čabalovej; zástupcom ministerstva kultúry a zástupcom Slovenskej národnej knižnice.

školských knižníc zákonným spôsobom. Na základe spolupráce s oddelením štatistiky a služieb CVTI SR boli nové údaje o 159 školách (napr. *kód školy, názov školy, ulica, PSČ, štatutárny orgán školy/riaditeľ školy, email školy, webové sídlo školy*) z mesiacov január, marec a november 2020 z **registra škôl a školských zariadení** ministerstva školstva následne aktualizované v Adresári školských knižníc v Slovenskej republike. Na základe spolupráce s ministerstvom kultúry bola v mesiacoch január a december 2020 vykonaná vzájomná kontrola zaslaných písomností zriaďovateľmi školských knižníc do **Zoznamu knižníc Slovenskej republiky** a **Adresára školských knižníc v Slovenskej republike**, a to buď vo forme oznamu o zrušení školskej knižnice v súlade s platnou legislatívou, alebo vo forme vyplneného formulára o zriadení školskej knižnice. Následne boli vykonané potrebné zmeny v oboch dokumentoch. Adresár školských knižníc v Slovenskej republike je sprístupnený verejnosti na webovom sídle Slovenskej pedagogickej knižnice www.spgk.sk, a to v časti Školské knižnice, a na informačnom portáli InfoLib, takisto v časti Školské knižnice.

- **Zorganizovanie 14. medzinárodnej konferencie *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl***

Medzinárodná konferencia *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl* sa konala 24. septembra 2020 pod záštitou **ministerstva školstva**. Zúčastnili sa jej zástupcovia ministerstva školstva, ministerstva kultúry a zástupcovia pedagogickej a knihovníckej verejnosti zo Slovenskej republiky (41 účastníkov). Z dôvodu sprísnených opatrení proti šíreniu vírusu COVID-19 sa medzinárodnej konferencii nezúčastnili pozvaní prednášatelia a hostia z Českej republiky. Cieľom medzinárodnej konferencie bolo charakterizovať špecifiká a úskalia činnosti školských knižníc, odovzdať si praxou overené dobré skúsenosti, vzájomne sa obohatiť o nové podnetné informácie a prehĺbiť úspešnú spoluprácu medzi slovenskými a českými odborníkmi z pedagogickej a knihovníckej oblasti. Medzinárodná konferencia prezentovala súčasný stav školských knižníc v základných školách a stredných školách, originálne a kreatívne slovenské a české projekty zamerané na podporu čitateľskej gramotnosti a informačnej výchovy a taktiež i individuálne a kolektívne formy práce s knihou. Rovnako prezentovala aj moderné knižničné podujatia zamerané na podporu čítania žiakov. Súčasťou medzinárodnej konferencie bolo aj ocenenie víťazov 15. ročníka celoslovenského projektu Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice k Medzinárodnému dňu školských knižníc.

- **Príprava, realizácia a vyhodnotenie 11. ročníka česko-slovenského projektu pre základné školy a osemročné gymnáziá *Záložka do knihy spája školy***

V októbri, v Medzinárodnom mesiaci školských knižníc 2020, sa **106 879 žiakov z 940 základných škôl a osemročných gymnázií zo Slovenskej republiky a z Českej republiky** zapojilo do 11. ročníka česko-slovenského projektu *Záložka do knihy spája školy* na vyhlásenú tému *Radosť z čítania ukrytá vo veršoch básní alebo v próze*. Česko-slovenský projekt zorganizovala Slovenská pedagogická knižnica v spolupráci s Knižnicou Jiřího Mahena v Brne s cieľom podporiť rovesnícke čítanie prostredníctvom výmeny záložiek do kníh a nadviazať kontakty medzi českými a slovenskými základnými školami a osemročnými gymnáziami. Rovnako jeho zámerom bolo aj poznávanie jazyka, literatúry, histórie, kultúry a života žiakov v oboch priateľských republikách. Vyhodnotenie česko-slovenského projektu je sprístupnené na webovom sídle Slovenskej pedagogickej knižnice www.spgk.sk, a to

v časti *Školské knižnice*, link Česko-slovenský projekt Záložka do knihy spája školy, a na webovom sídle Knižnice Jiřího Mahena v Brne www.kjm.cz.

- **Príprava, realizácia a vyhodnotenie 9. ročníka celoslovenského projektu pre stredné školy *Záložka do knihy spája slovenské školy***

V októbri sa takisto pri príležitosti Medzinárodného mesiaca školských knižníc 2020 zapojilo **8 431 žiakov zo 162 stredných škôl** do **9. ročníka celoslovenského projektu *Záložka do knihy spája slovenské školy*** na vyhlásenú tému ***Osobnosti a diela slovenskej dramatickej tvorby***. Celoslovenský projekt zorganizovala Slovenská pedagogická knižnica s cieľom podporiť rovesnícke čítanie a rozvoj informačných schopností, zručností a návykov žiakov stredných škôl a umožniť školám kreatívnu formou oživiť vyučovanie. Pridanou hodnotou celoslovenského projektu bola podpora štúdia osobností a diel slovenskej dramatickej tvorby či pripomenutie si 100. výročia založenia Slovenského národného divadla a 190. výročia prvého ochotníckeho predstavenia na Slovensku. Takisto jeho bonusom bolo nadviazanie nových priateľských kontaktov medzi partnerskými školami a rovesníkmi zo všetkých kútov Slovenska. Vyhodnotenie celoslovenského projektu je sprístupnené na webovom sídle Slovenskej pedagogickej knižnice www.spgk.sk, a to v časti *Školské knižnice*, link Celoslovenský projekt Záložka do knihy spája slovenské školy.

- **Príprava, realizácia a vyhodnotenie 16. ročníka celoslovenského projektu *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice* k Medzinárodnému dňu školských knižníc**

Pri príležitosti Medzinárodného dňa školských knižníc 26. októbra 2020 sa **56 školských knižníc** v základných školách s celkovým počtom **7 002 účastníkov** z radov žiakov, pedagogických zamestnancov a nepedagogických zamestnancov zapojilo do 16. ročníka celoslovenského projektu ***Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice*** na vyhlásenú tému ***Radost' ukrytá v podpore čítania a vzdelávania školskou knižnicou***. Záštitu nad celoslovenským projektom prevzalo **ministerstvo školstva**. Cieľom celoslovenského projektu bolo zábavnými formami práce s knihou podporiť u žiakov dobrý a trvalý vzťah ku knihe, k školskej knižnici, čítaniu a poznávaniu nového. Siedmim víťazom celoslovenského projektu venovala Slovenská pedagogická knižnica **knižné publikácie v celkovej hodnote 2 000 €**. Partnermi celoslovenského projektu boli: **Klub mladých čitateľov Albatros** (www.kmc.sk), **Vydavateľstvo Tatran** (www.slovtatran.sk), **ŠEVT, a. s.**, (www.sevt.sk/firstnews), **Knižná edícia pre malých čitateľov Stonožka** (www.stonozka.sk) a **Knižná edícia pre mladých čitateľov YOLI** (www.yoli.sk). Uvedení partneri spoločne darovali 12 oceneným školským knižniciam **knižničné publikácie** v celkovej hodnote **610 €**. Vyhodnotenie celoslovenského projektu je sprístupnené na webovom sídle Slovenskej pedagogickej knižnice www.spgk.sk, a to v časti *Školské knižnice*, link Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice.

- **Príprava a realizácia celoslovenského online odborného seminára zameraného na vedenie povinných odborných evidencií školskej knižnice a na elektronizáciu školských knižníc**

Celoslovenský online odborný seminár bol zorganizovaný v spolupráci s **Mestskou knižnicou mesta Piešťany** 22. októbra 2020 pre **36 účastníkov**, z ktorých najväčšie zastúpenie mali školskí knihovníci zo základných škôl a stredných škôl. V rámci doobedňajšieho programu odznela obsiahna prednáška ústrednej metodičky pre školské

knižnice na tému *Povinné odborné evidencie a ďalšie evidencie školskej knižnice*. V rámci poobedňajšieho programu bola prezentácia automatizovaného knižnično-informačného systému Biblib, ktorý je vhodný na prácu v školskej knižnici.

- **Vyhodnotenie plnenia Uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 620/2014 týkajúceho sa Stratégie rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2015 – 2020: vyhodnotenie za rok 2019**

Materiál bol vypracovaný pre potreby ministerstva školstva a obsahoval vyhodnotenie plnenia strategických oblastí vyplývajúcich zo Stratégie rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2015 – 2020 pre Slovenskú pedagogickú knižnicu za rok 2019 za sieť školských knižníc.

- **Prednášková činnosť**

V rámci prednáškovej činnosti boli odprezentované ústrednou metodičkou pre školské knižnice **2 prednášky**. Prvá prednáška, ktorá bola zameraná na činnosť školských knižníc a na aktivity metodického centra pre školské knižnice, odznela na 14. medzinárodnej konferencii *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl* v Univerzitnej knižnici v Bratislave na tému *Analyza stavu školských knižníc za rok 2019 a projekty na podporu čítania*. Druhá prednáška odznela na celoslovenskom online odbornom seminári zameranom na vedenie povinných odborných evidencií školskej knižnice a na elektronizáciu školskej knižnice, ktorý bol zorganizovaný v spolupráci s Mestskou knižnicou mesta Piešťany. Jej názov znel *Povinné odborné evidencie a ďalšie evidencie školskej knižnice*.

- **Publikačná činnosť**

Informácie o činnosti školských knižníc, projektoch na podporu čítania žiakov základných škôl a stredných škôl a aktivitách metodického centra pre školské knižnice boli publikované v domácich elektronických periodikách (napr. *Knižnica*), v elektronickom zborníku (napr. *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl*) a iných elektronických médiách. Celkovo bolo publikovaných **13 článkov**.

- **Propagačná činnosť**

Činnosť školských knižníc, projekty na podporu čítania žiakov základných škôl a stredných škôl a aktivity metodického centra pre školské knižnice boli propagované v **slovenských printových a elektronických médiách** (napr. informačný portál ministerstva školstva, informačný portál *InfoLib*), v **zahranických printových a elektronických médiách** (napr. informačný portál Národnej knižnice Českej republiky, konkrétne elektronická konferencia *Dršina*) prostredníctvom tlačových správ a rôznych článkov.

- **Edičná činnosť**

Edičná činnosť spočívala v zostavení a vydaní elektronického zborníka zo **14. medzinárodnej konferencie Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl** v počte 150 kusov. V októbri 2020 bol zborník distribuovaný štátnym inštitúciám v súlade s platnou legislatívou a všetkým účastníkom medzinárodnej konferencie. Zborník je sprístupnený vo formáte pdf aj širokej verejnosti na webovom sídle Slovenskej pedagogickej knižnice www.spgk.sk, a to v časti *Školské knižnice*, link Medzinárodná konferencia Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl.

- **Členstvo v pracovnej komisii**
Ústredná metodička pre školské knižnice bola členkou a zároveň aj predsedníčkou odbornej komisie **Fondu na podporu umenia pre hodnotenie žiadostí o poskytnutie finančných prostriedkov z FPU** pre Program 5.1.3 Podujatia, vzdelávacie aktivity a odborná činnosť knižníc a Program 5.1.4 Akvizícia knižníc.
- **Pod'akovanie od predsedu Prešovského samosprávneho kraja**
Ústredná metodička pre školské knižnice dostala 28. augusta 2020 poďakovanie od **predsedu Prešovského samosprávneho kraja Milana Majerského** za záujem a inšpiráciu pri podpore čítania žiakov stredných škôl, za vytváranie pozitívneho vzťahu ku knihám a kultúrny rozvoj Prešovského samosprávneho kraja.

ZHRNUTIE

Vychádzajúc z uvedených skutočností, ako boli napríklad rozdielne platné podmienky súvisiace s prevádzkou a činnosťou školských knižníc v roku 2020, napríklad **zatvorenie školských knižníc**, respektíve škôl počas kalendárneho roka 2020 z dôvodu pandémie vírusu COVID-19 a **poskytovanie knižnično-informačných služieb v školských knižniciach v obmedzenom režime** z dôvodu dodržiavania dôležitých bezpečnostných opatrení vydaných vo forme uznesení vládou Slovenskej republiky a vyhláškami Úradu verejného zdravotníctva SR proti rozšíreniu ochorenia COVID-19, a zároveň na základe analýzy vybraných štatistických ukazovateľov o 1 534 školských knižniciach za rok 2020, možno konštatovať nasledujúce **pozitívne zistenia**:

- **výrazne pretrvávajúci záujem o podporu kreatívneho rovesníckeho čítania, o podporu systematického rozvíjania informačných schopností, zručností, návykov a osobných talentov žiakov a o podporu zvyšovania vzdelanostnej úrovne používateľov** (zapojenie **1 158** slovenských a českých základných škôl a stredných škôl zo Slovenskej republiky a z Českej republiky s celkovým počtom **122 312** žiakov, pedagogických a nepedagogických zamestnancov, odborných zamestnancov a rodičov žiakov do projektov metodického centra pre školské knižnice organizovaných na podporu čítania),
- **zreteľná angažovanosť samotných zriaďovateľov školských knižníc a školských knihovníkov na prevádzke a činnosti svojich školských knižníc**, ktorí si uvedomujú prínos živej školskej knižnice nielen pre zvýšenie úrovne vzdelania školskej komunity, ale aj pre dobro celej spoločnosti. Dôkazom je aktívne využívanie odborného poradenstva metodického centra pre školské knižnice s cieľom plniť všetky povinnosti v súlade s platnou knižničnou legislatívou a skvalitniť poskytovanie knižnično-informačných služieb so zameraním na potreby výchovy a vzdelávania, čítania a zmysluplného trávenia voľného času svojich používateľov (**3 394** písomne evidovaných odborných konzultácií) a účasť na **celoslovenskom odbornom vzdelávacom seminári**, ktorý zorganizovalo metodické centrum pre školské knižnice,
- **aktívne využívanie rôznych foriem financovania rozvoja školských knižníc zriaďovateľmi školských knižníc** (zapojenie sa do výziev na predkladanie projektov financovaných zo štrukturálnych fondov Európskej únie, výziev ministerstva školstva,

výziev rôznych občianskych združení a nadácií, poprípade získanie finančných prostriedkov od rodičovských združení).

Analýza konštatuje aj **negatívne zistenia**, ktoré poukazujú na pretrvávajúce slabé miesta v činnosti školských knižníc a na ktoré nemali výrazný vplyv prijaté opatrenia súvisiace s ochorením COVID-19. Ide napríklad o tieto zistenia:

- **neuspokojivé priestory školských knižníc,**
- **nízka úroveň elektronizácie vnútorných knižničných procesov, kooperácie a výmeny informácií s inými knižnicami a aplikácie informačných a komunikačných technológií** (približne 66 % školských knižníc nevlastní automatizovaný knižnično-informačný systém, 95 % školských knižníc nemá vystavený online katalóg na internete a približne 92 % školských knižníc nemá vytvorenú webovú stránku na webovom sídle svojej materskej inštitúcie),
- **zreteľná nízka úroveň zabezpečenia odborných knižničných činností školských knižníc** (97 % školských knihovníkov je bez odborného vzdelania).

OPATRENIA

Návrh opatrení na skvalitnenie úrovne zabezpečenia činnosti školských knižníc:

- každoročne realizovať rozvojový projekt ministerstva školstva *Čítame radi*, ktorého prioritou je podpora a rozvíjanie čitateľskej gramotnosti,
- pripraviť rozvojový projekt napríklad s názvom *Elektronizácia školských knižníc*, ktorý by bol zameraný na skvalitnenie, modernizáciu a ďalší rozvoj školských knižníc v oblasti automatizácie vnútorných knižničných procesov, kooperácie a výmeny informácií s inými knižnicami, aplikácie informačných a komunikačných technológií s cieľom rozšíriť a skvalitniť poskytovanie knižnično-informačných služieb. Jeho súčasťou by mali byť aj vyčlenené finančné prostriedky napríklad na pokrytie nákladov na obnovu alebo servis automatizovaných knižnično-informačných systémov, nákup nových počítačov, tlačiarň a čítačiek čiarových kódov,
- vytvoriť **podmienky pre vzdelávanie školských knihovníkov**, aby získali vedomosti a zručnosti potrebné pri výkone odborných knižničných činností,
- využívať **viacdrojové financovanie činnosti školských knižníc** s cieľom zvýšiť efektívnosť knižničných činností, kvalitu a rozsah poskytovania knižnično-informačných služieb, rozvíjať čitateľskú gramotnosť a realizovať informačnú výchovu žiakov základných škôl a stredných škôl,
- využívať na **finančné odmeňovanie práce školského knihovníka** dva základné nástroje, a to osobný príplatok a/alebo odmenu v súlade so zákonom č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

ZÁVER

Na základe uvedeného je možné konštatovať, že školská knižnica je miestom, ktoré podporuje a stimuluje rozvoj mentálnych, vôľových a emocionálnych vlastností svojich používateľov, a to najmä z radov žiakov, podporuje ich efektívnu socializáciu, poskytuje im dostatok primeraných podnetov pre rozvoj ich osobnosti, prirodzenej tvorivosti a osobných talentov. Školská knižnica je zároveň bezpečným a priateľským miestom, kde sa môžu všetci jej používatelia stretávať, zdieľať spoločné idey a nápady a spontánne vystupovať bez obáv z negatívneho hodnotenia. V rámci činnosti školských knižníc za zvlášť dôležité považujeme vyzdvihnúť osobný prístup školských knihovníkov, ich priateľskú komunikáciu so svojimi používateľmi a neustálu odbornú pomoc pri podpore ich vzdelávania a samovzdelávania. Takisto je potrebné osobitne oceniť ich úsilie aktívne zapájať čo najväčší počet používateľov z radov pedagogických zamestnancov, odborných zamestnancov a predovšetkým žiakov do organizovania zaujímavých, originálnych a inšpirujúcich akcií, podujatí a projektov zameraných na podporu kreatívneho čítania s cieľom podporiť u nich dobrý a trvalý vzťah ku knihe, školskej knižnici a k čítaniu, poznávaniu nového. Najmä pri žiakoch sa ukazuje pridaná hodnota ich snahy, keď na jednej strane sa im darí navzájom spájať nielen samotných vrstovníkov, ale aj žiakov zo starších ročníkov so žiakmi s nižšími ročníkmi, dokonca nesmelých či samotárskych žiakov. Na druhej strane aktívnou účasťou žiakov na spomínaných čitateľských akciách, podujatiach a projektoch im pomáhajú rozvíjať ich najrôznejšie sociálne zručnosti. Žiaci zisťujú napríklad, kde sú ich hranice, skúšajú riskovať, rozvíjajú predstavivosť, učia sa komunikovať, spolupracovať, byť tímovým hráčom a zároveň sa aj presadiť v bezpečnom a priateľskom prostredí. V neposlednom rade je potrebné oceniť aj cieľavedomý zámer školských knihovníkov spolu so spolupracujúcimi učiteľmi, a to systematicky podporovať čítanie aj žiakov zo sociálne alebo jazykovo znevýhodneného prostredia či žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorí sa buď stretávajú s malou podporou čítania v rodine, alebo v ich domácom prostredí väčšinou absentujú knihy. Nádejame sa preto, že školské knižnice napĺňaním projektového zámeru ministerstva pôdohospodárstva zameraného *na budovanie a zlepšenie technického vybavenia jazykových učební, školských knižníc, odborných učební rôzneho druhu v základných školách* atraktívnia svoje priestory a vytvoria predpoklady pre ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším knižnično-informačným službám a k zlepšeniu kľúčových kompetencií, zručností a vedomostí svojich používateľov. Takisto dúfame, že realizáciou dvoch spomínaných dopytovo orientovaných projektov ministerstva školstva sa zvýši kvalita výchovno-vzdelávacieho procesu a zlepšia sa študijné výsledky v oblasti čitateľskej, matematickej a prírodovednej gramotnosti na základných školách a v oblasti čitateľskej, matematickej, finančnej a prírodovednej gramotnosti na gymnáziách. Veríme, že aj rozvojový projekt ministerstva školstva *Čítame radi* prinesie svoje ovocie vo forme naplnenia čitateľských záujmov používateľov školských knižníc.

LITERATÚRA

CENIGOVÁ, Rozália: Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl : 13. medzinárodná konferencia, máj 2019. In: *Knižnica*. Roč. 20, č. 4 (2019), s. 24 – 30. ISSN 1336-0965 [online]. [cit. 2020-24-01]. Dostupné na: http://www.snk.sk/images/Edicna_cinnost/Casopis_Kniznica/2019/Kniznica_2019_04.pdf

[CENIGOVÁ, Rozália]: Celoslovenské odborné semináre zamerané na prácu v školskej knižnici. In: *Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky* [online]. [cit. 2020-25-02]. Dostupné na: <https://www.minedu.sk/celoslovenske-odborne-seminare-zamerane-na-pracu-v-skolskej-kniznici/>

CENIGOVÁ, Rozália: Aktivity školských knižníc v roku 2019. In: *Knižnica*. Roč. 21, č. 2 (2020), s. 28 – 35. ISSN 1336-0965 [online]. [cit. 2020-05-08]. Dostupné na: https://snk.sk/images/Edicna_cinnost/Casopis_Kniznica/2020/2020_08_01_Kniznica_02.pdf

[CENIGOVÁ, Rozália]: Kreatívne čítanie, ktoré spája a vytvára priateľské vzťahy medzi slovenskými a českými rovesníkmi. In: *Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky* [online]. [cit. 2020-25-08]. Dostupné na: <https://www.minedu.sk/kreativne-citanie-ktore-spaja-a-vytvara-priatelске-vztahy-medzi-slovenskymi-a-ceskymi-rovesnikmi/>

[CENIGOVÁ, Rozália]: Celoslovenský projekt Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice. In: *Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky* [online]. [cit. 2020-02-09]. Dostupné na: <https://www.minedu.sk/celoslovensky-projekt-najzaujimavejsie-podujatie-skolskej-kniznice/>

[CENIGOVÁ, Rozália]: 14. ročník medzinárodnej konferencie „Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl“ sa blíži. In: *Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky* [online]. [cit. 2020-03-09]. Dostupné na: <https://www.minedu.sk/14-rocnik-medzinarodnej-konferencie-skolske-kniznice-ako-informacne-a-kulturne-centra-skol-sa-blizi/>

[CENIGOVÁ, Rozália]: 14. ročník medzinárodnej konferencie Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl. In: *Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky* [online]. [cit. 2020-25-09]. Dostupné na: <https://www.minedu.sk/14-rocnik-medzinarodnej-konferencie-skolske-kniznice-ako-informacne-a-kulturne-centra-skol/>

[CENIGOVÁ, Rozália]: Oslavy Medzinárodného dňa školských knižníc. In: *Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky* [online]. [cit. 2020-26-10]. Dostupné na: <https://www.minedu.sk/oslavy-medzinarodneho-dna-skolskych-kniznic/>

[CENIGOVÁ, Rozália]: Záložku do knihy chce navzájom darovať vyše stotisíc českých a slovenských rovesníkov. In: *Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky* [online]. [cit. 2020-03-11]. Dostupné na: <https://www.minedu.sk/zalozku-do-knihy-chce-navzajom-darovat-vyse-stotistic-ceskych-a-slovenskych-rovesnikov/>

[CENIGOVÁ, Rozália]: Poznáme už víťazov osláv Medzinárodného dňa školských knižníc. In: *Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky* [online]. [cit. 2020-25-11]. Dostupné na: <https://www.minedu.sk/pozname-uz-vitazov-oslav-medzinarodneho-dna-skolskych-kniznic/>

CENIGOVÁ, Rozália: Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl : 14. medzinárodná konferencia, september 2020. In: *Knižnica*. Roč. 21, č. 4 (2020), s. 23 – 37. ISSN 1336-0965 [online]. [cit. 2020-16-12]. Dostupné na: <https://online.fliphtml5.com/mdfbt/atyr/#p=33>

CENIGOVÁ, Rozália: Analýza stavu školských knižníc za rok 2019. In: *Knižnica*. Roč. 21, č. 4 (2020), s. 38 – 45. ISSN 1336-0965 [online]. [cit. 2020-16-12]. Dostupné na: <https://online.fliphtml5.com/mdfbt/atyr/#p=38>

<https://zskorna.edupage.org/>

<http://www.kjm.cz>

<http://www.kmc.sk>

<https://www.minedu.sk>

<https://www.minedu.sk/podpora-citateľskej-gramotnosti-rozvojovy-projekt-citame-radi/>

<http://www.mpsrsk>

<http://www.sevt.sk/firstnews>

<http://www.slovtatran.sk>

<http://www.spgk.sk>

<http://www.spgk.sk/?priklady-akcii-informacnej-vychovy>

<http://www.spgk.sk/?priklady-dobrej-praxe-zo-skolskych-kniznic>

<http://www.stonozka.sk>

<http://www.yoli.sk>

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Rozália Cenigová
Slovenská pedagogická knižnica
Hálova 6
851 01 Bratislava
Slovenská republika
e-mail: rozalia.cenigova@spgk.sk

II. Projekty na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti

ČTENÁŘSTVÍ ČESKÝCH DĚTÍ V DOBĚ PANDEMIE COVID-19

Vít Richter

V roce 2021 připravila Národní knihovna ČR opakovaný, celostátní, reprezentativní výzkum čtenářství dětské populace se zaměřením na děti a mládež ve věku 6 až 19 let. Průzkum navazoval na obdobné průzkumy provedené v letech 2013, 2014 a 2017¹ a vlastní výzkum provedla agentura Nielsen Admosphere. Terénní sběr dat se uskutečnil v době od 7. 6. do 30. 6. s využitím metody CAWI². Tato metoda byla zvolena s ohledem na složitou a nejistou pandemickou situaci. Celkový počet 1 523 respondentů byl rozdělen do tří skupin: mladší děti (6–8 let) - 517 respondentů, starší děti (9–14 let) 860 respondentů a mládež (15–19 let) 663 respondentů. V rámci výzkumu byly využity dva různé dotazníky: jeden pro mladší děti 6–8 let, a další pro děti a mládež ve věku 9–19 let. Část otázek z obou dotazníků byla stejná.

Skupina otázek u dětí ve věku 6–8 let byla směřována na rodiče (zákonného zástupce) dotazovaného dítěte. Kvantitativní průzkum byl provázán s průzkumem kvalitativním. Stejně jako v minulých letech byl výzkum zaměřen na několik klíčových oblastí jako jsou informační technologie, volnočasové aktivity, čtenářské motivace a preference, čtenářské zázemí v rodině, využívání knihoven, školní četba a další.

Specifikum výzkumu v roce 2021 byla jeho orientace na zkoumání vlivu pandemie COVID 19 na dětské čtenářství. Z tohoto hlediska lze hodnotit výzkum jako mimořádně aktuální. Získané údaje lze v mnoha ohledem porovnat s vývojem uplynulých let a zjistit dopady a změnu preferencí v době, kdy byly uzavřené školy, knihovny, knihkupectví a kdy došlo k podstatnému omezení volnočasových aktivit spojených s fyzickou účastí dětí, jakými jsou sport, návštěva kroužků, hraní si s kamarády apod. V následujícím příspěvku **komentujeme výběr údajů**, které se vztahují k vlivu pandemie na čtení a čtenářství.

Volný čas v době pandemie

Charakteristickým rysem volnočasových aktivit v době pandemie bylo výrazné omezení činností, které byly vázány na fyzické setkávání, například sportování, čas strávený venku s kamarády, návštěva kroužků apod. Vedle toho významně rostly aktivity vázané na využívání informačních technologií. Všem věkovým skupinám respondentů byla položena otázka „*Jak často se věnují následujícím činnostem?*“ Následující graf ilustruje činnosti, které respondenti označili tak, že se jim věnují denně.

¹ FRIEDLANDEROVÁ, Hana et al. *České děti a mládež jako čtenáři 2017*. První vydání. Brno: Host, 2018. 150 stran. ISBN 978-80-7577-804-8.

PRÁZOVÁ, Irena et al. *České děti jako čtenáři*. První vydání. Brno: Host, 2014. 135 stran. ISBN 978-80-7491-492-8.

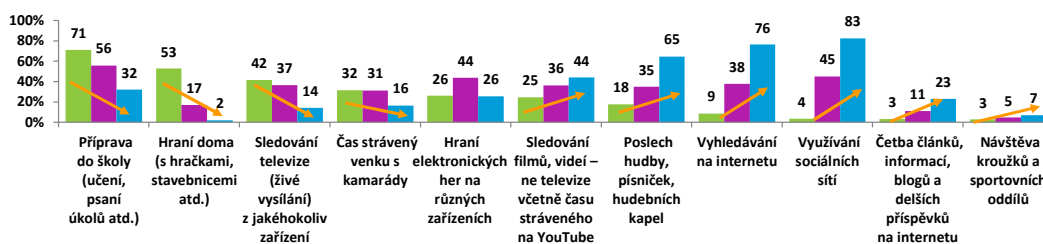
² CAWI (Computer Assisted Web Interviewing) je online metoda sběru dotazníkových dat. Používá se pro kvantitativní, ale čím dál tím častěji také kvalitativní výzkum. Dotazníky jsou distribuovány pomocí webových odkazů, které dotazníky zpřístupní. Odpovědi se zaznamenávají v elektronické podobě, což umožňuje jejich rychlé a efektivní zpracování.

Jak často se věnuješ následujícím činnostem?*

Denně

Základ: Celý vzorek, N=různé

■ Mladší děti, N=517 ■ Starší děti, N=860 ■ Mládež, N=663

S rostoucím věkem klesá postupně příprava do školy, hraní si doma s hračkami a venku s kamarády a také sledování živého televizního vysílání. Určitý pokles také můžeme zaznamenat u hraní elektronických her, ale tam k poklesu dochází spíše u dvanáctiletých, zejména chlapců. Naopak s rostoucím věkem výrazně rostou mediální aktivity v digitálním prostoru - zvyšuje se sledování filmů a videí, poslech hudby, vyhledávání na internetu a hlavně stoupá zájem o využívání sociálních sítí, kde dominuje především zájem dívek.

Pokud porovnáme hodnocení této otázky s průzkumy provedenými v minulých letech, lze snadno identifikovat činnosti, kterým se děti a mládež věnovaly v době pandemie více a méně.

Aktivity, kterým se děti a mladí lidé věnovali více než před pandemií

- Hraní elektronických her na zařízeních
- Sledování filmů, videí a seriálů na zařízeních
- Využívání sociálních sítí (starší děti a mládež)
- Hraní společenských her (mladší školní děti)

Aktivity, kterým se děti a mladí lidé věnovali méně než před pandemií

- Sportování (mladší a starší školní děti)
- Čas strávený venku s kamarády
- Příprava do školy (mládež)

Volnočasové aktivity z pohledu rodičů mladších školních dětí 6 až 8 let

Pokud provedeme srovnání názorů rodičů na nejpřínosnější nebo nejméně přínosné volnočasové aktivity dětí ve věku 6 až 8 let s výsledky průzkumu z roku 2017, můžeme zaznamenat významné posuny. Uvádíme s hodnotami procentních bodů růstu nebo poklesu.

Srovnání 2017–2021

Přínosné volnočasové aktivity – růst počtu rodičů, kteří považují dané aktivity za přínosné

- Čas strávený s kamarády (+22 p. b.)
- Sportování (+7 p. b.)
- Návštěva kroužků (+ 2 p. b.)
- Četba / prohlížení knih, časopisů (+ 3 p. b.)

Nejméně přínosné volnočasové aktivity – růst počtu rodičů, kteří považují dané aktivity za nejméně přínosné

- Čas strávený na sociálních sítích – největší nárůst (+15 p. b.)
- Hraní elektronických her (+10 p. b.)
- Sledování filmů, seriálů a videí (+7 p. b.)
- Čas na mobilním telefonu (+6 p. b.)
- Čas na počítači, tabletu, notebooku

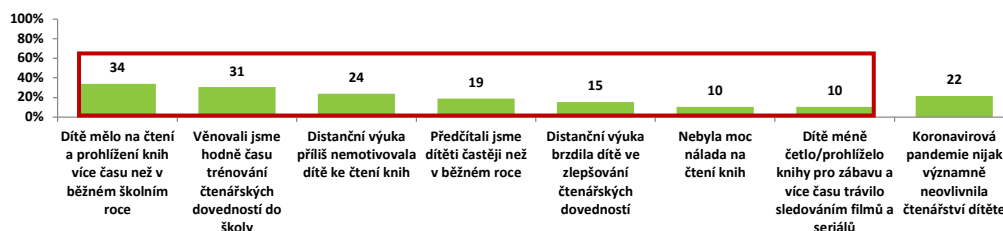
Vliv pandemie na čtenářství

Koronavirová pandemie ovlivnila různým způsobem čtenářství u 78 % mladších školních dětí. Zhruba třetina rodičů se domnívá, že děti v tomto školním roce měly více času na čtení a prohlížení knih. Téměř třetina rodičů odpověděla, že věnovali s dítětem hodně času trénování čtenářských dovedností do školy. Čím častěji rodiče čtou, tím více jsou toho názoru, že v posledním roce pandemie měly děti více času na čtení knih. Děti, které v období pandemie četly častěji, měly na čtení více času než v běžném školním roce a více času věnovaly trénování čtenářských dovedností do školy. Téměř čtvrtina rodičů zastává názor, že distanční výuka příliš nemotivovala děti ke čtení knih a 15 % rodičů si myslí, že distanční výuka brzdila dítě ve zlepšování čtenářských dovedností.

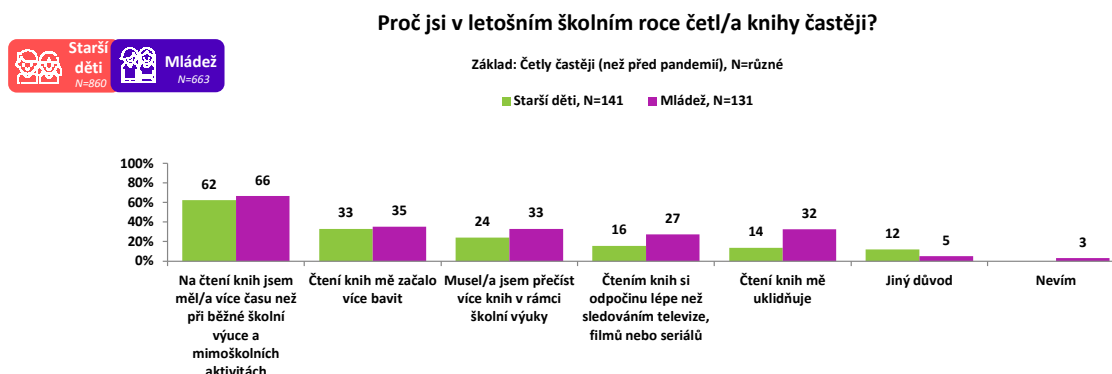

Ovlivnila koronavirová pandemie v tomto školním roce čtení knih u Vašeho dítěte (včetně těch, co čtete společně s dítětem)?

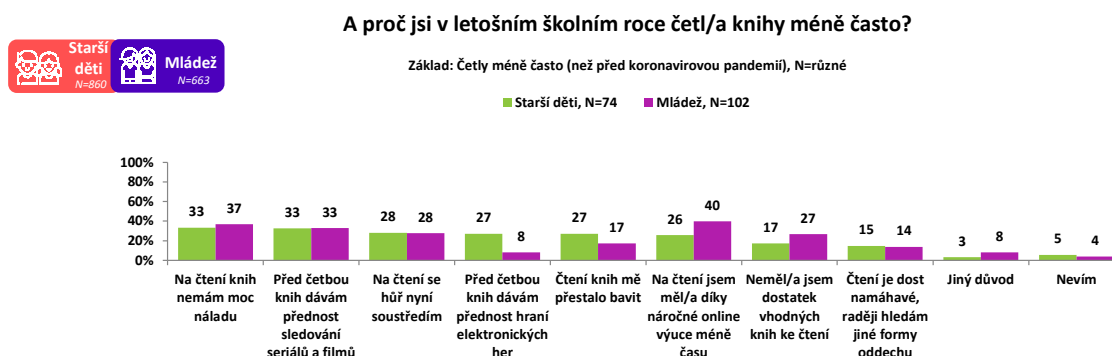
Základ: Celý vzorek, N=517

Koronavirová pandemie nijak významně neovlivnila čtenářství starších dětí a mladé generace. Necelá pětina dětí a mládeže v rámci výzkumu uvedla, že četla knihy častěji než před pandemií, nejčastěji protože na čtení knih bylo více času než při běžné školní výuce a mimoškolních aktivitách. Pozitivním zjištěním je, že část aktivnějších čtenářů uvedla, že je čtení knih začalo více bavit. Zejména určitá část mladé generace, u které pandemie podpořila čtení knih, uvedla jako důvod skutečnost, že je četba knih uklidňuje a že si čtením knih odpočinou lépe než sledováním filmů, seriálů, ať již na zařízeních, nebo v televizi.

Více než desetina starších dětí a mládeže však uvedla, že v době pandemie četla knihy méně než před pandemií. Nejčastěji jako důvod slabšího čtenářství byl uváděn nedostatek nálady i to, že před četbou knih upřednostňují sledování seriálů a filmů. Více než čtvrtina se na čtení knih hůř soustředila. Starší děti častěji, než mládež upřednostnily hraní elektronických her nebo uvedly, že čtení je prostě přestalo bavit. Mládež si naopak častěji stěžovala na nedostatek času kvůli náročné online výuce.

Jedním z důsledků pandemie je také větší množství času, které děti a mládež tráví na digitálních zařízeních sledováním videoobsahu nebo hraním elektronických her. Výzkum ukázal, že více než dvě třetiny starších dětí a mládeže si samy uvědomují, že na mobilním telefonu tráví více času, než by měly. Zhruba stejné množství starších dětí a mládeže také souhlasí (určitě ano/spíše ano) s tím, že svůj volný čas tráví především sledováním různých videí, filmů nebo seriálů, zhruba polovina starších dětí (ovšem ve výrazně vyšší míře se na tom podílejí chlapci) také uvedla, že nejraději tráví svůj volný čas hraním elektronických her. V souvislosti s časem stráveným na digitálních zařízeních se často hovoří o negativním vlivu

na horší koncentraci jejich silných uživatelů. Výsledky výzkumu ukázaly, že problémy se soustředěním má (určitě ano/spíše ano) zhruba třetina starších dětí a mládeže, ovšem výrazně vyšší podíl dětí, které mají problémy se soustředěním (odpověď určitě ano), najdeme u těch, kteří na mobilu tráví více času, než by měly (odpověď určitě ano). Problémy se soustředěním má také vyšší podíl (46 %) starších dětí, které zároveň tráví volný čas především sledováním různých videí, filmů nebo seriálů.

Četba online textů, článků a blogů

V současné době charakteristické intenzivním využívání internetu a sociálních sítí je nezbytné při hodnocení kategorie „čtení“ hodnotit čtenářství v širších souvislostech. Při srovnání s údaji z průzkumu z roku 2017 můžeme zaznamenat podstatný růst četby na internetu.

- **Růst četby informací, blogů a delších příspěvků na internetu** (z mobilu, tabletu, počítače...) u **starších dětí**. Podíl, těch, co četly alespoň jednou týdně, se zvýšil z 34 % na 43 %.
- **Růst četby delších příspěvků na sociálních sítích** (tweets/příspěvky různých osobností, chaty a příspěvky od kamarádů atd.) alespoň jednou týdně u **starších dětí a zejména mládeže** (z 58 % na 72 % u 15–19letých).
- **Pokles publikování vlastního obsahu na internetu** – psaní a vkládání vlastních článků, příběhů, povídek, blogů, delších příspěvků a komentářů na internet **u mládeže 15–19 let** z 25 % těch, co publikovali alespoň jednou týdně, na 14 %.

Dnešní mladá generace čte příspěvky na sociálních sítích častěji než knihy. Alespoň jednou týdně čte delší příspěvky na sociálních sítích 72 % mladých ve věku 15–19 let, 64 % čte alespoň jednou týdně informace, blogy a další články na internetu. Přesto z individuálních rozhovorů vyplynulo, že děti i mládež na internetu zajímá v první řadě videoobsah a čtení příspěvků na sociálních sítích ani za „řádné“ čtení příliš nepovažují. Spíše jen výjimky (zejména starší dívky) blogy a články čtou. Mládež částečně i díky pandemii četla více především články na zpravodajských webech, výjimky dokonce také recenze knih (Bookstagram) nebo blogy o cestování.

Názory rodičů dětí ve věku 6 až 8 let na distanční podporu čtenářství ze strany školy v době pandemie

S výukou čtení / českého jazyka v době distanční výuky na školách, kam děti chodí, byla zcela spokojena třetina rodičů mladších školních dětí, další téměř polovina byla spíše spokojena (celkově tedy 82 % zcela nebo spíše spokojených rodičů). Míra nespokojenosti (zcela nebo spíše nespokojen) byla tedy na úrovni necelé pětiny rodičů (14 % spíše a 4 % zcela nespokojených). Dá se tedy říci, že i nižší stupeň základních škol v tomto směru zvládl distanční výuku čtení a českého jazyka v rámci možností poměrně dobře.

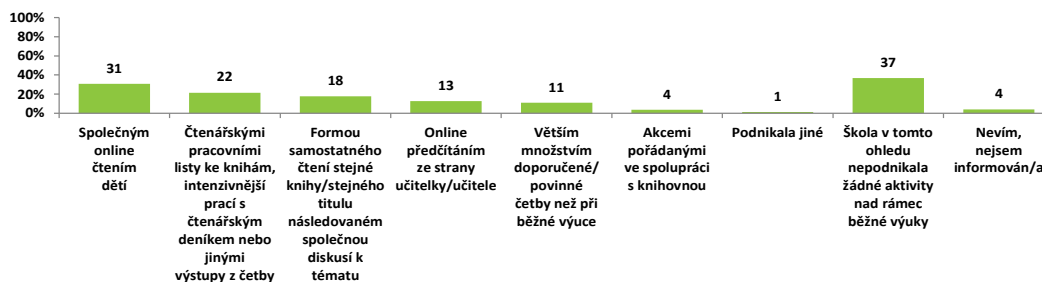
Více než třetina rodičů mladších dětí uvedla, že škola nepodnikala žádné aktivity pro podporu čtenářství nad rámec běžné výuky. Nejčastější způsob podpory rozvoje čtenářských dovedností nad rámec běžné výuky bylo společné online čtení, které uvedla skoro třetina rodičů. Více než pětina rodičů zaznamenala, že škola nad rámec běžné výuky podporuje

čtenářství dětí čtenářskými pracovními listy ke knihám, intenzivnější práci s čtenářským deníkem nebo jinými výstupy z četby. Rodiče uvedli, že školy moc nevyužívaly akce pořádané knihovnami pro podporu čtenářství dětí v období pandemie.

Podporovala škola, kterou vaše dítě navštěvuje, v době distanční výuky rozvoj čtenářských dovedností a čtení knih nad rámec běžné výuky některým z následujících způsobů?

Základ: Celý vzorek, N=517

I v době distanční výuky byly přístupy k podpoře četby různé:

- většinou byly požadavky beze změny – pokračování v četbě z čítanky či společné čtení knihy nahlas i při online výuce, výzvy k pokračování v mimočítankové četbě podle původního „plánu“;
- docházelo i k odložení požadavků na četbu, nebo k méně pečlivé kontrole;
- méně často dávali učitelé prostor k mimočítankové četbě místo výuky.

ADRESA A E-MAIL

PhDr. Vít Richter
 Národní knihovna České republiky
 Klementinum 190
 110 00 Praha 1
 Česká republika
 e-mail: vít.richter@nkp.cz

„SEĎĚLI JSME A POSLOCHALI JAKO PĚNY“ (UČITEL COBY ČTENÁŘSKÝ SOCIALIZÁTOR)

Jiří Trávniček

Čtení začíná v rodině. To v ní se budují naše základní návyky a kulturní vzorce. Třebaže číst se učíme až ve škole, přicházíme do ní již nějak předznamenáni. A to buď pozitivně, nebo negativně. Pokud negativně (doma se nám nečetlo, rodiče byli nečtenáři, domácí knihovna byla zanedbaná), je na škole, aby tento deficit umazala. Přinejmenším mnozí rodiče na to takto spoléhají: sice jsme tomu našemu klukovi/té naší holce asi nedali to, co měl/a dostat, ale je tu škola, to ona má povinnost mi z něho/ní udělat čtenáře, tak šup šup, školo, makej... a moc se nestarej o to, co se dělo předtím. Tento postoj spoléhá na to, že škola začíná jakoby od nuly. Je to však iluze stejně tak šálivá jako pošetilá. Už nikdy žádné „poprvé“ nebude. To je jenom jedno a odehrálo se doma, v rodině, do šesti let. Jak se shodnou mnozí,¹ je to rodina, kdo utváří vztah ke čtení, škola pak formuje čtenářsko-interpretací návyky a vkus. Spíše by se mělo říct *spoluformuje*, neboť i jí se tak činí lépe, pokud se může spolehnout na synergetický efekt rodiny, knihovny a různých skupin (kamarádi, spolužáci). Do rodiny *se rodíme*, sami si ji nevybíráme; do školy *musíme*; veškerá další socializační prostředí už jsou ve velké míře *na nás*. Teprve však až propojení všech tří a jejich vzájemná souhra vytváří síť zaručující, že z ní čtení nevypadne.

V následující části se chceme věnovat tomu, co jsme zjistili v našem orálním výzkumu (prostřednictvím čtenářským životopisů) české populace v letech 2009–2016 (resp. 2017–2020) a co na sebe pak vzalo podobu knižní monografie *Česká čtenářská republika. Generace – fenomény – životopisy* (2017). Vycházíme tedy namnoze z daného materiálu, jakož i z toho, jak byl prezentován v knize.² Škola a učitelé zaujímali v životopisných vyprávěních našich narátorů hodně místa. Přitom bylo možné si všimnout, jak se role učitele proměňovala historicky (nejstarší narátoři zažili ještě školský systém první republiky; nejmladší ho zažívají již na počátku 21. století) i funkčně. Tedy: jak daný fenomén prochází našimi čtyřmi generacemi, s nimiž v naší kvalitativní interpretaci české čtenářské populace pracujeme. Rozhlasovou (65+), televizní (45-64 let), počítačovou (25-44 let) a internetovou (15-24 let).

¹ Viz např. Kenneth Hemmereichs – Orhan Agirdag – Dimokritos Kavadias. „The relationship between parental literacy involvement, socio-economic status and reading literacy“, *Educational Review* 69, 2017, č. 1, zejm. s. 89; dostupné online: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00131911.2016.1164667?journalCode=cedr20> [2019-03-15]; Otakar Chaloupka. *Rodina a počátky dětského čtenářství*, Praha: Victoria Publishing, 1995; Irena Koźmińska – Elżbieta Olszewska. *Wychowanie przez czytanie*, Warszawa: Świat Książki, 2010; Gerbert Kraaykamp. „Literary socialization and reading preferences. Effects of parents, the library, and the school“, *Poetics* 31, 2003, s. 235–257; dostupné online: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.540.8606&rep=rep1&type=pdf> [přístup 2018-11-9]; Sonia Michael. „Supporting Literacy Development for Young Children through Home and School Connections“, *Dimensions of Early Childhood* 41, 2013, č. 2, s. 30–37; dostupné online: https://www.southernearlychildhood.org/upload/pdf/Dimensions_Vol41_2_Michael.pdf [přístup 2019-03-14]; Irene Pieper – Cornelia Rosebrock – Heike Wirthwein – Steffen Volz. *Lesesozialisation im schriftfernen Lebenswelten. Lektüre und Mediengebrauch von Hauptschülerinnen*, Weinheim – München: Juventa, 2004; Dieter Richter. „Die Leser und die Lehrer. Bilder aus der geschichte der literarischen Sozialisation“, in: Dietmar Larcher – Christine Spiess (eds.). *Lesebilder. Geschichten und Gedanken zur literarischen Sozialisation*, Reinbek 1990, s. 201–222; Juliane Schäfer. *Einfluss frühkindlicher Erfahrungen in der Familie auf die Lesesozialisation*, Norderstedt: GRIN, 2005; m Zofia Zasacka. „Socializacja do czytania – edukacja szkolna i kręgi rówieśnicze“, *Roczniki Biblioteki Narodowej* 49, 2018, s. 187–216.

² V první fázi (2009-2016) jsme nahráli 138 rozhovorů, druhé (2017–2020) 33 rozhovorů; všechny rozhovory byly nahrávány anonymně po celé České republice; skladba narátorů měla v hrubých rysech odpovídat složení české populace, pokud jde o pohlaví/gender, vzdělání a velikost bydliště, stejně tak i pokud jde o vztah narátorů ke čtení – nemělo jít jen o ty, jejichž vztah je pozitivní.

Rodič a opatrovatel

Učitel a škola pro mnoho narátorů, zejména těch nejstarších (65+), představují první kontakt s knihou: „S knížkami jsem se nepotkala doma, ale až ve škole, a strašně ráda jsem četla. Čítávali jsme všichni společně ve třídě, když jsme měli třeba hodinu volna, tak nám učitel dal knihu a jedna nebo jeden pro ty druhé předčítal. Třeba jsme četli *Káju Mařika*, to si pamatuji, prostě knížky, které nás všechny zajímaly, seděli jsme a poslouchali jako pěny.“ (Důchodkyně, dříve v domácnosti, 86 let) Učitel tak byl nejenom vykonavatelem vzdělání, ale také něčím jako zasvětitel. Důležití jsou proto z toho pohledu především ti, které jsme potkali jako první.

V některých případech byl učitel i distributorem knih: „Co si pamatuju, nevím, od který třídy to bylo, tak to se vždycky v sobotu poslední hodinu půjčovaly knížky. A z toho jsem byla úplně nadšená. Učitel vždycky přinesl pár knížek, řekl titul a my jsme se hlásili, kdo by si to chtěl půjčit. Takhle nám je půjčovali na ten tejdén a za tejdén jsme si je prohodili.“ (Důchodkyně, dříve prodavačka, 66 let) Pro některé narátory je učitel i jejich první předčítač. Doma na to nebyl čas, a pokud přece jen byl (třeba v zimě), tak se většinou vyprávělo. Z odstupu času se učitelům odpouštěla i jejich přísnost. Jsme totiž v časech, kdy se ještě jako výchovný nástroj používala i rákoska.

Mezi žáky a učitelem vznikalo často velmi osobní pouto, zejména na vesnici, takže se nejednou stávalo, že když učitel uviděl zájem o knihy, byl ochoten svým žákům dát k dispozici i vlastní knihovnu. Tito učitelé si dokázali svou autoritou vymoci i zcela jiný vztah k povinné četbě. Jaksi nebylo ve zvyku zpochybňovat to, co ke čtení zadali, přinejmenším ne ve věku obecné školy: „Pak s přibývajícím věkem jsem přečetla třeba celého Jiráska. To jsem měla všechno z té knihovny, to bylo od paní učitelky. Ona se jmenovala Lída Hníková a moc na ni vzpomínám.“ (Laborantka, 67 let) Často jsou učitelé v paměti narátorů spojováni s tím, že je navedli na nějakého podstatného autora nebo že jim naopak odblokovali nějakou čtenářskou nechuť. A nejednou se vzpomíná i na originální pedagogické postupy:

Tam [na střední pedagogické škole v Kroměříži] jsme měli češtináře, o kterém se pak zjistilo, že nemá úplně dokončené vzdělání, ovšem nám to vůbec nevadilo. To byl tak báječný člověk, jmenoval se Josef Bednář. On měl takový zvyk, že začal hodinu literatury tím, že si dal před sebe haldu knih a teď otevřel jednu knihu a začal číst, třeba na začátku, někdy třeba v nějakém takovém dramatickém místě a teď... „Kdo víte, co to je?“ A my jsme se hlásili. To bylo úplně báječné, byla jsem takový čtenář, že se mi to dařilo hodně často uhodnout. Myslím, že ten, kdo neměl rád literaturu, se ji u tohoto našeho pana učitele musel naučit mít rád. (Laborantka, 67 let)

Filtr a usměrňovatel

Na tuto roli dochází především u dvou prostředních generací (televizní a počítačové). Hřejivé vzpomínky na mateřské typy (ano, učitelství se v těchto generacích už značně feminizuje) nechybějí, ale dost je i takových, v nichž učitel hraje roli nepříjemného vymahatele: „Povinná četba byla na základní škole povinná. Učitelé byli pedanti a z četby nás zkoušeli – museli jsme o té knížce vyprávět. Vzpomínám si, když jsme zrovna probírali *Babičku*, že jsem tu knížku četl ještě po cestě do školy, abych se to rychle nabifloval.“ (Revizní technik, 47 let) Dostává se i na zážitky negativní: „Měli jsme jinou češtinářku, ta původní odešla... a ta byla taky soudružka největšího zrna. Ta snad spala s bystou Lenina.“ (Webový designér, 41 let)

V paměti narátorů však daleko spíše uvízly pozitivní obrazy, tedy učitelé, kteří je dokázali navést na podstatného autora či knihu. Nebo alespoň čtením vytvořit ve třídě příjemné či stimulující ovzduší: „Hodně jsme četli v hodinách a já jsem se na to úplně těšila, bylo mně strašně dobře, když jsme četli knížky – pamatuju si například na *Lovce mamutů*.“ (Nezaměstnaná, bankovní úřednice, 41 let) Mezi pozitivní obrazy patří i role učitele jako půjčovatele knih, a to zejména tehdy, když se tak činí mimo pedagogickou roli; tohle jsou pro žáky i jakási malá vyznamenání: „Knihu [*Vejde a já* od Betty MacDonaldové] doporučil třídní učitel, němčinář, dokonce mi půjčil svůj vlastní podepsaný exemplář. A já teď po čtvrtstoletí zjistila, že tu jeho podepsanou knihu stále mám.“ (Vysokoškolská učitelka, 42 let)

V životopisech prostředních dvou generací je mnoho svědectví o tom, jak jejich učitelé dokázali mít zcela nezávislý názor na neoblíbené položky povinné četby – zejména na socialistická a sovětská díla. Tedy jak dokázali svým žákům říct, že číst by měli, ale ne zrovna toto. Jinými slovy: dokázali nastavit účinný filtr mezi žáky a tituly vnucovanými ideologií. Většinou se to dělo v úzkých kroužcích nebo zcela soukromě: „Byl jsem také u matikářky i u ní doma a odnesl jsem si od ní štos knížek. I mi je rozdělila podle důležitosti: ‚Tohle si musíš přečíst.‘ A vím, jak dobře udělala, protože teď v pětadvaceti letech už nic nepřečtu. V sedmnácti až osmnácti je zapotřebí do těch lidí nalít nejdůležitější tituly, aby nečetli blbosti. Je nutné číst to, co studenty změní.“ (Student vysoké školy – informatiky, 25 let) Nebo: „Učitelka nám pak doporučovala ještě z té povinné četby knížky, které jsou zajímavé. Tam jsem si udělala ten seznam, v těch sešitech, co si chci ještě přečíst do budoucna.“ (Studentka (vysoké školy – chemie, 26 let) Ve svědectví je hodno pozornosti i to, jak je přirozená učitelská autorita s to ovlivnit i náš další čtenářský program. Normalizace 70. a 80. let pak přináší ne jeden příběh toho druhu, že se učitel vypuzený na periferii (či na školu nižšího řádu) stává pro mnoho svých žáků nezapomenutelnou postavou, která je – čtenářsky i jinak – zasáhla na celý život.

Vymahač

Jak to má s učiteli nejmladší generace (15-24 let)? Odpadla potřeba odfiltrovávat ideologii. V paměti utkvívají učitelé spíše jako ti, kdo mají potřebu kontrolovat doporučenou (už se neříká *povinná*) četbu. Jsou tedy začasť vymahači, což nemůže být spojováno s právě pozitivními představami. Mezi nimi a žáky jako by probíhala hra na „jestli to pozná“, tj. zda učitel přijde na to, že jsem položku doporučené literatury opsál či stáhl: „Vzpomínám si, že jsme měli čtenářské deníky. Stahoval jsem to ale z internetu. Dělal jsem to tak, aby to nebylo slovo od slova; vždycky jsem to trochu upravil. Paní učitelka to nepoznala. Abych se přiznal, tak jsem ze seznamu nečetl ani jedinou knížku. Už si ani nevzpomínám, co tam vlastně bylo.“ (Student gymnázia, 17 let) Na tuto „hru“ často rezignovaně přistupuje i druhá strana. Tam, kde nerezignovali, se učitelé chytají každé nitky zájmu: „Učitelka se snaží těm, co mají zájem, literaturu ukazovat“ (Student středního odborného učiliště, 18 let) „učitelé byli rádi, když jsme aspoň něco přečetli“. (Student gymnázia, 19 let)

Jde o generaci, která je na počátku své životní dráhy, takže ještě nemá potřebu se ohlédnout zpět, a tudíž ani zahlédnout, čím vším dobrým a zaznamenáníhodným se do jejich (nejenom) čtenářských životů učitelé zapsali. Proto je zde učitel vnímán namnoze jako ten, s kým je nutno svést boj o co nejmenší duševní výdaje. Čili: neruš kruhy mé pohodlnosti.

Škola to má s námi těžké. Hlavně proto, že do ní všichni musíme. Současně nám však dokáže do cesty postavit učitele, kteří daný „mus“ umějí ne jednou proměnit i v cosi pozitivního, a to

často i tak, že jdou proti samotné instituci školy (jak se to dělo hlavně v době socialismu). Vystupují tím z role obsluhovačů vzdělávacího systému či pouhých profesních edukátorů. A tehdy se stávají inspirátory, průvodci naší četby a namnoze i mistry našich čtenářských iniciací. „Co je povinné, je protivné“ – tvrdí jeden náš narátor – „ale já jsem například *F. L. Věka* zhltl a to bylo tím, že paní učitelka nám o té době hezky vykládala“. (Důchodce, dříve farmaceut, 67 let)

ADRESA A E-MAIL

Prof. PhDr. Jiří Trávniček, M.A.
Ústav pro českou literaturu AV ČR, v.v.i.
Květná 8
603 00 Brno
Česká republika
e-mail: travnicek@ucl.cas.cz

MOTIVÁCIA ŽIAKOV K ČÍTANIU

Silvia Hlavačková

Keď sa povedalo, že kniha je dar, tak sme nie raz pred sebou videli nadšených obyvateľov nášho mestečka Nesvady, ktorí nám darovali náučné encyklopédie a rozprávkové knihy. Keď sa povedalo, že kniha je hrou, tak sme si spomenuli na všetky literárne pramene v tlačenej forme, ktoré naši žiaci kombinovali s hravým spracovaním textových informácií. A tak nám rozšírený knižný fond v našej školskej knižnici umožňoval uskutočňovať zábavné činnosti, ktoré umocňovali záujem našich žiakov o knihy a ako také a znásobovali ich radosť z čítania.

ČITATELSKÉ AKTIVITY POČAS ŠKOLSKÉHO ROKU

Pre žiakov našej základnej školy boli vždy prekvapujúcimi čitateľskými aktivitami napríklad **Čítanie za paravánom** či **Prestávka za plotom**. Aj nápaditá **Studnica vedomostí**, do ktorej sme neustále načierali, nám ponúkala rozvoj komunikačných a vyjadrovacích schopností. Knihy putovali v **Knižnici na kolieskach** ku každému zvedavému žiakovi. Hravo sme čítali aj s čitateľským programom **Osmijanko**. So žiakmi sme putovali **Cestou za vtípmi**, takže každý vždy vedel, že smiech je korením života. A na tejto poučno-zábavnej ceste sme sa zastavili často na besede so spisovateľom. Naposledy sme sa od mladej spisovateľky Kristíny Mišovičovej dozvedeli, že: „*Decká z mesta sa (ne)vedia biť*“. Asi ste nemuseli dlho hádať a veríme, že ste sa dovtípili, že práve toto boli naše aktivity v rámci čitateľskej gramotnosti na rozvoj vzdelávacieho procesu v každom školskom roku.

Ale aj príbehy, čítané počas odpočinkovej činnosti v **Školskom klube detí** tichučko otvárali našim žiakom kúzelné dvere do sveta fantázie. Boli pre nich aj motiváciou na precvičenie mnohých nových poznatkov a tak postupne krok za krokom prechádzali tiež bránou na cestu k múdrosti. Detský svet bol vždy plný zážitkov, ale obohatený počúvaním krásnych príhod uveriteľných či neuveriteľných, stával sa svetom stále bohatším. Žiaci s radosťou rozprávali dej podľa obrázkov a ilustrácií, vyjadrovali svoj detský názor na obsah textov a dokázali vyhľadávať aj témy týchto písaných diel. Čítali sa tu na pokračovanie knihy pútavé i zábavné, príbehy krátke i dlhé. Žiaci trpezlivo počúvali svoje vychovávateľky a čakali na rozuzlenie nejednej záhady. Na našej škole nebol nikdy ani jeden žiak, ktorý by si nespomenul na niektorý z detských časopisov. V prvej triede sa prváci spolu s **Vrabčekom** zoznamovali s prvými písmenkami, s prvými riekankami, s prvými rébusmi. Ten zdravo podporoval ich súťaživosť. Ako druháci sa v projekte **Adamko hravo a zdravo** zahráli s bábkou Adamka. Tento ich kamarát im neraz pomohol zvládať zábavné úlohy a precvičoval s nimi čítanie v rovnomennom časopise **Adamko**. Tretiaci si každý mesiac otvárali nové číslo pútavej a zábavnej **Zorničky**. **Fifík** pre štvrtákov obsahoval už viac písaného textu ale i povesti a poviedky. Avšak vtipy, slovné hračky, krížovky boli už náročnejšie ako v Zorničke.

Čítanie za paravánom

Cieľom čitateľskej aktivity **Čítanie za paravánom** bolo vytvoriť v triede príjemnú a dôvernú oddychovú zónu, kde si môžu žiaci kedykoľvek vybrať knihu, sadnúť si s ňou, prezerat', listovat' si v nej a čítať hoci aj cez prestávky, pred, počas a po vyučovaní. Taktiež požičať knihu

spolužiakovi k nahliadnutiu s cieľom bližšie poznať jeho záujmy. Vymieňať si informácie získané prezeraním kníh a využiť nadobudnuté poznatky v bežnej praxi, vo vyučovacom procese.

Priebeh aktivity: Náučné encyklopédie a knihy, ktoré nám darovala obyvateľka nášho mesta, sme využili na stavbu knižnej steny. Z kartónu si žiaci v rámci **výtvarnej výchovy** vytvorili paraván s motívom Snehovej kráľovnej z rozprávky od H. K. Andersena. Paraván s knižnou stenou umožnil vytvoriť akúsi deliacu stenu brániacu ruch v triede. Za ňou sa nachádzala pohodlná sedačka. Slúžila na relaxáciu, oddych, čítanie, prezeranie, listovanie kníh počas prestávok, pred, počas a po vyučovaní. Na stolíku vedľa sedačky sa nachádzali knihy. Žiaci si ich nosili z domu, navzájom si ich medzi sebou vymieňali, oboznamovali sa s ich obsahom, často slúžili ako doplnujúce materiály k vyučovaniu. Učiteľovi poskytovali významné informácie o záujmoch žiakov. Žiakom umožňovali vzájomne sa spoznať, rozširovať obzor vedomostí.

Medzipredmetové vzťahy: slovenský jazyk, čítanie, výtvarná výchova, etická výchova, vlastiveda, prírodoveda, hudobná výchova

Dĺžka realizácie: počas celého školského roka

Miesto realizácie: trieda

Čítanie za paravánom

Prestávka za plotom

Cieľom čitateľskej aktivity bolo podporiť záujem žiakov o čítanie, rozvíjať ich samostatnosť pri práci a vedieť uplatniť už získané vedomosti pri samotnej práci v edukačnom procese.

Priebeh aktivity: Drevený plot symbolizoval ohraničenie určeného priestoru na čítanie na chodbe. Ohradený priestor slúžil nielen na vyplnenie prestávok, ale aj ako miesto na tiché a nerušené čítanie počas hodín čítania, doučenie, zopakovanie učiva pred vyučovacou hodinou. Žiaci si hodine výtvarnej výchovy vytvorili menovky (my sme ich tvorili hlaholikou). Ten, kto sa chystal sadnúť sa za plot, vyvesil svoju menovku. Ostatní ho nerušili. Knihy rôzneho žánru, učebnice sú požičané zo školskej knižnice.

Medzipredmetové vzťahy: slovenský jazyk, čítanie, výtvarná výchova, etická výchova, vlastiveda, prírodoveda, hudobná výchova

Dĺžka realizácie: počas celého školského roka

Miesto realizácie: chodba, trieda

Studnica vedomostí

Cieľom čitateľskej aktivity bolo rozvíjanie čitateľskej gramotnosti, opakovanie vedomostí z rôznych predmetov bez strachu zo skúšania, prezentovanie svojich schopností, rozvíjanie komunikačných kompetencií a interakčných zručností.

Priebeh aktivity: Opäť využitie darovaných zväzkov kníh na výstavbu takzvanej studnice vedomostí. Pri jej stavbe sa uplatňoval rozvoj orientácie v priestore, logického myslenia, spolupatričnosti, pomoci, schopnosti rozdelenia pracovných povinností a rešpektovania názoru druhého. V studnici bolo umiestnené vedierko s kvízovými otázkami, ktoré si žiaci priebežne vytvárali na základe preberaného učiva na rôznych predmetoch. Počas vyučovania v rámci motivácie a navodenia učiva, opakovania učiva a preberania nového učiva si žiaci ťahali zo studnice vedierko s otázkami a odpovedali na ne, diskutovali o nich, riešili problémové úlohy.

Medzipredmetové vzťahy: slovenský jazyk, čítanie, vlastiveda, matematika

Dĺžka realizácie: výberovo na vybraných vyučovacích hodinách

Miesto realizácie: trieda, chodba, školská knižnica

Studnica vedomostí

Knižnica na kolieskach

Cieľom čitateľskej aktivity ***Knižnica na kolieskach*** bolo umožniť rovnaký prístup ku knihám aj žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia. Motivovať ich k čítaniu. Rozvíjať ich vzťah ku knihám a slovnú zásobu.

Priebeh aktivity: Poverení žiaci pod dozorom učiteľky ponúkajú mesačne jedenkrát v nákupnom košíku na kolieskach knihy zo školskej knižnice pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia s možnosťou požičať si ich, čítať, prezerat' a po mesiaci vrátiť. Vede sa evidencia požičaných knižničných dokumentov.

Dĺžka realizácie: mesiac marec

Miesto realizácie: chodba, trieda

Celoslovenská literárna súťaž Čítame s Osmijankom

Cieľom celoslovenskej literárnej súťaže ***Čítame s Osmijankom*** bolo motivovať žiakov k čítaniu kníh vo voľnom čase hľadaním odpovedí na osem literárnych hádaniek.

Priebeh aktivity: Žiaci s podporou učiteľky spoznávali v rámci vyučovacieho procesu i mimo neho osem vynikajúcich diel od slovenských a svetových autorov. Riešili množstvo hlavolamov, hádaniek, krížoviek, otázok pre výmyselníkov, hrali sa na začínajúcich autorov.

Dĺžka realizácie: od októbra do apríla (6 mesiacov)

Miesto realizácie: trieda, školská knižnica

Cesta za vtípmi

Cieľom aktivity bolo využívať tradičné i netradičné metódy, formy práce a aktivity podporujúce u žiakov záujem o čítanie kníh a časopisov.

Priebeh aktivity: Pri príležitosti Marca – mesiac knihy sme sa rozhodli vytvoriť knihu vtípor. Z dištančnej formy vyučovania sa žiaci do školy vracali s pochmúrnou náladou. Dobrú náladu, smiech sme sa rozhodli prinavrátiť zbierkou vtípor a ich vyrozprávaním. Na začiatku každého vyučovacieho dňa sme si v priebehu celého mesiaca čítali vtipy. S dobrou náladou a hrejivým optimizmom sme ľahšie odolávali bacilom a usmievanie sa spoza rúšok sa stalo pre nás samozrejmosťou. Vtipy si vyberali, písali a ilustrovali výlučne žiaci. Ku koncu mesiaca si zo zbierky vytvorili leporelo a hlasovali za jeho názov. Nazvali ho ***Cesta za vtípmi***.

Dĺžka realizácie: mesiac marec

Miesto realizácie: trieda

Beseda so spisovateľkou Kristínou Mišovičovou

Cieľom aktivity bolo priblížiť žiakom tvorbu mladej slovenskej autorky a motivovať ich k čítaniu príbehov o deťoch.

Priebeh aktivity: Vidieť na živo naozajstnú spisovateľku a počuť na vlastné uši, ako sa rodí kniha, nie je pre bežného žiaka každodenný zážitok. Kristína Mišovičová nadchla svojou osobnosťou všetkých druhákov a tretiakov. Jej pútavé rozprávanie o zrode hlavných postáv z knihy **Decká z mesta sa (ne)vedia byť** namotivovalo aj „nečitateľov“ k prečítaniu uvedenej knihy.

Dĺžka realizácie: jedno doobedie

Miesto realizácie: trieda

Celoslovenský projekt *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice*

Pravidelne sa zapájame aj do **celoslovenského projektu *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice***, ktorý od roku 2005 pri príležitosti **Medzinárodného dňa školských knižníc** od organizuje Slovenská pedagogická knižnica. V súlade s vyhlásenou témou 16. ročníka uvedeného celoslovenského projektu, ktorá bola ***Radost' ukrytá v podpore čítania a vzdelávania školskou knižnicou***, sme si pripravili podujatie, ktoré sme nazvali ***Kufrík plný radosti***. V roku 2020 sme sa konečne stali absolútnym víťazom uvedeného celoslovenského projektu. A následne sme získali na základe vlastného výberu knihy do knižničného fondu našej školskej knižnice v celkovej sume 500 €.

Priebeh podujatia: Podujatie tvorili zábavné aktivity zamerané na podporu kreatívneho čítania a na interaktívnu prácu s rozprávkovými knihami. Aktivity boli rozdelené do piatich blokov. Žiaci pod vedením rozprávkových bytostí, ako boli trpaslík, Ježibaba a Červená Čiapočka, hravou formou riešili jednoduché úlohy. Vyhľadávali napríklad názov knihy, jej autora, prekladateľa, ilustrátora. Ďalej pomocou obrázkov prekladali české slová do slovenčiny. Čítali úryvky z knihy Miloša Macourka **Arabela** a odpovedali aj na otázky súvisiace s prečítaným textom z rozprávok. Hrali sa na ozvenu a čítali recept v školskej kuchynke. Písali svoje prania svojej školskej knižnici a spolu so svojimi kresbičkami ich vkladali do kufríka plného radosti.

Písali list dobrej princeznej Arabele a vlastnoručne ho podpisovali. Riešili rôzne hlavolamy a vedomostné literárne kvízy. Najzaujímavejšou časťou aktivity pre žiakov bola promenáda v maskách – módna prehliadka rozprávkových bytostí. Podujatie bolo ukončené večerným „kufříkovým“ kinom a kreslením zážitkov.

Rozprávkové bytosti Ježibaba, trpaslík a Červená Čiapočka

Čitateľské aktivity za a pred plotom

Práca s knihou

Kufříkové kino

Ukončenie podujatia

ADRESA A E-MAIL

PaedDr. Silvia Hlavačková
Základná škola
Komenského 21
946 51 Nesvady
Slovenská republika
e-mail: riaditelzs@gmail.com

NÁMĚTY NA ČTENÁŘSKÉ AKTIVITY V RÁMCI ČESKO-SLOVENSKÉHO PROJEKTU ZÁLOŽKA DO KNIHY SPOJUJE ŠKOLY

Lenka Vernerová

Naše málotřídní škola sídlí v centru obce a zároveň nedaleko lesa. Budova z r. 1915 upoutá svými sgrafity a jmény významných osobností naší historie (B. Němcová, M. Aleš, A. Dvořák a další). Kolem oken jsou zdobným písmem umístěny citáty a přísloví (např. Řeč otců nejdražší dědictví, Spravedlnost jest základem státu).

Základní škola a mateřská škola Krušovice

Naše škola sdružující také mateřskou školu je v současné době dvoutřídní. Výuka probíhá se spojenými ročníky 2., 3., 5. a 1.+4. Kapacita školy 50 žáků je naplněna z poloviny. Žáci se každoročně zapojují do mnoha aktivit. Realizujeme často projekty podporované Evropskou unií, spolupracujeme na mezinárodních projektech prostřednictvím eTwinningu. V budoucnu uvažujeme a také o projektu Erasmus.

V loňském roce byla v prostorách školy vybudována polytechnická učebna a vedle školní budovy také venkovní učebna, která slouží také školní družině. Využíváme též vlastní tělocvičnu a venkovní obecní hřiště či malou školní zahradu.

Naše škola poskytuje péči jedincům nadaným, s potřebou podpůrných opatření i dětí a žáků s poruchou autistického spektra. V každé třídě působí asistentka pedagoga. Výuka probíhá podle **vzdělávacího programu základního vzdělávání s názvem Škola dobré nálady**. Využíváme prvky barevného učení, alternativní metodu výuky matematiky dle prof. Hejného, často zařazujeme projektové vzdělávání, výuku venku. Spolupracujeme s organizacemi i jednotlivci, pořádáme kulturní i charitativní akce.

Nácvik čtení v 1. ročníku realizujeme metodou **Sfumato – splývavé čtení**. Touto metodou se nám poměrně dobře daří podpořit plynulost čtení a porozumění textu. Čtenářství rozvíjíme

také díky podpoře Evropské unie realizací **Klubu čtenářské gramotnosti**. Dále praktikujeme návštěvy knihoven, účasti školy na Noci s Andersenem. Spolupráci ZŠ a MŠ zahrnuje i oblíbené čtení nejstarších žáků dětem v mateřské škole.

ČTENÁŘSKÉ AKTIVITY

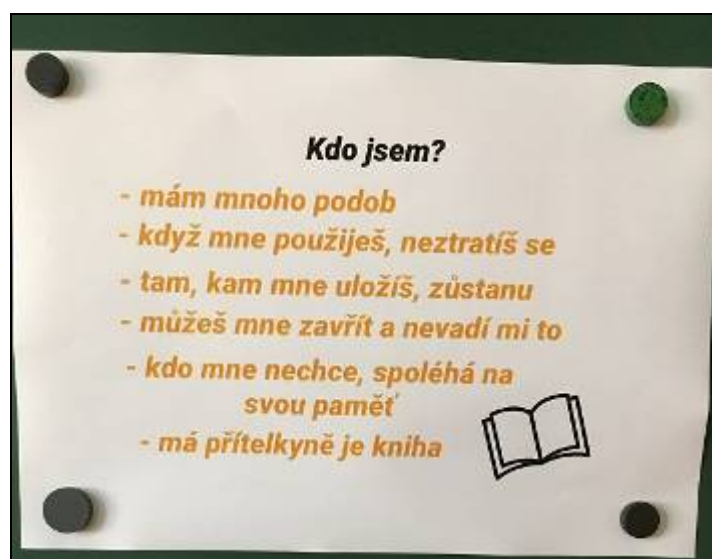
Česko-slovenský projekt *Záložka do knihy spojuje školy* nás nadchl a již několik let se jej účastníme. Rádi navazujeme nové kontakty, navazujeme někdy i dlouhodobější spolupráci, dozvídáme se o životě žáků a dětí v jiných městech a krajích. Věřím, že česko-slovenským projektem *Záložka do knihy spojuje školy* podporujeme díky Evropské unii také zachování povědomí o podobnosti českého a slovenského jazyka. Každý rok tedy přibližujeme kulturu našich republikových sousedů, předcítáme si z obdržených dopisů pozdravy. Naše žáky velice baví poznávat a odhadovat některá méně jasná slova (rty – pery, želva – korytnačka, zelí – kapusta, rajče – paradajka a pod.). Kromě tvoření záložek, psaní pohlednic se vzkazy jiným dětem, čtení nebo sledování krátkých pohádek ve slovenštině se věnujeme během projektu i jiným podpůrným aktivitám. Některé z nich využíváme i během školního roku jak v podpoře jazykové gramotnosti, tak modulativně v jiných předmětech.

Motivační dopis

Motivační aktivita pro zahájení dne (týdne) formou vzkazu od učitele žákům. Souvisí s plánovanou činností, nabídnutým problémem vhodným k řešení. Může obsahovat hádanku, přesmyčku, křížovku, úkol pro jednotlivce nebo skupinu. Slouží k motivaci, přípravě na společnou práci nebo navození rozhovoru, diskuse mezi žáky a učitelem nebo samotnými žáky, kdy učitel pouze usměrňuje práci žáků či diskusi svými dotazy a úvahami. Žáci ve třídě najdou text (na tabuli, na okně, na nástěnce...), který by měl vzbudit zájem, společnou diskusi či alespoň zamyšlení. Aktivita je vhodná pro seznámení se s česko-slovenským projektem *Záložka do knihy spojuje školy*.

Časová dotace: od 5 do 20 minut.

Vhodné pro všechny ročníky.

Hádanka jako motivační dopis.

Cestovatelé

Aktivita podporující mezipředmětové vztahy. Jedná se o práci s mapou (atlas, mapa České republiky, mapa Slovenskej republiky, interaktivní tabule, notebooky). Žáci objevují spolupracující školu – vzdálenost od škol, porovnávání velikosti měst, seznamování se s kraji, územím a jeho specifiky (hory, pohoří, vodní toky, významná místa). Realizace této aktivity dobře spojuje a rozšiřuje znalosti o vlasti a podporuje povědomí o sousední zemi. U mladších žáků jsme realizovali společně u interaktivní tabule, starší žáci vyhledávali informace samostatně.

Časová dotace: 15 – 45 minut.

Vhodné pro všechny ročníky.

Příběh na pokračování

Každý žák obdrží část pohádky (příběhu). Přečte si jej, nikomu neukazuje. Nejprve odhaduje název příběhu. Je vhodné používat známé texty pohádek, zejména u mladších žáků. Poté jsou žáci vyzváni, aby žák, který si myslí, že má začátek, přečetl svůj text. Dále čtou žáci tak, aby příběh navazoval až do posledního. Ideálně je potřeba připravit přesný počet lístečků s textem. Prvně stačí text hodně zkrátit a nejlépe napsat věty stručné a výstižné. U starších a zkušenějších žáků lze použít texty delší nebo neznámé. Je pak vhodné pokládat na společné místo podle posloupnosti, aby bylo možné při kontrole třeba text upravovat. Aktivita je velice zábavná a přínosná pro porozumění textu a posloupnosti děje. Je dobré nechat žáky diskutovat, samostatně přemýšlet a případně nalézt chybu a opravit si ji. Aktivitu lze zpestřit následnou hrou s Beeboty nebo Ozoboty. Žáci mají za úkol postupně projet kartičky s celým příběhem.

Dějová posloupnost s Beebotem

Dopis knížce

Žáci píšou neznámé knížce (ukázka pouze přebalu knihy), co si o ní myslí. Může jít i o knihu z jiné země. O čem asi bude, jaký příběh bude asi vyprávět, zda se hodí na čtení před spaním nebo jindy. Vyjadřují svá očekávání a představy. Mohou vyslovit i důvod svého mínění.

Dopis by měl být motivací pro přečtení knihy a následnému zhodnocení, zda byl odhad žáků správný.

Časová dotace: 15 – 30 minut.

Vhodné pro starší žáky (4. a 5. ročník).

Komiks Záložka do knihy spojuje školy

Žáci obdrží krátký komiksový příběh (obrázky bez textu), například zaslání záložek a jejich obdržení žáky z druhé školy. Následně se snaží doplnit text (myšlenky, přímou řeč) pro vlastní příběh, který pak každý prezentuje a porovnává s ostatními spolužáky. Lze využít i některou z aplikací vhodných k tvorbě komiksů.

Časová dotace: 10 – 20 minut.

Vhodné pro starší žáky (od 3. ročníku).

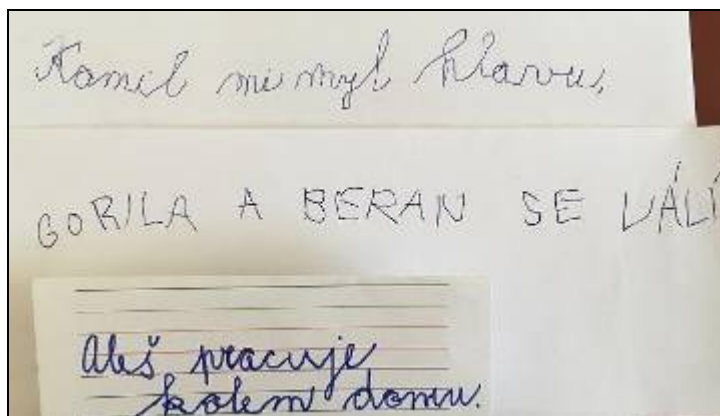
Komiks v aplikaci Comic Captions

Tvořivá aktivita pro rozvoj slovní zásoby Vyprávěj

Žáci si vylosují lístečky, na kterých jsou napsaná začáteční písmena slov. Úkolem je vymyslet větu ze slov, která začínají na daná písmena v daném pořadí. Např. JPŠV. - Jeden pes šel ven. (Jiřina polila Šimona vodou.) Věty lze později zkusit upravovat a sestavovat v jeden příběh, kdy může docházet k zábavným situacím. Pro některé žáky může být aktivita hůře pochopitelná, proto je vhodné začínat jen 3 písmeny.

Časová dotace: 5 – 15 minut.

Vhodné pro žáky od 1. ročníku podle zadání písmen a jejich počtu.

Tvoření vět ze zadaných počátečních písmen.

Nápoj česko-slovenského přátelství

Žáci tvoří kouzelný nápoj, který podpoří kladné vztahy mezi oběma zeměmi. Lze tvořit různými technikami – malování, koláž, s využitím přírodních materiálů apod. K obrázku zapíší postup přípravy a také to, co lze nápojem získat.

Časová dotace: 15- 45minut.

Vhodné již od 1. ročníku.

Nápoj česko-slovenského přátelství

Hra na výměnu

Žáci stojí v kruhu, před sebou mají každé písmeno (u starších žáků lze nahradit obrázkem). Učitelka vybírá, kdo si vymění místo. Všichni, kdo mají písmeno M a Z (komu začíná obrázek na P a L). Můžeme aplikovat také na jiné učivo (slovní druhy, druhy vět, pády podstatných jmen, a pod.). Vymění se ti, kdo mají větu z pěti slov... kdo mají ve větě předložku...

Časová dotace: 5 – 10 minut.

Vhodné pro všechny věkové kategorie dle zadání (1. – 5. ročník)

Včelky a úly

Aktivita s robotickými včelkami Bee bot slouží pro upevnění tvarů tiskacích a psacích písmen. Žáci nastavují včelku tak, aby se dostala do svého úlu. Varianta pro starší: Do políček vepsat věty, včelka se bude přesouvat podle dějové. Žáci mohou poté příběh zapisovat nebo v něm individuálně pokračovat.

Časová dotace: 10 – 20 minut dle obtížnosti zadání.

Vhodné pro 1. – 3. ročník.

Včelky a úly

Aktivitu stále rozšiřujeme, v současné době se snažíme propojovat činnosti podporující čtenářství s robotickými hračkami. Vidím pozitivu zejména v oživení a motivaci pro žáky zejména s malým zájmem o čtení nebo jiným čtenářským handicapem.

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Lenka Vernerová

Základní škola a mateřská škola

Rabasova 128

270 53 Krušovice

Česká republika

e-mail: reditelna@zskrusovice.cz

INŠPIRATÍVNE ČITATEĽSKÉ AKTIVITY ŠKOLSKEJ KNIŽNICE V SPOLUPRÁCI SO ZÁUJMOVÝM ÚTVAROM ŠKOLSKÁ KNIŽNICA

Ivana Pionteková

Budova našej **základnej školy s materskou školou** leží priamo v lone kysuckej prírody. Obkolesená je lesmi, povedľa žblnkoce potôčik menom Olešňanka, ten zas lemujú vysokánske jelše a javory. Sú dni, keď túto krásnu atmosféru spestria srnky pasúce sa v blízkosti školy a vtáčiky, ktoré denne štebotajú svoje nekonečné pesničky.

História našej školy sa začala písať vo februári 1960, keď sa začali kopať základy a už koncom decembra 1960 bola stavba školy dokončená. Slávnostné otvorenie novej školy sa uskutočnilo v roku 1961. Tento rok je to 60 rokov, čo prešlo bránami školy niekoľko stoviek žiakov.

Od otvorenia školy funguje v škole aj **školská knižnica**. Aj napriek obmedzeným priestorovým a finančným možnostiam sa stále snažíme udržiavať jej činnosť. Sledujeme aktuálne ponuky kníh na trhu, informačné požiadavky vyučujúcich, záujem žiakov o nové knihy a s prihliadnutím na finančné možnosti školy dopĺňame knižničný fond. Snažíme sa zapájať do ponúkaných projektov. Tento rok sme hrdí na to, že sme uspeli v rozvojovom projekte **Čítame radi**, ktorý vyhlásilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky na podporu čitateľskej gramotnosti. Tešíme sa, že môžeme tak znova oživiť police našej školskej knižnice novými publikáciami a pre našich žiakov pripraviť odmenu v podobe zaujímavých podujatí a pekných kníh.

Dovolím si citovať slová riaditeľky našej školy **PhDr. Dariny Slovákovej**: „*Doba sa mení, ale deti ostávajú vždy iba deťmi. Sú náročnejšie, vnímavejšie, ale sú stále deťmi, ktoré majú rady rozprávky, tvorivé aktivity, pohyb, sú zvedavé a potrebujú úprimnú lásku. Aj vďaka vlastnému centru voľného času ponúkame dnes našim žiakom oveľa viac ako len základné vzdelanie. Množstvo rozmanitých krúžkov, akcií, podujatí a súťaží, kde žiaci uplatňujú svoj talent, schopnosti a dosahujú krásne úspechy, sú dôkazom, že práca učiteľov je výnimočná aj v tom, že prináša bohatú úrodu v podobe vzdelaných ľudí, ktorých zvučné mená sú pýchou našej školy.*“ V týchto vetách, ktoré sú zverejnené v publikácii k 60. jubileu otvorenia našej školy sú zhrnuté všetky tie najdôležitejšie úlohy a ciele, ktoré sa my učitelia snažíme dosiahnuť. Robíme tak nielen počas vyučovacích hodín, ale aj v popoludňajších hodinách, keď majú priestor pre činnosť záujmové útvary. Jedným z takých záujmových útvarov našej školy, ktorý funguje pri našom **centre voľného času** je **záujmový útvar** s názvom **Školská knižnica**. Každoročne ponúkame našim žiakom možnosť navštevovať a byť účastníkom menovaného záujmového útvaru.

Čo si treba predstaviť pod činnosťou tohto záujmového útvaru? Nie sú to len obyčajné **návštevy školskej knižnice a čítanie kníh**. Každoročne vopred pripravíme plán aktivít, podujatí a hlavne zaujímavých činností, ktorými sa snažíme prilákať malých aj väčších čitateľov do priestorov školskej knižnice – k čítaniu kníh.

Pripravované aktivity sa dajú rozdeliť na dve skupiny, a to:

- konané opakovane každý rok – tradičné aktivity a
- nové aktivity.

Medzi **každoročné – tradičné aktivity** v úvode školského roka patrí v prvom rade účasť v **česko-slovenskom projekte Záložka do knihy spája školy**, ktorého cieľom je nadviazanie kontaktov medzi českými a slovenskými základnými školami a osemročnými gymnáziami a podpora čítania prostredníctvom výmeny záložiek do kníh. Tento populárny a obľúbený projekt ponúka našim žiakom nové podnety v prvom rade pri čítaní kníh a v druhom rade pri tvorbe záložiek pre budúcich kamarátov zo vzdialených škôl, uplatňuje sa prepojenie medzi predmetmi literárna výchova a výtvarná výchova. S veľkým napätím vždy očakávame aktuálnu tému projektu, názov a sídlo pridelenej partnerskej školy aby sme mohli spoločne so žiakmi prstom na mape preskúmať kraj, zaujímavosti prípadne v akej škole sa učia naši budúci kamaráti. K vytvoreným záložkám pribalíme vždy sprievodný list, pozdravy, darčeky pre kamarátov a malé drobnosti pre učiteľky. Niekoľkokrát sme neuzavreli projekt len tak po ukončení a vyhodnotení projektu, ale pokračovali sme ďalej v spoločnej korešpondencii. Príkladom toho je aj **doterajšie priateľstvo s českou školou v Sněžnom**. Niektorí žiaci si vymenili kontaktné údaje a píšu si aj cez internet. S vedením školy a so školskou knihovničkou sme stále v kontakte a plánujeme v budúcnosti spoločné projekty, aktivity a podľa možnosti aj osobné návštevy.

Česko-slovenský projekt Záložka do knihy spája školy

Druhou tradičnou aktivitou záujmového útvaru Školská knižnica je **Pasovanie prvákov za čitateľov školskej knižnice**. Malí prváčikovia sa stávajú právoplatnými čitateľmi až vtedy, keď spoznajú všetky písmenká. Vtedy školská knihovnička, takzvaná „kráľovná školskej knižnice“, pripraví zaujímavé a zábavné úlohy, ktoré musia prváčikovia pod jej dohľadom splniť. A nato ich slávnostne pasuje za malých čitateľov. Úlohy pripravuje vždy tematicky a primerane k ich veku, zručnostiam a schopnostiam. Dokazujú sa hlavne čitateľské schopnosti, riešia sa hlavolamy, skladajú sa slová z písmen, plnia sa rozprávkové úlohy ako napríklad lovenie princezniného prsteňa zo studne, triedi sa hrášok od šošovice, hádajú hádanky. Odmenou za vyriešené úlohy je slávnostné pasovanie žezlom. Každý dostane aj medailu, sladkú odmenu a malú pozornosť v podobe záložky alebo maľovanky. Najväčšou odmenou je ale určite titul „malý čitateľ“ a možnosť navštevovať školskú knižnicu, vypožičiavať si knihy a priblížiť sa tak o krok bližšie k veľkým žiakom.

Medzi najobľúbenejšie aktivity našej školskej knižnice patrí aj **Noc s Andersenom**. Patrí medzi tie, ktoré podľa možností organizujeme každý rok. Pre každého „malého“ žiaka je veľkým lákadlom a dobrodružstvom stráviť jednu noc v škole a hlavne zažiť pri tom veľa dobrodružstiev. Čaká na nich pestrý program, ktorý im učiteľky starostlivo pripravlia. Úlohou každého účastníka je priniesť si svoju obľúbenú knihu, z ktorej neskôr číta. Takisto sa diskutuje o prečítanom príbehu, úryvku a vytvárajú sa spoločné výtvarné diela. Žiakov delíme

do skupiniek, každú skupinku si vezme do starostlivosti žiak z končiacich ročníkov a pomáha im pri zvládaní úloh. Najobľúbenejšou časťou rozprávkového večera je hľadanie pokladu, ktorý je ukrytý niekde v škole. Okrem bádania s baterkou v ruke ich čakajú vždy dobrodružné, rozprávkové alebo športové úlohy na ukážku zdatnosti, ktoré musia splniť, inak nedostanú indíciu k ďalšej úlohe a teda k ďalšiemu kroku, ktorý vedie k pokladu. Všetci sú ale vždy úspešní a nakoniec dostanú nielen sladkú odmenu, ale na záver večera si spoločne pozrú aj obľúbenú rozprávku.

Záver školského roka spestrujeme aktivitou *Deň čarovných bytostí*, ktorá takisto patrí medzi tradičné aktivity. Veľmi vydarená bola akcia, keď sa školská knihovnička zamaskovala za ježibabu, žiačky ôsmeho ročníka za iné rozprávkové bytosti a spoločne zahrli žiakom príbeh o tom, ako tieto bytosti nešťastne vypadli z knižiek a môžu ich tam vrátiť len žiaci, keď vyriešia zadané rozprávkové úlohy. Všetky úlohy boli zamerané na rozvoj čitateľskej gramotnosti a získanie pozornosti žiakov pre čítanie kníh. Iná podobná čitateľská aktivita, nazvaná *Dňa čarovných bytostí*, bola zameraná na „odklínanie školskej knižnice“, ktorú zakliali čarodejnice a na policiach školskej knižnice bola rozťahnutá pavučina. Po vyriešení všetkých úloh žiaci odkliali školskú knižnicu a s veľkou radosťou strhli z políc pavučinu.

Odklínanie školskej knižnice

Inokedy sa rozprávkové úlohy aj s rozprávkovými bytosťami presunuli na školský dvor a poschovávali sa na rôzne miesta. Žiaci ich hľadali a riešili úlohy, ktoré boli taktiež zamerané na rozvoj čitateľskej gramotnosti.

K ďalším tradičným aktivitám záujmového útvaru Školská knižnica patria návštevy žiakov školského klubu detí a beseda so školskou knihovničkou, ktorá oboznamuje žiakov s fungovaním školskej knižnice a prácou školského knihovníka, besedy so spisovateľmi (napr. so Š. Debnárom a s T. Mešťanovou a S. Koleničovou), čítanie rozprávok starších žiakov počas prestávok prváčikom, súťaže v prednese poézie a prózy, exkurzie do Kysuckej knižnice v Čadci.

Spomenuté čitateľské aktivity patria medzi verejne známe a obľúbené v mnohých školských knižniciach. Nasledujúce nové aktivity vznikajú v rámci oživenia a spestrenia činnosti našej školskej knižnice a verím, že budú inšpiráciou aj pre iné školské knižnice.

Naša školská knižnica úzko **spolupracuje s obecnou knižnicou** a nie raz sa konali spoločné akcie, ktoré boli zamerané na rozvoj čitateľskej gramotnosti, spoznávanie miestneho folklóru, tradícií a rozvíjanie zručností v tomto smere. Spoločnou akciou bola aj beseda so spisovateľkou Slávkou Koleničovou, ktorá navštívila našu školu a veľmi pútavo priblížila žiakom svoju cestu k spisovateľstvu.

Tematické výstavy a nástenky na chodbe školy – ich realizáciou pripomínáme našim žiakom rôzne významné udalosti, sviatky, osobnosti. Pri príležitosti sv. Valentína sme na chodbe školy urobili nástenku s názvom *Lásky našich literárnych veľikánov*, z ktorej sa žiaci mohli bližšie dozvedieť, že aj takí spisovatelia boli len ľudia a podľahli čaru lásky. Doplnkom nástenky bola aj výstava kníh s ľúbostnou tematikou vhodnou pre deti a mládež – napríklad ľúbostná poézia a dievčenské romány –, do ktorých sa počas prestávok mohli zvedavci aj začítať.

Lásky našich literárnych veľikánov

Sprievodnou akciou bola takzvaná *Valentínska pošta*. V priebehu jedného týždňa bola pri vystavených knihách umiestnená škatuľka, do ktorej mohli žiaci vhadzovať svoje drobné vyznania a milé pozdravy napísané na srdiečka pre vyvolené osoby v podobe krátkeho veršika, vetičky alebo pozdravu. Všetky srdečné pozdravy a vyznania odovzdali adresátom „valentínski poslíčkovia“.

Na chodbe našej školy pribudla aj polička, ktorú sme nazvali *Čítanie pod lavicou*. Jej úlohou je ponúkať knihy aj takým žiakom, ktorí sa školskej knižnici vyhýbajú. Ponúka totiž knižky, ktoré už nemusia vrátiť a môžu ich potajme čítať aj pod lavicou. Ďalšou možnosťou tejto poličky je aj výmena knihy za takú, ktorú už doma nečítajú a želajú si, aby si ju ešte prečítal iný čitateľ.

Pri príležitosti **Medzinárodného dňa darovania kníh** sme ponúkli žiakom možnosť obdarovať kamaráta knižkou. Knižku vybral sám darca zo svojich donesených. Mohla to byť

knižka, o ktorej si myslel, že by mohla kamaráta potešiť alebo by sa mu mohla páčiť, alebo aj taká, ktorú už nečíta. Knihu odovzdal kamarát kamarátovi slávnostne aj s darovacou listinou a venovaním.

Zorganizovali sme aj dobrovoľnícku akciu pod názvom **Burza kníh**. Najskôr sme žiakov našej školy vyzvali, aby si doma upratali poličky s knižkami a vyradili všetky nepotrebné knihy a, samozrejme, so súhlasom rodičov ich ponúkli na predaj na školskej burze. Knihy sa ponúkali za symbolické ceny a za získané peniaze sme do školskej knižnice kúpili nové knihy.

Burza kníh

Žiaci sa stali detektívmi po vyhlásení súťaže **HPadá sa najstaršia kniha**. Ich úlohou bolo nájsť najstaršie publikácie v ich domácom prostredí. Spustilo sa pátranie a žiaci nám v priebehu súťaže denne prinášali nájdené poklady a boli hrdí na to, čo našli na povalách, u babky, v zabudnutých zásuvkách či starých truhliciach. Troch pátračov, ktorí našli najstaršie publikácie, sme odmenili sladkou odmenou. Zbierku nájdených kníh si mohli pod dohľadom vyučujúcich pozrieť aj ostatní žiaci.

Veľmi prospešné je sledovať aj záujmy žiakov. Využili sme takto zberateľskú vášeň žiakov, keď jeden nemenovaný obchodný reťazec ponúkal za nákupy nálepky s fotkami slovenských hradov a zámkov aj s albumom. Zorganizovali sme popoludnie **Spoznávame hrady a zámky**, na ktoré si žiaci priniesli svoje albumy aj s nálepkami. My sme na podujatie priniesli knihy zo školskej knižnice s tematikou hradov a zámkov a takisto aj povesti a rozprávky. Výsledkom bolo veľmi vydarené popoludnie s čítaním historických príbehov, povestí a následných rozhovoroch o tom, ktoré hrady a zámky už prítomní žiaci navštívili. Záverom bola malá burza nálepiek, keď si žiaci navzájom povymieňali nálepky a doplnili si svoje albumy.

V rámci záujmového útvaru **Školská knižnica** sa snažíme žiakov oboznámiť aj s **prácou školského knihovníka**. Počas hodín strávených v školskej knižnici majú žiaci možnosť vyskúšať si ukladanie kníh na police, zoradovanie kníh podľa zvoleného systému stavania

knižničného fondu, vyhľadávajú kníh v automatizovanom knižnično-informačnom systéme Clavius. Môžu dokonca pomôcť aj pri oprave poškodených kníh.

Aktivitu zameranú aj na prácu školského knihovníka sme pripravili pre žiakov druhého ročníka pod názvom *Učíme sa abecedu*. Žiaci si najskôr preopakovali abecedu formou hravých úloh, keď z plastových písmeniek zostavovali slová, zoradzovali abecedu, zahráli si písmenkové pexeso a riešili podobné úlohy. Po tejto zahrievacej aktivite dostali pravú knihovnícku úlohu, a to zoradiť pripravené knihy abecedne podľa priezviska autora a knihy umiestniť na príslušné miesta v regáloch v školskej knižnici. Druháci boli nadšení z toho, že si mohli vyskúšať takúto prácu a odchádzali s dobrým pocitom, že pomohli školskej knihovníčke v školskej knižnici.

Aktuálne spolupracuje naša školská knižnica na projekte *Zelená škola*. Plánujú sa a realizujú sa spoločné aktivity dvoch záujmových útvarov a takisto sa snažíme uplatňovať medzipredmetové vzťahy literárnej výchovy a biológie. Zrealizované sme už napríklad nasledujúce akcie: *Tvorba herbáru a Poézia v prírode, príroda v poézii*.

Spoznávanie rastlín a tvorba herbáru

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Ivana Pionteková
Základná škola s materskou školou
Olešná 464
023 52 Olešná
Slovenská republika
e-mail: i.piontekova@centrum.sk

OTVOR KNIHU A VSTÚP DO INÉHO SVETA

Katarína Hrošovská

Základná škola v Loku je **málotriedna základná škola**, ktorá vzdeláva vysoké percento žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, ktorým sa v domácom prostredí nevenuje takmer žiadna pomoc pri vzdelávaní, ani pri rozvoji čitateľských zručností. Preto, aby škola eliminovala tento handicap, podporuje rozvoj čítania u žiakov školy tak na vyučovacích hodinách, ale aj mimo vyučovania rôznymi interaktívnymi a zábavnými podujatiami. Aktivity sú zamerané na vzbudenie záujmu o čítanie, na podporu návštevy školskej knižnice a na porozumenie čítania.

Školská knižnica v Základnej škole v Loku pracuje od roku 2002. V roku 2007 prešla revitalizáciou, v rámci ktorej bola vybavená v rámci rozvojového projektu Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky *Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc* aj počítačom a automatizovaným knižnično-informačným systémom Profilib a v roku 2019 z prostriedkov projektu *Čitateľský kútik – brána do života* uvedeného ministerstva obnovou interiéru. Toho času je v školskej knižnici evidovaných 2 438 kníh. Knihy do školskej knižnice získavame z vlastných zdrojov, ale aj z mimorozpočtových zdrojov tým, že sa každoročne zapájame do rôznych projektov na podporu čítania.

Činnosť školskej knižnice v školskom roku 2020/2021 bola do značnej miery ovplyvnená pandémiou COVID-19 a s tým súvisiacim aj dvojmesačným zatvorením školy. Napriek tomu škola v spolupráci so školskou knižnicou pripravila pre žiakov školy množstvo aktivít, zameraných na podporu čítania a rozvoj čitateľskej gramotnosti.

Školská knižnica

ČITATELSKÉ AKTIVITY

Súťaž Čítam, čítaš, čítame

Celoročnou aktivitou školskej knižnice je súťaž *Čítam, čítaš, čítame*, do ktorej sú zapojené všetky triedy. Je to súťaž o najlepšieho čitateľa školy. O prečítaných knihách sa na nástenke vedie prehľadný záznam. Každý žiak, ktorý prečítal knižku a napísal krátky obsah do čitateľského denníka, dostane k svojmu menu knižnú nálepku. Na konci školského roka sa vyhodnotia najlepší čitatelia z každej triedy a najlepší čitateľ celej školy. Pozitívnym prínosom tejto aktivity je, že v štvrtom ročníku máme žiakov, ktorí prečítajú 6 – 7 kníh za školský rok, čo je vzhľadom na sociálne zloženie žiakov našej školy veľmi povzbudivé.

Čitateľské dielne

Pravidelnými aktivitami, ktoré realizujeme niekoľkokrát ročne sú čitateľské dielne, zamerané na prácu s textom a porozumenie čítania. V rámci hodín čítania, ale aj v školskom klube detí, si žiaci po triedach spoločne prečítali niekoľko detských kníh. V čitateľských dielniach po skupinách ale aj jednotlivito pracovali na rôznych úlohách zameraných na prácu s textom, porozumenie čítania, ako aj na tvorivosť a kreativitu. Niektoré čitateľské dielne sa uskutočnili aj ako otvorené hodiny, na ktorých pedagógovia získavajú nové skúsenosti.

Práca s textom

Čítanie v školskom klube detí

Čítaniu sa pravidelne venujú aj vychovávatelia v **školskom klube detí**, keďže mnoho žiakov školy nie je domácom prostredím vedených k čítaniu, dokonca nemajú doma žiadnu knihu. Vychovávatelia v školskom klube v rámci relaxačnej časti čítajú deťom nahlas príbehy na pokračovanie. Pozitívnym javom je, že viacerí žiaci si knihu vypožičajú v školskej knižnici a sami si ju ešte raz prečítajú.

Týždeň hlasného čítania

Každoročne v mesiaci marec realizujeme v triedach **týždeň hlasného čítania**. V tomto týždni sa denne venuje hlasnému čítaniu 15 minút. Každá trieda si vyberie knihu, ktorá sa v rámci týždňa číta. Príbeh z knihy číta učiteľ. Nedočítaný príbeh, rozprávku si žiaci dočítajú doma sami, alebo slabší čitatelia za pomoci rodičov. Cieľom je vzorovým čítaním vytvoriť primeranú atmosféru a vzbudiť záujem o dočítanie príbehu a tým podporovať záujem o knihu.

Rozprávkový literárny kvíz

V mesiaci marec už tradične realizujeme aj **Rozprávkový literárny kvíz**. Tento rok sme súťaž spravili netradične – pomocou digitálnych technológií, s využitím interaktívnej tabule a tabletov. Výsledky jednotlivých kôl sa súťažiacim aj obecnstvu zobrazovali hneď, čo pridalo celej súťaži na dynamickosti a atraktivite.

Interaktívne rozprávky

Veľkej obľube sa tešia aj **interaktívne rozprávky**, kde sú žiaci priamo zapájaní do deja. Toho roku sme sa inšpirovali obľúbenými príbehmi čarodejníckeho učňa Harryho Pottera a rozprávkou Čarodejník a skákajúci hrniec. Scénické čítanie sme pripravili tak, že do deja sú zakomponované mená všetkých žiakov školy, čo sa im veľmi páči. Zároveň sme ho doplnili dramatisáciou, do ktorej boli aktívne zapojení aj žiaci.

Súťaž v porozumení textu

Školská knižnica sa snaží každý rok pripraviť pre žiakov zaujímavé aktivity. V tomto školskom roku sa chystáme prvýkrát realizovať **súťaž v porozumení čítaného textu**. Súťaže sa zúčastnia všetci žiaci 2. – 4. ročníka. Súťaž pozostáva z čítania primerane dlhého a veku vhodného náučného textu. Úlohy, na ktorých žiaci budú pracovať, sú zamerané nielen na prvú, druhú a tretiu úroveň porozumenia, ale aj na počúvanie s porozumením a na vzájomnú kooperáciu. Žiaci budú svoje úlohy vypracovávať aj na tabletoch, čím budú môcť získať okamžitú spätnú väzbu.

Rozvojový projekt Čítame radi

Naša základná škola sa aktívne zapája aj do projektov zameraných na podporu čítania a na zlepšenie vybavenia knižničného fondu. V tomto školskom roku sme sa zapojili do **rozvojového projektu** Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu **Čítame radi** a získali sme finančný príspevok 400 € na nákup kníh do školskej knižnice.

Česko-slovenský projekt Záložka do knihy spája školy

Každoročne sa zapájame do **česko-slovenského projektu Záložka do knihy spája školy**, ktorý organizuje Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave v spolupráci s Knižnicou Jiřího Mahena v Brne s cieľom nadviazať priateľské kontakty medzi českými a slovenskými základnými školami a osemročnými gymnáziami a podporiť čítanie prostredníctvom výmeny záložiek do kníh.

Žiaci so záložkami od svojich rovesníkov z partnerskej školy

Celoslovenský projekt *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice*

Pravidelne sa zapájame aj do **celoslovenského projektu *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice***, ktorý od roku 2005 pri príležitosti **Medzinárodného dňa školských knižníc** od organizuje Slovenská pedagogická knižnica. V súlade s vyhlásenou témou 16. ročníka uvedeného celoslovenského projektu, ktorá bola ***Radosť ukrytá v podpore čítania a vzdelávania školskou knižnicou***, sme si pripravili podujatie, ktoré sme nazvali ***Čítame a tvoríme, hráme sa a učíme***. Za námiet sme si zvolili príbeh z knižky **Mimi a Líza**, ktorá je medzi **žiakmi** veľmi obľúbená. Ide o dve kamarátky, ktoré si navzájom pomáhajú, pričom jedna z nich má zdravotné postihnutie. S inakosťou majú skúsenosť aj žiaci našej školy, pretože väčšina z nich je z rómskych rodín. Bez ohľadu kto kým je, každý žiak potrebuje pomoc. Prostredníctvom príbehu o Mimi a Líze sa žiaci učia, ako si kamarátky navzájom pomáhať a ako sa rešpektovať.

Priebeh podujatia

Na úvod boli žiaci prostredníctvom školského rozhlasu oboznámení s témou podujatia ***Čítame, tvoríme, hráme sa a učíme***. Cieľom podujatia bolo prostredníctvom zábavných úloh podporujúcich čítanie, prežívať zábavu pri tvorbe dvoch kníh – papierovej knihy a audioknihy. Všetci spolu tak dobrí čitatelia, ako aj tí slabší. Úlohy na ktorých žiaci pracovali boli rozdelené do skupín podľa ročníkov. Žiaci v triede navzájom spolupracovali a vypracovaním jednotlivých úloh, vytvárali jednotlivé stránky oboch kníh.

Práca vo všetkých troch skupinách začala spoločne s pesničkou Svetlo sa hrá. Po vypočutí pesničky sa **žiaci** zapozerali do krátkeho príbehu z knihy Mimi a Líza s názvom **Zbohom farba sivá**. Dej rozprávkovej príhody nebol náhodný. Hlavnou myšlienkou krátkej rozprávky bolo, že farebný svet je krajší a radostnejší ako ten čierne-biely. A že pestrosť mu dodávajú spoločne prežívané zážitky.

Aktivity v triedach

Úlohy žiakov boli rozdelené do dvoch hlavných častí. Prvá časť celodennej aktivity bola založená na tvorbe papierovej knižky a druhá časť na príprave nahrávky audioknihy.

1. Tvorba papierovej knihy

Strany papierovej knižky boli zhotovené z pracovných listov, na ktorých samostatne, alebo v skupine pracovali žiaci v rámci triedy. Úlohy boli diferencované nielen podľa ročníkov, ale aj podľa čitateľských zručností žiakov a súviseli s príbehmi Mimi a Lízy.

Úlohy pre 1.ročník

- Bludisko: Líza hľadá správnu cestičku v spleti iných možných ciest ku kamarátke Mimi vyfarbením správnej možnosti.
- Vyfarbi iba tie rozprávkové postavy, ktoré vystupovali v príbehu (Mimi, Líza, pani domovníčka Sivá, Mimin ocko, Lízina mama).
- Vyhl'adaj a zakrúžkuj predurčené písmeno:
M M K P M S N M M A I E I M E S A L
I H I P A Á N S O A I Á V L A I S M I
M A S E M I E I M M N S M P K M E F
I I M S I A L V Á S I A O N S M P H I
- Nakresli, čo sa Ti najviac páčilo.
- Vymaľuj obrázky Mimi a Lízy, dodrž danú farebnosť.

Úlohy pre 2. ročník

- Doplň príbeh: úryvok z rozprávkovej knižky Mimi a Líza má vynechané slová, ktoré žiak správne doplní prostredníctvom ponúknutých slov v spodnej časti pracovného listu.
- Vlastnosti hlavných postáv: k hlavným postavám rozprávky Mimi a Líza žiaci správne priradujú ponúknuté vlastnosti dievčat (priateľská, smelá, urečnená, múdra, nevidiaca, plachá...).
- Osemsmerovka: v rébuse žiaci hľadajú slová z rozprávky Mimi a Líza, ktoré vyfarbujú. Zo zostávajúcich písmen vylúštili tajničku – názov knihy Mimi a Líza.
- Navrhni obal knihy: vlastné výtvarné stvárnenie rozprávky Mimi a Líza.

Úlohy pre 3. a 4. ročník

- Akrostych: žiaci pomocou fantázie, kreativity a nápaditosti hľadajú a navrhujú na začiatkové písmená slov našej rozprávky vhodné vlastnosti dievčat.
- Blahoželenie: žiaci píšú blahoželenie k narodeninám pre jednu z hlavných postáv príbehu.
- Vyhl'adaj údaje o knihe: autor, ilustrátor, rok vydania, vydavateľstvo.
- Cinquain: päťzmyslová báseň.
- Doplň do textu predložky a spojky: žiaci dopĺňajú do úryvku z knihy Mimi a Líza, chýbajúce predložky a spojky podľa významu.
- Kvíz: žiaci odpovedajú na kvízové otázky zakrúžkovaním jednej z troch ponúknutých možností.

Namaľované obrázky na motívy knihy Mima a Líza

Z najlepšie vypracovaných úloh a kresieb žiakov každého ročníka bola vytvorená papierová knižka. Žiaci lepili svoje vypracované úlohy a obrázky jednotlivo na kartónové listy. Pre spestrenie bola kartónová knižka doplnená textom rozprávky **Zbohom farba sivá**. Knihu spestrili aj pekne vyfarbené omaľovanky žiakov 1. ročníka s motívmi hlavných rozprávkových postáv a farebná dúha v 3D formáte, žiakov 2. ročníka. Práce, ktoré sa nedostali na stránky knihy boli vystavené vo vestibule školy a na webovej stránke školy.

Vytvorená papierová kniha

2. Tvorba audioknihy

Druhou časťou školského projektu bola tvorba audioknihy. Učitelia vybrali zo žiakov 2. až 4. ročníka tých, ktorí čítajú najlepšie s prednesom. Vybraní žiaci čítali a za pomoci učiteľov nahrávali upravený úryvok z knižky **Mimi a Líza**. Ich spolužiaci na základe inštrukcií medzitým pracovali na obrázkoch technikou koláže. Túto techniku sme pre žiakov vybrali preto, že na jednom obrázku pracovali viacerí žiaci, čo podporovalo vzájomnú kooperáciu. Jednotlivé koláže žiaci odfotili, stiahli do počítača a vytvorili sled obrázkov, ktorý za pomoci učiteľov doplnili zvukovou nahrávkou.

Tvorba audioknihy

Chodníkové hry

Rozprávku Zbohom farba sivá, ktorú si na začiatku dňa žiaci pozreli, sa stala námetom pre zhotovenie plánu chodníkovej mapy. Touto úlohou sme sa snažili rozvíjať čítanie s porozumením. Žiaci podľa pokynov mali farbami dúhy z príbehu vyfarbiť jednotlivé časti chodníkovej mapy. Túto tvorivú a zábavnú časť realizovali počas finálnej prípravy audioknihy. Chodníková papierová mapa s hrami a úlohami bude prevedená aj do reálnej

podoby na školskom dvore. Túto úlohu realizovali najmä žiaci 1. a 2. ročníka, pokým žiaci vyšších ročníkov pracovali na príprave audioknihy. Celodenné podujatie bolo ukončené prezentáciou vlastnoručne zhotovenej audioknihy a vystavenie a prečítanie papierovej knižky.

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Katarína Hrošovská

Základná škola

Hlavná 10

935 38 Lok

Slovenská republika

e-mail: katarina.hrosovska@skolalok.sk

ROZVÍJANIE ČITATELSKEJ GRAMOTNOSTI U ŽIAKOV SO ZDRAVOTNÝM ZNEVÝHODNENÍM V ŠPECIÁLNEJ ŠKOLE

Eva Kováčiková

Špeciálna základná škola v Bytči je spolu so Špeciálnou materskou školou, Základnou školou pre žiakov s autizmom a Praktickou školou, organizačnou zložkou Spojenej školy internátnej v Bytči. Špeciálna základná škola je špeciálnou školou internátneho typu, vnútorne diferencovanou, ktorá zabezpečuje výchovu a vzdelávanie žiakov s takými rozumovými nedostatkami, pre ktoré sa nemôžu úspešne vzdelávať v základnej škole a ani v špeciálnych školách iného typu. V podmienkach našej školy sú schopní osvojiť si vedomosti a zručnosti primárneho stupňa vzdelania, pričom je zohľadnené ich zdravotné znevýhodnenie.

Špeciálna základná škola sa vnútorne diferencuje podľa vzdelávania žiakov na variant A, variant B a variant C. Vo variante A sa vzdelávajú žiaci s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, vo variante B so stredným stupňom mentálneho postihnutia a vo variante C sa vzdelávajú žiaci s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia. Vo všetkých variantoch sa môžu vzdelávať aj žiaci, ktorí okrem mentálneho postihnutia majú aj ďalšie pridružené zdravotné znevýhodnenia. Vzhľadom na zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu kvalifikovanými pedagógmi dáva škola predpoklad na kvalitnú prípravu žiakov, čoho dôkazom je ich úspešnosť v rôznych športových, výtvarných, literárnych, recitačných a iných tvorivých súťažiach na regionálnej, celoslovenskej ako aj medzinárodnej úrovni. Žiak špeciálnej základnej školy má teda osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, finančnej, prírodovednej, environmentálnej, kultúrnej a mediálnej gramotnosti vzhľadom na stupeň mentálneho postihnutia, prípadne ďalšieho pridruženého zdravotného znevýhodnenia.

ROZVOJ A PODPORA ČITATELKEJ GRAMOTNOSTI

Čitateľskú gramotnosť považujeme za jednu z najdôležitejších kompetencií, ktoré by si mal žiak v špeciálnej základnej škole dôkladne osvojiť. Nejde pritom len o samotnú schopnosť čítať, ale aj schopnosť vykonávať ďalšie činnosti, ktoré so zvládnutím tejto kompetencie súvisia. Hovoríme napríklad o schopnosti učiť sa a vykonávať rôzne pracovné úlohy, aby žiaci okrem učebných textov, ktoré čítajú v škole, vedeli pracovať aj s textami a informáciami v spojitosti s ich bežným životom mimo školy.

V škole je ustanovený **koordinátor čitateľskej gramotnosti,** ktorý spolupracuje so **školskými knihovníčkami v našej školskej knižnici a učiteľmi slovenského jazyka a literatúry.** Koordinátor usmerňuje, organizuje a riadi všetky aktivity súvisiace s podporou a realizáciou čitateľských aktivít. Naším prvoradým cieľom je, aby žiaci okrem zvládnutia techniky čítania vedeli, čo čítajú, aby lepšie porozumeli textu a jeho obsahu. Našou snahou je formovať kladný vzťah žiakov ku knihe a k literatúre, vypestovať správne čitateľské návyky, vzbudiť u nich potešenie a radosť z čítania a učenia. **Plán aktivít na podporu rozvoja predčitateľskej a čitateľskej gramotnosti** je podrobne rozpracovaný v školských vzdelávacích programoch pre materskú školu, pre špeciálnu základnú školu, základnú školu pre žiakov s autizmom a praktickú školu, ako aj v školských výchovných programoch pre školský klub detí a školský internát.

Rozvíjanie predčitateľskej a čitateľskej gramotnosti žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia variant A

V prípravnom ročníku rozvíjame **predčitateľskú gramotnosť** na všetkých vyučovacích hodinách čítaním riekaniek, veršov, rozprávok a príbehov s detským hrdinom. V prvom rade učíme žiakov aktívnemu počúvaniu a počúvaniu s porozumením, hlavne prerozprávaním známych rozprávkových príbehov, ktoré spájame s konkrétnymi ilustráciami. Pri overovaní porozumenia vypočutého textu využívame metódy tvorivej dramatizácie a obrázkové čítanie. Pri obrázkovom čítaní učiteľka postupne číta krátky príbeh, ktoré žiaci sledujú pomocou ilustrácií. Okrem porozumenia a zreprodukovania čítaného textu precvičujeme so žiakmi smerovú orientáciu pri čítaní zhora – nadol, zľava – doprava. So špeciálnym pedagógom ČŠPP v triede prípravného ročníka jedenkrát týždenne realizujeme aj tréning fonematického uvedomovania podľa El'konina. Spoločne hravou formou rozvíjame u žiakov fonematické uvedomovanie, sluchovú analýzu, syntézu a aktívnu slovnú zásobu. Rytmizovaním básničiek, riekaniek a hraním pohybovo-rytmických hier rozvíjame u žiakov pamäť, pohybové schopnosti a zručnosti, ktoré spätne pozitívne vplyvajú na vývin reči. V spolupráci so špeciálnym pedagógom pre žiakov s poruchami komunikácie ČŠPP podporujeme rozvíjanie komunikačných schopností každého jedného žiaka.

Na **I. stupni školy** je v prvom, druhom a treťom ročníku vzdelávacieho variantu A čítanie žiakov prioritne zamerané na nácvik techniky čítania a získavanie čitateľských zručností. Postupne prechádzame k plynulému čítaniu a uvedomeniu si obsahu prečítaného. Žiaci môžu súčasne riešiť úlohy zamerané na tvorbu a triedenie slov alebo na orientáciu v texte. Vyučovacie hodiny využívame na diskusiu o prečítanom texte, dramatizáciu textu a prezentovanie vlastných zážitkov žiakov. Žiakom sa tým uľahčuje porozumenie prečítaného textu, ktoré postupuje od chápania zmyslu jednotlivých slov, viet, ich vzájomných vzťahov až k pochopeniu myšlienkovvej štruktúry textu. Okrem slovenského jazyka a literatúry rozvíjame čitateľskú gramotnosť a čítanie s porozumením aj na hodinách vecného učenia a matematiky čítaním celku po častiach a objasňovaním nejasných častí prečítaného textu. Pomocou didaktických hier riešime úlohy na tvorbu slov s rôznymi významovými odtieňmi, na tvorbu slov s opačným a rovnakým významom, motivujeme žiakov k mimočítankovému čítaniu. Na telesnej a športovej výchove využívame rôzne riekanky a didaktické hry spojené s pohybom. Čitateľské kompetencie sa snažíme rozvíjať na všetkých vyučovacích hodinách, v školskom klube i v mimoškolskej a záujmovej činnosti.

Na **II. stupni školy** je čitateľská gramotnosť žiakov nevyhnutná na zvládnutie vyučovacích predmetov v rámci edukačného procesu. Z tohto dôvodu rozvoj čitateľských zručností považujeme za kľúčový nielen na hodinách slovenského jazyka a literatúry, ale aj v ostatných vzdelávacích oblastiach a predmetoch. Na vyučovaní zamestnávame žiakom prácu s rôznymi druhmi textov, upevňujeme a prehlbujeme ich správne čitateľské návyky a čítanie s porozumením. Žiaci si text osvojujú hlasným a tichým čítaním, počúvaním nahrávok a prerozprávaním. Učia sa sformulovať svoju predstavu o pokračovaní prečítaného textu alebo príbehu, vysloviť vlastný názor a zaujať stanovisko k určitým situáciám. Čitateľská gramotnosť je systematicky a plnohodnotne rozvíjaná vo všetkých vzdelávacích oblastiach a vyučujúcich predmetoch. Žiaci by mali vedieť vyhľadávať v prečítanom texte potrebné informácie, učiť sa z textu a naučené poznatky použiť v praxi. Motivujeme ich k mimočítankovému čítaniu, aktívnemu poznávaniu a čítaniu pôvodnej slovenskej klasickej a modernej literatúry. Podľa aktuálnej ponuky navštevujeme so žiakmi divadelné predstavenia za účelom porozumenia hraného textu a rozvoja slovnej zásoby. Čitateľskú gramotnosť rozvíjame aj prostredníctvom informačných a komunikačných technológií, prácou s textom,

vyhľadávaním a selektovaním získaných informácií z rôznych zdrojov. Žiakov učíme rozpoznať nepravdivé, zavádzajúce, nepresné a škodlivé informácie.

Rozvíjanie predčitateľskej a čitateľskej gramotnosti žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia variant B

Rozvíjanie predčitateľskej a čitateľskej gramotnosti žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia je zamerané na poznanie abecedy, podporu techniky čítania, rozvíjanie aktívnej slovnej zásoby, počúvanie, dramatizáciu, na podporu už existujúcich komunikačných schopností s cieľom zvýšenia kvality porozumenia. Vo vyučovacích predmetoch môžeme využiť rozprávanie o prečítanom texte na základe jednoduchej osnovy, dramatizáciu textu, prezentovanie vlastných zážitkov žiakov a aktívne počúvanie.

Predčitateľskú a čitateľskú gramotnosť rozvíjame na všetkých vyučovacích hodinách čítaním riekaniek, veršov, rozprávok a príbehov s detským a zvieracím hrdinom. U žiakov rozvíjame aktívne čítanie a počúvanie s porozumením s prihliadnutím na stupeň postihnutia. V spolupráci so špeciálnym pedagógom pre žiakov s poruchami komunikácie hravou formou rozvíjame fonematické uvedomovanie, sluchovú analýzu a syntézu. Zámerne rozvíjame slovnú zásobu žiakov, vedieme s nimi dialógy o vlastných skúsenostiach a zážitkoch. Pri overovaní porozumenia vypočutého textu využívame metódy tvorivej dramatizácie. Snažíme sa formovať kladný vzťah žiakov ku knihe a k literatúre a motivovať ich k mimočítankovému čítaniu. Na hodinách pracovného vyučovania vyrábame z papiera jednoduché rozprávkové postavy, tvoríme leporelá z obrázkov najobľúbenejších kníh a rozprávkových hrdinov. Podobne ako vo variante A aj vo variante B rozvíjame čitateľskú gramotnosť žiakov a čítanie s porozumením čítaním celku po častiach a objasňovaním nejasných častí textu. Na telesnej a športovej výchove využívame rôzne riekanky a didaktické hry spojené s pohybom. Vo vyučovacom procese využívame aj informačné a komunikačné technológie a výukové programy zamerané na rozvoj čitateľskej gramotnosti. Čitateľské kompetencie žiakov rozvíjame nielen na vyučovaní, ale snažíme sa ich rozvíjať aj v školskom klube, v mimoškolskej a záujmovej činnosti.

KREATÍVNE AKTIVITY ŠKOLSKEJ KNIŽNICE

V edukačnom procese efektívne využívame školskú knižnicu, detské časopisy a časopisy vhodné pre mládež. Pravidelnou návštevou školskej knižnice podporujeme u žiakov kladný vzťah ku knihám a k literatúre nielen v škole, ale aj v školskom klube detí a v školskom internáte. Zúčastňujeme sa recitačných a speváckych súťaží, ako sú napríklad: Hviezdoslavov Kubín, Gaňova Tarnava, Otvorené srdcia, Bytčiansky slávik, Trenčiansky slávik a iných literárnych prehliadok podľa aktuálnej ponuky. Zapájame sa aj do kreatívnych aktivít školskej knižnice zameraných na rozvoj čitateľskej gramotnosti a čitateľských zručností, ako sú napríklad: Dvere školskej knižnice dokorán, česko-slovenský projekt *Záložka do knihy spája školy*, celoslovenský projekt *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice*, Číta celá škola, Čítajú väčší menším, Vrecúško s tajomstvom, S knihou do ríše rozprávok, Zaujímavý obal na knihu, súťaž žiakov o najviac vypožičaných kníh. Takisto spolupracujeme s Mestskou knižnicou v Bytči a aktívne sa zapájame aj do jej aktivít, ako sú napríklad Detský čitateľský maratón a Čítajme deťom 20 minút každý deň. Vždy pri príležitosti Marca – mesiaca knihy ju všetci spoločne navštevujeme.

CELOSLOVENSKÝ PROJEKT NAJZAUJÍMAVEJŠIE PODUJATIE ŠKOLSKEJ KNIŽNICE

Pri príležitosti **Medzinárodného dňa školských knižníc** zorganizovala naša školská knižnica podujatie pod názvom *V krajine rozprávok* v rámci 16. ročníka celoslovenského projektu *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice*. Počas vyučovacích hodín učitelia v spolupráci so školskými knihovničkami realizovali v triedach rôzne originálne, vtipné a kreatívne aktivity, ktorých cieľom bolo zábavnými formami práce s knihou podporiť u žiakov dobrý a trvalý vzťah ku knihe, školskej knižnici a k čítaniu, poznávaniu nového.

Jednou z viacerých aktivít nášho podujatia bola aj dramatizácia rozprávky **O kohútikovi a sliepočke** v triede prípravného a prvého ročníka. Učiteľka spoločne s asistentkou prečítali žiakom rozprávku *O kohútikovi a sliepočke*. Následne triedu navštívil z rozprávkovej ríše trpaslík Hugo, ktorý si spolu so žiakmi s využitím papierových bábok túto rozprávku aj zahral. Pútavý príbeh so šťastným koncom žiakov zaujal. Hugo sa potom s nimi rozprával o význame čítania, o ich obľúbených rozprávkach a o školskej knižnici. Spoločne sa aj zahrali. Žiaci mu za odmenu nakreslili kohútika a sliepočku. Jednoduché papierové bábky vhodné na dramatizáciu rozprávky si zhotovili na hodinách pracovného vyučovania.

Dramatizácia rozprávky O kohútikovi

Už pred samotným čítaním rozprávky je potrebné zaradiť nejakú aktivitu, ktorá žiakov na čítanie pripraví. Žiaci môžu podľa nadpisu rozprávky hádať, o čom asi čítaný text bude. Poďme sa teda pozrieť na aktivity, ktoré žiakov prípravného ročníka B pred čítaním, počas čítania i po čítaní dokážu motivovať a pomáhajú im čítanie prežívať radostne a so zaujatím. Žiaci prípravného ročníka si vypočuli rozprávku o Gaštankovi, následne text zdramatizovali a napokon si z gaštanov vyrobili hlavného hrdinu rozprávky – Gaštanka. Takouto hravou formou si žiaci upevňujú vedomosti, rozvíjajú slovnú zásobu, uvedomujú si konanie postáv a podobené.

Ďalší rozprávkový príbeh sa odohral v triede B1. Z krásne ilustrovanej knižky **Rozprávočky do ručičky** učiteľka vybrala rozprávku **O drevenom zámočku**. Tak ako to býva v rozprávkach, odrazu sa niečo udialo a všetci žiaci sa nejakým zázrakom zmenili na zvieratká z rozprávky. Bolo to úžasné, keď celá trieda ožila zvieratkami a všetci sa preniesli do rozprávkového príbehu. Nádherný príbeh so šťastným koncom zanechal v žiakoch rozprávkové emócie. A aby na zvieratká nezabudli, stvárnil si ich kresbou. Myslíme si, že

rozprávka by mohla vklíznuť aj do sveta dospelých. Možno niektoré problémy dnešného sveta by sa rozprávkou dali ľahšie zvládnuť.

Ukážka z práce žiakov prípravného ročníka B

Dramatizácia rozprávkového príbehu O drevenom zámočku

Aj so žiakmi 2. a 3. ročníka sme si v rámci spomínaného celoslovenského projektu *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice*, pripomenuli význam kníh, zmysel čítania s cieľom podporiť u žiakov kladný vzťah k čítaniu. Na hodine čítania si žiaci najskôr prečítali **Rozprávku o veľkej repe**. Nato si vypočuli audio nahrávku spomínanej rozprávky. A na záver uvedenej aktivity sa pokúsili o dramatizáciu. Do aktivity sa zapojili všetci žiaci. Po úspešnej dramatizácii sa zahrali na ilustrátorov a rozprávku si aj nakreslili.

V triedach s poruchou autistického spektra sa žiakom veľmi páčili rozprávky **O troch prasiatkach** a **O repe**. Najskôr pozorne počúvali učiteľky. Následne sa vedeli správne orientovať v texte podľa obrázkov a dokonca dokázali odpovedať aj na otázky celými vetami. Veľmi ich bavilo modelovanie troch prasiatok z plastelíny. Podľa svojich individuálnych možností a schopností zrealizovali aj dramatizáciu rozprávky **O repe**. Každý žiak si takisto nakreslil a vyfarbil postavu z príbehu podľa vlastného výberu – väčšinou si vybral tú, ktorú hral. Aktivity sa žiakom páčili a z hotových obrázkov si urobili nástenku.

Medzinárodný deň školských knižníc si aj žiaci 4. ročníka pripomenuli veľmi aktívne. Žiaci boli tvoriví a s radosťou plnili zaujímavé úlohy pod vedením svojej učiteľky. Štvrtáci si prečítali a následne zdramatizovali rozprávku **Kohútik Červený hrebienok**. Bolo to veľmi milé a triedou sa niesla veselá tvorivá atmosféra. Na záver žiaci nakreslili farebné obrázky s kohútkom a mýšatkami. Nechýbal poučný odkaz pre kamarátov. Veríme, že si budú navždy pamätať, že poctivá práca prináša ovocie a že v živote treba byť usilovný a pracovitý.

Žiaci 4. ročníka obľubujú knihy i zvieratká. Spolu s učiteľkou vytvorili aj leporelo o chránených zvieratkách. Všetci boli veľmi pyšní, že sa stali autormi knihy. Osvojili si aj pojem ilustrátor a korektor. Recyklácia je pre nich tiež už známe slovo, keďže vdýchli život starej knihe. Aj tu platí, že poctivá práca prináša koláče.

Dramatizácia rozprávky O repe

Vytvorené leporelo o ohrozených zvieratkách

Žiačky s vyrobeným leporelom o ohrozených zvieratkách

Žiakov II. stupňa preventívne opatrenia presunuli z priestorov školy do svojich domovov. Napriek tomu sme sa snažili pripomenúť si **Medzinárodný deň školských knižníc** v rámci dištančného vzdelávania aj s nimi. Nemali sme k dispozícii knihy zo školskej knižnice, preto sme si pomohli školskými učebnicami z čítania. Z nich sme si po vzájomnej dohode vybrali jeden úryvok. Piataci a šiestaci si prečítali z čítanky rozprávku **O troch prasiatkach** a bájku **Krab a jeho mať**. V pohodlí domova nakreslili obrázky, napísali hlavnú poučnú myšlienku a hotové výtvary poslali učiteľke.

Deviatci sa rozhodli pracovať s románom Boženy Němcovej **Babička**, ktorý im bol známy aj vďaka jeho filmovému spracovaniu. Pri pondelkovej aktivite sme nezostali iba pri čítaní a výtvarnom zobrazení babičky na základe jej knižného opisu. Cieľom našej aktivity bolo aj doplnenie ilustrácie o opis vlastností románovej babičky. Následne sa žiaci pokúsili vytvoriť ilustráciu a opis vlastnej starej mamy, ktorá má v ich živote nezastupiteľnú úlohu.

Ukážka z práce deviatakov

ZÁVER

Čitateľská gramotnosť má vo výchovno-vzdelávacom procese významné miesto pri osvojovaní, spracovaní a následnom využití poznatkov a informácií. Dobré čitateľské zručnosti sú predpokladom kvalitného zvládnutia učiva, a to nielen v predmete slovenský jazyk a literatúra, ale aj iných vyučovacích predmetoch. Takisto sa prejavujú aj v praktickom živote žiaka. Naším cieľom je, aby aj žiaci so zdravotným znevýhodnením mali radosť a potešenie z čítania, aby sa vrátili späť ku knihe a naučili sa čítať s porozumením.

LITERATÚRA

<https://www.szsibytcas.sk/index.php/skolske-dokumenty/376-inovovany-skvp>

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Eva Kováčiková
Spojená škola internátna
Mičurova 364/1
014 01 Bytča
Slovenská republika
e-mail: eva.kovacikova@zsibytcas.sk

Príloha č. 1 Vyhodnotenie 11. ročníka česko-slovenského projektu pre základné školy a osemročné gymnáziá *Záložka do knihy spája školy*

Vyhodnotenie
11. ročníka česko-slovenského projektu
pre základné školy a osemročné gymnáziá

Záložka do knihy spája školy:
Radosť z čítania ukrytá vo veršoch básní alebo v próze

Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave v spolupráci s Knižnicou Jiřího Mahena v Brne vyhlásili pri príležitosti októbra ako **Medzinárodného mesiaca školských knižníc 2020** (International School Library Month 2020) pre základné školy a osemročné gymnáziá 11. ročník česko-slovenského projektu ***Záložka do knihy spája školy: Radosť z čítania ukrytá vo veršoch básní alebo v próze.***

Cieľ česko-slovenského projektu

Cieľom česko-slovenského projektu bolo nadviazanie kontaktov medzi českými a slovenskými základnými školami a osemročnými gymnáziami a podpora čítania prostredníctvom výmeny záložiek do kníh. Žiaci vyrobili záložku do knihy, na ktorej ľubovoľnou technikou stvárnilí tému česko-slovenského projektu ***Radosť z čítania ukrytá vo veršoch básní alebo v próze*** a vymenili si ju s partnerskou školou z Českej republiky, respektíve zo Slovenskej republiky. Výmenu záložiek využili školy taktiež k nadviazaniu spolupráce a k poznávaniu jazyka, literatúry, histórie, kultúry, regionálnych zvykov či života žiakov v Českej republike alebo v Slovenskej republike a zároveň aj ako prierezovú tému do Školského vzdelávacieho programu alebo ako súčasť školského projektu.

Priebeh česko-slovenského projektu

Slovenské a české základné školy a osemročné gymnáziá, ktoré sa chceli zúčastniť česko-slovenského projektu, vyplnili do 24. septembra 2020 elektronickú prihlášku, ktorá bola k dispozícii pre slovenské školy na webovom sídle Slovenskej pedagogickej knižnice a pre české školy na webovom sídle Knižnice Jiřího Mahena v Brne. Na základe spracovaných údajov z elektronických prihlášok zo Slovenskej republiky a z Českej republiky vytvorila Slovenská pedagogická knižnica **470 partnerských dvojíc** s prihliadnutím na typ školy a druh školy (napr. základná škola, špeciálna škola, málotriedka, osemročné gymnázium), stupeň zapojenia žiakov zo základnej školy (napr. len 1. stupeň, len 2. stupeň, spolu 1. a 2. stupeň), počet prihlásených žiakov a vopred dohodnuté partnerstvo medzi dvoma školami. Z uvedeného počtu bolo 246 partnerských dvojíc vytvorených medzi českými a slovenskými školami a 224 partnerských dvojíc medzi samotnými slovenskými školami, a to z dôvodu menšieho počtu prihlásených českých škôl.

V dňoch 26. a 28. septembra 2020 zaslala Slovenská pedagogická knižnica kontaktné údaje každej partnerskej dvojici spolu s podrobnými doplňujúcimi informáciami o realizácii česko-slovenského projektu. Zúčastnené partnerské dvojice informovala o tom, že vzájomná komunikácia, výmena záložiek i nadväzovanie priateľských kontaktov bude len v ich pôsobnosti. Termín ukončenia výmeny záložiek bol pôvodne stanovený na 31. október 2020.

Slovenská pedagogická knižnica posielala priebežne zúčastneným českým a slovenským školám dôležité informácie a pokyny ako postupovať pri realizácii česko-slovenského projektu pri prezenčnej forme vyučovania a takisto aj pri dištančnej forme vzdelávania. Termín výmeny záložiek a zaslania dobrovoľného vyhodnotenia bol vzhľadom na mimoriadnu situáciu s pandémiou koronavírusu a súvisiacimi rozhodnutiami vlády Slovenskej republiky a vlády Českej republiky stanovený na 15. december 2020.

Dôležitá informácia o predĺženom termíne výmeny záložiek do marca 2021

Slovenská pedagogická knižnica poslala 1. decembra 2020 všetkým českým a slovenským školám pokyn, aby si tie školy, ktorým sa nepodarí poslať svojim kamarátom záložky do 15. decembra 2020, dohodli nový termín výmeny záložiek. Záložky si môžu vymeniť v priebehu januára 2021 alebo po návrate do škôl z dištančného vzdelávania do marca 2021. Zároveň ich požiadala, aby česko-slovenský projekt brali ako priateľský projekt, ktorého cieľom je podpora kreatívneho čítania, nadväzovanie nových priateľstiev a čestné plnenie si záväzkov, ktoré z neho vyplývajú.

Odporúčané čitateľské aktivity

Na začiatku realizácie česko-slovenského projektu Slovenská pedagogická knižnica zúčastneným českým a slovenským školám odporúčala, aby výrobu záložiek doplnili rôznymi aktivitami zameranými na podporu čítania. Napríklad hodinami hlasného čítania, literárnymi kvízmi, recitačnými alebo čitateľskými súťažami, žiackymi besedami o prečítaných knihách, besedami s rodičmi alebo starými rodičmi žiakov o obľúbených knihách, besedami so spisovateľmi alebo s ilustrátormi, návštevami školskej knižnice alebo verejnej knižnice, rozhlasovými reláciami s cieľom priblížiť celej školskej komunite pridelenú partnerskú školu, vyučovacími hodinami zameranými na poznávanie jazyka, literatúry, histórie, kultúry či regionálnych zvykov v Slovenskej republike a v Českej republike.

Vyhodnotenie česko-slovenského projektu za Slovenskú republiku

Do česko-slovenského projektu sa prihlásilo **940 škôl s celkovým počtom 106 879 žiakov**, z toho bolo **246 českých škôl** s celkovým počtom 23 810 žiakov a **694 slovenských škôl** s celkovým počtom 83 069 žiakov.

Slovenská pedagogická knižnica poslala poďakovanie každej zúčastnenej českej i slovenskej škole za aktívnu účasť v česko-slovenskom projekte. Následne slovenské školy vyzvala na dobrovoľné vyhodnotenie česko-slovenského projektu a pripojenie fotografií z priebehu výroby záložiek alebo fotografií najkrajších záložiek.

Vyhodnotenie česko-slovenského projektu za Českú republiku zverejní na webovom sídle Knižnica Jiřího Mahena v Brne (www.kjm.cz).

Výber z dobrovoľného hodnotenia česko-slovenského projektu 374 českými a slovenskými školami spolu s fotografiami z priebehu výroby záložiek alebo s fotografiami so samotnými najkrajšími záložkami je dostupný na tejto webovej adrese:

http://www.spgk.sk/swift_data/source/2020/Hodnotenie_skolami_2020.pdf

Ocenenie škôl za účasť v česko-slovenskom projekte

Po zverejnení oficiálneho vyhodnotenia česko-slovenského projektu bude Slovenskou pedagogickou knižnicou zúčastneným českým školám a slovenským školám, ktoré si čestne splnia svoje záväzky voči svojej partnerskej škole, zaslaný **diplom za účasť v česko-slovenskom projekte**.

Výroba záložiek

Žiaci sa pri hľadaní motívov na priateľské záložky inšpirovali častými návštevami školskej knižnice, rozmanitými čitateľskými aktivitami či svojimi obľúbenými knihami, ktoré si prinášali z domu. V zobrazených motívoch na záložkách nechýbali u najmladších žiakov známe očarujúce literárne postavičky z rozprávkových príbehov a detskej poézie od známych slovenských a českých autorov (napr. Mária Ďuríčková, Jozef Pavlovič, Krista Bendová, Jozef Čiger-Hronský, Mária Haštová, Elena Čepčeková, Ľubomír Feldek, Ondřej Sekora, Jozef Čapek, Miloš Macourek). Na záložkách od starších žiakov sa najčastejšie objavovala napríklad tvorba P. O. Hviezdoslava, Andreja Sládkoviča, Milana Rúfusa, Miroslava Válka, Antoineho de Saint-Exupéryho či Joanny K. Rowlingovej. Mladší gymnazisti sa snažili na záložkách zachytiť nielen motívy z rozprávok zo svojho detstva, z dobrodružných príbehov, z fantasy literatúry či z dievčenských románov, ale aj z ľudových balád, porekadiel a prísloví. Na zadnú stranu záložiek poväčšine napísali názov knihy a meno autora, prípadne svoje poštové alebo mailové adresy či kontakty na sociálne siete (napr. Facebook, Instagram, Tik Tok), aby mohli medzi sebou navzájom komunikovať aj po ukončení realizácie česko-slovenského projektu. Našli sa aj žiaci, ktorí na zadnú stranu písali želania pre svojich rovesníkov. Záložky mali rozmanité tvary a rôzne rozmery. Všetky boli vyrobené s pomocou rozličných techník a v súlade s vyhlásenou témou. Počas prezenčného vyučovania ich žiaci vyrábali buď priamo na vyučovacích hodinách (napr. slovenského jazyka a literatúry, výtvarnej výchovy, informatickej výchovy), alebo v školskom klube detí, v rámci krúžkovej činnosti a v školskej knižnici. Pri nariadenej dištančnej forme vyučovania ich zhotovovali doma. Záložky vyrábali podľa svojich schopností, zručností, možností a primerane k svojmu veku.

Čitateľské aktivity

Doplňujúcim programom výroby záložiek boli najčastejšie tieto tvorivé a inšpirujúce čitateľské aktivity: žiacke besedy o prečítaných knihách a o obľúbených literárnych hrdinoch, čitateľské maratóny, hodiny hlasného čítania, klasické čítanie alebo online čítanie dobrodružných príbehov a rozprávok staršími žiakmi mladším žiakom alebo dokonca aj deťom z materských škôl, dramatizácie rozprávok, tvorba leporel podľa námety z prečítaných príbehov, písanie vlastných príbehov podľa fantázie, literárne kvízy, recitačné súťaže, písanie čitateľských denníkov, literárne prezentácie či powerpointové prezentácie, ktoré zachytávali priebeh prípravy záložiek a prečítané knihy, ktoré žiakov inšpirovali pri ich tvorbe. Niektoré školy znova realizovali vyučovacie hodiny, ktoré boli zamerané na predstavenie českého jazyka a kníh od najznámejších českých spisovateľov alebo na preklad českých básní do

slovenčiny. Mnohí žiaci s pomocou školských koordinátorov pripravili aj rozhlasové relácie s cieľom predstaviť ceľ školskej komunite pridelenú partnerskú školu spolu s jej regiónom. Množstvo škôl obohatilo výrobu záložiek aj častými návštevami školskej knižnice, kde sa aktívne zúčastňovali rôznych akcií zameraných na podporu kreatívneho čítania (napr. Čítajme spolu, Starší čítajú mladším, Veľkí čítajú malým, Moja najobľúbenejšia kniha a môj najobľúbenejší knižný hrdina, Čítame našich autorov).

Výmena záložiek

Školy do balíka so záložkami často vkladali rôzne informačné brožúrky a propagačné materiály o svojej škole alebo o obci či o meste, obrazové publikácie z jednotlivých regiónov, rozprávkové knihy, odborné publikácie, edukačné pexesá, cédečká s ľudovými rozprávkami, školské časopisy a rozmanité darčkové predmety. Viacero škôl k záložkám priložilo sprievodné priateľské listy alebo aj samostatné listy od jednotlivých žiakov, poprípade fotografie z priebehu výroby záložiek. Mnoho škôl si z priateľských záložiek urobilo výstavy alebo nástenky na chodbách školy školy, v triedach a v školskej knižnici. Rovnako na webových sídlach svojich škôl uverejňovali fotografie z priebehu tvorby záložiek alebo najkrajších záložiek s pripojením krátkej správy o česko-slovenskom projekte. Dokonca školy informovali o priebehu realizácie česko-slovenského projektu širokú verejnosť prostredníctvom článkov, ktoré boli publikované v školských časopisoch alebo regionálnych novinách. Našli sa aj školy, ktoré medzi sebou komunikovali prostredníctvom Skypu. Iné sa zase dohodli na spoločnej návšteve v podobe školského výletu alebo vzájomného výmenného pobytu slovenských žiakov do Česka, alebo naopak, českých žiakov na Slovensko hneď, ako to umožní celková situácia týkajúca sa pandémie koronavírusu.

Výber z vyjadrenia niektorých pedagogických zamestnancov z Českej republiky a zo Slovenskej republiky

„Naše jazyky sú veľmi podobné, tak dúfame, že žiaci darované knihy budú s radosťou čítať. Máme radosť, že sme vyrábali záložky do knihy, žiaci ich robili s láskou, mysleli na radosť, ktorú ich záložky vykužília u obdarovaného kamaráta na Slovensku. Chceme Vám poďakovať za Váš projekt, ktorý nám urobil radosť a spojil nás so školou, ktorá sa našej škole veľmi podobá. Všetko, čo prinášal tento projekt, bol pre nás vzácny dar.

Jana Čalkovská, Mateřská škola a základní škola pri Fakultní nemocnici, Brno, Česká republika

„Sme radi, že vznikol medzinárodný projekt, na ktorom môžu pracovať žiačky i žiaci nižšieho stupňa gymnázia. Vami organizovaný projekt žiakov každý rok osloví, môžu v ňom rozvinúť nielen svoje čitateľské a literárne vedomosti, ale takisto aj výtvarnú zručnosť a kreativitu.“

Jana Chocholáčová, Gymnázium Jana Blahoslava, Ivančice, Česká republika

„Ďakujeme Slovenskej pedagogickej knižnici v Bratislave za organizáciu zmysluplného projektu na podporu čítania i v tejto nečakanej situácii, za inšpiráciu a nové skúsenosti.“

Anna Mrková, Základná škola s materskou školou, Makov, Slovenská republika

„Už samotné oznámenie žiakom, že sa zapojíme do projektu, následné čítanie vybraných kníh a tvorba záložiek bola pre nich nezabudnuteľným zážitkom. Ešte raz ďakujeme za veľmi dobrý nápad a možnosť zapojenia sa...“

Darina Pristachová, Spojená škola internátna, Považská Bystrica, Slovenská republika

„Ďakujeme Slovenskej pedagogickej knižnici, ďakujeme i Vám pani Mgr. Rozália Cenigová za tento projekt, za možnosť zapojiť sa do tohto projektu. Do projektu, ktorý umožňuje deťom

aspoň na chvíľu odtrhnúť sa od tabletov, počítačov, televízorov. Do projektu, v ktorom každé dieťa má možnosť zažiť pocit úspechu, do projektu, v ktorom rozvíjajú svoje vedomosti, zručnosti, svoju fantáziu a tvorivosť. Do projektu, ktorý v týchto ťažkých dňoch ovplyvnených pandémiou dal možnosť deťom aspoň na chvíľu zabudnúť na hektickosť týchto dní, na problémy dospelých. Opäť boli na chvíľu veselé, šťastné, bezstarostné.“

Erika Cipovová, Základná škola, Lehota pod Vtáčnikom, Slovenská republika

„Ďakujeme za možnosť zapojiť sa do takéhoto zaujímavého projektu. Výroba záložiek sa pomaly stáva našou obľúbenou tradíciou. Tešíme sa na šikovných pomocníkov do našich čítaniek a zároveň máme veľkú radosť z toho, že môžeme aj my niekoho obdarovať. Naša jeseň patrí čítaniu a záložkám.“

Denisa Matiová, Základná škola, Kojatice

„Tento projekt sa žiakom našej školy veľmi páči. Mnohí žiaci radi trávia čas v školskej knižnici pri dobrej knihe, pretože radi čítajú. Pri výrobe záložiek využívajú svoje vedomosti z prečítaných kníh, rozvíjajú svoju predstavivosť, fantáziu, sú veľmi kreatívni. Výroba záložiek nevyvoláva rivalitu, ale stmeluje triedne priateľstvá, prináša radosť z možnosti obdarovania a zároveň sa žiaci tešia z darčeka.“

Lucia Holováčová, Základná škola s materskou školou Dolná Strehová

Prínos česko-slovenského projektu

Výmena záložiek opäť pomohla českým a slovenským pedagógom, vychovávateľom v školských kluboch detí a školským knihovníkom hravou a zábavnou formou získať žiakov pre čítanie. Takisto podporila ich dobrý vzťah ku knihám a k školskej knižnici a motivovala ich, aby rozvíjali svoje čitateľské záujmy a osobné talenty. Rovnako im pomohla vytvárať živé priateľské spoločenstvá, v ktorých s radosťou a nadšením pracovali, rozprávali sa o prečítanom a navzájom si odporúčali knihy od českých a slovenských spisovateľov.

Výroba záložiek, konkrétne jej výtvarná činnosť, zároveň pomohla žiakom rozvinúť jemnú motoriku, tvorivosť, predstavivosť, fantáziu, emočnú inteligenciu a umožnila im uspokojiť ich estetické cítenie a potrebu sebarealizácie. Vďaka vyrobenej záložke mohli všetci žiaci, teda aj žiaci s mentálnym postihnutím, žiaci s narušenou komunikačnou schopnosťou, žiaci pochádzajúci zo sociálne alebo jazykovo znevýhodneného prostredia, ktorí mimo školy nemajú prístup k čítaniu kníh, na jednej strane niest' zodpovednosť za svoje malé dielko a na druhej strane získať uznanie za svoju usilovnú prácu a svoj úspech prežívať spolu so svojimi rovesníkmi.

Pridanou hodnotou česko-slovenského projektu bolo aj oživenie vyučovacieho procesu, podpora medzipredmetových vzťahov, rozšírenie vedomostí žiakov zo slovenského jazyka a literatúry, vlastivedy a geografie. Rovnako aj nadviazanie vzájomnej spolupráce medzi školami a spoznávanie jazyka, literatúry, histórie, kultúry či regionálnych zvykov v oboch republikách.

Pod'akovanie

Naše úprimné pod'akovanie patrí **všetkým**, ktorí sa slobodne a dobrovoľne zapojili do česko-slovenského projektu a podieľali sa na jeho príprave, propagácii, realizácii a hodnotení v Českej republike a v Slovenskej republike.

Ďalej ďakujeme **tvorivým, inšpirujúcim a šľachetným českým a slovenským školským koordinátorom** česko-slovenského projektu za prijatie pridelenej partnerskej školy, za skvelú koordináciu výroby záložiek na svojej škole a úsilie, aby zobrazený motív na záložke bol v súlade s vyhlásenou témou, a za priateľskú komunikáciu so svojou partnerskou školou.

Osobitne ďakujeme im a ich vzácnym kolegom za všetky originálne, kreatívne a inšpirujúce aktivity, ktoré zrealizovali na podporu kreatívneho čítania v triedach alebo v školských knižniciach.

Oprávnené im patrí naša veľká vďaka, úprimný obdiv a hlboká úcta.

Špeciálne poďakovanie

Naša úprimná a hlboká vďačnosť patrí aj **českým a slovenským žiakom** základných škôl a osemročných gymnázií za to, že sa opäť stali nezvyčajnými poslami priateľstva a dobrosrdečnosti a využili svoje nadšenie, nadanie a talenty na ušľachtilý cieľ, ktorým je sebavzdelávanie a vzdelávanie druhých, a že vytvárali živé priateľstva nielen v rámci svojich tried, ale aj medzi školami.

Zvláštne poďakovanie

Zvlášť chceme poďakovať všetkým **slovenským školám**, ktoré z dôvodu malého počtu prihlásených českých škôl s pokorou prijali za svojho partnera pridelenú slovenskú školu.

Poďakovanie českému partnerovi

Veľká vďaka patrí **zástupcom Knižnice Jiřího Mahena v Brne** za možnosť spoločne realizovať česko-slovenský projekt aj počas pandémie koronavírusu. Menovite ďakujeme riaditeľke knižnice Ing. Libuši Nivnickej za jej veľkorysosť naďalej podporovať čítanie, vytváranie priateľských vzťahov medzi českými a slovenskými základnými školami a osemročnými gymnáziami a poznávanie jazyka, literatúry, histórie, kultúry či regionálnych zvykov v oboch republikách. Srdečne ďakujeme aj garantke česko-slovenského projektu za Českú republiku Mgr. Pavlíne Lišovskej za jej profesionálny a ľudský vklad do tohto česko-slovenského projektu.

Vypracovala

Mgr. Rozália Cenigová, ústredná metodička pre školské knižnice a hlavný odborný garant česko-slovenského projektu (16. 12. 2020)

Slovenská pedagogická knižnica, Hálova 6, 851 01 Bratislava

Tel.: 02/68 20 86 10, e-mail: rozalia.cenigova@spgk.sk

www.spgk.sk

Organizátori:

Príloha č. 2 Hodnotenie 11. ročníka česko-slovenského projektu *Záložka do knihy spája školy základnými školami a osemročnými gymnáziami*

Hodnotenie
11. ročníka česko-slovenského projektu
Radost' z čítania ukrytá vo veršoch básní alebo v próze
základnými školami a osemročnými gymnáziami

(výber z 374 dobrovol'ných hodnotení)

Čestní hostia z Českej republiky

„Naše škola se do tohoto projektu zapojila již osmkrát. Dětem se tvoření záložek pro spolužáky ze Slovenska velice líbí. V tomto roce byla naší partnerskou školou Základná škola pre žiakov s autizmom, Vojenská, Košice, která svou velikostí odpovídá počtu žáků naší školy. Vzájemně jsme si vyměnili 60 záložek. Krásné záložky nás moc potěšily a doufáme, že si s nimi děti opravdu založí nějakou pěknou knihu.“

Marie Hůlková, Základní škola, Dubí, Tovární

„S radostí oznamuji, že jsem odeslala na Slovensko do Rastislavic balíček se záložkami a drobnými dárečky pro slovenské děti. Bohužel nás zdržela karanténa, ale po návratu do školy děti dokončily práci a napsaly dopis.“

Jarmila Doležánová, Základní škola a Mateřská škola, Rozsochatec

„Přemýšlely jsme s kolegyněmi, jak letošní téma uchopit. Na jednu stranu nám to bylo hned jasné a na druhou stranu jsme pro naši partnerskou školu chtěli vybrat to nejlepší – co by je zaujalo, líbilo se, rádi se k tomu vraceli. Proto jsme se rozhodli pro články s písničkou, kterou si pak žáci na Slovensku mohou zazpívat... Děkuji za krásný projekt – k podpoře nového kamarádství a k podpoře čtenářské gramotnosti (letos jsme ve škole založili školní knihovnu a dětmi je hojně využívána, což i dělá jen radost).“

Kateřina Brandová, Základní školu, Zámorsk

„Někteří žáci vyhledali v krásné literatuře ukázky poezie a prózy a ztvárnili tomu odpovídající obrázek, jiní si vybrali pro svoji práci námět z celé knihy. Techniky byly různé. Jedni malovali, druzí si vyrobili tiskátka z brambor a tiskli vyřezané obrázky barvami, další lepili, skládali a zdobili. Zapojily se i děti ze školní družiny, aby bylo záložek dost.“

Hana Mojžíšová, Základní škola, Ronov nad Doubravou

„Naším novým kamarádům na Slovensku jsme poslali záložky s obrázkem Pipi Dlouhé punčochy, kterou ve třídě čteme společně. Také jsme vytvořili záložky s motivy našeho města. Kromě záložek každý žák napsal krátký dopis o sobě. Také my jsme obdrželi balíček od našich slovenských kamarádů. Balík byl plný záložek, drobných dárečků a hlavně každý žák naší třídy dostal jmenovitě odpověď na svůj dopis. Poslali nám též fotografie, jak si rozbalili náš balíček a jak vyráběli záložky pro nás. Už se těšíme na další dopisování s novými kamarády.“

Iva Vacková, Základní škola, Arabesova, Jablonec nad Nisou

„Obdrželi jsme 34 krásných záložek, dvě knížky pro děti ve slovenském jazyce a propagační materiály města Levice. My jsme také dětem poslali dvě knížky v češtině. Naše jazyky jsou velice podobné, tak doufáme, že děti darované knihy budou s radostí číst. Máme radost, že jsme vyráběli záložky do knihy, děti je dělaly s láskou, myslely na radost, kterou jejich záložka vykouzlí u obdarovaného kamaráda na Slovensku. Chceme Vám poděkovat za váš projekt, udělal nám radost a propojil nás se školou, která se naší škole velmi podobá. Všechno, co přinášel tento projekt, by pro nás vzácný dar.“

Jana Čalkovská, Mateřská škola a základní škola pri Fakultní nemocnici, Brno

„Záložky jsme si tentokrát udělali na školní zahradě za slunečného podzimního počasí v jednotlivých třídách jako každý rok na základě připravených záložek besedu o nejzajímavějších knihách, děti se navzájem informovaly, které knihy četly a líbily se jim, přinesly je kamarádům ukázat, přečetly si z nich úryvky a citáty. Často si ukazovaly i zajímavé ilustrace a vypravovaly si o tom, která z knih byla předlohou jejich oblíbeného filmu. Srovnávaly poté literární předlohy a realizace filmů. Studenti sekundy dokonce připravili pro ostatní třídy pěkný plakát, na kterém doporučili ostatním žákům knihy, které četli a jež stojí určitě za přečtení. Zpracovali také myšlenky slavných lidí o četbě a knihách.“

Jana Chocholáčová, Gymnázium Jana Blahoslava, Ivancice

„Chtěli bychom, až stav pomine, ve spolupráci s Vámi pokračovat. Byli bychom rádi, kdybychom se vzájemně o dění ve školách informovali. Přejeme Vám všem hodně zdraví, až dostaneme záložky od Vás, tak si je vystavíme na čestném místě ve vestibulu školy a o Vaší škole si podstatné informace povíme.“

Jitka Lukášová, Základní škola a Mateřská škola, Lom

Slovenská republika

„Opäť sme sa s radosťou zapojili do projektu, ktorý podporuje kreativitu žiakov, upevňuje v nich radosť z prečítaného, obohacuje ich myslenie, rozvíja fantáziu a spája hovorené slovo s ilustráciou, ktorá s textom súvisí. Umožňuje pretaviť bohatstvo myšlienok do krásneho výtvarného prejavu. Naši žiaci sa inšpirovali textami básnikov i spisovateľov zameraných na rôzne literárne žánre: piesne, bájky, poviedky, lyrické básne. Svoje čitateľské zručnosti rozvíjali na hodinách literatúry a obohatení o posolstvá autorov pretavovali do výroby záložiek na hodinách výtvarnej výchovy.“

Erika Drozdová, Základná škola, Fábryho, Košice

„Sme škola rodinného typu a každý má každého rád. Našu školu navštevujú žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami s mentálnym a iným pridruženým postihnutím. Tohto krásneho projektu sme sa zúčastnili prvýkrát, čiže sme čerství začiatočníci a nováčikovia. To však nemení na tom, že výtvary našich žiakov boli krásne, jedinečné a originálne. Keďže sme sa pri čítaní zamerali u žiakov na rôzne témy, aj záložky boli rôzne. Veľkí žiaci čítali malým, malým čítali aj učiteľky a takisto si žiaci čítali navzájom.“

Najvd'áčnejšou témou bolo čítanie o zvieratkách – O psíčkovi a mačičke, Ťahal dedko repku, Rozprávka o repke – a taktiež aj vyhľadávanie zaujímavostí v encyklopédii zvierat. “

Katarína Pavolková, Spojená škola, Trnavská, Senec

„Pri výbere motívov na záložky sa žiaci inšpirovali prečítanou knihou. Tohto roku sme sa zamerali hlavne na diela našich slovenských autorov. Celý tento školský rok máme zameraný na Slovensko, na jeho históriu, osobnosti, prírodu a všetko, čo sa týka Slovenska. V rámci Medzinárodného dňa školských knižníc sme usporiadali spoločné čítanie príbehov. Starší žiaci čítali mladším a tiež učiteľky a vychovávateľky čítali žiakom z kníh. Veríme, že takouto formou sme podporili u žiakov pekný vzťah ku knihe a k čítaniu.“

Agnesa Fuková, Základná škola s materskou školou pri zdravotníckom zariadení, Nitra

„Učiteľky si v jednotlivých triedach zvolili rozprávky a básne, ktoré potom žiaci zobrazovali na záložkách určených pre kamarátov z českej republiky. Napríklad žiaci 1.A triedy si spoločne s učiteľkou prečítali rozprávku Medovníkový domček, žiaci 1.B triedy si zase s učiteľkou prečítali Rozprávky štrbavej opičky od Jany Šrámkovej a od Pavla Dobšínského rozprávku Ako išlo vajce na vandrovku... Žiaci tretieho ročníka prečítali známe rozprávky: Červená Čiapočka, O kozliatkach od Milana Rúfusa. Tieto rozprávky poznali už z detstva, ale

v podaní veršov sa s nimi ešte nestretli. Porovnali si známe rozprávky s poéziami a následne s nimi pracovali. Báseň Červená Čiapočka zdramatizovali a zahrali si krátke divadielko.“
Zuzana Kopúneková, Základná škola s materskou školou, Bohdanovce nad Trnavou

„Žiaci sa snažili napísať na záložky aj veršičky z básní či z prózy. Na záložkách nájdete naši českí priatelia napísané verše z básne Turčín Poničan od Sama Chalupka či veršičku z básne Oči od Jána Smreka. K záložkám sme pribalili magnetku Spišský hrad, pohľadnice i prospekty o kultúrnych pamiatkach nášho mesta i okolia Spišského hradu, Spišskej Kapitule, Levoči i mapu regiónu východného Slovenska. Všetkým záložkovým priateľom sme poslali aj malé kalendáriky Spišského hradu na nový rok 2021.“

Kamila Komarová, Základná škola, Spišské Podhradie

„Tento rok žiaci našej školy pripravili záložky pre kamarátov z Trstína. Pri výrobe záložiek sa inšpirovali rôznymi rozprávkami, príbehmi a bájkami. Okrem záložiek žiaci napísali pohľadnicu s pozdravom a želaním, aby sa kamarátom záložky páčili. Do balíčka sme pribalili žiakmi ručne maľovanú cyklomapu Kysuce a DVD Kysucký triangel.“

Emília Behúňová, Základná škola, Svrčinovec

„Ďakujeme za zaujímavý projekt, ktorého sa naša škola zúčastnila prvýkrát. Myšlienka a cieľ tohto projektu je veľmi pekný. Nenásilnou formou privádza žiakov ku knihe, rozvíja u žiakov tvorivosť, zdokonaľuje techniku čítania a manuálnu zručnosť žiakov. Záložky žiaci tvorili nielen v škole, ale počas dištančnej výučby starších žiakov aj doma, ktoré následne priniesli do školy. Mladší žiaci stvárňovali väčšinou obľúbené rozprávkové postavy z Čítanky, starší žiaci zobrazovali predovšetkým hlavného hrdinu knižnej série Harry Potter. Veríme, že zaujímavé záložky budú inšpirovať žiakov z našej partnerskej školy v Oslanoch k čítaniu kníh, pretože len pri čítaní môžu žiaci získať všetku múdrosť, ktorá je ukrytá v knihách. Sme radi, že sme sa do projektu zapojili a dúfame, že aj na budúci rok bude tento vynikajúci projekt pokračovať.“

Eva Kiabová, Základná škola, Pribinova, Nováky

„V tomto roku bola vybraná téma Radosť z čítania ukrytá vo veršoch básní alebo v próze, ktorá svojím rozsahom neobmedzovala záujmy žiakov, mohli si vybrať svoju obľúbenú báseň či prózu a na jej základe nakresliť záložku pre žiaka našej partnerskej školy v Českej republike. A ako aj v minulom roku, s realizáciou projektu mi pomáhala kolegyňa, ktorá učí výtvarnú výchovu. A využili sme hodiny výtvarnej výchovy na prípravu darčiekov pre

partnerskú školu... Vďaka patrí aj koordinátorke tohto projektu, pani Rozálii Cenigovej, za jej zaoštie, ústretovosť, ochotu a more času, ktorý venuje tomuto projektu.“

Alica Virdzeková, Gymnázium, Varšavská, Žilina

„Stalo sa už tradíciou našej školy, že sa každý rok zapájame do tohto skvelého projektu zameraného na podporu čítania. S našou českou partnerskou školou sme si už vybudovali krásne priateľstvo... Dohodli sme sa, že tak isto ako vlani, budeme pracovať obe školy s rovnakými textami. Školská koordinátorka zo Starej Červenej Vody vybrala české básne pre žiakov a ja som vybrala zopár slovenských.“

Zuzana Lazorová, Základná škola, Hôrka

„Do výroby záložiek sa na hodinách výtvarnej výchovy a slovenského jazyka zapojili žiaci príme až kvarty. Na záložky kreslili postavy zo svojich obľúbených kníh. Na hodinách slovenského a francúzskeho jazyka sme sa spoločne venovali aktivitám súvisiacim s dielom obľúbeným malými aj veľkými čitateľmi – Malý princ.“

Mariana Masnicová, Gymnázium, Tvrdošín

„Do projektu sa zapojili žiačky a žiaci 1.A, 3.A a 3.C triedy. S radosťou pripravovali záložky pre kamarátky a kamarátov z Čiech. Zobrazili na nich námety z kníh *Rozprávky o psíčkovi a mačičke*, *Rozprávky pre neposlušné deti a ich starostlivých rodičov* a *Dunajské povesti*. Zároveň ďakujeme za možnosť stať sa súčasťou tohto projektu v náročnom období a tešíme sa, že naša spolupráca s partnerskou školou bude neformálne pokračovať.“

Jarmila Zacharová, Základná škola, Nevädzová, Bratislava

„Žiaci na záložkách pracovali len vo svojich triedach. Napriek obmedzeniam sa im podarilo vybrať si knihu buď z našej školskej knižnice, alebo si ju doniesli z domu. Čítali s radosťou a kreslili s veľkou chuťou. Na záložkách sa objavili postavy a motívy z prečítaných kníh, ako aj odkazy pre zatiaľ neznámych kamarátov z Českej republiky. Čítali básne z časopisu *Slniečko*, encyklopédie, príbehy o zvieratkách a rôzne knihy (napr. *Harry Potter*, *Lujza a Lotka*, *Eliáš a babička z vajička*, *Tom Gates*). Ďakujeme organizátorom projektu ako aj všetkým pedagógom z partnerskej základnej školy.“

Klára Zaťková, Základná škola a Gymnázium s vyučujúcim jazykom maďarským, Bratislava

„Aj v tomto školskom roku sa naši žiaci zapojili do tohto skvelého projektu. Naši školáci sa veľmi potešili, že sa opäť budú môcť realizovať a prostredníctvom záložky do knižky imaginárne spojiť s kamarátom z iného mesta. Žiaci mali z tvorby záložiek veľkú radosť. Veríme, že naše záložky potešili žiakov z partnerskej školy.“

Slávka Zakut'anská, Cirkevná základná škola s materskou školou sv. Petra a Pavla, Belá nad Cirochou

„Veľmi pekne ďakujeme za možnosť zapojiť sa do tohto projektu. Naši žiaci s chuťou vyrábali záložky pre svojich kamarátov zo základnej školy v Hurbanove, s nadšením očakávali aké záložky im pošle naša družobná škola. Záložky prišli nádherné, veľmi sa im tešili, zakladali si ich do svojich knižiek. Sme radi že sa nám podarilo vymeniť si záložky a urobiť si vzájomnú radosť. Tešíme sa takúto super akciu zas o rok.“

Zuzana Danišová, Základná škola Františka Hrušovského, Kláštor pod Znievom

„Úžasná myšlienka projektu žiakov aj vyučujúcich zaujala. Na podporu kreatívneho čítania sme použili knihy zo školskej knižnice, detské časopisy, starší žiaci si vybrali poéziu z internetu. V rámci aktivít Čítajme spolu, na hodinách čítania, literatúry, výtvarnej výchovy, ako aj v rámci medzipredmetových vzťahov žiaci čítali a vyrábali záložky s nadšením, zodpovedne a s dobrým pocitom, že urobia radosť deťom partnerskej Špeciálnej základnej školy v Lučenci. Oblíbená literatúra pre žiakov: Bola raz jedna trieda, rozprávka O červenej Čiapočke, Tri prasiatka, Snehulienka, Rozprávky v dome, Riekanky a časopis Vrabček.“

Dana Tkáčová, Špeciálna základná škola, Letanovce

„Na fotografii je schránka, ktorú sme zriadili počas dištančného štúdia, aby žiaci, ktorí mali cestu okolo školy, mohli vhodiť svoju záložku do nej... Chcem poďakovať za všetkých našich žiakov za možnosť byť v tomto projekte na podporu čítania.“

Radoslav Matejov, Škola pre mimoriadne nadané deti a Gymnázium, Teplická, Bratislava

v budúcom školskom roku prostredníctvom tohto projektu spoznáme nových žiakov z rôznych kútov Čiech a Slovenska, ktorých potešia naše záložky.“

Slavomíra Sadloňová, Základná škola, Komenského, Vrbové

„Tento projekt sa žiakom našej školy veľmi páči. Mnohí žiaci radi trávia čas v školskej knižnici pri dobrej knihe, radi čítajú. Pri výrobe záložiek využívajú svoje vedomosti z prečítaných kníh, rozvíjajú svoju predstavivosť, fantáziu, sú veľmi kreatívni. Výroba záložiek nevyvoláva rivalitu, ale stmeluje triedne priateľstvá, prináša radosť z možnosti obdarovania a zároveň sa žiaci tešia z darčeka.“

Lucia Holováčová, Základná škola s materskou školou Dolná Strehová

„V našej školskej knižnici sme tohoročnú tému zvlášť radostne privítali, lebo nás inšpirovala k poučným aktivitám pre žiakov 1. stupňa, ako boli napríklad hodina hlasného čítania v čitateľskom pelišku (Mačky vo vreci), čítanie kníh podľa vlastného výberu a tvorba rýmov.“

Naším kamarátom z českej partnerskej školy sme pribalili dve cédečká so slovenskými ľudovými rozprávkami, aby si vypočuli našu ľubozvučnú slovenčinu v origináli. Na záver treba dodať, že uvedený projekt je pre žiakov z roka na rok zaujímavejší, majú ho radi, tešia sa na výrobu záložiek a popri tom všetkom nenásilnou formou berú do rúk knihu za knihu.“

Anna Sukubová, Základná škola, Mníchova Lehota

„S pomocou pedagógov naši žiaci vyrobili viac ako 750 kusov záložiek. Napriek zložitej pandemickej situácii sa školská knižnica snažila, aby súčasťou projektu boli aj motivačné aktivity spojené s výrobou záložiek. Napríklad hodiny hlasného čítania, odkrývanie tajného písma a písanie voskom, čítanie z knižky Tigrí tím a hľadanie odpovedí pomocou špeciálnych kartičiek, hlasné čítanie z rozprávkových knižiek, objavovanie písmen nad horiacou sviečkou, napísane sódou bikarbónou a vodou.“

Monika Perd'ochová, Spojená škola, Turzovka

„Žiaci našej školy sa na túto aktivitu každoročne veľmi tešia. Naši rómski žiaci sú vďační za každú prejavenu pozornosť, preto aj záložky z partnerskej školy prijali s veľkou vďakou. Vám,

pani metodička, patrí tiež poďakovanie od našich žiakov za takúto kreatívnu možnosť sa prejaviť a urobiť radosť niekomu inému.“

Anna Paľková, Základná škola, Blatné Remety

„V októbri naše žiačky začali na hodinách slovenského jazyka a literatúry posilňovať radosť z čítania čítaním obľúbených kníh i nových kníh zo školskej knižnice. Pracovali s viacerými knihami (napr. Malý princ, Slovenské rozprávky, O zlatej rybke, Snehulienka). So žiačkami sme robili aj rôzne aktivity, ktoré boli zamerané na podporu čítania. Napríklad hodiny hlasného čítania na hodinách čítania a literatúry, literárne kvízy, recitačné súťaže, žiacke besedy o prečítaných knihách a návštevy školskej knižnice. Keďže sú v našej škole žiačky s mentálnym postihnutím, tak záložky vyrábali s pomocou učiteľov na hodinách čítania, pracovného vyučovania a výtvarnej výchovy. Vznikali tak rôzne druhy záložiek do knihy alebo čítanky tvorené viacerými spôsobmi, s obrázkami a citátmi či ukážkami z konkrétnych diel.“

Petronela Reháková, Špeciálna základná škola, Trstín

„Žiaci 1. ročníka pripravovali záložky – Ludové piesne vo veršoch, kde znázorňovali vybrané detské ľudové piesne. Druháci si vybrali ako hlavnú tému rozprávku O medovníkovej chalúpke, ktorú si prečítali a dané časti rozprávky premietli do obrázkov, z ktorých skladali záložku. Druhou témou bola rozprávka Malý princ, ktorú si tiež prečítali a príbeh znázornili

zaujímavou výtvarnou technikou. Žiaci 3. – 4. ročníka boli pri výrobe záložiek kreatívni nielen vo výtvarnom prevedení, ale aj v tvorbe vlastných veršov, ktoré napísali ku každej záložke... Už teraz sa tešíme na ďalší ročník projektu, ktorý spája nielen školy, ale vytvára aj nové priateľstvá a prehĺbuje lásku ku knihám, rozvíja kreativitu a fantáziu.“

Tatiana Krjaková, Základná škola, Košické Olšany

„Žiaci našej školy sa už niekoľko rokov zapájajú do tohto úžasného projektu. A aj tohto roku od konca septembra s veľkým nadšením začali pracovať na záložkách pre kamarátov z českej partnerskej školy. Pre zložitú pandemickú situáciu sa nám podmienky zhoršili, ale nakoniec sa nám podarilo poslať záložky spolu s propagačnými materiálmi o našej obci a pohľadnicami našej obce.“

Jana Maruničová, Základná škola s materskou školou, Ubľa

„Zamerali sme sa na Ráfusove verše, štúrovskú poéziu 19. storočia, ale i rôzne piesňové i baladické texty našej ľudovej slovesnosti. Vybrali sme z nich, čo nás zaujalo, a na záložky zacitovali mnohé krásne myšlienky... Projekt sme zavŕšili výstavou našich záložiek na hlavnej chodbe školy a v kmeňových triedach power-pointovou prezentáciou o 11. ročníku projektu a o partnerskej prievádzskej škole, aby sme vedeli, kam naše výtvary dorazia a koho azda aj potešia. Navyše sa v jednotlivých ročníkoch pod vedením vyučujúcich slovenského jazyka uskutočnili rôzne aktivity na posilnenie čítania textov s porozumením ich obsahu.“

Marián Gabriš, Základná škola s materskou školou, Zavar

„Naša škola sa do projektu zapája pravidelne a začiatok školského roka sa nám už tradične spája s výrobou záložiek. Tento rok bol však iný, pretože okolnosti spojené s pandemiou nám mnohé veci skomplikovali alebo zmenili. Aj napriek tomu sme sa snažili, aby žiaci neprišli o radosť z čítania a tvorenia pekných záložiek. Vždy s napätím čakáme, aká škola nám bude pridelená ako partnerská a aká bude spolupráca s ňou. Tento rok sa naším partnerom stala Základná škola s materskou školou z Ladomerskej Novej Vsi. Spolupráca bola bezproblémová a priateľská. Záložky sme si vzájomne poslali koncom októbra. A verím, že urobia radosť všetkým žiakom z oboch škôl a stanú sa milým spoločníkom pri čítaní zaujímavých príbehov.“

Andrea Kukučková, Základná škola, Fraňa Kráľ'a, Žarnovica

„Žiaci sa pri výrobe záložiek najviac inšpirovali rozprávkovými knihami, ktoré našli v našej školskej knižnici. Zaujali ich rozprávky z detstva, alebo ilustrácie v knižkách. Záložky urobili veselé, farebné a hravé. Pri výrobe žiaci využívali rôzne umelecké techniky a materiály. Partnerskej škole sme v balíku okrem vyrobených záložiek poslali aj maľovanky, ktoré vyrobila naša kolegyňa a zopár propagačných predmetov našej školy.“

Denisa Bednárová, Gymnázium, Michalovce

„Výrobu záložiek sprevádzali aktivity zamerané na prezentáciu obľúbených kníh pred spolužiakmi. Žiaci predstavovali svoje obľúbené literárne diela aj literárne postavy. Vo vyšších ročníkoch prevládala fantasy literatúra a encyklopedické diela, v nižších ročníkoch to boli rozprávky a poviedky zo života detí. Žiaci mali z prezentovania kníh a následne výroby záložiek radosť. Ešte väčšiu radosť mali žiaci z prvého stupňa, keď dostali záložky od kamarátov z Jelšavy.“

Veronika Naščáková, Spojená škola, Svit

„V rámci mesiaca školských knižníc som ešte usporiadala aj rôzne súťaže. Bola to napríklad súťaž venovaná čítaniu kníh s názvom *Moja najobľúbenejšia kniha, môj najobľúbenejší knižný hrdina*. Všetci žiaci navštívili aj školskú knižnicu, kde si vystavené práce pozreli. Zároveň si mohli kúpiť aj knihy na burze kníh. Ďalšou bola celoslovenská súťaž *Knižné kamarátstva*, ktorú vyhlásilo sieť kníhkupectiev *Pantha Rhei*.“

Helena Eliášová, Základná škola J. A. Komenského, Sered'

„V zmysle témy tohto ročníka projektu sme sa so žiakmi rozhodli prepojiť slovo s obrazom – maľovať písmom. Pri čítaní sme sa zamerali na poéziu pre deti (napr. *Milan Rúfus, Krista Bendová, Daniel Hevier, Miroslav Válek*). Žiaci mali vytlačené básne hľadať v obálkach ukrytých v triede. Snažili sme sa voliť hravé aktivity, pri ktorých by starší žiaci mohli pomôcť mladším. Najviac sme pracovali s *Rúfusovou Školou*. Strofy sme farebne odlišili. Začína sa čítať od zelenej, cez červenú a čiernu a končí sa modrou farbou. Tiež sme sa so žiakmi pokúšali prečítané verše pretaviť do vlastnej tvorby rôznymi aktivitami podporujúcimi rozvoj fantázie a tvorivého písania. Napríklad *cinquain, slová/verše začínajúce rovnakým písmenom, volné písanie*.“

Lenka, Rišianová, Základná škola, Okružná

„Tento projekt je u našich žiakov veľmi obľúbený. Žiaci sa vopred dohodli na knihách, ktoré predstavujú svojim rovesníkom z partnerskej školy. Prvákom, keďže ešte nevedia čítať, čítali knihu Rozprávky o zvieratkách učiteľky. Druhákovi zaujali príbehy o krtkovi. Vybrali si príbeh Krtko a dáždnik. Štvrtáci tvorili záložky na motívy z príbehu Osmijanko. Niektorí žiaci pracovali aj s knihami podľa vlastného výberu.“

Margita Ferancová, Základná škola s materskou školou Martina Hamuljaka, Oravská Jasenica

„Chcela by som poďakovať za tento nápaditý projekt v mojom mene aj mojich kolegov... Počas projektu sme mali čitateľský maratón. Žiaci čítali s radosťou. Okrem toho sme vyrábali čitateľské denníky a vyhodnocovali žiakov, ktorí prečítali knihy so zadanou témou. Žiaci na záver projektu napísali list vybranej škole, kde jej všetky postrehy opísali. S radosťou sme poslali českým kamarátom propagačné materiály o Slovenskom raji. Tešíme sa, že práve naše záložky prispievajú k čítaniu kníh a takto podporia správnu vec.“

Andrea Bajtošová, Základná škola s materskou školou, Hrabušice

„Prváčikovia sa učili a zároveň dramatizovali básničku od Milana Ferka Rozprávka o repe. Taktiež pri oboznamovaní sa s novými písmenkami sa naučili recitovať množstvo básničiek o zvieratkách: Macko, Báseň o žirafe, Neposlušné čižmičky, Šibal krtko. Druhákovi zas na čítaní zaujala báseň Knižka a Bola raz jedna trieda od Kristy Bendovej. Aj týmito básňami sa motivovali počas výroby záložiek. Tretiaci objavovali krásu poézie v knihách Zlatá muzika a Slniečko na motúze. Aj oni sa pri realizácii tohto projektu inšpirovali básňami z týchto kníh. Štvrtáci majú asi hlavu v oblakoch, možno i preto si vybrali za motív záložky báseň Balón od Františka Rojčeka... Naši žiaci svojim vrstovníkom z Českej republiky pre potechu a na znak spolupatričnosti vyrobili na hodine informatiky v programe Canva prezentáciu z vyrobených záložiek a prečítaných kníh poézie, ktoré nás inšpirovali pri ich tvorbe. Následne sme vygenerovali link a zaslali im ho e-mailom.“

Marcela Labudíková, Základná škola s materskou školou, Divinka

„Pri výbere motívu na záložky sa naši žiaci inšpirovali knihami, ako sú napríklad Zvierací záchranári, Mačiatka a ich nový domov, Malý biely koník, Bella a Sebastián, Diamantový kôň. Čítali aj diela od J. C. Hronského, a to Budkáčik a Dubkáčik, Tri múdre kozliatka, Smelý Zajko. Takisto načreli aj do sveta poézie. Prečítali si dielo od V. Šefčíka Basta Fidli, M. Rázusovej-Martárovej Od jari do zimy. Čítanie prebiehalo v čitateľských kútikoch v triedach 2. až 5. ročníka, v ktorých máme zriadené knižné poličky s čitateľskými vakmi. Používali sme metódy tichého čítania a hlasného čítania. Dokonca sme využili aj interaktívnu tabuľu, aby žiaci mohli vizuálne vnímať zobrazené texty.“

Patrícia Móriová, Základná škola s materskou školou, Horné Saliby

„Zložky sme vytvárali na hodinách slovenčiny, tvorivého písania a projektového vyučovania. Téma tohto ročníka bola pre nás veľmi inšpirujúca a okrem tvorenia záložiek sme čas využili na to, že sme všetkých členov našej školskej komunity oboznámili s knihami, ktoré sme čítali a ktoré boli pre nás zaujímavé.“

Mária Podmanická, Základná škola s materskou školou, Jacovce

„Na hodinách literárnej výchovy sa žiaci snažili využitím rôznych techník vymyslieť a vytvoriť záložku do knihy, ktorá by potešila alebo inšpirovala žiakov našej partnerskej školy k čítaniu. Zapojenie sa do projektu bolo pre nás príjemným spestrením vyučovania. Žiaci mali možnosť prezentovať sa svojou prácou pred žiakmi v inom kúte našej vlasti. Zároveň si pripomenuli význam kníh v ich živote a porozprávali sa o svojich obľúbených knihách. Žiakom z partnerskej školy sme poslali aj ukážky nášho školského časopisu, taktiež aj informačné letáky a záložky mesta Poprad. Veríme, že ich naše darčeky potešili.“

Katarína Kalisová, Súkromná spojená škola, Poprad

„Žiaci boli motivovaní návštevou školskej knižnice, kde si požičiavali knihy a listovali v časopisoch. Na hodinách literatúry najmenším žiakom – v prípravnom a prvom ročníku – dramatizovali učiteľky čítaný text. Napríklad *Sovie múdroslovie*, *Ovocníčkovia*, *Mimoni* a iné krásne verše alebo prózu... Naším novým českým kamarátom sme do balíčka okrem záložiek poslali aj foto mapu, kde si môžu pozrieť našu obec, pohľadnice, taktiež mapu Slanských vrchov, kde sa naša obec nachádza, šálky na čaj s motívom obecného úradu a základnej školy.“

Ludmila Struňáková, Základná škola, Vechec

„Každý tvorbu záložky predchádzalo čítanie prózy i poézie. Spoločne so žiakmi sme strávili hodiny čítaním poézie a prózy v školskej knižnici, obecnej knižnici i v školskom klube. Svoju radosť z čítania žiaci vyjadrili v záložkách. Boli ozaj rôznorodé a vyrobené rozličnou technikou... Aj tento rok bol tento medzinárodný projekt pre nás prínosom, pretože vzbudzuje u našich žiakov záujem o čítanie poézie a prózy, ktoré prináša nielen zábavu, ale rozvíja aj slovnú zásobu, tvorivosť, fantáziu, komunikáciu a celkovo formuje detskú osobnosť.“

Anna Brezinová, Základná škola, Východná

„Naši žiaci si najčastejšie vybrali svoje obľúbené knihy a motívy z nich nakreslili na záložku. Takisto ju doplnili o pekný citát alebo krásnu myšlienku z knihy. So žiakmi sme sa aj rozprávali o ich obľúbených knihách.“

Katarína Snováková, Základná škola, Hruštín

„Výrobe záložiek predchádzalo niekoľko aktivít na podporu čítania, ktorými sme chceli žiakov motivovať. Boli to hodiny hlasného čítania zamerané na čítanie s porozumením, beseda o prečítaných knihách počas letných prázdnin, ilustrácie slovenských ľudových rozprávok od Pavla Dobšinského a premietanie filmov o živote našich obľúbených spisovateľov... Záložky sme s listom, fotografiami o našej škole a drobnými darčekom vložili do balíka. Aby si naši českí kamaráti vedeli predstaviť miesto, odkiaľ pochádzame, priložili sme aj propagačný materiál o našej obci a regióne údolia Bodvy a knihu o obci Paňovce od nášho spisovateľa Štefana Kolivošku, ktorý bol pri predstavení tejto knihy hosťom v našej škole.“

Alena Ujcová, Základná škola, Paňovce

„Záložky pre kamarátov z partnerskej školy sme vyrábali prevažne na hodinách výtvarnej výchovy, ale i v ŠKD a najviac v priestoroch školskej knižnice. Počas vytvárania záložiek sme súčasne usporiadali podujatie Čítanie rozprávok. Detičky z materskej školy a žiaci 1. až 4. ročníka si čítali rozprávky v školskej knižnici. Naši žiaci sa tešia na záložky, darčeky prípadne na kontakty, aby mohli naďalej komunikovať s kamarátmi z partnerskej školy. Dúfam, že i naše záložky potešia žiakov zo Základnej školy z Habovej.“

Anna Eliášová, Základná škola, Jaklovce

„Naši prváci čítali rozprávku Ako išlo vajce na vandrovku, učili sa písmenko s, tak to bol had Šmyk, ktorý sa stále šmýkal. Druhý ročník čítal Rozprávku o troch prasiatkach, preto navrhli domček záložku pre všetky prasiatka, ktorý ich ochráni pred vlkom. Tretiaci čítali knihu Hľadám lepšiu mamu, ktorú sme zakúpili do školskej knižnice už dávnejšie a žiaci ju majú veľmi radi, pretože hlavná hrdinka je v ich vekovej kategórii a nemala otca, tak vymysleli viazankovú záložku pre otca, aby s maminou nebola sama. Štvrtáci milujú knihu Harry Potter, preto ich záložky patrili hlavnému hrdinovi.“

Adriana Čechová, Základná škola s materskou školou, Dvorec

„Pri tvorbe záložiek sme sa inšpirovali prečítanými básňami, rozprávkami a krátkymi príbehmi zo života zvierat z vyučovacej hodiny, ako aj knihami zo školskej knižnice. Týmto projektom sa snažíme vzbudiť záujem žiakov o čítanie kníh, aj o zvýšenie čitateľskej gramotnosti žiakov na našej škole. Partnerská škola nám poslala krásne záložky, z ktorých sme urobili nástenku na chodbe školy, ktorá informuje žiakov, pedagógov i návštevníkov školy o projekte. Ďakujeme za možnosť zapojiť sa do projektu, veľmi sa nám páčil a tešíme sa na jeho ďalší ročník. Výroba záložiek sa stala peknou tradíciou na našej škole.“

Sylvia Bognárová, Špeciálna základná škola, Zlaté Klasy

„Čitateľské aktivity, ktoré sme realizovali s našimi žiakmi, boli napríklad príprava na recitačné súťaže - Zlatá podkova, zlaté pero, zlatý vlas, hodiny hlasného čítania – Velkí čítajú malým v ŠKD, návštevy školskej knižnice na hodinách literatúry, projektové krúžky – Úlet s knihou, Hravé čítanie, Kniha, ktorá mi pohladila srdiečko. Tvorbu záložiek sme si užili a radosť z čítania panovala ešte dlho v deťoch po skončení aktivít.“

Veronika Striežovská, Základná škola J. F. Rimavského, Hnúšťa

„Tak ako každý rok aj v tomto roku sa naša škola s chuťou zapojila do tohto projektu. Pred samotným tvorením záložiek si žiaci požičiavali knihy zo školskej knižnice a čítali básne a príbehy. Tohoročná téma zvlášť ponúkala veľa možností a tak hotové záložky odzrkadľovali výtvarné cítenie a fantáziu žiakov. Na niektoré záložky písali citáty alebo poučenie z konkrétneho príbehu, alebo prepísali celý príbeh.“

Anna Cabuková, Základná škola, Zákopčie

„Na hodinách čítania sme so žiakmi čítali z knihy Malý princ. Rozhodli sme sa vyrobiť záložky na hodinách informatickej výchovy. Na internete sme našli obrázky a citáty z danej knihy. Žiaci ich vytlačili, prilepili na záložky vyrobené z farebných výkresov a obrázky následne vyfarbili. Zadnú stranu sme označili názvom školy a menom žiaka... Záložky z našej českej partnerskej školy z Roštína boli prekrásne. Vystavili sme ich na nástenke umiestnenej na chodbe školy a neskôr ich rozdáme žiakom. Správu o zapojení sa do tohto krásneho projektu uverejníme aj na webovej stránke školy.“

Dana Rosolová, Základná škola, Lastomír

„Komunikácia s českou základnou školou prebiehala veľmi dobre a milo. Dohodli sme si termín, kedy sme si navzájom poslali záložky. Školská koordinátorka zo ZŠ Lesnice nám poslala okrem záložiek aj pohľadnice mesta, nálepky loga školy a na ukážku, dva školské časopisy.“

Janka Bajzíková, Základná škola, Horovce pri Púchove

„Naši žiaci sa s chuťou pustili do práce. Najskôr navštívili školskú knižnicu. Inšpiráciu čerpali z rôznych kníh, ktoré si vypožičali zo školskej knižnice, ale aj na aktivitách zameraných na podporu čítania v rámci čitateľskej gramotnosti. V zobrazených motívoch nechýbali známe postavičky z príbehov a detskej poézie od známych autorov Márie Ďuríčkovej, Jozefa Pavloviča, Kristy Bendovej, Márie Haštovej, Eleny Čepčekovej a rôznych iných obľúbených autorov... V balíku nechýbala publikácia o remeslách nášho regiónu. Verím, že naša spolupráca bude pokračovať aj po skončení projektu.“

Jarmila Justová, Špeciálna základná škola, Fraňa Kráľ'a, Levoča

„Tohto roku sme sa zamerali na básne a naši žiaci čítali a kreslili, dokonca aj vpisovali do záložiek veršičky. Boli to básničky od M. Rázusovej-Martákovej, E. Podjavorinskej, K. Bendovej, T. Janovica, D. Heviera, E. Feldeka. Z kníh od uvedených autorov čítali aj na hodinách a každý si vybral svoju obľúbenú a predniesol ju spolužiakom. Záložky sme poslali v balíku našej družobnej ZŠ s MŠ Dřísy a tiež sme im pribalili kľúčenky, bufky a ochranné rúška, ktoré ušila jedna mamina a teraz sa im isto zídu. Tiež deti napísali listy kamarátom a poslali sme aj fotografie tried. Ďakujeme vám za tak krásny projekt, ktorý obohacuje naše deti a vytvára priateľstvá medzi krajinami.“

Lubica Šalagová, Základná škola, Žabokreky

„Keďže každá trieda spracovala tohtoročnú tému projektu inak, konali sa v našej škole rôznorodé aktivity, ktoré sme opísali nasledovne. Žiaci 1.A mali v šlabikári aj v pracovnom zošite obrázky zo známych slovenských rozprávok. Najviac sa im páčila rozprávka O medovníkovom domčeku. Pretože symbolom ich triedy je dáždňik, vyrobili dáždňikové záložky do knihy a na každú nakreslili obľúbenú rozprávku O medovníkovom domčeku... Žiaci 5. a 6. ročníka stvárňali na záložkách motívy z básní a poviedok súčasných slovenských autorov (Valentína Šefčíka, Renáty Korbovej, Marianny Čaučíkovej, Ivany Ondriovej, Dominiky Madro, Marty Hlušikovej). Najprv zoraďovali rozstrihané strofy básní. Potom spolu s učiteľkami čítali zložené básne, ale aj vybrané poviedky a rozprávali sa o tom, čo sa im v nich najviac páčilo. Tie najzaujímavejšie motívy stvárňali na záložkách.“

Jana Ochabová, Základná škola, Vajanského, Modra

„Počas projektu si žiaci odpovedami na otázky, prečo čítajú knihy, aké sú ich najobľúbenejšie, aké pocity zažívajú pri čítaní kníh, vymieňali názory a skúsenosti. Zároveň mali možnosť prezentovať sa svojou prácou pred žiakmi v inom kúte našej vlasti a poslať darčekový pozdrav do ZŠ Zámotov v Prešovskom kraji. Všetci účastníci zapojili svoju fantáziu a zručnosti, aby vytvorili pekné a zaujímavé záložky. Druháci a tretiaci napísali aj veršované blahoželanie Veríme, že výmenou záložiek všetky zúčastnení žiaci zažili radosť dvakrát – keď obdarovali a keď boli obdarovaní.“

Marta Šišmišová, Základná škola, Školská, Bánovce nad Bebravou

„Naša škola sa už tradične aj tento rok zapojila do tohto obľúbeného projektu, aby sme podporili čítanie aj prostredníctvom tvorby a výmeny záložiek. Pred ich tvorením sa žiaci rozprávali o svojej obľúbenej knihe, listovali a čítali si knihy zo školskej i domácej knižnice. Mnohí pri tom zistili, že záložka je pri čítaní veľkou pomocníčkou. Nápady a námety vznikali pri čítaní rôznych kníh, napríklad O psíčkovi a mačičke, Rozprávky múdrej sovy, Čačky hračky, Slovenské riekanky, rečňovanky, veršovanky a vyčítovanky. Na záložkách žiakov 2. stupňa sa objavili rôzne témy, napríklad P.O. Hviezdoslav a jeho tvorba. Niektoré záložky si žiaci doplnili o sprievodnú správu, odkaz alebo želanie.“

Drahomíra Šupová, Základná škola, Tribečská, Topoľčany

„Na hodinách čítania sme navštívili školskú knižnicu. Hľadali sme námety na nové záložky. Inšpirácií tam bolo neúrekom. Medzi našimi malými ilustráciami nájdete námety ako z ľudových rozprávok, tak aj z autorských diel. Táto činnosť v našich žiakoch prebudila záujem o knihy. Mnohí si zaujímavé tituly vypožičali. Ďakujeme za možnosť zapojiť sa do takého zaujímavého projektu. Výroba záložiek sa pomaly stáva našou obľúbenou tradíciou. Tešíme sa na šikovných pomocníkov do našich čítaniek a zároveň máme veľkú radosť z toho, že môžeme aj my niekoho obdarovať. Naša jeseň patrí čítaniu a záložkám.“

Denisa Matiová, Základná škola, Kojatice

„Zapojili sme sa do projektu 5-krát. Školu, ktorú ste nám pridali sa nachádza v Českej republike v Melči. Ich záložky boli pekné. Pridali aj informácie o škole a okolí. Naši žiaci získali nové poznatky o melčickom okolí, ale aj o knihách. Už teraz sa tešíme na budúci rok.“

Lenka Pechová, Základná škola, Veľké Uherce

„Na výrobu záložiek do kníh sme využili vybranú poéziu a prózu z minuloročnej recitačnej súťaže Hviezdoslavov Kubín, ktorá sa pre uzavretie škôl neuskutočnila. Vybraté texty sme si čítali, analyzovali. Následne sme na hodinách výtvarnej výchovy a v školskom klube deti vyrábali záložky do kníh. Na záver sme v spolupráci s obecnou knižnicou uskutočnili recitačnú súťaž a prezentáciu vyrobených záložiek. Samotný projekt a realizované aktivity žiakov zaujali, pristupovali k práci s radosťou a hlavne so pocitom zodpovednosti, vyjadrili ochotu zapojiť sa do projektu aj v ďalšom školskom roku.“

Alena Šoltýsová, Základná škola, Tarnov

„Už niekoľko rokov sa aktívne zapájame do tohto zmysluplného projektu. Našou snahou je nielen zdokonaľovanie čitateľských zručností žiakov, ale aj podporovanie záujmu žiakov o knihy. V tohtoročnej téme projektu sa žiaci pri výrobe záložiek inšpirovali hlavne príbehmi o obľúbených rozprávkových postavičkách a zvieratkami. Čítanie kníh prebiehalo na hodinách slovenského jazyka a literatúry a v školskom klube detí. Následne žiaci predviedli svoje praktické zručnosti pri tvorbe záložiek na hodinách výtvarnej výchovy a pracovného vyučovania.“

Stanislava Štrohnerová, Základná škola, Kanianka

„Spolupráca s našimi kamarátmi z Tarnova sa nám vydarila. Ich balík so záložkami nám urobil veľkú radosť. A veríme, že aj my sme nových kamarátov potešili našimi záložkami.“

Marta Krajancová, Základná škola pri LVS, Nitra

„Do balíka sme okrem záložiek od žiakov pre žiakov pribalili aj knihy z vydavateľstva Slovart. S učiteľkou z našej partnerskej školy Jiřinou Faktorovou sme sa totiž rozhodli založiť si prostredníctvom tohto projektu špeciálnu triednu knižnicu. A tak sú už tretí rok po sebe súčasťou tohto projektu aj knihy. Tento rok som sa rozhodla zaslať našim českým partnerom knihu pre žiakov o umení, ktorá hravým spôsobom mapuje tvorbu práve našich významných slovenských výtvarníkov. Vypracovala ju dvojica autoriek Kosánová a Gregušová a kniha sa volá Ako umelci vidia svet.“

Veronika Ingotová, Základná škola Jozefa Horáka, Banská Štiavnica

„Už šiestykrát sa naša škola zapojila do tohto nádherného čitateľského projektu. Naši žiaci sú nedočkaví a vždy sa veľmi tešia, keď môžu vytvoriť svoje autentické výtvarné diela spojené s vlastnou fantáziou a urobiť tak radosť ostatným. No zároveň sú i plní očakávania, aké výtvarné výtvary im pošlú kamaráti z druhej školy, čo je pre nich častokrát aj veľkou motiváciou. Naši žiaci, prváčikovia, veľmi radi počúvajú predčítané rôzne príbehy alebo rozprávky učiteľkami alebo staršími žiakmi a následne ich ilustrujú. Starší žiaci so záujmom nosia do školy aj knihy, ktoré práve čítajú doma a pokračujú v škole v čitateľskom krúžku.“

Valéria Durcová, Základná škola s materskou školou, Turá Lúka

„V školskom klube detí sme s radosťou prijali výzvu zapojiť sa do tohto projektu. V popoludňajších hodinách žiaci svedomito vyrábali rôzne záložky do kníh. Tvorivej aktivite predchádzali literárne záujmové činnosti zamerané na podporu čítania. Motívom ilustrácií boli verše z básnických zbierok, ako aj veselé príbehy napísané perom slovenských autorov. Odvážnejší žiaci vymysleli vlastné básne a texty príbehov, ktoré smelo ilustrovali na záložky.“

Tamara Škovránková, Základná škola, Šmeralova, Prešov

„Na záložkách sme zobrazovali naše najmilšie knihy ako: Kuriatko a obláčik, Opice z našej police, Smelý zajko v Afrike, O zlatej rybke či Tri prasiatka. A dostali sme z východu nášho Slovenska záložky s anglickými textami (škola je so zameraním na cudzie jazyky). Vôbec nám to však nevadilo – chytili sme do ruky slovník a hľadali, prekladali. Aj na toto je dobrý projekt so záložkami – prvýkrát sme pracovali so slovníkom. Ďakujeme za novú skúsenosť.“

Spojená škola, Hradná, Komárno

„Najväčšou radosťou pre nás učiteľky je vidieť radosť a nadšenie v detských očiach z príbehov, rozprávok aj básničiek, ktoré počujú a čítajú, a ich záujem o knižky. Príbeh Matildy je každoročne pre našich tretiakov hlbokým zážitkom, radosť majú aj zo známej dvojice Mach a Šebestová. Kto by nechcel mať aspoň na chvíľu čarovné slúchadlo? Oblíbenými sú u nich všelijaké dobrodružné príbehy a dievčatá rady čítajú knihy o zvieratkách. So štvrtákmi sme si čítali a stále čítame rôzne knihy zamerané najmä na kamarátstvo, dobrosrdečnosť a vzájomnú pomoc (napr. Láskavé príbehy od Braňa Jobusa, Malý princ, Šarlotina pavučinka alebo Čarodejník z krajiny Oz).“

Viktória Pizúrová, Základná škola, Benkova, Nitra

„Literatúra, ktorou sme sa inšpirovali, bola z pera Milana Rúfusa a jeho Modlitbičiek, alebo z obľúbených kníh. Niektoré triedy siahli aj po zbierke poviedok Kapitán Spomienka. Jednotlivé texty sme si čítali a rozprávali sa o nich... Keďže naša partnerská škola bola do projektu zapojená už deviaty raz, mnoho sme sa od nich naučili a určite nás aj inšpirovali do ďalších rokov projektu. Z niektorých ich záložiek sme si spravili aj nástenku, a tiež sme si k tomu pripli aj krásne pohľadnice, ktoré nám pribalili z partnerskej školy.“

Veronika Ondrušová, Základná škola, Francisicho, Levoča

„Tento rok sa našou družobnou školou stala Základná škola Teodora. J. Moussona v Michalovciach. Kontakt sa nám podarilo nadviazať veľmi rýchlo, podľa pokynov sme si dohodli podmienky ohľadom počtu záložiek a aj spôsob a termín výmeny. Komunikácia bola po celú dobu veľmi korektná, príjemná a obojstranne prínosná. K dnešnému dňu sme si už záložky poslali, spolu s drobnými upomienkovými predmetmi a sprievodnými listami. Len naši žiaci zatiaľ svoju záložku od neznámeho tvorca z Michaloviec nedostali, keďže celý 2. stupeň sa zatiaľ vzdeláva dištančne. A majú sa na čo tešiť, lebo záložky z Michaloviec sú naozaj krásne, tvorivé a nápadité. Veľmi pekne im ďakujeme a veríme, že aj naše záložky ich potešili a páčia sa im.“

Iveta Arvajovičová, Základná škola, Ďumbierska, Banská Bystrica

„Pri výrobe záložiek sme sa nechali inšpirovať krásnou knihou básní od Jany Barillovej Z domčeka pri lese, ale aj inými knižnými titulmi... Tento projekt sa v našej škole stáva tradíciou a každý rok sa tešíme na vyhlásenie novej témy a netrpezlivo očakávame, koho nám pridelite a umožníte nám tak spoznať nových kamarátov z iných škôl. Odmenu je pre nás krásna záložka, ktorá skoro vždy skončí v Čítanke.“

Mária Bujňaková, Základná škola s materskou školou, Torysa

„Žiaci s nadšením pracovali, aby rôznymi výtvarnými technikami vyrobili záložky pre svoju partnerskú školu z obce Čistá u Litomyšle, ktorá s nami nadviazala veľmi priateľskú a milú komunikáciu. Prostredníctvom emailovej komunikácie sme sa oboznámili s našimi školami a vymenili si pár príjemných správ. Našej partnerskej škole sme do balíčka spolu so záložkami pribalili list o našej obci a taktiež knihu Objav poklady Zemplína, obrazovú publikáciu, aby naši kamaráti v Českej republike bližšie spoznali aké poklady ukrýva okolie nášho regiónu. Dúfame, že týmito záložkami potešíme našich českých kamarátov a tešíme sa na ich práce, ktoré budú zdobiť naše knihy.“

Marcela Koscelníková, Základná škola, Brekov

„Všetci pociťujeme nebezpečenstvo vírusu Covid-19 a veľmi to cítiť i v školách. No aj napriek tomu sme sa tešili z ďalšieho pokračovania projektu. Projekt sme začali realizovať už na konci septembra a preto sa nám podarilo vyrobiť záložky včas. Do Prahy sme poslali 350 krásnych záložiek aj s malými darčekom a listom pre kamarátov. Na našej škole každý rok prebieha súťaž o najlepšieho čitateľa triedy, preto čítame radi a stále. Najmenší žiaci začali čítať rozprávky Červená čiapočka, Tri prasiatka, Maťko a Kubko. Starší žiaci zase čítali O psíčkovi a mačičke a Gulko Bombulko. A najstarší si prečítali Malého princa. Čítame nielen na hodinách čítania, ale aj v školskom klube detí. Čítanie u žiakov podporuje aj naša školská knižnica Trojruža.“

Zuzana Petíková, Základná škola, Nábřežná, Nové Zámky

„Do tohto projektu sa zapojili žiaci zo sociálne znevýhodneného a málo podnetného prostredia. Sú to žiaci s mentálnym postihnutím, ktorí navštevujú 2. – 9. ročník špeciálnej základnej školy. Čítali sme veľa básničiek od slovenských autoroch. Myšlienka urobiť radosť niekomu inému, ich veľmi zaujala. Záložky žiaci zhotovovali s nadšením a láskou. Snažili sa, aby sa im všetky záložky vydarili. Verili, že kniha je pre náš život stále dôležitá. Táto myšlienka bola motiváciou a hnacím motorom realizácii celého projektu.“

Anna Harmanová, Špeciálna základná škola, Krompachy

„Do tohto projektu sme sa zapojili prvýkrát. Bolo to pre žiakov niečo nové .V mojej triede sme čítali rôzne povesti o hradoch. Žiaci potom na záložky kreslili ilustrácie hradov. Veľmi ich to bavilo. Dobrovoľne vyrábali záložky aj doma, podľa vlastnej fantázie.“

Iveta Kubánová, Základná škola s materskou školou, Pod hájom, Dubnica nad Váhom

„Naša partnerská Základná škola s materskou školou Komjatná sa snažila pekne vyhotoviť záložky a poslať ich vo veľkom počte napriek tomu, že sú maličká škola oproti našej škole. Nám sa zase podarilo priblížiť región vo forme propagačného materiálu z okolia mesta Senec...“

Soňa Tomešová, Základná škola, Mlynská, Senec

„S nástupom nového školského roka sa na našej škole začalo pracovať na výrobe záložiek s nadšením a plným nasadením. V každej triede sa čítali rozprávky, príbehy, básničky, hádanky, riekanky, proste všetky formy textov plnými dúškami. Čítali nielen žiaci, ale aj učiteľky na hodinách čítania, výtvarnej výchovy, pracovného vyučovania, proste čítalo sa vždy a všade. Naši žiaci majú dostatok fantázie, ktorú dokázali na plno využiť pri výrobe záložiek. Strihali, lepili, kreslili, maľovali, ako len najlepšie vedeli. Tešíme sa, že Tajkárske záložky budú ozdobou kníh našich nových kamarátov, ktorých sme okrem záložiek potešili aj knihou s venovaním na spomienku spolupráce v 11. ročníku. Prajeme im, aby si pri jej čítaní vždy na nás spomenuli.“

Ingrid Kršjaková, Základná škola s materskou školou Tajovského ulica, Poprad

„Tento projekt je už niekoľko rokov súčasťou školského života našich žiakov, v rámci ktorého vymýšľajú a tvoria rozmanité záložky. Tvorila celá škola – tvorili najmenší, ale i veľkí deviataci, tvorili sme všetci a s nadšením. Boli to nezvyčajné chvíle s knihou, ale aj pastelkami či farbami, a už teraz netrpezlivo čakáme záložky od nových kamarátov z Trenčianskych Stankoviec.“

Renáta Kočíšová, Základná škola, Bystrany

„Pre našich žiakov výroba záložiek bola zábavnou a radostnou aktivitou. A veľmi sa tešia na záložky od českých kamarátov.“

Eva Gombárová, Základná škola s materskou školou, Dohňany

„Našou partnerskou školou bola česká škola z okresu Mělník. Pripravili sme pre nich záložky, ktoré sme v polovici októbra poslali. I napriek tomu, že žiaci z našej partnerskej školy mali od polovičky októbra dištančné vyučovanie, záložky sme od nich dostali. Veľmi sme sa im potešili. Súčasťou balíčka bol aj list, v ktorom sme sa dozvedeli niečo viac o partnerskej škole. Celé podujatie bolo pre našich žiakov zaujímavé a inšpiratívne.“

Anna Šeniglová, Základná škola, Malé Leváre

„Každoročne sa spolu so žiakmi tešíme na zásielku záložiek z partnerskej školy. Už vopred žiaci premýšľajú nad tým, čím iným (okrem záložiek) nás zásielka poteší. A stalo sa! Zásielka obsahovala nespočetné množstvo propagačných materiálov o Revúcej, o Prvom slovenskom gymnáziu, časopisy, omaľovánky s revúckou a rozprávkovou tematikou, podobne pexeso. Vďaka nim naši žiaci spoznali ďalší kút Slovenska. Materiály sme rozdelili do predmetov geografie, vlastivedy, do školského klubu detí. Zo záložiek a materiálov sme si zhotovili na chodbe školy nástenu.“

Erika Cipovová, Základná škola, Školská, Lehota pod Vtáčnikom

„Pri čítaní sme sa venovali rôznym témam. Boli to klasické rozprávky pre deti ako Červená Čiapočka, Tri prasiatka alebo nezabudnuteľný príbeh, ktorý prežil dedko pri ťahaní repky. Malých žiakov, prvostupniarov, zaujali príbehy o zvieratkách. Boli to príbehy z farmy, z voľnej prírody, ale i zo zoologickej záhrady. Starší žiaci, druhostupniari, čítali rôzne teneegerské príbehy. A nezabudli sme ani na Harryho Pottera. Naše záložky potom putovali do partnerskej školy v Českej republike. Vďaka Záložke už niekoľko rokov spolupracujeme so Základnou školou a Detským domovom v českom meste Litovel.“

Miroslava Kušnierová, Špeciálna základná škola, Ilava

„Odporúčam všetkým, hlavne v tejto neľahkej situácii, sledovať našich najmenších. Ich pohľady, keď som priniesol obálku a vysypal záložky na lavicu, hovorili za všetko, skrývalo sa v nich prekvapenie, radosť nadšenie a očká, ktoré len tak žiarili. Značí to o tom, že žiaci sa vedia tešiť aj z maličkostí, čo je žiaľ v dnešnej dobe vzácne. Potvrdilo sa tým, že ešte stále má zmysel robiť takéto projekty, preto veľká vďaka patrí aj vám ako odbornej garantke tohto česko-slovenského projektu. Ďakujeme!“

Radoslav Sunitra, Základná škola s materskou školou Štefana Ďurovčíka, Palín

„Dominantným cieľom našej základnej školy, ktorá nesie meno nár. um. Ľudmily Podjavorinskej je nepretržite rozvíjať prednes literárneho textu v školskej knižnici. Recitačné preteky Podjavorinskej Bzince majú u nás v škole jedinečnú a pevnú tradíciu. Preto cieľom projektu bolo práve dielo a verše našej tety Ľudmily, výroba nástenných panelov o jej živote a tvorbe projekt obohatila.“

Monika Švikruhová, Základná škola nár. um. Ľ. Podjavorinskej s materskou školou, Bzince pod Javorinou

„Na hodinách čítania sme čítali z čítanky väčšinou články o jeseni, lastovičkách. Zaradili sme však aj rozprávky, ktoré potom žiaci v rámci hodín pracovného vyučovania a výtvarnej výchovy výtvarne zobrazili. Do projektu sa zapojili všetky triedy a vyučujúci. Mladším žiakom pomáhali učiteľky. Z knižných titulov, ktoré sa v rámci októbrového projektu vypožičali to boli hlavne Ezopove Bájky, kde dopísali aj ponaučenie, ďalej Bratislavské povesti, Slovenské rozprávky Trojruža, Maťko a Kubko, O troch prasiatkach, Perníková chalúpka, O Psíčkovi a mačičke, Kriko, Víla Amálka, O mýšatku a ceruzke a iné. Sprievodným programom pri výrobe záložiek bolo najmä hlasné čítanie a návšteva školskej knižnice.“

Mária Gočárová, Spojená škola, Mudroňova, Nitra

„Na druhom stupni sa žiaci inšpirovali knihami z domáceho čítania, čiže svojimi obľúbenými autormi.. Na prvom stupni kreslili príbehy, ktoré si na hodine čítania spolu prečítali. Do balíčka sme pribalili aj perá s logom našej školy a knihu Skalické poviedky. Je to vydaný, napísaný a ilustrovaný prvý ročník poviedok, ktoré napísali a ilustrovali žiaci našej školy... Všetci sme si tento zaujímavý projekt užili, obohatili sme si bežné vyučovanie o nové poznatky a budeme sa tešiť na ďalšie ročníky.“

Denisa Vašková, Základná škola, Strážnická, Skalica

„Snažili sme sa v záložkách ukázať našu zručnosť. Nie všetci sme rovnako šikovní, a preto nie každá práca bola krásna. Usilovali sme sa malí i veľkí a veríme, že Vám urobíme aspoň trochu radosti. Pre nás to bolo krásne rozptýlenie, pretože sme hľadali veršičky, ktoré by sme pretvorili do obrazu. Veríme, že i vy ste pri tejto práci zažili radosť, smiech, pohodu a vzájomnú chuť do príjemnej práce.“

Jana Daňková, Základná škola s materskou školou, Prakovce

„Žiaci sa ilustráciami na záložkách snažili vyjadriť svoju radosť z čítania kníh, ktoré poznajú, respektíve ktoré prečítali, zobrazit' svet fantázie, ktorý im tieto knihy načrtli, niektorí sa inšpirovali konkrétnym dielom (napr. E. Čepčeková – Veľký kráľ a malá myš) a niektorí tvorili záložky na rôzne fantazijné knižné motívy. Žiaci vyrábali záložky na hodinách SJL a spoločne diskutovali o prečítaných rozprávkach alebo básňach. Sme radi, že takouto formou sme mohli aj tento rok u žiakov podporiť radosť z čítania a radosť z toho, že si záložku dajú do svojej rozčítanej knihy.“

Zuzana Slobodníková, Základná škola, Široké

„Naši žiaci sa každý rok tešia na tvorbu záložiek pre žiakov z inej školy. Tento rok nám bola pridelená slovenská škola z Muránskej Dlhej Lúky. Žiaci si obec vyhľadali na mape a pozreli sa na webovú stránku školy. Tvorenie záložiek ich veľmi bavilo, urobili pre každého žiaka jednu záložku. Každá trieda si vybrala v školskej knižnici rôzne knihy, ktoré si v triede alebo v školskej knižnici čítali a na záložku vypisovali básne a vety z rozprávok. Napríklad žiaci 3. ročníka sa venovali básničkám o svojej rodnej obci Krasňany a na ďalších stvárnil rozprávku Traja trpaslíci a princezná.“

Sidónia Stanková, Základná škola s materskou školou, Krasňany

„Téma projektu nebola prítomná len na hodinách čítania, ale prelínala sa aj na ostatných hodinách. Zrealizovali sme čítanie náučných básničiek Klebety z lesa, ktoré mali pútavý dej a boli veľmi konkrétne na porozumenie. Žiaci po prečítaní svojej predstavy pretvorili do krásnych záložiek a vymenili si ich s rovesníkmi z našej partnerskej školy.“

Ľudmila Kanuščáková, Základná škola s materskou školou, Kyjov

„U našich žiakov podporujeme kladný vzťah ku knihám, čítaniu a poznávaniu. V škole na chodbách máme vytvorené čitateľské kútiky s množstvom zaujímavých kníh, ktoré žiaci čítajú. Pravidelne s radosťou navštevujeme Knižnicu J. Szinyeiho v Komárne, ktorá aj pre nás pripravuje rôzne aktivity, besedy o spisovateľoch, súťaže. Žiaci si vždy vymenia a vyberú z veľkej ponuky kníh zaujímavé náučné, alebo rozprávkové knihy a takouto formou si rozširujú svoj obzor vedomostí a slovnú zásobu.“

Darina Kučerová, Základná škola, Rozmarínová, Komárno

„Vzhľadom k tomu, že sme škola len s 1. stupňom, našou inširáciou pre výrobu záložiek boli napríklad knihy: *Naša mama je bosorka*, *Keď pôjdeš horou*, *Danka a Janka*, *Ako Jožko pletko poplietol si všetko*, *Rozprávka o psíčkovi a mačičke*. Najprv sme si predstavili autora knihy a potom sme si danú knihu prečítali. Najmenší žiaci si slovenské rozprávky aj pozreli.“

Ingrid Bašistová, Základná škola s materskou školou, Gerlachov

„Doplnkovou aktivitou výroby záložiek bolo Spoločné čítanie – ako súčasť vyučovacieho predmetu Čítanie a Čitateľská gramotnosť. Žiaci spoločne čítali knihu, ktorú si vybrali počas návštevy našej školskej knižnice.“

Kristína Fojtíková, Spojená škola, Nitrianske Pravno

„Je málo projektov, ktoré by sa s našou školou vžili tak, ako práve tento... V rámci I. stupňa sme si rozdelili knihy, dostupné z našej školskej knižnice. Prváci čítali s učiteľkou Guľka Bambulka, ktorý ich inšpiroval pri zhotovovaní záložky. Ich spolužiaci v paralelnej triede si zahrli po prečítaní rozprávku Drevený zámoček (Domček, domček kto v tebe býva). Druháci si prečítali Čin-čin od E. Podjavorinskej, kde nezbedného Čima vyobrazili perokresbou a vznikli krásne záložky. Tretiaci vyrobili záložky, na ktoré napísala vtipné príbehy D. Heviera, ktoré umožnia kamarátom v Moravskom Krumlove spoznať našu krásnu slovenčinu. Štvrtáci priniesli knižky, ktoré ich v poslednom čase oslovili. Dokázali prezentovať svoj postoj k prečítanej knihe a mohli ju spropagovať medzi svojimi spolužiakmi a zároveň vyobraziť na svojej záložke.“

Ľubomíra Valasová, Základná škola, Spišská Nová Ves

„V tomto roku sme sa zamerali na tvorbu detskej spisovateľky Ludmily Podjavorinskej. Vychovávateľky v ŠKD pripravili besedu o ich živote a tvorbe. Žiaci si zo školskej knižnice vybrali zveršované príbehy *Žabiatko*, *Čin-Čin* a *Do školy*. Žiakom sa veľmi páčili veršíky od tety Ludmily, a tak sme sa rozhodli usporiadať súťaž v prednese básní, ktorú zvládli výborne. Na podnet starších žiakov sme nacvičili divadelné predstavenie *Žabiatko...*“

Jana Kováčová, Jaroslava Fülöpová, Základná škola, Mučín

„Žiaci 8. ročníka sa inšpirovali knihou *Jozef Mak* od J. C. Hronského, žiaci 7. ročníka zasa poéziou od Pavla Horova *Chvála stromu*, *Kataríny Hudecovej Spod čerešne*, *V čajovni*, či *Kvety múz*. Šiestakov zaujal *Daniel Hevier Pätka z nudy* a *Milan Rúfus*. Mladší žiaci prečítali množstvo krásnych básní od *Eleny Čepčekovej*, *Márie Ďuričkovej*, *Ludmily Podjavorinskej* alebo *Kristy Bendovej*, ale dvierka do sveta reality i fantázie im otvorila tohtoročná letná škola v mesiaci august s bohatým programom. Veľmi podnetné a zároveň zábavné bolo i stretnutie s autorkou a cvičiteľkou asistenčných psov *Lubicou Bátoriovou* a vydavateľkou detskej literatúry *Andreou Harmanovou*. Priamo autorka *Lubica Bátoriová* nielen čítaním ukážok, ale i priamym stretnutím s asistenčným psom *Timom* priblížila žiakom svoje knihy *Pes Timo* a *doktor Hafbolito* a *Pes Timo* a *fučivírus*. Niektorí žiaci napísali na záložky i kratučký text, autora a názov knihy ako inšpiráciu na čítanie pre rovesníkov partnerskej školy.“

Anna Mrková, Základná škola s materskou školou, Makov

„V októbri sme zaradili našu osvedčenú aktivitu *Ticho, čítame!*, ktorá trvala po celý mesiac. Žiaci i učitelia si priniesli svoju najobľúbenejšiu knihu a denne sme počas jednej určenej vyučovacej hodiny venovali 10 minút čítaniu. Sprváčikmi sme sa zamerali na čítanie z časopisu *Vrabček*, ktorý sme využívali na čítanie písmen a slabík, ktoré s ľahkosťou zvládali. Vypočuli si aj krátky príbeh čítaný učiteľkou z knihy *Pehavý noštek* od Hany Zelinovej. I keď žiaci 2. stupňa prešli v tomto čase na dištančné vzdelávanie, nezabudli pre nás, mladších kamarátov, pripraviť pokračovanie čítania *Starší mladším*, a to prekvapenie v podobe elektronickej rozprávky *Kocúr v čižmách*. Keďže nemohli zrealizovať osobné čítanie po triedach, využili aplikáciu *Readmio*, prostredníctvom ktorej sme si my, maličkí, mohli vypočuť čítanie rozprávky našich starších žiakov so zvukovými efektmi.“

Mária Jašová, Základná škola s materskou školou, Kľačany

„Pri tvorbe záložiek sa žiaci inšpirovali nielen svojimi obľúbenými knižkami a ich hrdinami, ale aj dielami, ktoré sme preberali na hodinách literatúry (napr. *Malý princ*, *Persy Jackson*, *Harry Potter*, *Synovia Veľkej Medvedice*, *Mauglí*, *Pippi Dlhá pančucha*, *Mach a Šebestová*, *Rivali*, *Mimi a Líza*, *O psíčkovi a mačičke*, *Išli hudci horou*, *Kukučka* či *Slncový kôň*). Prácu na projekte, sme spojili aj so školským kolom výtvarnej súťaže *O najkrajšiu záložku do knihy*, ktorá bola pre žiakov i vyučujúcu zaujímavým spôsobom vyučovania výtvarnej výchovy a slovenského jazyka a literatúry. V rámci projektu žiaci navštívili školskú knižnicu a o knihách, ktoré si požičali, sme uskutočnili v oboch triedach besedu.“

Gabriela Jačianska, Gymnázium Karola Štúra, Modra

„Tento projekt nesporne patrí medzi zaujímavé aktivity, ktoré žiaci v nemocničnom prostredí robia radi. V minulých ročníkoch žiaci záložky zhotovovali spoločne v skupinách, ale tento rok dôsledkom pandémie, si každý žiak vyrobil záložku individuálne priamo na lôžku pacienta. Napriek tomu mali žiaci zo svojej činnosti veľkú radosť a výroba záložiek do kníh sa stala symbolom priateľstva a spolupráce rovesníkov a pre rovesníkov... V čase prípravy projektu sa uskutočnila anonymná anketa, ktorou vyučujúca zisťovala, ako pandémia zmenila vzťah jednotlivca ku knihám a k čítaniu vôbec. Potvrdilo sa, že v poslednom čase žiaci čítajú knihy častejšie, a to hlavne v ročníkoch 2. až 6.“

Adriana Puchoňová, Základná škola s materskou školou pri zdravotníckom zariadení, V. Spanyola, Žilina

„Najmenší žiaci si vybrali rozprávky... Väčší žiaci tiež siahli do ľudovej slovesnosti, no svoju pozornosť upriamili na slovenské príslovia a porekadlá. Spočiatku ich len zhromažďovali, zbierali. Následne sme si niektoré museli vysvetliť, aby lepšie pochopili zmysel týchto

krátkych výrokov... Naši najväčší žiaci sa zamerali na verše slovenskej poézie. Konkrétne si vybrali najkrajšie lúbostné vyznanie skryté vo veršoch Maríny. Ich záložky boli preto posiate slovami Sládkoviča, ktoré sa snažili dozdobiť a skrásliť podľa vlastnej fantázie.“

Jana Tušimová, Základná škola, Divín

„Po rozhovore so žiakmi sme sa dohodli, že na prednú stranu záložky nalepia sovičku (ako symbol múdrosti) z pripravených častí podľa svojej farebnej predstavivosti. Na druhú stranu žiaci napísali a odporučili knihu, ktorú práve čítajú alebo ktorá sa im páčila. Prváčikom názov knihy napísali starší kamaráti. Doplňujúcu aktivitu sme nazvali Naj... kniha. Žiaci s rodičmi a starými rodičmi doma prezreli knižnice a priniesli niekoľko kníh. Prinesené knihy prezentovali žiaci – aká je, o čom je, kedy bola vydaná.“

Kvetoslava Kotrhová, Základná škola s materskou školou, Ivanovce

Do tohto úžasného projektu na podporu kreatívneho čítania sa zapojili všetci žiaci našej školy okrem prváčikov. Napríklad piatáci pravidelne pracovali na aktivitách na podporu čitateľskej gramotnosti, dokázali byť sami tvorcami, čo sme aj využili pri tvorbe záložiek. Jednu vyučovaciu hodinu pri spracovaní piesní tvorili vlastné rozprávky inšpirované ľudovou piesňou, vznikla rozprávka Čarovná čerešňa (z piesne Čerešničky, čerešne...), Spáč, rytier a strážca Honzo (z piesne Vstávaj Honzo hore), Honzo, tiež z tej istej piesne a Červený kachel (z piesne Červený kachel, biela pec). Učili sa tiež správne ukladať rým vo veršoch a vyskúšali si vytvoriť vlastnú báseň, vznikli tak originálne básne Horčica, Božka, September...“

Erika Trnocová, Základná škola Slovenského národného povstania, Strečno

„Na viaceré záložky žiaci zaznamenali citáty o knihách a svoje e-mailové adresy, aby si mohli vzájomne písať so žiakmi z pridelenej partnerskej školy. Niektorí žiaci uviedli aj tipy na prečítanie zaujímavej knihy pre toho, kto dostane ich záložku. Do balíčka so záložkami bol priložený aj sprievodný list a propagačný materiál okolia Ružomberka s mapou, kde bola zvýraznená obec Komjatná.“

Zuzana Mudroňová, Základná škola s materskou školou, Komjatná

„Samotnej výrobe záložiek predchádzalo čítanie príbehov, rozprávok i básní. v triedach aj v školskej knižnici. Záložky sme tvorili na hodinách výtvarnej výchovy, literárnej výchovy aj pracovného vyučovania. Každý žiak sa usiloval zobraziť na svojej záložke literárny motív z prečítanej rozprávky či riekanky. Postupne sa na záložkách objavovali obrázky z knižky Janka a Danka, Bola raz jedna trieda, básni Žabiatko, Ranená breza či Jeseň pani bohatá...“

Jana Berezová, Základná škola, Hrnčiarska, Stropkov

„Okrem záložiek do knihy sme robili na vyučovacích hodinách aj iné aktivity s literárnym zameraním, napríklad sme vytvárali projekty, vedomosti sme si overovali v zábavných kvízoch, vyhľadávali sme a prezentovali informácie o obľúbených spisovateľoch. Na chodbe sme zriadili tzv. prestávkový čitateľský kútik. Zorganizovali sme aj nasledujúce aktivity: čitateľské záznamy o prečítaných knihách, čitateľský kútik, tvorba a prezentácia literárnych projektov, literárne kvízy.“

Anna Čižnárová, Základná škola s materskou školou, Lazany

„S partnerskou školou z Liešťan sme sa navzájom skontaktovali a vymenili si základné informácie. Dokonca sme sa dozvedeli aj zaujímavé informácie zo života ich obce. Zhotovili sme pekné záložky a spolu s propagačným materiálom sme ich poslali partnerskej škole... V októbri sme sa viac zamerali na rozvoj čitateľskej gramotnosti a na návštevy školskej knižnice i obecnej knižnice. Ďalší podnetný ročník projektu sa uskutočnil v priateľskej atmosfére s partnerskou školou a už sa tešíme na ďalší.“

Eva Cibirová, Základná škola, Šarovce

„Radosť z čítania sme našli vo veršoch básní od Ludmily Podjavorinskej. Vybrali sme si básne Žabiatko, Naša Mica a Medový hrnček, ktoré boli motívom našich záložiek. Aby naši kamaráti mali naozaj radosť z čítania, zvolili sme hravú formu: verše sme prepísali na záložky, ktoré sme očíslovali a farebne odlišili a k zostaveniu celých básní je potrebné záložky usporiadať. Sprievodnými akciami popri výrobe záložiek bol literárny kvíz v školskej knižnici, spoločné čítanie a recitačná súťaž v školskom klube detí.“

Lucia Paľovčíková, Základná škola, Vysoká nad Uhom

„Do projektu sa zapájame už niekoľko rokov a vždy sme vstúpovali žiakom, aby sa zo záložiek – darčiekov tešili, pretože ich tým chcel niekto potešiť. Podľa mňa je cieľom projektu priviesť žiakov k čítaniu, o čo sa snažíme v maximálnej miere.“

Marta Drajnová, Základná škola s materskou školou, Helcmanovce

„Žiaci vyrábali záložky na hodinách literatúry a snažili sa o to viac, že vedeli, že ide o darček pre zatiaľ neznámeho kamaráta z levickej školy. Prostredníctvom záložiek vyjadrili, aké príbehy ich oslovili, čo radi čítajú, ich prostredníctvom sa podelili o svoje čitateľské zážitky, a tak odporučili knihy na čítanie rovesníkom z partnerskej školy. Uskutočnili sme aktivitu Čítame našich autorov, pričom žiaci z každého ročníka bližšie spoznali vybraného slovenského autora literatúry pre deti a mládež, napríklad Kristu Bendovú, Antona Mareca, Kláru Jarunkovú, Gabrielu Futovú a Martu Hlušíkovú, a získané informácie o spisovateľoch a ich dielach spracovali do formy projektu o danom autorovi.“

Renáta Kadlecová, Základná škola, Nacina Ves

„Naša škola sa každoročne zapája do projektu. Žiaci vyrábajú záložky radi a vopred sa tešia na tie, ktoré im vyrobia spolužiaci z pridelenej partnerskej školy. Na niektoré záložky napísali žiaci odkazy svojim budúcim kamarátom vo forme citátov z prečítaných obľúbených kníh a zase na iné záložky napísali verše básní alebo populárnych piesní. Pred a počas samotnej výroby záložiek sa inšpirovali čítaním poézie, rozprávok, obľúbených príbehov, povestí. Všetko sa dialo so zámerom zatraktívniť čítanie, rozvíjať čitateľskú gramotnosť a kreativitu.“

Judita Karáseková, Základná škola s materskou školou, Kalinovo

„Žiaci vyrábali záložky v rámci hodín literatúry. Na každej záložke uviedli meno spisovateľa a názov svojho obľúbeného diela. Úryvok z diela doplnili kresbami. Každý žiak tento svoj záložkový projekt prezentoval pred svojimi spolužiakmi a vysvetlil im, prečo sa mu dané literárne dielo najviac páčilo. Žiaci následne diskutovali a rozoberali dôležité myšlienky, ktoré už pre nich neboli len ukryté v neznámych knihách.“

Renáta Zenníková, Základná škola s materskou školou, Banka

„Naši žiaci najskôr prečítali knihu, ktorú si sami vybrali. Po prečítaní kníh si navzájom odporučili, akú knihu si majú ich spolužiaci prečítať. Potom na výtvarnej výchove vyrábali záložky.“

Zuzana Prachárová, Gymnázium, Pezinok

„Žiaci pri výrobe záložiek na hodinách literárnej výchovy čítali krátke ukážky z poézie i prózy svojim spolužiakom, aby im svoju obľúbenú knihu predstavili. Pri práci žiaci popustili uzdu svojej fantázi. Aj v tomto školskom roku je medzi našimi žiakmi najobľúbenejšou knihou Harry Potter. Hlavné i vedľajšie postavy, napríklad Harry, Hermiona, Ronald, Lord Voldemort, ožili aspoň na krátku chvíľu na záložkách našich žiakov. Žiaci sa prácou na záložkách aktívne zapájali do podpory kreatívneho čítania.“

Dana Volčková, Základná škola s materskou školou, Rakovec nad Ondavou

„Žiaci pracovali v triednych kolektívoch, zvolili si knihu, ktorú v triede spolu čítajú. Napríklad Opica Škorica, Mestečko peračník, Decká z mesta sa nevedia biť, Encyklopédia zvierat. Počas spoločného čítania knihy realizovali rôzne aktivity súvisiace s textom, napríklad plnili zadané úlohy, hľadali informácie, dramatizovali, kreslili, tvorili, prezentovali výsledky svojej práce.“

Blanka Kontrová, Základná škola s materskou školou, Podbiel

„Naši žiaci sa snažili, aby ich záložky boli čo najkrajšie a aby potešili rovesníkov z českej partnerskej školy. Okrem výroby záložiek sme organizovali rôzne aktivity zamerané na podporu kreatívneho čítania. Napríklad hodiny hlasného čítania, recitačné súťaže, besedy o knihách, návštevy školskej knižnice.“

Iveta Golmicová, Základná škola, Pozdišovce

„Zrakovo postihnutí žiaci, deti s narušenou komunikačnou schopnosťou a mentálne postihnutí žiaci sa pri výrobe záložiek inšpirovali básničkami, rozprávkami a príbehmi. Pre ich motivovanie sme použili hlavne knihy slovenských a českých autorov. Do balíčka so záložkami sme vložili knihu o vzdelávaní zrakovo postihnutých, CD o našej škole a zvukové časopisy. Naši kamaráti z partnerskej školy nám okrem záložiek pribalili aj brožovanú publikáciu o Mokranciach.“

Eva Halásová, Spojená škola internátna, Námestie Štefana Kluberta, Levoča

„U nás projektom žila celá naša škola. Tí mladší žiaci najmä klasickými rozprávkovými knižkami, kde prežívali dobrodružstvá s Mackom Pú, či Mackom Uškom, riešili starosti Janky a Danky, vybrali sa na vandrovku s Vajcom, gazdovali spolu s Psíčkom a Mačičkou, prežívali lásku so Šípkovou Ruženkou, Popoluškou či Snehulienkou. Starší žiaci zase kreslili a písali komiksy, čarovali spolu s Harrym Potterom a jeho sovou Hedvigou a bojovali ako udatní rytieri a hrdinovia v povestiach. Zorganizovali sme aj rôzne aktivity na podporu kreatívneho čítania. Napríklad súťaže, hádanky, besedy, prezentácie, dokonca sme vyrábali rozprávkové postavičky aj z ovocia a zeleniny, hrali bábkové divadlo, vyrábali rozprávkové šúpolienky... Ďakujeme veľmi pekne Slovenskej pedagogickej knižnici za mimoriadne vydarený a prínosný projekt, najmä však Rozálii Cenigovej, ktorá bola milá, nápomocná, profesionálna a ochotná. Čítanie je proste láska a sme vďační, že túto lásku chcete dostať do škôl aj takýmto vydareným projektom.“

Viera Čitbajová, Ružena Tkáčová, Špeciálna základná škola, Vtáčkovce

„Sme veľmi radi, že vďaka tomuto projektu sme spoznali obec Krpeľany, a tak aj kúsok nášho krásneho Slovenska. Žiakov sme oboznámili s históriou obce, ale aj s aktivitami školy. Na druhom stupni žiaci vyrábali záložky na hodinách slovenského jazyka a literatúry, výtvarnej výchovy a technickej výchovy. Žiaci pracovali s chuťou. Tešilo ich, že ich záložky potešia iných žiakov. A všetci veríme, že naše záložky budú sprevádzať našich kamarátov nielen pri učení, ale aj pri čítaní zaujímavých kníh.“

Karin Fóglová, Základná škola, Námestie mládeže, Zvolen

„Zlatá brána, jedinečná kniha našej známej a obľúbenej detskej spisovateľky Márie Ďuríčkovej, sa stala naším tohtoročným školským čitateľským hitom. Zlatá brána je antológiou pokladov ľudovej slovesnosti, ktorou vchádzajú žiaci do zlatej brány materinskej reči. Ľudové rozprávky, pesničky, povedačky, hádanky, rečňovanky, príslovia a porekadlá a detské hry sa stali inšpiráciou pri tvorbe záložiek pre kamarátov z inej školy. Niet divu, že ľudové motívy na záložkách sú rôznorodé, plné optimizmu a nádeje. Sú také, aká je detská duša a detské srdce – farebné, veselé, nápadité, jedinečné.“

Viktória Bednárková, Základná škola, Dulovce

„Aj v tomto školskom roku sme s radosťou privítali náš obľúbený a osvedčený projekt, ktorý inšpiruje žiakov k tomu, aby čítali a aby im knihy robili radosť. Tešíme sa, že práve tento cieľ im pomáhamo naplňať nielen my učitelia, ale aj Slovenská pedagogická knižnica svojím úžasným projektom. A ešte začiatkom septembra sme sa už šiestykrát vydali v ústrety ďalším česko-slovenským dobrodružstvám, ktoré vďaka tomuto projektu môžeme zažívať spolu so žiakmi a učiteľmi základnej školy v Třebořove v Českej republike. Túto tvorivú aktivitu sme, samozrejme, prepojili s čítaním, a tak žiaci na záložkách stvárňovali motívy kníh, ktoré im spríjemnili dva mesiace letných prázdnin...“

Lenka Horáková, Spojená škola sv. Jána Pavla II., Poprad

„Vzhľadom na situáciu sme si tento rok pripravili online čítanie cez aplikáciu zoom, kde sme sa skontaktovali s našou materskou školou a počas poobedného odpočinku im čítali príbehy. I v takýchto pandemických chvíľach sme si navzájom oporou a v kontakte, pretože jedinec potrebuje spoločnosť. Žiaci si navzájom odporučili knihy a dohodli sa na stretnutí po upokojení situácie s covid-19.“

Anna Bačíková, Základná škola s materskou školou, Gaštanová, Žilina

„Inšpiratívne prostredie školskej knižnice a tried sa premenilo na malé mravenisko plné tvorivej atmosféry. Najprv výber knižných titulov, voľba citátov o knihách, premýšľanie, rozhovory, diskusie. Potom strihanie, lepenie, maľovanie... Tešíme sa, že naše záložky budú založené v obľúbených knihách našich nových českých priateľov.“

Soňa Škulová, Základná škola, Ivana Bukovčana 3, Bratislava

„Do projektu sa zapájame už niekoľko rokov a našich žiakov táto práca veľmi baví. Inšpirovali sa najmä prečítanými knihami, rozprávkami z vyučovacej hodiny, ako aj knihami požičanými zo školskej knižnice. Veľa žiakov má doma svoju vlastnú knižnicu na veľmi dobre vybavenej úrovni a tak žiaci čerpali námety aj z domácej knižnice... A tak ako sme sa my tešili z darčiekov a zo záložiek z našej partnerskej školy, tak aj my sme potešili našich kamarátov zo súkromnej základnej školy z Prešova.“

Mária Poliačiková, Základná škola Jánošovka, Čierny Balog

„Žiaci si vybrali knihy pre inšpiráciu zo školskej knižnice. Rozvíjali sme okrem prvoradej čitateľskej gramotnosti aj výtvarné techniky a digitálnu gramotnosť. Nakoľko naši nulťáčikovia ani prváčikovia nevedia ešte čítať, využili sme dostupné DVD rozprávky na počúvanie a sprístupnili im knihy na prezeranie obrázkov a detské časopisy na vystrihovanie obrázkov... Ako darček sme ešte k záložkám pribalili balíčky ceruziek a pre učiteľku peknú pomôcku na vyučovanie Matematické oriešky, kde je potrebné rozvíjať čítanie s porozumením.“

Dana Semanová, Základná škola, Sokolany

„Výrobu záložiek a aktivity na čitateľskú gramotnosť sme rozdelili podľa stupňa vzdelania. Žiaci na 1. stupni si svoju čitateľskú gramotnosť rozvíjali prostredníctvom drámy. Tretiaci si pripravili krásne bábkové predstavenie pod názvom Princezná a traja trpaslíci, ktoré zahrli bravúrne. Žiaci 2. stupňa si na rozvoj čitateľskej gramotnosti zvolili aktivity s detskými časopismi. Časopisy boli rôzne, od komiksov po časopisy staršieho datovania. Rozoberali sme na čo je daný časopis zameraný, zoznámili sme sa s jeho obsahom... Samotná výroba záložiek prebiehala na hodinách výtvarnej výchovy, informatiky, literatúry či v ŠKD. Na samom začiatku sme si vyrobili záložkový strom, ktorý bol po celý čas umiestnený na chodbe pri triedach, aby sme si každý deň pripomínali dôležitosť tohto projektu.“

Jana Zajacová, Cirkevná základná škola, Sovietskych hrdinov, Svidník

„Žiaci kreslili, maľovali, lepili, vypisovali úryvky z kníh a písali názvy kníh, ktoré si prečítali. Inšpiráciou pre nás boli rôzni autori. Napríklad M. Ďuričková, L. Kvasnička, Š. Moravčík, D. Hevier, R. Dahl, R. Brat. Projekt sprevádzala zábava, smiech a príjemná atmosféra. Žiaci sa zároveň veľmi tešili, že sa ich záložka dostane do rúk kamaráta z inej školy. Množstvo kníh z našej školskej knižnice Knihuľkovo nám spestrilo naše aktivity na podporu kreatívneho čítania.“

Zuzana Šarinová, Základná škola, Lesnícka, Prešov

„Do projektu sa zapojili všetci žiaci našej školy. Žiaci spolu s učiteľkami čítali básne, rozprávky, prózu v rámci hodín slovenského jazyka a literatúry. Knihy si zapožičali zo školskej knižnice a dokonca si niektorí doniesli svoje obľúbené knihy z domu... Záložky putovali do partnerskej školy balíkom, do ktorého sme pribalili sprievodný list, ktorého obsahom bolo poďakovanie za spoluprácu od celého pedagogického kolektívu a žiakov našej školy. Taktiež sme pribalili propagačné materiály o našej škole a sladkú odmenu pre žiakov partnerskej školy.“

Silvia Latová, Beáta Nemcová, Spojená škola internátna, Komenského, Humenné

„Pri zhotovovaní záložiek sa inšpirovali mimočítankovou literatúrou, návštevou školskej knižnice, kde si vyhľadali detské knihy, ktoré ich zaujali a tak čerpali námety na zhotovenie záložiek.“

Viera Kapičáková, Základná škola, Brodské

„V rámci Zelenej školy, do ktorej sme zapojení, realizujeme každý mesiac čítanie v školskej čajovni, ktorú si zriadime na chodbe, v triede, v školskej knižnici a za pekného počasia aj vonku v našom školskom rozprávkovom domčeku. Tu žiaci nachádzali inšpiráciu pre tvorbu záložiek. Boli užasnutí, koľko radosti sa skrýva v detských knihách... Štvrtáci napísali našim novým kamarátom listy, v ktorých predstavili našu školu a aktivity v nej.“

Anna Mináriková, Základná škola s materskou školou, Vavrečka

„V našej škole sme v dňoch 1. až 5. októbra 2020 usporiadali podujatie Čítajme spolu, ktoré bolo sprievodným programom výroby záložiek. Cieľom podujatia bolo predovšetkým spoločným hlasným čítaním pritiahnúť žiakov k návratu kontaktu s knihami, odovzdať si spolu nadobudnuté vedomosti a tak si uvedomiť silu jednoty, kolegiality. Z kníh (napr. Jožko Mrkvička Spáč, Už ho vezú!, Opice z našej police, Zlaté zvonky, Ferdo v mravenisku, Detským srdiečkam) čítalo 12 starších žiakov. Mladší žiaci počúvali a prezerali si detské knihy.“

Eva Košťalová, Špeciálna základná škola pre žiakov s telesným postihnutím, Dolný Kubín

„Tento projekt žiakov veľmi bavil. Boli nadšení z tvorby záložiek, ako aj z prijatia partnerskej školy. Veľmi ich bavili všetky sprievodné akcie, ako boli napríklad: Stretnutie s autorom piesní Petrom Konečným, práca s knihou Velkí herci spievajú malým deťom, preklad českých básní do slovenčiny, ilustrácia básní a piesní.“

Anna Žuffová, Súkromná základná škola, Trnavská, Bratislava

„V priestoroch školskej knižnice sme žiakov motivovali spoločným čítaním knižných diel. Aktivitou Septembrový čaj sme odštartovali motivačné kroky k tvorbe záložiek. Pri šálke teplého čaju sme si spoločne prečítali obľúbené dielo Márie Ďuríčkovej Danka a Janka (pri príležitosti jej 101 narodenín). Žiaci nám odprezentovali aj ich najobľúbenejšiu knihu formou projektov, z ktorých sme následne zrealizovali výstavu obľúbených diel v školskej knižnici. Na hodinách ETV sme si pozreli aj filmovú podobu obľúbenej rozprávky.“

Mária Sýkorová, Základná škola, Severná, Moldava nad Bodvou

„Žiaci si zo školskej knižnice vypožičali poéziu i prózu. Krátke veršičky od slovenských spisovateľov Daniela Heviera, Milana Rúfusa, Ludmily Podjavorinskej a úryvky z kníh od A. Saint Exupéryho, J. Kinneyho a H. Kovacevica, ktoré sa im páčili, vypísali na záložky, aby motivovali kamarátov z partnerskej školy ZŠ Sokolská k čítaniu kníh. Výmena záložiek prebehla s radosťou.“

Zuzana Kováčiková, Základná škola Dominika Tatarku, Plevník-Drienové

„Sprievodnými akciami pri tvorbe záložiek boli: čítanie príbehov a básní v triedach ale aj v školskej knižnici, hranie divadielka, tvorba leporela z prečítaného príbehu, dokončenie knižničných príbehov a písanie vlastných príbehov podľa fantázie, výroba rozprávkových postavičiek.“

Martina Vrancová, Základná škola s materskou školou, Jelšava

„Aj pri realizovaní tohto projektu učitelia výtvarnej výchovy žiakom pútavo prečítali nejaký príbeh alebo báseň. Následne učiteľ so žiakmi viedol diskusiu o prečítanom texte. Žiaci si tak rozvíjali slovnú zásobu, mohli si svoje myšlienky porovnať s ďalšími názormi v triede, a tak viac porozumieť textu. S láskou vyrobené záložky poputovali našim novým kamarátom do Základnej školy v Zemplínskej Teplici.“

Danka Sálusová, Základná škola s materskou školou, Liptovská Teplá

„Ako motiváciu som použila knižku Harry Potter a väzeň z Azkabanu, z ktorej som žiakom aj kúsok prečítala. V knižke vystupuje aj sova Hedviga, ktorú sme ako záložku vyrobili pre našich kamarátov z Kladna. Žiakom sa práca na projekte veľmi páčila a netrpezlivo čakali na záložky z ČR. Spoločne sme si zásielku rozbalili a rozдали si malé poklady. Mnohí žiaci sa rozhodli založiť si čitateľský preukaz a stať sa členom školskej knižnice. Do projektu sa určite radi zapojíme aj budúci rok.“

Slavomíra Repková, Základná škola s materskou školou, Udiča

„Tento projekt sa žiakom veľmi páči a radi na ňom pracujú. Spojili sme ho aj s prednesom rôznych básničiek. Pre žiakov sme dokonca pripravili aj mini recitačnú súťaž.“
Viera Schneiderová, Špeciálna základná škola, Svit

„Niektoré záložky sme doplnili aj úryvkami z básní. Pri výrobe záložiek sme sa inšpirovali básňami o zvieratách a o jeseni. Celý projekt je jednou krásnou myšlienkou nielen o propagácii čítania, ale vedie najmä k rozvíjaniu priateľstiev medzi sebou navzájom. Komunikácia s koordinátorkou partnerskej školy bola na vynikajúcej úrovni. Radí sa aj v budúcnosti do projektu zapojíme.“
Spojená škola sv. Klementa Hofbauera internátna, Lucia Pardusová

*„Použili sme knihu *Magdalénka a škriatkovia* od Libuše Friedovej. Kniha obsahuje ilustrácie vhodne prepojené s príbehmi *Magdalénky*. Text v žiakoch prebúdza fantáziu a sami začali vymýšľať, kde všade by malí škriatkovia mali riadiť činnosť vecí. Tým viac, že aj v našej škole máme školského škriatka Rudka, ktorí na nás a najmä na školu dáva pozor. Knihu sme prečítali na spoločných hodinách, každý žiak dostal za úlohu prečítať určitú časť a spoločne sme si jednotlivé príbehy rozoberali, čím si žiaci precvičovali čítanie s porozumením.“*

Dana Jamrichová, Základná škola s materskou školou, Osuské

„Do projektu sme sa zapojili prvýkrát a tohtoročná téma sa žiakom veľmi páčila a mohli sa v nej vyblázniť. V škole totiž vychovávame čitateľov, ktorí berú čítanie ako radostný koníček a nielen ako povinnosť na hodinách čítania a literatúry, a preto tento projekt žiakov oslovil. Do záložky mohli vložiť kúsok zo seba a ukázať kamarátom, čo práve čítajú alebo akého literárneho hrdinu majú najradšej, a porovnávať si čitateľské skúsenosti.“

Lucia Vilčínská, Základná škola s materskou školou, Habovka

„Tvoreníu záložiek predchádzalo čítanie kníh. Menší žiaci siahli po rozprávkových knižkách, väčší si prečítali poetické diela našich veľikánov. Očarilo ich dielo Marína od A. Sládkoviča, ktoré ich inšpirovalo aj pri tvorbe záložiek. Ďalej ľudové motívy z poézie pretvorili do formy modrotlačky na záložkách.“

Ivona Pionteková, Základná škola s materskou školou, Olešná

Vypracovala:

Mgr. Rozália Cenigová, ústredná metodička pre školské knižnice a odborný garant česko-slovenského projektu (16. 12. 2020)

Slovenská pedagogická knižnica, Hálova 6, 851 01 Bratislava

Tel.: 02/68 20 86 10

E-mail: rozalia.cenigova@spgk.sk

www.spgk.sk

Príloha č. 3 Vyhodnotenie 9. ročníka celoslovenského projektu pre stredné školy *Záložka do knihy spája slovenské školy*

Vyhodnotenie
9. ročníka celoslovenského projektu
pre stredné školy

***Záložka do knihy spája slovenské školy:
Osobnosti a diela slovenskej dramatickej tvorby***

Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave vyhlásila pri príležitosti októbra ako **Medzinárodného mesiaca školských knižníc 2020** pre stredné školy **9. ročník celoslovenského projektu *Záložka do knihy spája slovenské školy: Osobnosti a diela slovenskej dramatickej tvorby***.

Cieľ celoslovenského projektu

Cieľom celoslovenského projektu bolo nadviazanie kontaktov medzi slovenskými strednými školami a podpora čítania prostredníctvom výmeny záložiek do kníh, ktoré žiaci vyrobili ľubovoľnou technikou na tému *Osobnosti a diela slovenskej dramatickej tvorby (100. výročie založenia Slovenského národného divadla a 190. výročie prvého ochotníckeho predstavenia na Slovensku)*. Výmenu záložiek využili stredné školy aj k nadviazaniu vzájomnej spolupráce, kontaktov a poznávaniu života žiakov v rôznych kútoch Slovenska. Rovnako sa zážitkovým spôsobom oboznámili s významnými osobnosťami a dielami slovenskej dramatickej tvorby.

Priebeh celoslovenského projektu

Stredné školy, ktoré sa chceli zúčastniť celoslovenského projektu, vyplnili do 30. septembra 2020 elektronickú prihlášku, ktorá bola zverejnená na webovom sídle Slovenskej pedagogickej knižnice. Na základe spracovaných údajov z elektronických prihlášok Slovenská pedagogická knižnica vytvorila partnerské dvojice medzi strednými školami s prihliadnutím na typ školy a počet prihlásených žiakov. Dňa 1. októbra 2020 zaslala Slovenská pedagogická knižnica kontaktné údaje každej partnerskej dvojici spolu s podrobnými doplňujúcimi informáciami o realizácii celoslovenského projektu. Zúčastnené partnerské dvojice zároveň informovala, že vzájomná komunikácia, výmena záložiek i nadväzovanie priateľských kontaktov bude len v ich pôsobnosti. Termín ukončenia výmeny záložiek bol pôvodne stanovený na 31. október 2020.

Slovenská pedagogická knižnica posielala priebežne zúčastneným školám dôležité informácie a pokyny ako postupovať pri realizácii celoslovenského projektu pri prezenčnej forme vyučovania a takisto aj pri dištančnej forme vzdelávania. Termín výmeny záložiek a zaslania dobrovoľného vyhodnotenia bol vzhľadom na mimoriadnu situáciu s pandémiou koronavírusu a súvisiacimi rozhodnutiami vlády Slovenskej republiky stanovený na 15. december 2020.

Dôležitá informácia o predĺženom termíne výmeny záložiek do marca 2021

Slovenská pedagogická knižnica poslala 2. decembra 2020 všetkým zúčastneným školám pokyn, aby si tie školy, ktorým sa nepodarí poslať svojim kamarátom záložky do 15. decembra 2020, dohodli nový termín výmeny záložiek. Záložky si môžu vymeniť v priebehu

januára 2021 alebo po návrate do škôl z dištančného vzdelávania do marca 2021. Zároveň ich požiadala, aby celoslovenský projekt brali ako priateľský projekt, ktorého cieľom je podpora kreatívneho čítania, nadväzovanie nových priateľstiev a čestné plnenie si záväzkov, ktoré z neho vyplývajú.

Odporúčané čitateľské aktivity

Slovenská pedagogická knižnica odporučila stredoškólakom na začiatku realizácie celoslovenského projektu, aby výrobu záložiek doplnili aj rôznymi aktivitami zameranými na podporu kreatívneho čítania, ako sú napríklad žiacke besedy o prečítaných knihách, prezentácie o najznámejších divadelných osobnostiach formou krátkych referátov, slohových prác alebo powerpointových prezentácií, besedy s divadelnými osobnosťami, vyučovacie hodiny zamerané na zoznamovanie sa s inscenačnou tvorbou profesionálneho divadla na Slovensku prostredníctvom inscenácií, osobností, divadiel, podujatí a festivalov, návštevy školskej knižnice alebo verejnej knižnice.

Vyhodnotenie celoslovenského projektu

Do celoslovenského projektu sa prihlásilo **162 stredných škôl s celkovým počtom 8 431 žiakov**.

Slovenská pedagogická knižnica poslala poďakovanie každej zúčastnenej škole za aktívnu účasť v celoslovenskom projekte. Následne školy vyzvala na dobrovoľné vyhodnotenie celoslovenského projektu a pripojenie fotografií z priebehu výroby záložiek alebo fotografií najkrajších záložiek.

Výber z dobrovoľného hodnotenia celoslovenského projektu 83 strednými školami spolu s fotografiami z priebehu výroby záložiek alebo s fotografiami so samotnými najkrajšími záložkami je dostupný na webovej adrese:

http://www.spgk.sk/swift_data/source/2020/Hodnotenie_skolami_Slovensko_2020.pdf

Výroba záložiek

Výrobe záložiek počas prezenčnej formy vyučovania predchádzali diskusie o prečítaných dielach od slovenských dramatikov, pričom sa často spomínali aj zaujímavé fakty z ich súkromného života. Stredoškólcovia vyrábali záložky rôznych veľkostí, rozmanitých tvarov a s využitím rozličných techník najčastejšie v rámci vyučovania (napr. na hodinách slovenského jazyka a literatúry, dejepisu, občianskej náuky, umenia a kultúry), na záujmových krúžkoch a praktických cvičeniach. Po nástupe na dištančnú formu vzdelávania ich vyrábali doma. Väčšina žiakov si ako motív na svoje záložky zvolila známych autorov divadelných hier (napr. Pavol Országh Hviezdoslav, Jozef Gregor Tajovský, Peter Zvon, Peter Karvaš, Ivan Stodola, Ján Chalupka, Jonáš Záborský, Ján Palárik) alebo historickú budovu

Slovenského národného divadla či súčasných slovenských divadelných hercov. Mnoho žiakov opäť na zadnú stranu záložiek napísalo svoje poštové a mailové adresy alebo kontakty na sociálne siete (napr. Facebook, Instagram, Tik Tok), aby mohli medzi sebou navzájom komunikovať aj po oficiálnom ukončení celoslovenského projektu.

Čitateľské aktivity

Doplňujúcim programom výroby záložiek boli často žiacke diskusie o prečítaných knihách, ktoré boli tematicky zamerané na slovenskú divadelnú tvorbu, alebo rozprávanie o konkrétnych divadelných predstaveniach, ktorých sa ako diváci zúčastnili. Ďalej to boli vypracované powerpointové prezentácie napríklad na tému *Významná osobnosť SND* alebo *Najznámejší divadelní režiséri a ich filmové diela od najstarších čias až po súčasnosť*. Takisto žiaci čítali podnetné klasické dramatické diela a na online vyučovacích hodinách ich aj spoločne analyzovali. V niektorých školách spoločne počúvali audio nahrávky zo slovenskej drámy (napr. *Dobrodružstvo pri obžinkách*, *Čaj u pána senátora*, *Bačova žena*, *Matka*) a následne žiaci vypracovali pracovné listy, ktoré súviseli s daným dramatickým dielom. Mnoho škôl pre členov svojej školskej komunity pripravilo aj nástenky na tému *Rok slovenského divadla*.

Výmena záložiek

Do balíka okrem záložiek väčšina stredných škôl pribalila propagačné materiály o škole, jej študijných odboroch, dĺžke štúdia a o svojom regióne, informačné brožúrky, školské časopisy, školské ročenky, fotografie žiakov, ktorí sa aktívne zúčastnili výroby záložiek na danej škole, rôzne darčkové a upomienkové predmety. Skoro všetky zúčastnené školy si zo svojich alebo aj z priateľských záložiek urobili nástenky alebo výstavy vo vestibule škôl alebo v triedach. Takisto často na svojich webových sídlach uverejňovali fotografie s najkrajšími záložkami alebo stručné informácie o uvedenom projekte. Viaceré školy sa dohodli so svojou partnerskou školou, že zostanú v priateľskom kontakte a budú hľadať ďalšie spôsoby spolupráce.

Výber z vyjadrenia niektorých pedagogických zamestnancov

„Záložky sú dôkazom toho, že mladí ľudia majú radi kultúru a divadlo je pre nich veľmi dôležitým umeleckým pokrmom... Záložka, malá, užitočná pomôcka, ktorá naše čítanie robí krajším. O to sme sa snažili aj v tomto projekte. Lebo kniha už dobre vieme, je najlepším priateľom človeka. Preto nezabúdajme na čítanie a na význam záložky, ktorá nás síce zastaví v čítaní, ale potom opäť privedie k pôžitku z čítania.“

Gabriela Chalupková, Gymnázium Jozefa Miloslava Hurbana, Čadca

Tohtoročný projekt hodnotíme opäť veľmi pozitívne. Formou priateľskej výmeny záložiek nás spája silné puto, cez ktoré vyjadrujú naši žiaci lásku k literatúre a knihe vôbec. Niektorí žiaci nechali na záložke aj svoj kontakt, aby v prípade záujmu mohli naplniť poslanstvo projektu a nadviazať nové priateľstvá.“

Miroslava Šujanská, Stredná priemyselná škola informačných technológií, Kysucké Nové Mesto

„Osobne si myslím, že aj tento rok, aj keď za neštandardných podmienok, projekt splnil svoj cieľ, svoje poslanie. Zistiť – čítať – vytvoriť – poslať – potešiť – čakať – potešiť sa, a hlavne, neostať uväznený vo virtuálnom svete techniky, práve naopak, siahnuť po skutočnej knihe, nájsť relevantné informácie a spracovať ich do jednoduchej podoby – záložky. Verím, že budúci ročník prinesie ďalšiu podnetnú tému, ako motivovať žiakov k aktívnej činnosti...“

Henrieta Mandzáková, Gymnázium arm. gen. L. Svobodu, Humenné

Prínos celoslovenského projektu

Výmena záložiek opäť pomohla pedagógom zábavnou formou získať žiakov pre čítanie a upevniť ich vzťah ku knihám, k čítaniu a školskej knižnici. Rovnako výrazne prispela k vytváraniu živých spoločenstiev stredoškolákov, v ktorých s radosťou a nadšením pracovali, rozprávali sa o prečítanom a navzájom podporovali svoje čitateľské záujmy a osobné talenty. Výroba záložiek, konkrétne jej výtvarná činnosť, pomohla žiakom rozvinúť jemnú motoriku, tvorivosť, predstavivosť, fantáziu, emočnú inteligenciu a umožnila im uspokojiť ich estetické cítenie a potrebu sebarealizácie. Vďaka vyrobenej záložke mohli žiaci získať uznanie za svoju usilovnú prácu a svoj úspech zažiť spolu so svojimi spolužiakmi.

Pridanou hodnotou celoslovenského projektu bolo oživenie vyučovacieho procesu, ďalej podpora štúdia osobností a diel slovenskej dramatickej tvorby či pripomenutie si 100. výročia založenia Slovenského národného divadla a 190. výročia prvého ochotníckeho predstavenia na Slovensku. Takisto jeho bonusom bolo nadviazanie nových priateľských kontaktov medzi partnerskými školami a rovesníkmi zo všetkých kútov Slovenska.

Pod'akovanie

Naše úprimné pod'akovanie patrí **všetkým**, ktorí sa slobodne a dobrovoľne zapojili do tohto celoslovenského projektu a podieľali sa na jeho príprave, propagácii, realizácii a hodnotení.

Veľkú vďaku vyjadrujeme všetkým **tvorivým, inšpirujúcim a šľachetným školským koordinátorom** za prijatie pridelenej partnerskej školy, za skvelú koordináciu celoslovenského projektu na svojej škole a za korektnú a priateľskú komunikáciu s partnerskou školou. Taktiež im ďakujeme za ich elán, voľný čas a inšpiráciu, s ktorou sa venovali usmerňovaniu práce svojich žiakov v rámci celoslovenského projektu.

Osobitne im a ich vzácnym kolegom ďakujeme za všetky originálne, kreatívne a inšpirujúce aktivity, ktoré zrealizovali na podporu čítania v triedach, v školských knižniciach alebo počas dištančného vzdelávania.

Oprávnené im patrí naša veľká vďaka, úprimný obdiv a hlboká úcta.

Špeciálne pod'akovanie

Naša veľká vďaka patrí aj **žiakom** stredných škôl za to, že sa opäť stali nezvyčajnými poslami priateľstva a dobrosrdečnosti. Ďakujeme im aj za to, že využili svoje nadšenie, nadanie a talenty na ušľachtilý cieľ, ktorým je sebavzdelávanie a vzdelávanie druhých, a že vytvárali živé a diskutujúce priateľstvá v rámci svojich tried a medzi partnerskými školami.

Vypracovala

Mgr. Rozália Cenigová, ústredná metodička pre školské knižnice a odborný garant celoslovenského projektu (16. 12. 2020)

Slovenská pedagogická knižnica, Hálova 6, 851 01 Bratislava

Tel.: 02/68 20 86 10, e-mail: rozalia.cenigova@spgk.sk

www.spgk.sk

Organizátori:

Príloha č. 4 Hodnotenie 9. ročníka celoslovenského projektu *Záložka do knihy spája slovenské školy* strednými školami

Hodnotenie
9. ročníka celoslovenského projektu
Záložka do knihy spája slovenské školy: Osobnosti a diela slovenskej dramatickej tvorby
strednými školami

(výber z 83 dobrovoľných hodnotení)

„Keďže témou tohoročného projektu boli Osobnosti a diela slovenskej dramatickej tvorby, na záložkách žiakov sa objavili najmä Jozef Gregor Tajovský, Božena Slančíková-Timrava či diela Ivana Bukovčana, Petra Karvaša a Jána Soloviča. Naše oči tak našli cestu ku knihám a vďaka tomuto projektu sme nadviazali spoluprácu s Obchodnou akadémiou v Topolčanoch. Do balíčka sme okrem záložiek vložili zopár drobností: kalendár na rok 2021, pero, vianočný pozdrav a srdiečko z keramiky.“

Martina Čuchranová, Stredná odborná škola pedagogická, Prešov

„Počas riadneho vyučovania sa žiaci inšpirovali najmä ochotníckym naivným divadlom. V našom okrese Topolčany leží obec Radošina, z ktorej pochádza aj Stanislav Štepka, zakladateľ Radošinského naivného divadla. Žiaci na záložkách pracovali a pracujú aj počas dištančného vzdelávania.“

Lucia Danková, Súkromná stredná odborná škola pedagogická, Topolčany

„Záložky sú aj napriek tomu originálnym výtvorom, prostredníctvom ktorého žiaci si rozšírili vedomosti. Na hodinách slovenského jazyka a literatúry spolu s vyučujúcimi si pripomenuli vznik divadiel, význam ochotníckych divadiel, diela významných dramatikov. Vyhľadávali informácie o dráme, ako literárnom druhu. Besedovali o zistených informáciách, rozvíjali komunikačné zručnosti, pokúsili sa aj dramatizáciu poviedky. Počas dištančného vzdelávania sme pokračovali v projekte, žiaci mali možnosť sledovať online predstavenia, prípadne divadelné hry prostredníctvom youtube, zvukové nahrávky. Na online hodinách pracujeme s dramatickým textom. V aktivitách budeme pokračovať aj po návrate žiakov do škôl.“

Zuzana Majchráková, Stredná odborná škola dopravná, Žilina

„Do projektu sa naša škola zapojila už po piatykrát. Konkrétne to bolo 27 žiakov druhého, tretieho a štvrtého ročníka odboru grafik digitálnych médií, ktorí sa v rámci svojho odboru na

odborných predmetoch venujú grafike, reklame, úprave fotografií, zhotovovaniu rôznych plagátov, kalendárov, posterov a podobne. Záložky boli pestro graficky spracované, zaliate vo fólii, rôznych tvarov a farieb. Ich témou boli viaceré osobnosti, napríklad P. O. Hviezdoslav, J. G. Tajovský, I. Stodola, J. B. Ivan, S. Štepka, J. Satinský, M. Lasica a iní. Spolu so záložkami sme do balíka pridali prospekty o našej škole, propagačné záložky a reklamné darčeky. Naša vďaka patrí Mgr. Rozálii Cenigovej, ústrednej metodičke pre školské knižnice, za vynikajúcu organizáciu projektu.“

Eva Turčániová, Stredná odborná škola strojnícka, Športovcov, Považská Bystrica

„Tohoročná téma bola zaujímavá hlavne pre naše herečky. Na našom internáte máme totiž aj žiakov z iných stredných škôl. Naša škola poslala našim kamarátom záložky, prospekty o našej škole, knihu o Košickom kraji, zápisník, perá a tašku s logom školy.“

Erika Žillová, Stredná športová škola, Košice

„Pri výbere motívu záložky, žiaci vychádzali z internetových stránok. Autorov si vybrali aj podľa poznania zo základnej školy, ale inšpirovali sa tiež filmovými ukážkami z diel na youtube či starších slovenských inscenácií. Téma skutočne umožnila rozmanitý výber autorov, divadelných režisérov, ako i hercov, a to v rôznych obdobiach. Motívom záložiek sú aj profesionálne divadlá v mestách, ich vznik, ako i pripomenutie niektorých ochotníckych divadiel v obci – podľa bydliska žiaka.“

Júlia Srnková, Stredná zdravotnícka škola, Považská Bystrica

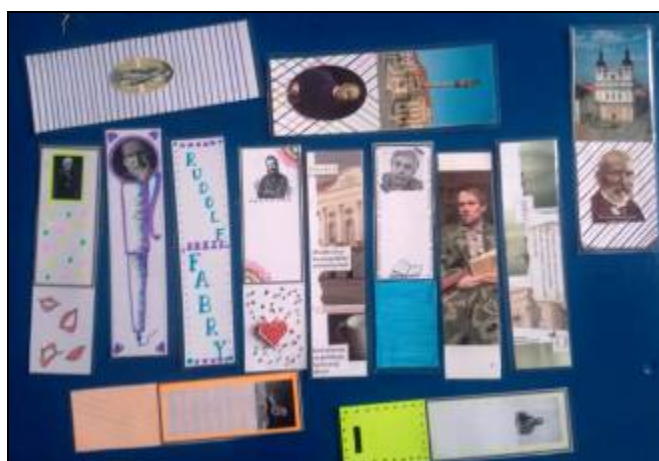
„Tradícia vyrábať každoročne záložky už na našej škole pomerne zľudovela. Ani tento rok nebol výnimkou. I napriek rôznym obmedzeniam sa do projektu s chuťou zapojili vybraní žiaci, ktorí v spojení s témou zhmotnili význam osobností slovenskej dramatickej tvorby. Obyčajne neobyčajná hodina slovenčiny sa tak zmenila na kreatívnu dielňu plnú nápadov a inšpirácií. Pri práci sme sa započúvali do audio nahrávky Milana Lasicu Ktosi je za dverami. Tohtoročný projekt hodnotíme opäť veľmi pozitívne. Formou priateľskej výmeny záložiek nás spája silné puto, cez ktoré vyjadrujú naši žiaci lásku k literatúre a knihe vôbec. Niektorí žiaci nechali na záložke aj svoj kontakt, aby v prípade záujmu mohli naplniť poslanstvo projektu a nadviazať nové priateľstvá.“

Miroslava Šujanská, Stredná priemyselná škola informačných technológií, Kysucké Nové Mesto

„Pri realizácii záložiek sa naši žiaci inšpirovali mnohými známymi osobnosťami z nášho domáceho prostredia, ale aj z činnosti divadelníctva. Na hodinách dejepisu, slovenského jazyka a literatúry či umenia a kultúry sme dokázali vytvoriť priestor na to, aby sme si pripomenuli významné osobnosti, ktoré prispeli k rozvoju slovenského divadelníctva, a to nielen tu doma, na Slovensku, ale i v zahraničí. Nečudo, že medzi záložkami tak nájdete tváre ako J. G. Tajovský, J. B. Ivan, I. Stodola, J. Palárik a mnohé ďalšie... Už tradične, hoci iba nakrátko, bol samotný projekt podporený aj našou školskou knižnicou, ktorej dvere mohli naši žiaci prekročiť nielen v čase veľkej prestávky, ale v podstate kedykoľvek po dohode s vyučujúcim a mohli tak bez nejakých problémov získavať informácie o mnohých významných osobnostiach.“

Henrieta Mandzáková, Gymnázium arm. gen. L. Svobodu, Humenné

„Zvolili sme si jednu osobnosť dramatického umenia z nášho regiónu – Júliusa Pántika. Pán Pántik sa síce viacej preslávil svojím filmovým umením, ale začínal na doskách divadla a zapadá do témy Slovenskej dramatickej tvorby. So žiakmi prvého ročníka sme si pozreli niekoľko častí seriálu pre deti Bambuľkine dobrodružstvá. Potom sme si povedali niečo o dedovi Jozefovi – Júliusovi Pántikovi. Zoznámili sme sa aj s krásnou knižnou publikáciou od Petra Guldana Bambuľkine dobrodružstvá. Formou dramatického čítania sme si vyrozprávali jednu Bambuľkinu príhodu a vytvorili sme záložky, ktoré sme zaslali našej partnerskej škole.“

Katarína Goodspeed, Stredná odborná škola pedagogická, Lučenec

„Na tému tohtoročného projektu sme si vybrali 100. výročie založenia Slovenského národného divadla. Túto významnú udalosť sme zvečnili na záložkách.“

Valéria Geľová, Spojená škola internátna, Snina

„Pri výrobe záložiek sa žiaci inšpirovali najmä tvorbou našich najvýznamnejších dramatikov. Na záložky kreslili známych slovenských autorov, ktorí sa venovali písaniu hier, snažili sa zachytiť postavy z divadelných hier, ktoré sa im páčia, priblížiť prostredie, v ktorom sa odohráva dej jednotlivých hier, prípadne zobrazovali rekvizity, bez ktorých by divadelné hry neboli úplné a dokonalé. Niektorí žiaci si dramatickú tvorbu spojili aj s anglickým spisovateľom Williamom Shakespearom, ktorého hry aj v súčasnosti uvádzajú naše popredné divadelné scény.“

Margita Košútová, Stredná odborná škola, Pruské

„Vzťah k divadlu rozvíjame aj u žiakov našej školy. Každoročne navštevujeme tradičné decembrové podujatie v Myjave Vianoce v divadle, ako i divadelné predstavenia profesionálnych divadiel v Trnave, v Nitre a v Bratislave. Aj na tieto divadelné hry si žiaci spomenuli, keď sa s chuťou a potrebou dávkou fantázie pustili do tvorby záložiek. Niektoré stihli dokončiť, iné ešte nie, keďže sme prešli na dištančné vzdelávanie. Zatiaľ sme počas vyučovania vo virtuálnom priestore predstavili našu partnerskú strednú školu v školskom časopise. Zaviedli sme v ňom aj novú rubriku Príbehy ukryté v knihách. V rámci nej žiaci predstavujú spisovateľov a knihy, ktoré ich najviac zaujali.“

Iveta Maliariková, Stredná priemyselná škola, Myjava

„Prostredníctvom výroby záložiek na našej škole boli spojené aj jednotlivé triedy, ktoré záložky vytvárajú. Spojené sú jedným dohodnutým motívom a textom, ktorý si spoločne prečítali a stvárnilo vo forme záložky, ktorá musí vyjadriť hlavnú myšlienku daného textu, prípadne autora, ako aj najzaujímavejšie výroky, citáty, ktoré sa žiakom najviac páčili.“

Marcela Šimíčková, Stredná odborná škola obchodu a služieb, Trenčín

„Žiaci odboru grafík tlačových médií v spolupráci s majsterkou odborného výcviku pracovali na návrhoch a výrobe záložiek venovaných 100. výročiu založenia divadiel na Slovensku v rámci dištančného vzdelávania. V našom meste Martin má divadelníctvo dlhoročnú tradíciu, preto sa mnoho žiakov pri spracovaní témy zameralo na Komorné divadlo v Martine a jeho históriu. V septembri sa podarilo so žiakmi vybraných tried absolvovať divadelné predstavenie *Spaľovač mŕtvol* v Martine. Žiaci v septembri k 100. výročiu založenia divadiel vyrobili veľkú nástenku inštalovanú v priestoroch chodby našej školy.“

Janka Petříková, Stredná odborná škola obchodu a služieb, Martin

„Keďže sme škola sídliaca v Bratislave, máme viacero možností kultúrneho vyžitia v divadlách ako napríklad: SND, Astorka, Divadlo P. O. Hviezdoslava a iné, ktoré často a radi navštevujeme. Tvorba záložiek prebiehala v dvoch úrovniach – vyhľadávanie materiálov na tvorbu záložiek pomocou internetu a spomínanie na konkrétne divadelné predstavenia cez vlastné zážitky v článkoch školského časopisu. Pri tvorbe záložiek sme si zaspomínali na niektoré z predstavení, ktorých sme sa ako diváci zúčastnili. Kvôli zamedzeniu stretávania sa dostali žiaci za úlohu vyhľadať predstavenia, ktorých sme sa zúčastnili a prostredníctvom plagátov z týchto predstavení sme vytvorili koláže. Do záverečnej podoby nám so záložkami pomohol odborný úsek TAP (technicko-administratívny

pracovník). Pri spomínaní na jednotlivé predstavenia nám oprášil spomienky náš školský časopis *Sme OK*, kde samotní žiaci písali o svojich zážitkoch z predstavení. “

Marián Višnovský, Stredná odborná škola pre žiakov s telesným postihnutím, Mokrohájska 1, Bratislava

„Tvorivé aktivity nahlásených žiakov 1. a 2. ročníkov začali prebiehať počas októbra 2020 formou prezenčnej výučby takto: žiaci pracovali individuálne na záložke, tie boli aj zozbierané, ale pre odchod na dištančnú výučbu sa nestihli poslať partnerskej škole Gymnázium v Trstenej, s ktorou je pekná spolupráca – zaslali sme navyše vianočnú prezentáciu 1.A a vzorové nahrávky a fotografie z dielčieho vyhodnotenia. Jedna žiačka v 2.A predstavila formou súkromného fotoalbumu svojho starého otca, ako kedysi aktívne hrával ochotnícke divadlo v ich dedine. Tvorivé aktivity prebiehali aj dištančnou formou: čítali sa podnetné klasické dramatické diela formou nahrávok (vznikol užitočný materiál aj do školského rozhlasu), žiaci robili cieľový rozhovor/interview, nahrávali sa aj celé tímy – niektorí si vybrali balet, poniektorí zas operu či javisko, aktivity dopĺňali tímovými portfóliami.“

Dana Weisová, Gymnázium sv. Jána Zlatoústeho, Humenné

„Výmena záložiek na našej škole prispela k nadviazaniu nových priateľských kontaktov s našou partnerskou školou. Takisto podporila u žiakov rozvoj kreativity, fantázie, manuálnej zručnosti a prácu s informáciami. Rovnako posilnila ich etické hodnoty, zábavnou formou ich pritiahla ku knihám, podporila ich vzťah k čítaniu a v mnohých prípadoch aj upevnila ich dobrý vzťah ku školskej knižnici. Pridanou hodnotou celoslovenského projektu bolo rozšírenie vedomostí žiakov nielen zo slovenského jazyka a literatúry, ale aj z geografie.“

Daniela Bubláková, Stredná odborná škola podnikania a služieb, Námestovo

„Veľká vďaka patrí za výber témy aktuálneho ročníka celoslovenského projektu. Netradične a pritom pútavo sa žiaci oboznámili s osobnosťami našej dramatickej tvorby a bližšie spoznali nejedno zaujímavé dielo domácej dramatickej tvorby. Tému sme prepojili aj s pripomenutím si významnej udalosti – Rokom slovenského divadla a v škole sme pripravili tematické nástenky. Prvou nástenkou sme si pripomenuli, že rok 2020 je vyhlásený za Rok slovenského divadla, keďže si pripomínáme 100. výročie založenia SND, 190. výročie vzniku prvého slovenského ochotníckeho divadla a umelcov, ktorí by oslávili 100 rokov narodenia. Druhú nástenku zdobili záložky, ktoré vytvorili žiaci našej školy a ktorými sa zapojili do projektu Záložka do knihy spája slovenské školy. Tretiu nástenku tvoria záložky z partnerskej školy, ktorými budú naši žiaci obdarovaní.“

Andrea Krajčovičová, Stredná odborná škola obchodu a služieb, Prievidza

„Žiakov sme na hodinách slovenského jazyka, ale aj na hodinách iných humanitných predmetov (spoločenská komunikácia, dejepis, cudzie jazyky) motivovali k čítaniu upozornením na významné výročia v slovenskom divadelníctve v roku 2020, t. j. 170. výročie vzniku I. ochotníckeho divadla v Liptovskom Mikuláši, 100. Výročie založenia SND a 75. výročie vzniku Štátneho divadla v Košiciach. Propagáciu projektu sme urobili formou nástenných novín a cez členov žiackej školskej rady. Žiaci využívali školskú knižnicu na vypožičanie kníh dramatikov slovenskej aj svetovej literatúry, najmä J. G. Tajovský, I. Bukovčan, J. Palárik, Sofokles, Molière, M. Lasica a J. Satinský. Každý žiak si mohol vybrať možnosť predstaviť na vyučovacej hodine významné osobnosti SND od vzniku až po súčasnosť. Žiaci si pripravili hodnotné prezentácie o významných osobnostiach nášho divadelníctva. Objavili sa mená ako A. Bagar, J. Blaho, J. Borodáč, M. Bencíková, H. Meličková, O. Borodáčová, J. Króner, K. Machata, M. Huba, C. Filčík, S. Adamčík, M. Huba, ale aj súčasní mladí herci a herečky, a to J. Koleník, R. Roth a iní. Do balíka sme pribalili okrem záložiek propagačné materiály o našej škole, o meste Humenné a prírodných krásach okolia a nášho regiónu, drobné upomienkové predmety, perá a tašky.“

Mária Lenartová, Obchodná akadémia, Komenského, Humenné

„Pri výrobe záložiek sme sa inšpirovali vznikom Slovenského národného divadla a citátni o hodnote divadla pre človeka. Na zadnú stranu záložky sme uviedli citáty či stručnú informáciu o začiatkoch divadla. Zvolili sme si viacero druhov záložiek. Napríklad klasické tvary dotvorené v štýle vintage či s použitím tapety, rožné záložky v tvare srdca či záložky v tvare husieho pera, ktoré sú vkusné a estetické. Naša škola je veľmi naklonená divadelným predstaveniam. Každoročne sa snažíme zorganizovať pre žiakov jedno divadelné predstavenie v Partizánskom a takisto jedenkrát počas školského roku vycestujeme za divadlom do Trnavy, Nitry, Bratislavy. Veľmi dobrú skúsenosť máme aj s divadlom v Banskej Bystrici s názvom Divadlo Hotel Mária. Ich herci sú vždy ochotní pricestovať za nami do Partizánskeho. V ich podaní sme videli predstavenie Dilong či Hájnikova žena a naši žiaci tak mali netradičné podanie preberaného učiva a spretrenie vyučovania literatúry. Oceňujem nápad Starého divadla Karola Spišáka v Nitre, ich herec Roman Valkovič (naš bývalý žiak) nám odohral predstavenie s názvom Klammova vojna, ktoré bolo interaktívne, hrané priamo pred žiakmi v triede. Divadlo Jána Palárika v Trnave nám poskytlo dokonalý zážitok na predstaveniach Neprebudený či Ťapákovci.“

Bibiána Dzianová, Stredná odborná škola Jána Antonína Bat'ú, Partizánske

„V našom zariadení sú žiačky s mentálnym postihnutím, a tak záložky vyrábali s pomocou učiteľov na hodinách čítania a praktickej prípravy. Na hodinách slovenského jazyka a literatúry s vyučujúcou aj počas praktickej prípravy s majsterkami sa žiačky oboznamovali s tohoročnou témou prostredníctvom čítania úryvkov z dramatických diel a predstavovaním slovenských i zahraničných dramatikov. Takisto žiačky buď jednotlivo, alebo po triedach navštevovali školskú knižnicu, kde sme rozoberali slovenských dramatikov, ich život a známe diela. Prostredníctvom powerpointovej prezentácie som odprezentovala aj divadlá na Slovensku, osobitne Slovenské národné divadlo a jeho storočnicu.“

Petronela Reháková, Odborné učilište, Trstún

„Naša škola sa už deväť rokov zapája do projektu. V tomto školskom roku sa do projektu zapojilo 40 žiakov školy zo študijného odboru Obchod a podnikanie, učebných odborov a žiakov nadstavbového štúdia. Záložky sme vyrábali na hodinách slovenského jazyka v triedach a v priestoroch školskej knižnice. Prostredníctvom prezentácií a filmov sme si priblížili našich najznámejších divadelných režisérov a ich diela od najstarších čias až po súčasnosť. Vyrobené záložky sme poslali svojej partnerskej škole, ktorou je už druhýkrát SOŠ obchodu a služieb v Prievidzi. Do balíka sme pribalili aj propagačné materiály školy a mesta.“

Slavomíra Gáborová, Stredná odborná škola obchodu a služieb

„Nás trocha prekvapila karanténa, celá škola ostala doma ešte pred oficiálnym zatvorením škôl, no vynašli sme sa. Kým sme ešte boli v škole, na podporu čítania sme zrealizovali čitateľský piknik – kniha a dobré jedlo, no čo viac človek potrebuje. Hodinu sme všetci čítali –

každý si priniesol knihu, ktorú aktuálne čítal alebo má rád. Záložky sme vytvorili v online svete. Decká využívajú moderné technológie, sú im blízke, tak som to využila. Dostali jasné zadanie – vytvoriť záložku na uvedenú tému pomocou online platformy Canva.sk. Odporučila som im aj litcentrum ako zdroj informácií. A šlo im to skutočne od ruky. Záložky mi poslali, ja som ich vytlačila a poslala partnerskej škole. Žiaľ, nepribalili sme nič, keďže do školy som sa nedostala. Verím však, že sa žiaci potešia, keď sa vrátia do školy, ako naši, tak aj tí z partnerskej školy.“

Lucia Szentesi, Súkromná obchodná akadémia, Prešov

„Záložky sme stihli vyrobiť ešte pred odchodom na dištančné vzdelávanie. Záložky zhotovili žiaci 1. ročníka dvoch študijných odborov: grafik digitálnych médií a biotechnológia a farmakológia. Snažili sme sa dodržať ústredný motív určený pre tento ročník. Žiaci pracovali s fantáziou a kreatívne navrhovali rôzne záložky.“

Eva Šofranková, Spojená škola, Štefánikova, Bardejov

„Realizácia projektu prebiehala na hodinách umenia a kultúry. Po úvodnom oboznámení sa žiakov s cieľmi projektu a vyhlásenou témou, sa žiaci pustili do vyhľadávania informácií. Okrem internetu siahli po knihách, fotografiách, a tí, ktorí mali možnosť, načerpali poznatky

aj z rozhovorov so svojimi blízkymi. Okrem výroby záložiek sme mali naplánované ozvláštniť projekt aj powerpointovými prezentáciami na tému Významná osobnosť SND. “

Monika Gáliková, Gymnázium duklianskych hrdinov, Svidník

„V rámci projektu sme zorganizovali besedu s autorkou knihy Kamienok Slávkou Jalčovou, absolventkou našej školy (absolútnou víťazkou 4. ročníka literárnej súťaže Slovo). Súčasťou besedy bola aj prezentácia výtvarných prác autorky a tiež jej ďalšej tvorby. Besedu taktiež zaznamenala regionálna televízia Mistrál, čo prispelo k šíreniu dobrého mena našej školy. V rámci hodín slovenského jazyka a literatúry sme si pripomenuli 100. výročie Slovenského národného divadla a významné osobnosti a diela slovenskej dramatickej tvorby. Takisto sme diskutovali o obľúbenej knihe a autorovi a o význame čítania ako súčasť osobnej kultúry. “

Alena Hreščáková, Obchodná akadémia, Michalovce

„Žiaci sa mohli inšpirovať aj nástenkou o Roku slovenského divadla, ktorú mi ako školskej knihovníčke pomáhali vytvárať. V priestoroch školy sa neodporúčalo stretávať nad rámec vyučovania, preto každý urobil záložku v pokoji svojho domova. Každý žiak bol odmenený jednotkou za aktivitu a snahu. Našej partnerskej škole som poslala záložky s drobnými darčekomí týkajúcimi sa literárnych tradícií Kysúc... Ako vždy – nedá mi nepoďakovať sa za bezchybnú organizáciu hlavnej koordinátorky projektu – pani Rozálii Cenigovej. Želám jej spolu s našimi žiakmi ešte veľa síl, aby aj naďalej pomáhala svojimi fundovanými radami často opomínaným školským knižniciam. Zapájame sa do rôznych súťaží a akcií a môžem bez preháňania povedať, že toto je najprecíznejšie zorganizovaná aktivita v rámci každého školského roku.“

Emília Černeková, Obchodná akadémia D. M. Janotu, Čadca

„Záložky korešpondovali s vyhlásenou témou, a to osobnosťami a dielami slovenskej dramatickej tvorby. Žiaci si vybrali nasledujúcich literátov a ich tvorbu: Pavol Országh Hviezdoslav, Jozef Gregor Tajovský, Peter Zvon, Peter Karvaš, Ivan Stodola, Ján Chalupka, Jonáš Záborský... Do projektu sa zapojili žiaci z odboru kaderník, a to z troch ročníkov.“

Anna Žákovičová, Súkromná stredná škola polytechnická Jana Antonína Baťu, Svit

„Pravidelne organizujeme zájazdy na predstavenie do SND, ale o histórii a zakladateľoch nášho prvého profesionálneho divadla mnohí žiaci nevedeli nič. Väčšina si ako motív záložiek zvolila historickú budovu SND, súčasných hercov a známych autorov divadelných hier. Niektoré záložky zobrazujú aj osobnosti, ktoré stáli pri zrode SND. Pre študijný materiál prichádzali žiaci aj do školskej knižnice...“

Daniela Stieranková, Spojená škola, Nivy, Šaľa

„Aj v tomto školskom roku sa 40 žiakov študijných a učebných odborov z našej školy opäť zapojilo do tohto projektu. Pri príprave záložiek žiaci prejavili kreativitu a nápaditosť.“
Alena Procházková, Stredná odborná škola obchodu a služieb, Komárno

„Žiaci prvých a druhých ročníkov na hodinách literatúry analyzovali diela slovenských dramatikov, pričom informovali svojich spolužiakov aj o zaujímavých faktoch zo súkromného života, ktoré neraz našli svoj odraz aj v brilantne spracovaných témach dotýkajúcich sa každodenného života nielen v minulosti ale aj v súčasnosti. Vďaka tomuto projektu si uvedomili, akú silnú komunikačnú hodnotu môže mať dielo, ktoré vzniklo v minulých storočiach. Poukázali aj na fakt, že diela slovenských ale aj svetových dramatikov, otvárali oči spoločnosti a snažili sa tak priniesť niečo nové, niečo, čo posunie ľudstvo vpred a nedovolí mu opakovať rovnaké chyby.“

Daša Barátová, Stredná odborná škola hotelových služieb a obchodu, Nové Zámky

„Záložky sú dôkazom toho, že mladí ľudia majú radi kultúru a divadlo je pre nich veľmi dôležitým umeleckým pokrmom... Záložka, malá, užitočná pomôcka, ktorá naše čítanie robí krajším. O to sme sa snažili aj v tomto projekte. Lebo kniha už dobre vieme, je najlepším priateľom človeka. Preto nezabúdajme na čítanie a na význam záložky, ktorá nás síce zastaví v čítaní, ale potom opäť privedie k pôžitku z čítania.“

Gabriela Chalupková, Gymnázium Jozefa Miloslava Hurbana, Čadca

„Téma projektu motivovala fantáziu žiakov, veď čo povedať na tých kocúrikov, ktorí sa rodili v povedomí pri predstave hry Kocúrko. A krásne drevené aplikácie k 100-ročnici nášho národného divadla. Klasická baletka v plnej kráse, postriebrená budova SND. Nechýba ani kvetinka, múdra sova a divadelná maska s živými očami.“

Katarína Tocciová, Stredná zdravotnícka škola, Záhradnícka, Bratislava

Vypracovala:

Mgr. Rozália Cenigová, ústredná metodička pre školské knižnice a odborný garant celoslovenského projektu (16. 12. 2020)

Slovenská pedagogická knižnica, Hálova 6, 851 01 Bratislava

Tel.: 02/68 20 86 10

E-mail: rozalia.cenigova@spgk.sk

www.spgk.sk

Príloha č. 5 Vyhodnotenie 16. ročníka celoslovenského projektu
Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice
k Medzinárodnému dňu školských knižníc 26. októbra 2020

Vyhodnotenie
16. ročníka celoslovenského projektu
„Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“
k Medzinárodnému dňu školských knižníc
26. októbra 2020

Celoslovenský projekt sa konal pod záštitou
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

Dňa 2. septembra 2020 vyhlásila Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave 16. ročník celoslovenského projektu „Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“ k Medzinárodnému dňu školských knižníc 26. októbra 2020 na tému „Radosť ukrytá v podpore čítania a vzdelávania školskou knižnicou“.

Cieľ celoslovenského projektu

Cieľom celoslovenského projektu bolo zábavnými formami práce s knihou podporiť u žiakov dobrý a trvalý vzťah ku knihe, školskej knižnici a k čítaniu, poznávaniu nového.

Propagácia celoslovenského projektu

Celoslovenský projekt propagovala Slovenská pedagogická knižnica, vyššie územné celky, školské úrady a okresné úrady v sídle kraja – odbory školstva, informačný portál Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a informačný portál InfoLib.

Priebeh celoslovenského projektu

Školská knižnica, ktorá sa chcela zúčastniť celoslovenského projektu, bola povinná:

- Vyplniť do **21. októbra 2020** **elektronickú prihlášku**, ktorá bola dostupná na webovom sídle Slovenskej pedagogickej knižnice:
<http://spgk.sk/?16-rocnik-celoslovenskeho-projektu-najzaujimavejsie-podujatie-skolskej-kniznice-prihlaska>
- Zorganizovať podujatie k Medzinárodnému dňu školských knižníc práve dňa **26. októbra 2020** na tému „Radosť ukrytá v podpore čítania a vzdelávania školskou knižnicou“.
- Poslať stručný popis podujatia v rozsahu 3 – 5 strán textu vo formáte A4 v programe Word klasickou poštou najneskôr do **6. novembra 2020** na adresu **Slovenská pedagogická knižnica, Hálova 6, 851 01 Bratislava** spolu s predpísanými povinnými údajmi.
- Prihlásiť do celoslovenského projektu **len jedno podujatie**.
- Byť zriadená v súlade s platným právnym stavom.

Odporúčanie

Školským knižniciam sa odporúčalo, aby na svoje podujatie pozvali rodičov žiakov, zriaďovateľa školy, predstaviteľov miestnej samosprávy, poprípade iných členov miestnej komunity.

Vyhodnotenie celoslovenského projektu

Do celoslovenského projektu sa do 21. októbra 2020 prihlásilo **129 školských knižníc** v základných školách a stredných školách. Na základe skutočnosti, že z dôvodu zhoršenej epidemiologickej situácie v súvislosti s ochorením Covid-19 museli stredné školy a 2. stupeň základných škôl počas októbra 2020 prejsť na dištančnú výučbu, mnoho školských knižníc v základných školách a stredných školách, ktoré mali pripravené podujatie pre starších žiakov, z uvedeného dôvodu ho nemohli zorganizovať. Oslavu Medzinárodného dňa školských knižníc reálne zorganizovalo **56 školských knižníc v základných školách a stredných školách s celkovým počtom 7 002 účastníkov podujatí.**

Kritériá hodnotenia celoslovenského projektu

Odborná porota, zložená zo zástupcu vyhlasovateľa celoslovenského projektu a dvoch zástupcov školských knižníc, nehodnotila podujatie 3 školským knižniciam. Dôvodom ich vyradenia z hodnotiaceho kola boli formálne chyby (nezriadenie školskej knižnice v súlade s platným právnym stavom, nedodržanie termínu podujatia). Do hodnotiaceho kola celoslovenského projektu postúpilo 53 školských knižníc.

Odborná komisia hodnotila podujatia v troch kategóriách. V kategórii A hodnotila, či bolo **podujatie v súlade s vyhlásenou témou „Radosť ukrytá v podpore čítania a vzdelávania školskou knižnicou“**, a to hodnotiacimi známkami v škále od 0 bodov do 20 bodov. V kategórii B hodnotila **originalitu a vtipnosť realizovaného podujatia**, a to hodnotiacimi známkami v škále od 0 bodov do 20 bodov. V kategórii C hodnotila **úroveň popisu podujatia po formálnej stránke – úplnosť povinných údajov**, a to hodnotiacimi známkami v škále od 0 bodov do 10 bodov.

Po sčítaní bodov udelených jednotlivými členmi odbornej komisie bolo určené výsledné poradie zúčastnených školských knižníc.

Cena celoslovenského projektu

Víťazom celoslovenského projektu venovala Slovenská pedagogická knižnica **knižné publikácie v celkovej sume 2 000 €** do ich školských knižníc na základe ich vlastného výberu.

Víťazi celoslovenského projektu

1. miesto – Základná škola, Nesvady

Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom Kufřík plný radosti. Samotné podujatie tvorilo množstvo rôznych vtipných a originálnych aktivít, ktoré boli zamerané na podporu kreatívneho čítania a na interaktívnu prácu s rozprávkovými knihami. Zároveň všetky aktivity boli rozdelené do piatich blokov, v ktorých žiaci pod vedením rozprávkových bytostí, ako boli Ježibaba, trpaslík a Červená čiapočka, zábavnou a hravou formou riešili jednotlivé úlohy. Napríklad vyhľadávali názvy kníh, mená spisovateľov, prekladateľov a ilustrátorov, prekladali české slová do slovenčiny, čítali úryvky z rozprávkových kníh a odpovedali na otázky súvisiace s prečítaným textom z rozprávok, písali list pre dobrú princeznú Arabelu, riešili rozmanité slovné hlavolamy a vedomostné literárne kvízy. Takisto si urobili slávnostnú

módnu prehliadku rozprávkových bytostí. Žiaci ukončili podujatie maľovaním obrázkov a písaním odkazov a prianí pre svoju školskú knižnicu, ktoré vkladali do svojho kufríka radosti.

2. miesto – Základná škola, Lok

Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom *Čítame, tvoríme, hráme sa a učíme*. V prvej časti podujatia žiaci tvorili papierovú knihu z listov, ktoré vypracovali buď samostatne, alebo v skupine v rámci svojej triedy. Zábavné úlohy boli diferencované podľa ročníkov, čitateľských zručností žiakov a zároveň súviseli s príbehmi z knihy *Mimi a Líza*. Napríklad prváci vyfarbovali rozprávkové postavy, ktoré vystupovali v uvedenom príbehu. Druháci dopĺňovali vynechané slová z úryvku uvedenej knihy a navrhovali nový obal tejto rozprávkovej knihy. Tretiaci a štvrtáci písali blahoželanie k narodeninám pre jednu z hlavných postáv príbehu a odpovedali na kvízové otázky zo spomínanej knihy. Z najlepšie vypracovaných úloh a kresieb napokon vytvorili papierovú knižku. V druhej časti podujatia vybraní žiaci z 2. a 4. ročníka nahlas čítali úryvok z knihy *Mimi a Líza* a s pomocou učiteľov nahrávali svoje čítanie. Ostatní žiaci pracovali na obrázkoch súvisiacich so spomínaným rozprávkovým príbehom. Odfotené obrázky v logickom slede stiahli do počítača a doplnili zvukovou nahrávkou. Záver celodennej aktivity zavŕšili spoločným pozieraním vytvorenej papierovej knižky a vypočutím ich žiackej audioknižky.

3. miesto – Spojená škola internátna, Bytča

Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom *V krajine rozprávok*, v rámci ktorého realizovala rôzne originálne, vtipné a inšpirujúce aktivity zamerané na podporu kreatívneho čítania a na prácu s knihou. Na začiatku podujatia si žiaci spoločne prečítali rozprávku *O drevenom zámočku* a následne si v kostýmoch zvieratiek zahrali rozprávkový príbeh. Nato triedu prípravného a prvého ročníka navštívil rozprávkový trpaslík Hugo, ktorý si spolu so žiakmi s využitím papierových bábok zahral rozprávku *O kohútikovi a sliapočke* a rozprával sa s nimi o význame čítania, o ich obľúbených rozprávkach a o školskej knižnici. Žiaci 2. a 3. ročníka si prečítali *Rozprávku o veľkej repe*. Potom si vypočuli audio nahrávku spomínanej rozprávky a pokúsili sa o jej dramatizáciu. Nakoniec na motívy rozprávkového príbehu kreslili ilustrácie. Žiaci zo 4. ročníka si prečítali rozprávku *Červený hrebienok*, ktorú následne zdramatizovali. Takisto nakreslili farebné obrázky s kohútikom a myškami. A navyše aj vytvorili leporelo o chránených zvieratkách.

4. miesto – Špeciálna základná škola, Trstín

Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom *S knihou je deň krajší*. V úvode podujatia oboznámila školská knihovníčka prítomných so vznikom a históriou osláv Medzinárodného dňa školských knižníc. Následne predstavila život a tvorbu slovenského básnika romantizmu Andreja Sládkoviča a pomocou powerpointovej prezentácie a s využitím bohatej kolekcie fotografií priblížila aj najdôležitejšie udalosti z jeho života a najznámejšie diela, ako sú *Detvan*, *Marína* a *Nehaňte môj ľud*. V ďalšej časti podujatia vystúpil riaditeľ školy s prednesom veršov z básnickej skladby *Marína*. Po prednese nasledovala žiacka diskusia o Sládkovičovej tvorbe, výroba knižky o živote, láskach a literárnych dielach spisovateľa a spoločné pozretie si videa so zrapovanými básnickými veršami z *Maríny*. Potom prebiehalo podujatie formou súťaže v recitácii poézie a prózy dvanástimi žiačkami. Po vyhodnotení súťaže ešte vystúpili žiačky 2. a 3. ročníka s divadelným predstavením *Snehulienka a sedem trpaslíkov*.

5. miesto – Základná škola, Májové námestie, Prešov

Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom *Hovoriť striebro, čítať zlato*, v rámci ktorého sa každá trieda venovala čítaniu kníh rôznych žánrov, dramatizácii príbehov

a rozmanitým zábavným úlohám podľa vopred pripraveného scenára. Napríklad prváci a druháci si zahrali hru na slovnú reťaz, prečítali si rozprávku Rukavička, ktorú aj ilustrovali a zdramatizovali a navyše pred spolužiakmi aj odprezentovali svoju obľúbenú knihu. Tretiaci pracovali so slovenskými prísloviami a porekadlami. Zisťovali ich pôvod a hľadali ich uplatnenie v súčasnosti. Štvrtáci na základe prečítaných textov o Veľkomoravskej ríši zostavili vedomostný kvíz k danej problematike a kreslili šperky a obydlia z čias Veľkej Moravy. Takisto sa zoznamovali s pranostikami a objavovali ich múdrosť. Navyše niektorí vo vopred pripravenom kostýme hlavnej postavy čítali svojim rovesníkom zo svojej najobľúbenejšej knihy. Podujatie bolo ešte doplnené takzvanou zlatou reťazou s prísloviami, porekadlami, pranostikami, veršovankami a hádankami. Reťaz visela na hlavnej chodbe školy a jej cieľom bolo umocniť u žiakov radosť z čítania a vzdelávania školskou knižnicou.

6. miesto – Základná škola s materskou školou, Krasňany

Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom Pod lupou starých detských kníh – návrat do minulosti. Samotné podujatie realizovala vo forme projektového dňa, ktorý bol celý vyplnený množstvom vtipných a originálnych aktivít zameraných na podporu kreatívneho čítania a vzdelávania v jednotlivých triedach. Napríklad prváci sa vydali na fiktívnu prechádzku po literárnej mape Európy. Najskôr sa zastavili v Prahe, v hlavnom meste Českej republiky, kde sa zoznámili s českým spisovateľom Karlom Čapkom a jeho rozprávkami. Následne sa zastavili vo Varšave, v hlavnom meste Poľskej republiky, kde objavili poľských spisovateľov Alexandra a Danielu Mizielinských a ich diela. Potom sa zastavili v Budapešti, v hlavnom meste Maďarskej republiky, kde sa oboznámili s tvorbou spisovateľky Evy Janikovskej. Poslednou ich zastávkou bolo Rakúsko, kde v jeho hlavnom meste vo Viedni našli spisovateľku detských kníh Christine Nöstinger. Svoje literárne putovanie ukončili poznávaním rozprávkových bytostí z jednotlivých štátov Európy a vyrábaním štátnych vlajok navštívených krajín. Druháci si zahrali dramatizáciu vopred naštudovaného diela Jano od Fraňa Kráľa. Tretiaci i štvrtáci takisto tvorivo pracovali s rôznymi literárnymi textami a plnili rozličné zábavné úlohy.

7. miesto – Základná škola, Lipová, Spišská Nová Ves

Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom Zrodila sa kniha. V úvode podujatia si všetci žiaci pozreli prezentáciu Ako vzniká kniha, ktorá pútavou formou priblížila žiakom prácu spisovateľa, ilustrátora, prekladateľa, vydavateľa, kníhkupca a školského knihovníka. Nato nasledovala živá žiacka diskusia k danej téme. Potom jednotlivé ročníky začali realizovať vopred pripravené zábavné aktivity. Napríklad 1. ročník tvoril takzvanú knihu v kocke. Žiaci nakreslili na výkres ilustrácie rozprávky, ktoré potom prilepili po stranách kociek rôznej veľkosti. 2. ročník s využitím logickej hry domino si zahral hru domino kniha. 3. ročník maľoval na papierové tašky, do ktorých sa balia knihy v kníhkupectvách, rozprávkové postavičky. 4. ročník tvoril vlastný rozprávkový kalendár na školský rok 2020/2021. Žiaci na výkresy nakreslili buď rozprávkové motívy z jednej rozprávky, alebo každú stranu kalendára venovali inej rozprávke.

Zvláštne ceny celoslovenského projektu

Klub mladých čitateľov Albatros (www.kmc.sk) venoval **Základnej škole na Tribečskej v Topoľčanoch**, ktorá sa umiestnila ako prvá základná škola mimo poradia víťazov, **knihy v hodnote 150 €** do jej školskej knižnice.

Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom Objavujme poklady v našej školskej knižnici, v rámci ktorého žiaci plnili rôzne zaujímavé aktivity, ktoré boli najskôr spojené so zábavnou a hravou prácou s knihami v jednotlivých triedach a potom v školskej knižnici.

Napríklad prváci objavovali krásu rozprávky Dedko repku zasadil prostredníctvom jej dramatizácie. Druháci na motívy knihy Marína a povalači tvorili krátke básne a maľovali hlavné postavy z príbehu. Tretiaci pracovali s knihou Matilda a vyhľadávali na internete informácie o jej autorovi. Štvrtáci čítali knihu Slávnosť u Pipi Dlhej Pančuchy, súťažili v literárnom kvíze a písali päť veršové básne. V školskej knižnici sa realizovalo zážitkové čítanie z knihy Dobrý deň, opica Škorica v podaní žiakov 2. ročníka a dramatizácia príbehu Betky Bábikovej z knihy Analfabeta Negramotná v podaní žiakov 4. ročníka.

Vydavateľstvo Tatran (www.slovtatran.sk) venovalo **Základnej škole s materskou školou Jána Bakossa v Banskej Bystrici**, ktorá sa umiestnila ako druhá základná škola mimo poradia víťazov, **knihy v hodnote 150 €** do jej školskej knižnice.

Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom Potteriáda s cieľom nielen žiakov zabaviť, ale ich aj vtiahnuť do sveta kníh a ich hrdinov prostredníctvom interaktívnych úloh. Každá vyučovacia hodina bola venovaná jednej z fakúlt čarodejníckej školy v Rokforte z knihy Harry Potter. Napríklad v rámci fakulty Bifl'mor žiaci vyhľadávali vybrané slová v knihe. V rámci fakulty Bystrohlav žiaci hádali šifry, lúštili hlavolamy a literárne tajničky. V rámci fakulty Chrabromil chlapci pracovali s knihou Peter Sagan – Môj svet a na internete vyhľadávali o ňom ďalšie informácie. Naopak dievčatá sa inšpirovali Dominikou Cibulkovou v knihe Tenis je môj život.

ŠEVT, a. s., (www.sevt.sk/firstnews) venoval **Súkromnej spojenej škole na Starozagorskej v Košiciach**, ktorá sa umiestnila ako prvá stredná škola mimo poradia víťazov, **50 výtlačkov anglických novín First News z Veľkej Británie z ročníka 2019/2020 v hodnote 150 €** do jej školskej knižnice.

Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom Knižní bádatelia, v rámci ktorého žiaci realizovali tvorivé aktivity s knihami. Napríklad prváci najskôr na výkres nakreslili výjav zo svojej obľúbenej rozprávky a potom jednotlivé výkresy spojili do jedného leporela s cieľom oboznámiť ostatných čitateľov školskej knižnice s ich obľúbenými rozprávkovými hrdinami. Druháci pre svojich spolužiakov pripravili literárny vedomostný kvíz o ich obľúbených knižných príbehoch. Tretiaci a štvrtáci si do školy priniesli knihy s ich obľúbenými knižnými hrdinami a svojim spolužiakom ich v krátkosti predstavili. Každý žiak aj následne nakreslil svojho knižného hrdinu, aby svojich rovesníkov inšpiroval k návšteve školskej knižnice a k čítaniu umeleckých diel.

Knižná edícia pre malých čitateľov Stonožka (www.stonozka.sk) venovala **Spojenej škole v Lendaku**, ktorá sa umiestnila ako tretia základná škola mimo poradia víťazov, **knihy v hodnote 80 €** do jej školskej knižnice.

Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom Maľovanou cestou k spisovateľom, a to vo forme projektového dňa určeného pre dištančné vzdelávanie žiakov 2. stupňa. Vyučujúci počas dňa vytvorili videá, ktoré postupne umiestňovali na webovom sídle školy. Žiaci po vzhliadnutí každého videa vypracovali určené čitateľské aktivity, následne sa online pripájali a svojim triednym učiteľom referovali získané poznatky. Napríklad v rámci prvého videa posielali žiakom oslovení súčasní detskí spisovatelia a rôzne mediálne osobnosti krátke pozdravy, aby zvýraznili dôležitosť čítania. V rámci druhého videa sa žiakom prihovárali bývalí žiaci školy, aby sa podeli o radosť z čítania a vzdelávania sa. Súčasťou tretieho videa boli tvorivé úlohy zamerané na maľované čítanie. Spestrením projektového dňa bolo štvrté video. Išlo o interaktívny kvíz, ktorý bol zameraný na zistenie vzťahu žiakov, pedagógov i nepedagogických zamestnancov k čítaniu a ku knihám.

Knižná edícia pre mladých čitateľov YOLI (www.yoli.sk) venovala **Spojenej škole internátnej na Nám. Štefana Kluberta v Levoči**, ktorá sa umiestnila ako druhá stredná škola mimo poradia víťazov, **knihy v hodnote 80 €** do jej školskej knižnice.

Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom Čítareň s cieľom upevniť u žiakov poznanie, že knihy sú veľkým zdrojom informácií, a naučiť ich získané informácie triediť a zaznamenávať. Na jednotlivých vyučovacích hodinách vyučujúci spolu so žiakmi živo diskutovali o poslaní školskej knižnice a vždy si prečítali aj úryvok z požičanej knihy zo školskej knižnice. Nakoniec spoločne vypísali záznamový hárok o prečítanej knihe a uviedli, čo zaujímavé sa v knihe dozvedeli.

Pod'akovanie školským knižniciam

Naše pod'akovanie patrí **všetkým**, ktorí sa podieľali na príprave, propagácii a realizácii osláv **Medzinárodného dňa školských knižníc 26. októbra 2020** vo svojich základných školách a stredných školách a ktorí sa zúčastnili originálnych, vtipných a zábavných čitateľských aktivít. Rovnako im patrí vďaka za to, že vytvorili príležitosť pre každého účastníka, aby mohol prispieť svojou inšpiráciou a svojimi vedomosťami k originálnemu priebehu podujatia a zároveň v ňom mohol prejavíť svoj osobný talent.

Všetkým **oceneným školským knižniciam** úprimne gratulujeme.

Špeciálne pod'akovanie

Osobitne ďakujeme **Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky** za prevzatie záštity nad 16. ročníkom celoslovenského projektu „Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“.

Veľkú vďaku vyjadrujeme aj **partnerom celoslovenského projektu**, a to **Klubu mladých čitateľov Albatros (www.kmc.sk)**, **Vydavateľstvu Tatran (www.slovtatran.sk)**, **ŠEVT, a. s., (www.sevt.sk/firstnews)**, **Knižnej edícii pre malých čitateľov Stonožka (www.stonozka.sk)** a **Knižnej edícii pre mladých čitateľov YOLI (www.yoli.sk)**.

Odborný garant celoslovenského projektu

Mgr. Rozália Cenigová, ústredná metódička pre školské knižnice

Slovenská pedagogická knižnica, Hálova 6, 851 01 Bratislava

Tel.: 02/68 20 86 10, e-mail: rozalia.cenigova@spgk.sk

Organizátori

Partneri:

Hodnotiacia tabuľka

Poradie	Číslo podujatia	Názov a sídlo školy	Počet bodov
1	18	Základná škola ul. Komenského 21 946 51 Nesvady	150
2	52	Základná škola Hlavná 10 935 38 Lok	147
3	9	Spojená škola internátna Mičurova 364/1 014 01 Bytča	145
4	3	Špeciálna základná škola Trstín 335 919 05 Trstín	141
5	8	Základná škola Májové námestie 1 080 01 Prešov	139
6	24	Základná škola s materskou školou Krasňany 19 013 03 Krasňany	138
7	51	Základná škola Lipová 13 052 01 Spišská Nová Ves	135
8	31	Základná škola Tribečská 1653/22 955 01 Topoľčany	132
9	30	Základná škola s materskou školou Jána Bakossa Bakossova 5 974 01 Banská Bystrica	130
10	7	Spojená škola Školská 535/5 059 07 Lendak	127
11	10	Základná škola s materskou školou Porúbka 20 072 61 Porúbka	122
12	47	Súkromná spojená škola Starozagorská 8 040 23 Košice	116
13	17	Základná škola Školské námestie 399/2 906 38 Rohožník	114
13	29	Základná škola Jána Palárika Majcichov 536 919 22 Majcichov	114
13	48	Základná škola s materskou školou Lipové námestie 296/28 992 01 Modrý Kameň	114
14	2	Základná škola Stredisková 2735/5 962 21 Lieskovec	113
14	13	Základná škola Jána Amosa Komenského Nová cesta 9 941 10 Tvrdošovce	113
15	12	Základná škola s materskou školou Rakovec nad Ondavou 2 072 03 Rakovec nad Ondavou	112

15	28	Základná škola s materskou školou Skačany 539 958 53 Skačany	112
15	32	Základná škola Vajanského 93 900 01 Modra	112
15	33	Základná škola Lesnícka 1 080 05 Prešov	112
15	35	Základná škola s materskou školou Štefana Ďurovčíka Palín 104 072 13 Palín	112
15	42	Základná škola Odorín 65 053 22 Odorín	112
15	49	Základná škola s materskou školou Slovenského učeného tovarišstva Veľké Rovné 302 013 62 Veľké Rovné	112
16	16	Základná škola Štefana Závodníka Pružina 408 018 22 Pružina	110
16	19	Základná škola Saratovská 85 934 05 Levice	110
16	20	Základná škola Ulica P. J. Šafárika 3 971 01 Prievidza	110
16	46	Základná škola s materskou školou Krivany 1 082 71 Krivany	110
17	21	Základná škola s materskou školou Stankovany 330 034 92 Stankovany	109
17	44	Základná škola Obchodná 5 078 01 Sečovce	109
18	4	Spojená škola internátna Nám. Štefana Kluberta 2 054 01 Levoča	108
19	27	Základná škola Sľažany 122 951 71 Sľažany	107
19	55	Základná škola s materskou školou Udiča 248 018 01 Udiča	107
20	5	Základná škola s materskou školou Železničná 245 049 16 Jelšava	106
20	6	Spojená škola J. Fabiniho 3 052 01 Spišská Nová Ves	106
20	15	Základná škola Čaklov 495 094 35 Čaklov	106
20	26	Základná škola Ul. Komenského 2666/16 069 01 Snina	106

20	50	Základná škola Pugačevova 1381/7 066 01 Humenné	106
20	53	Základná škola s materskou školou Malonecpalská ulica 206/37 971 01 Prievidza	106
20	54	Základná škola Jána Majku Jána Majku 695 925 63 Dolná Streda	106
21	14	Základná škola Školská 212/19 059 92 Huncovce	101
21	23	Základná škola Poľný Kesov 69 951 15 Poľný Kesov	101
21	34	Základná škola s materskou školou Komenského 279/32 026 01 Dolný Kubín	101
22	41	Špeciálna základná škola pre žiakov s telesným postihnutím Matúškova 1631 026 01 Dolný Kubín	100
22	56	Základná škola Sokoľany 147 044 57 Sokoľany	100
23	22	Základná škola s materskou školou Školská 5 956 21 Jacovce	99
24	1	Základná škola Severná 21 045 01 Moldava nad Bodvou	97
24	11	Základná škola Devínska 12 040 01 Nové Zámky	97
24	36	Základná škola L. Kossútha 580/56 077 01 Kráľovský Chlmec	97
24	40	Základná škola Nám. kpt. Nálepku 12 082 04 Drienov	97
25	39	Základná škola Starohorská 8 946 56 Dulovce	95
26	37	Stredná odborná škola hotelových služieb a obchodu Zdravotnícka 3 942 02 Nové Zámky	93
27	45	Základná škola Ul. M. R. Štefánika 17 965 01 Žiar nad Hronom	91
	25	Základná škola Školská ulica 897/8 951 15 Mojmirovce	0
	38	Stredná odborná škola pedagogická sv. Andreja-Svorada a Benedikta Ul. 1. mája 7 911 01 Trenčín	0
	43	Gymnázium L. Štúra 26 071 01 Michalovce	0

Príloha č. 6 Fotogaléria z 15. medzinárodnej konferencie

15. medzinárodná konferencia
Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl

(Foto Róbert Erent, Ľudovít Zupko)

*Štátna tajomníčka Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre národnostné školstvo, inkluzívne a celoživotné vzdelávanie Svetlana Sítiová,
počas slávnostného otvorenia 15. medzinárodnej konferencie*

Účastníci 15. medzinárodnej konferencie

**Slávnostné ocenenie víťazov 16. ročníka celoslovenského projektu
Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice
k Medzinárodnému dňu školských knižníc 26. októbra 2020
štátnou tajomníčkou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre národnostné školstvo, inkluzívne a celoživotné vzdelávanie Svetlanou Síthovou**

(Foto Róbert Erent)

*Štátna tajomníčka Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre národnostné školstvo, inkluzívne a celoživotné vzdelávanie Svetlana Síthová
a riaditeľka Základnej školy v Nesvadoch Silvia Hlavačková*

*Štátna tajomníčka Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre národnostné školstvo, inkluzívne a celoživotné vzdelávanie Svetlana Síthová
a školská knihovníčka zo Základnej školy v Nesvadoch Dana Molnárová*

*Štátna tajomníčka Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre národnostné školstvo, inkluzívne a celoživotné vzdelávanie Svetlana Síthová
a riaditeľka Základnej školy v Loku Katarína Hrošovská*

*Štátna tajomníčka Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre národnostné školstvo, inkluzívne a celoživotné vzdelávanie Svetlana Síthová
a riaditeľka Spojenej školy internátnej v Bytči Anna Ďurajková*

*Štátna tajomníčka Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre národnostné školstvo, inkluzívne a celoživotné vzdelávanie Svetlana Síthová
a školská knihovnička zo Spojenej školy internátnej v Bytči Eva Kováčiková*

*Štátna tajomníčka Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre národnostné školstvo, inkluzívne a celoživotné vzdelávanie Svetlana Síthová
a riaditeľ Špeciálnej základnej školy v Trstíne Miloš Blaško*

*Štátna tajomníčka Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre národnostné školstvo, inkluzívne a celoživotné vzdelávanie Svetlana Síthová
a školská knihovníčka zo Špeciálnej základnej školy v Trstíne
Petronela Reháková*

*Štátna tajomníčka Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre národnostné školstvo, inkluzívne a celoživotné vzdelávanie Svetlana Síthová
a riaditeľka Základnej školy na Májovom námestí v Prešove Dana Štucková*

*Štátna tajomníčka Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre národnostné školstvo, inkluzívne a celoživotné vzdelávanie Svetlana Síthová
a školská knihovníčka zo Základnej školy na Lipovej ulici v Spišskej Novej Vsi
Eva Kukoľová*

*Štátna tajomníčka Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre národnostné školstvo, inkluzívne a celoživotné vzdelávanie Svetlana Síthová
a riaditeľka Základnej školy na Tribečskej v Topolčanoch Anna Krajčíková*

*Štátna tajomníčka Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre národnostné školstvo, inkluzívne a celoživotné vzdelávanie Svetlana Sítiová
a školská knihovníčka zo Základnej školy na Tribečskej v Topoľčanoch
Drahomíra Šupová*

*Štátna tajomníčka Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre národnostné školstvo, inkluzívne a celoživotné vzdelávanie Svetlana Sítiová
a školská knihovníčka zo Základnej školy s materskou školou Jána Bakossa
v Banskej Bystrici Alžbeta Rišová*

*Štátna tajomníčka Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre národnostné školstvo, inkluzívne a celoživotné vzdelávanie Svetlana Síthová
a školská knihovníčka zo Súkromnej spojenej školy na Starozagorskej
v Košiciach Jana Uličná*

*Štátna tajomníčka Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre národnostné školstvo, inkluzívne a celoživotné vzdelávanie Svetlana Síthová
a školská knihovníčka zo Spojenej školy internátnej na Námestí Štefana Kluberta 2
v Levoči Eva Halásová*

Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl

15. medzinárodná konferencia

Zborník príspevkov 9. septembra 2021

Zostavila Mgr. Rozália Cenigová

Neprešlo jazykovou úpravou

Typografická úprava Mgr. Rozália Cenigová

Vydala Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave, 2021

1. vydanie

Náklad 150 kópií

Nepredajné

ISBN 978 – 80 – 972668 – 9 – 9

EAN 9788097266899

ISBN 978 – 80 – 972668 – 9 – 9

EAN 9788097266899